

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Chiang Mai Rajabhat University

ISSN 1686-7467 (Print)
ISSN 2651-141X (Online)

พินนศวรรษสาร

ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2567

CMRU

CMRU

GANESHA JOURNAL

พินนศวรรษสาร

Vol. 20 No. 2 July - December 2024

พินเนศวร์สาร

วารสารสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2567

ข้อมูลวารสาร

ชื่อวารสาร	(ภาษาไทย) พินเนศวร์สาร (ภาษาอังกฤษ) Ganesha Journal
ISSN	1686-7467 (Print)
ISSN	2651-141X (Online)
หน่วยงานเจ้าของวารสาร	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
บรรณาธิการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์
สถานที่ติดต่อ	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300
โทรศัพท์	09-7970-4563
เว็บไซต์ของวารสาร	https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan

วัตถุประสงค์

พินเนศวร์สาร ตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย (Research Article) และบทความวิชาการ (Academic Article) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในสาขาภาษาและภาษาศาสตร์ วรรณกรรม และทฤษฎีวรรณกรรม รวมถึงการพัฒนาสังคม เพื่อก่อให้เกิดข้อค้นพบและประเด็นใหม่ในสาขาวิชานั้น ๆ และความก้าวหน้าทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

ขอบเขตการตีพิมพ์ของวารสาร

ภาษาและภาษาศาสตร์ วรรณกรรมและทฤษฎีวรรณกรรม และการพัฒนาสังคม

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติรี มณีโกศล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ โชติเดชานรงค์

รักษาราชการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

วารสารพินเนศวร์สาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ได้ผ่านการพิจารณาและรับรองคุณภาพวารสารให้อยู่ในฐานข้อมูล Thai-Journal Citation Index (TCI)

กลุ่มที่ 1 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์สนธิ ลัดโยภาส

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิรินทร์นิชา ปัญจจริยะกุล

อาจารย์ ดร.ภัททนาวรรณ ฉันทวีรัตน์โยธิน

อาจารย์รจนกร แบ่งทิศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ

ศาสตราจารย์ ดร.จรัส สุวรรณมาลา

รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วิชญาปกรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา บำรุงรักษ์

รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา แก้วคัลลนา

รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต

รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณนะ หนูหมื่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สมนึก ปัญญาสิงห์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ

รองศาสตราจารย์ ดร.สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริณา จิตต์จรัส

รองศาสตราจารย์นราวัลย์ พูลพิพัฒน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา กาวีระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา แสงเงิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล กาญจนวงศ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยรังสิต ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยนเรศวร ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยบูรพา ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประเทศไทย

(ข้าราชการเกษียณ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ประเทศไทย

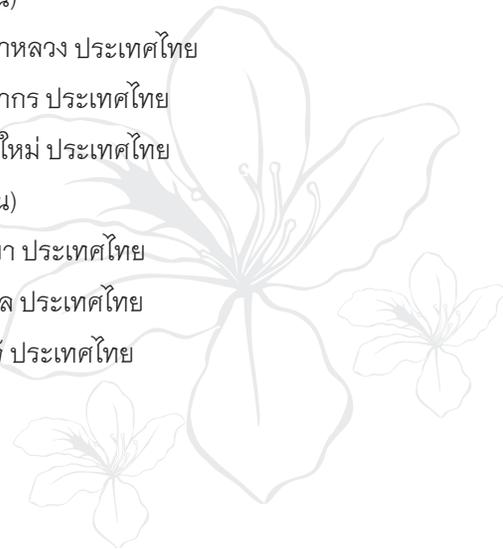
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประเทศไทย

(ข้าราชการเกษียณ)

มหาวิทยาลัยพะเยา ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยมหิดล ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประเทศไทย

กำหนดออก

พิษเนศวรสารมีกำหนดออกเป็นราย 6 เดือน (2 ฉบับ/ปี) ดังนี้

ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน)

ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม)

วิธีการส่งบทความ

ส่งต้นฉบับบทความในรูปแบบไฟล์เวิร์ด (Microsoft Word) ผ่านระบบจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ThaiJo) ที่ Website: <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan> พร้อมทั้งส่งแบบนำส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ หนังสือรับรองก่อนการตีพิมพ์ตามที่วารสารกำหนดและหลักฐานการโอนค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ ทางอีเมล phikanatesan@gmail.com และส่งเอกสารฉบับจริงทางไปรษณีย์

หมายเหตุ นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ จะต้องให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ ลงนามรับรองในแบบฟอร์มนำส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่

ค่าธรรมเนียมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ

3,500 บาท / เรื่อง

โดยชำระค่าธรรมเนียมหลังจากบทความผ่านการพิจารณาเบื้องต้นจากกองบรรณาธิการวารสารก่อนส่งผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

วิธีการชำระค่าธรรมเนียมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ

ชำระผ่านธนาคาร ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (กองทุนบัณฑิตวิทยาลัย) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เลขที่บัญชี 821-289065-5 ประเภทบัญชี ออมทรัพย์

นโยบาย

บทความที่นำมาตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะตรวจสอบเป็นขั้นแรก แล้วจัดให้มีคณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Review) ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน โดยใช้ระบบผู้ทรงคุณวุฒิไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์และผู้นิพนธ์ไม่ทราบชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ (Double-blind Peer Review) จากหลากหลายสถาบัน และประเมินบทความตามเกณฑ์และแบบฟอร์มที่กำหนด ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการพิจารณาบทความประมาณ 90 วัน นับจากวันที่บทความได้แก้ไขตามคำแนะนำของกองบรรณาธิการก่อนที่จะส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Reviewer) พิจารณา ผู้นิพนธ์ต้องแก้ไขบทความตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และบทความอาจถูกดัดแปลง แก้ไขคำ ลำนวน และรูปแบบการนำเสนอตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร ภายหลังจากการพิจารณาบทความเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะส่งหนังสือตอบรับการตีพิมพ์เผยแพร่ให้แก่ผู้นิพนธ์บทความ บทความที่ผู้ทรงคุณวุฒิมากกว่าหนึ่งท่านพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรตีพิมพ์เผยแพร่ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้นิพนธ์บทความทราบแต่จะไม่ส่งต้นฉบับคืนและผู้นิพนธ์บทความจะไม่ได้รับเงินคืน ไม่ว่ากรณีใด ๆ ผลการพิจารณาจากกองบรรณาธิการถือเป็นสิ้นสุด

เนื้อหาของแต่ละบทความเป็นทัศนะของผู้นิพนธ์ ซึ่งกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

กองจัดการวารสาร

อาจารย์ ดร.ศรัณย์ จีนะเจริญ

นางวิไลภัคตร์ จริงไธสง

นางกษามาศ ยาสุมทร์

นายณัฐวัฒน์ โรจนนุฒิธรรม

นางสาวกมลรัตน์ เชื้อเสื่อน้อย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประเทศไทย

Ganesha Journal

Vol. 20 No. 2 July – December 2024

Publisher

Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University

Consultants

Associate Professor Dr. Chatree Maneekosol

Acting President of Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

Assistant Professor Dr. Kittisak Chotikadachanarong

Dean of Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University,
Thailand

Editor in Chief

Assistant Professor Dr. Kittipong Wongtip

Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

Assistant Editor

Associate Professor Sanit Sattayopat

Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

Assistant Professor Dr. Sirinnicha Puchaariyakun

Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

Dr. Phatthanawan Chanrattanayothin

Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

Miss Rojanakorn Baengthit

Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

Editorial Board

Emeritus Professor Dr. Manat Suwan

Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

Professor Dr. Charas Suwanmala

Rangsit University, Thailand

Associate Professor Dr. Kanchana Witchayapakorn

Naresuan University, Thailand

Associate Professor Dr. Cholticha Bamroongraks

Thammasat University, Thailand

Associate Professor Dr. Nittaya Kaewkallana

Thammasat University, Thailand

Associate Professor Dr. Pongsatean Luengalongkot

Burapha University, Thailand

Associate Professor Dr. Wanna Numun

Peince of Songkla University, Thailand

Associate Professor Dr. Somnuek Panyasing

Khon Kaen University, Thailand

Associate Professor Dr. Somsak Phuvipadawat

Chiang Mai University, Thailand, Retired

Associate Professor Dr. Sorabud Rungrojsuwan

Mae Fah Luang University, Thailand

Associate Professor Dr. Sirina Jitcharat

Silpakorn University, Thailand

Associate Professor Narawan Poonpipat

Chiang Mai University, Thailand (Retired)

Assistant Professor Dr. Chittima Kaweera

University of Phayao, Thailand

Assistant Professor Dr. Shutima Saeng-ngern
Assistant Professor Dr. Paisarn Kanchanawong

Mahidol University, Thailand, Retired
Maejo University, Thailand

Editorial Manager

Dr.Saran Cheenacharoen

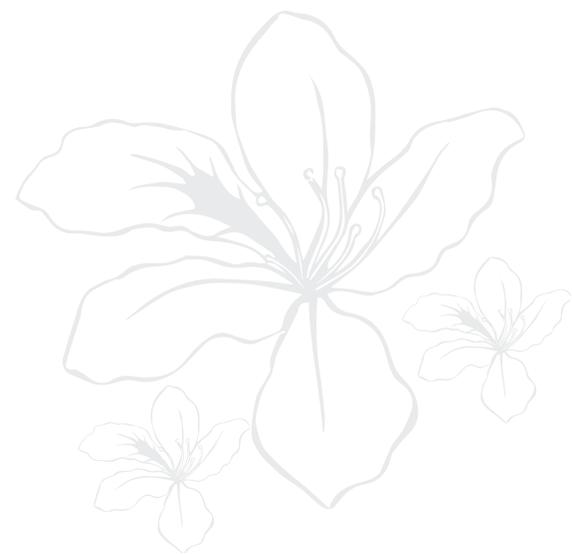
Mrs. Wilaipug Jringthaisong

Mrs. Kachamat Yasamout

Mr. Natthawat Rojchanawutthitum

Ms. Kamonrat Chuesuanoi

Chiang Mai Rajabhat University, Thailand

Journal Information

Name	(In Thai) พิษเนศวร์สาร (In English) Ganesha Journal
ISSN	1686-7467 (print)
ISSN	2651-141X (online)
Affiliation	Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University
Editor-in-chief	Assistant Professor Dr. Kittipong Wongtip
Contact	Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University 202 Chang Puak Rd., Chang Puak, Muang, Chiang Mai, 50300
Tel.	+669 7970 4563
Email:	phikanatesan@gmail.com
Website	https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan

Objective:

Ganesha Journal publishes research articles and academic articles in the fields of humanities and social sciences, specifically in language and linguistics, literature, and literary theory, as well as societal development. The goal is to generate discoveries and new perspectives within these academic disciplines, contributing to the advancement of knowledge and benefiting the country's development.

Journal Scope:

The journal covers the areas of language and linguistics, literature and literary theory, and societal development.

Publication Policy:

Submitted articles undergo initial screening by the editorial board, followed by a peer-review process involving three reviewers in the relevant field from various institutions. The double-blind peer-review process ensures anonymity for both authors and reviewers. The evaluation is based on predefined criteria and forms. The entire review process takes approximately 90 days from the date the article is edited according to the recommendations of the editorial team before the article is sent to reviewers for consideration. Authors are required to address reviewers' comments, and the article may undergo modifications as deemed appropriate by the editorial board. Accepted articles will receive a letter of acceptance for publication. If multiple reviewers find an article unsuitable for publication, the editorial board will inform the author without returning the original manuscript, and no refund will be provided. The decision of the editorial board is final.

Publication Schedule:

Ganesha Journal is issued biannually, with two editions per year. The first edition (January – June) is scheduled for release in the last week of June, while the second edition (July – December) is set to be released in the last week of December.

Submission Process:

Authors are required to submit their original manuscripts in Microsoft Word format through the electronic journal management system (ThaiJo) available at the website: <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan>. Additionally, authors should submit the manuscript submission form, the certification of publication form, and evidence of payment of publication fees via email to phikanatesan@gmail.com. The hard copy of the documents should be sent by postal mail.

Note for Students:

Students submitting research articles derived from theses or independent research must provide a signed certification from their thesis or research advisor using the submission form for article consideration.

Publication Fee:

The publication fee for each article is 3,500 Thai Baht.

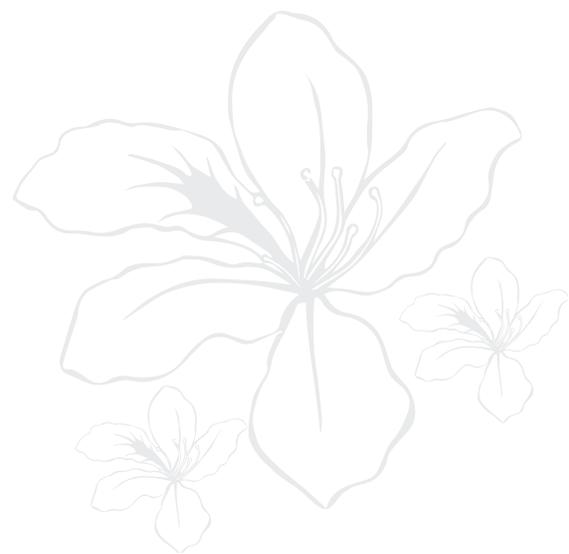
The payment is made after the article has been preliminarily reviewed by the journal. After that, the article will be reviewed by the experts.

Payment Method:

Payment should be made to the bank account of Chiang Mai Rajabhat University (Graduate School Fund) at Siam Commercial Bank, Chiang Mai Rajabhat University Branch, Account No. 821-289065-5, Savings Account.

Content Approval:

The content of each article represents the author's perspective, and the editorial board may not necessarily endorse it.

บทบรรณาธิการ

วารสารพิษเนศวร์สารจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในสาขาภาษาและภาษาศาสตร์ วรรณกรรมและทฤษฎีวรรณกรรม และการพัฒนาสังคม ซึ่งได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รอบที่ 4 ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2565-2567 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2565 ไปจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2567

วารสารฉบับนี้ได้เผยแพร่เป็นปีที่ 20 ฉบับที่ 2 บทความบทความในวารสารได้รับการพิจารณากลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Reviewer) ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จากหลากหลายสถาบัน จำนวน 3 ท่าน เพื่อให้เป็นบทความที่มีคุณภาพทางวิชาการ รวมถึงเป็นการรักษาคุณภาพมาตรฐานของวารสารสู่การเป็นวารสารที่อยู่ในฐานทางวิชาการที่สูงขึ้นต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อ่านจะได้รับประโยชน์จากบทความในวารสารฉบับนี้ทั้งในแง่ของความรู้จากศาสตร์แขนงต่าง ๆ และการต่อยอดองค์ความรู้เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งทางปัญญา

กองบรรณาธิการขอขอบคุณและขอเชิญชวนอาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจงานด้านวิชาการ ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารพิษเนศวร์สาร เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์สังคมแห่งความรู้อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์
บรรณาธิการวารสารพิษเนศวร์สาร

บทความวิจัย

<p>การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก</p> <p><i>พรนภา บุญสุริวงษ์ และ กาญจนา วิชญาปกรณ์</i></p>	1-17
<p>การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H</p> <p><i>สิริยากร กระอ่อมแก้ว และ กาญจนา วิชญาปกรณ์</i></p>	19-34
<p>การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชาที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ</p> <p><i>Narong Sarath และ สุภัค มหาวรรการ</i></p>	35-49
<p>การใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6</p> <p><i>กรรณิการ์ จำปี, นพัต อัครภากรณ์ และ ศักดา สวาทยานันท์</i></p>	51-67
<p>แนวทางการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ภายหลังจากสถานการณ์โควิด-19 ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน</p> <p><i>พริ้มไพโร วงศ์ชมภู, กฤต พันธุ์ปัญญา, พุทธิชาติ ยมกิจ และ จิรันตนะ คำดี</i></p>	69-84
<p>การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดแม่ฮ่องสอน</p> <p><i>สุธาวลัย สัจจสมบูรณ์</i></p>	85-97
<p>การพัฒนากระบวนการถ่ายทอดอาชีพทำพานชอยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน</p> <p><i>ประสิทธิ์ ฉิมบุญมา</i></p>	99-116
<p>การศึกษากลวิธีการแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้จากภาษาจีนเป็นภาษาไทยในการ์ตูนจีนแนวแฟนตาซี เรื่อง ตำนานจอมยุทธ์ภูตถังซาน (斗罗大陆)</p> <p><i>จิราพร ปาสาจะ และ กนกพร นุ่มทอง</i></p>	117-136
<p>การศึกษาประเด็นทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษาของไทย</p> <p><i>ตงตง ฉิน, จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ และ ณัฐกานต์ ทวีวัฒน์เศรษฐ์</i></p>	137-152
<p>การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์</p> <p><i>วทัฎญ ชลิบเงิน</i></p>	153-168
<p>ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรสายปฏิบัติการวิทยาลัยศิลปะ สื่อและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่</p> <p><i>ปิยาภรณ์ ณ เชียงใหม่</i></p>	169-182

สารบัญ (ต่อ)

การออกแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิตเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: ชุมชนอินทขิล อำเภอแม่แตง
จังหวัดเชียงใหม่

183-198

ฐานันต์ เค้าฉิม, คณิศร สินธูปัญญ, อนิรุทธิ์ รักสุขจิต และ กอบชัย รักพันธุ์

การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก

THE DEVELOPMENT OF IMAGINARY STORY WRITING ABILITY OF
PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS USING SYNECTICS AND GRAPHIC ORGANIZER

พรนภา บุญสุริวงษ์^{1*} และ กาญจนา วิชญาปกรณ์²
Phonnapha Bunsuriwong^{1*} and Kanchana Witchayapakorn²

มหาวิทยาลัยนเรศวร 99 หมู่ 9 ถ.พิษณุโลก-นครสวรรค์ ต.ท่าโพธิ์ อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก 65000 ประเทศไทย^{1,2}
Naresuan University, 99 Moo 9 Phitsanulok-Nakomsawan Rd., Tharpoa Sub-district, Mueng Phitsanulok District,
Phitsanulok Province 65000 Thailand^{1,2}

*Corresponding author E-mail: phonnapha.bunsuriwong@gmail.com
(Received: 4 Apr, 2024; Revised: 11 Jul, 2024; Accepted: 12 Jul, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก 2) เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ในกลุ่มโรงเรียนศูนย์ประสานงานสะพานหิน 02 รวมทั้งสิ้น 111 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสัตตวนาราม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 16 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test Dependent และ t-test One-Sample

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การเขียนเรื่องตามจินตนาการ, การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์, ผังกราฟิก, ประถมศึกษา

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์

ABSTRACT

The purpose of this research were to 1) compare the ability to write imaginative stories of grade 6 students before and after the Synectics learning management combined with graphic organizers, 2) compare the ability to write imaginative stories of grade 6 students by organizing Synectics learning together with graphic organizers during the post-class and the criteria of 70 percent, and 3) study the satisfaction of grade 6 students with synectics learning management combined with graphic organizers. The population included students in grade 6, semester 2 in academic year 2023, the Taphanhin Coordination Center School Group 02, a total of 111 students. The sample group was 16 students in grade 6 at WatSattawanaram School, semester 2, academic year 2023 by cluster random sampling. The tools used in the research consisted of: 1) lesson plans for writing imaginary stories for grade 6 students using Synectics learning combined with graphic organizers, 2) a test to measure ability in the aspect of writing imaginative stories, and 3) a questionnaire on satisfaction with the learning management plan using Synectics learning management together with graphic organizers of grade 6 students. The data were analyzed by mean, standard deviation, Dependent t-test, and One-Sample t-test.

The results of the research found that 1) the ability to write imaginative stories of grade 6 students after studying was significantly higher than before studying at the .05 level. 2) The ability to write imaginative stories of grade 6 students' scores after learning were higher than the t criteria of 70 percent with statistical significance at the .05 level. 3) Students' satisfaction with the Synectics learning management combined with graphic organizers was at the highest level.

KEYWORDS: Imaginary Story Writing, Synectics Learning Management, Graphic Organizers, Primary Education.

บทนำ

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญมากในการสื่อสาร เพราะการเขียนเป็นหลักฐานที่คงทนถาวร ยิ่งกว่าทักษะอื่น ๆ ในการนำเสนอข้อมูลความรู้ ความคิด และประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ส่งสารสู่ผู้รับสาร ถ้าผู้ส่งสารบกพร่องด้านความรู้ความคิดในการเขียน การถ่ายทอดสื่อสารก็บกพร่องด้วยคุณค่าไปด้วย ดังนั้นผู้ส่งสารด้วยการเขียนจึงพึงตระหนักเสมอว่า ผู้รับสารคือใคร รับสารแล้วจะเกิดผลอย่างไร (Chansuksri, 2008, p. 1) และผู้เรียนจะต้องฝึกฝนทักษะให้มีความชำนาญเพื่อประสิทธิภาพในการสื่อสาร ฉะนั้นการจัดการศึกษาในปัจจุบันนี้จึงเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาที่สามารถถ่ายทอดความคิดของผู้ส่งสารได้ตามความต้องการของตน ด้วยการใช้คำให้ถูกความหมาย อีกทั้งการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนควบคู่ไปด้วย ก็เป็นสิ่งสำคัญ การเขียนเชิงสร้างสรรค์หรือการเขียนเรื่องตามจินตนาการจึงเข้ามามีบทบาทต่อการศึกษามากยิ่งขึ้น เพราะการเขียนเรื่องตามจินตนาการเป็นการเขียนถ่ายทอดเรื่องราวตามความคิด ความรู้สึก จินตนาการ ประสบการณ์ที่แปลกใหม่โดยอาศัยการใช้ภาษาและวิธีการนำเสนอรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับอัจฉรา ชิวพันธ์ (Chiwapan, 2018, p. 3) ที่กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนซึ่งมีลักษณะของการคิดริเริ่ม โดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนเองมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ดังจะเห็นได้ชัดจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งกล่าวถึงคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านการเขียนไว้ว่า ต้องมีทักษะเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน (Ministry of Education, 2008, p. 7)

แม้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้ให้ความสำคัญกับการเขียนและการเขียนตามจินตนาการดังกล่าวเบื้องต้น แต่ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียน

เรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสัตตวนารามยังคงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากผู้วิจัยเป็นคุณครูผู้สอนในรายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อสรุปผลสัมฤทธิ์ปลายปีตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในปีถัดไป พบว่า การเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนยังประสบปัญหาอย่างมาก นักเรียนไม่ทราบว่า จะเริ่มเขียนเรื่องอย่างไร เริ่มจากส่วนไหน การเรียบเรียงข้อความจึงมีความสับสน ภาษาไม่สละสลวย ทำให้การลำดับเรื่องราวยังคงขาดความรู้และจินตนาการ ในการสร้างเรื่องราว ไม่มีความคิดที่แปลกใหม่ ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายหากต้องเขียนบรรยายยาว ๆ รวมถึงด้านครูผู้สอนก็ยังขาดสื่อการสอน ขาดเทคนิคการสอน และกิจกรรมใหม่ ๆ ที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต้องมีการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ปัญหานี้มีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องได้รับการแก้ไขและส่งเสริม

จากปัญหาดังที่กล่าวมาส่งผลให้การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2562-2564 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาภาษาไทย ในสาระการเขียน มีผลคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ โดยในปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ย 59.80 ปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ย 59.76 และปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ย 56.92 ซึ่งมีแนวโน้มลดลง และผลคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองปีการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้คือร้อยละ 70 (Wat Satta Wanaram School, 2021, p. 5)

แนวทางการส่งเสริมความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการมีหลายวิธี ซึ่งจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีความสนใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ เพราะการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์สามารถส่งเสริมการเขียนและส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์ได้ดี เนื่องจากเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีความน่าสนใจและสามารถที่จะกระตุ้นให้นักเรียนได้คิด ได้สร้างจินตนาการ เกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาได้ กระบวนการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนา

ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนและการคิดร่วมกันเป็นกลุ่ม จัดกระบวนการเรียนรู้ตามลำดับขั้นที่กำหนดไว้โดยอาศัยกระบวนการเปรียบเทียบ จึงสามารถเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนแต่ละคนและของกลุ่มได้ (Munkham & Munkham, 2008, p. 113) อีกทั้งผู้เรียนยังเกิดความตระหนักในคุณค่าของการคิดอีกด้วย การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นการสร้างอุปมาแบบตรงหรือเปรียบเทียบแบบตรง 3) ขั้นการสร้างอุปมาบุคคลหรือเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งของ 4) ขั้นการสร้างอุปมาคำคู่ขัดแย้ง 5) ขั้นการอธิบายความหมายของคำคู่ขัดแย้ง และ 6) ขั้นการนำความคิดใหม่มาสร้างผลงาน (Khaemmanee, 2020, pp. 252–253)

การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการให้มีประสิทธิภาพควรจัดการเรียนรู้ร่วมกับผังกราฟิก ดังที่ กุลิศรา จิตรชญาวนิช (Chitchayavanich, 2020, p. 97) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบ มีความเข้าใจ กระชับ กะทัดรัด ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของความคิด สามารถจดจำได้ง่าย ชัดเจน และแม่นยำ สอดคล้องกับ นันทน์ภัส นิยมทรัพย์ (Niyomsap, 2017, p. 118) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้ผังกราฟิกที่มีต่อผู้เรียนว่าช่วยให้ผู้เรียนนำเสนอหาความรู้ที่เรียนมาสรุปและเขียนเป็นแผนภาพ ซึ่งผู้เรียนจะมีความเข้าใจและจดจำได้ดี รวมถึงหากมีโอกาสนำเสนอข้อมูลจะมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

การศึกษาเอกสารต่าง ๆ ข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการนำการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์มาใช้ร่วมกับผังกราฟิกเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการเขียนเรื่องตามจินตนาการจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการทางความคิดและสติปัญญาของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเขียนถ่ายทอดเรื่องราวที่แปลกใหม่ โดยผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติฝึกการจัดระบบความคิดอย่างมีศักยภาพ จัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาได้ และสร้างสรรค์องค์ความรู้ที่มีคุณภาพด้วยตนเองอันเป็นพื้นฐานของการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

จากความสำคัญและสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกไปใช้กับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสัตตวนาราม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและต่อยอดสู่งานเขียนประเภทอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

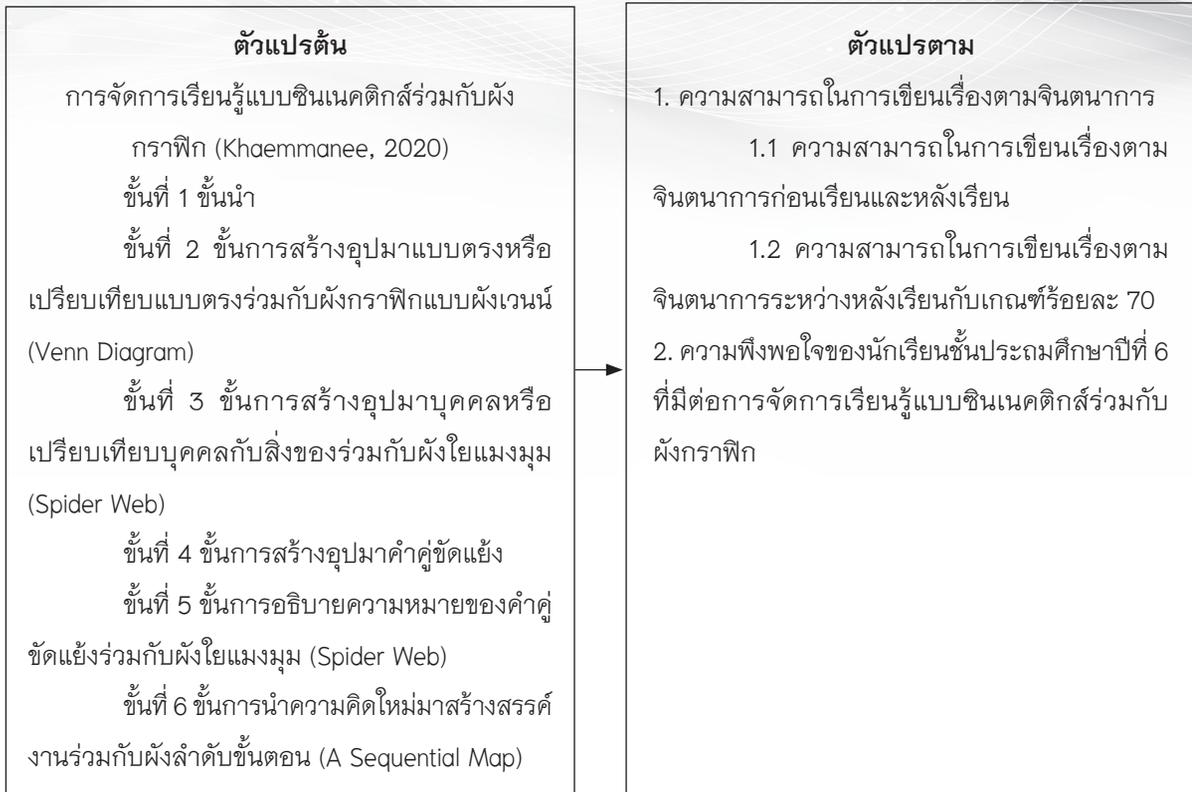
1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกอยู่ในระดับมากขึ้นไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก ตามแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการตามลักษณะของการวิจัยกึ่งทดลอง โดยใช้แบบการทดลองกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (The One Group Pretest – Posttest Design) ดังนี้

ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 กลุ่มโรงเรียนในศูนย์ประสานงานสะพานหิน 02 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวน 8 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 111 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสัตตวาราม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวน 16 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก จำนวน 4 แผน

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการ เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก จำนวน 10 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดสัตตวาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 ศึกษาทฤษฎี รูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ แบบซินเนคติกส์ และการจัดการเรียนรู้ด้วยผังกราฟิก จากงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง ดังนี้ 1) เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากคำที่กำหนดให้ 2) เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากภาพที่กำหนดให้ 3) เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากหัวข้อที่กำหนดให้ และ 4) เรื่อง การเขียนนิทานตามจินตนาการ

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ทั้ง 4 แผน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะ

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ด้านภาษาไทย 2 คน ด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน

และด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อหาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมและประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย พบว่า ผลรวมการพิจารณาความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.59)

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนโรงเรียนชุมชนวังหลุมวิทยาคาร อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ซึ่งไม่ใช่แก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 คน

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวัดสัตตนาราม อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำนวน 16 คน

ตารางที่ 1 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

ชั้นตอน	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากภาพที่กำหนดให้ จำนวน 2 ชั่วโมง</p> <p>สาระสำคัญ : การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากภาพเป็นการใช้ประสบการณ์ร่วมกับจินตนาการของแต่ละคน โดยดูรายละเอียดต่าง ๆ จากภาพเป็นพื้นฐานในการจินตนาการ เขียนเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ หรือให้ความสนุกสนาน เพื่อดึงดูดใจผู้อ่าน การเขียนเรื่องจากภาพต้องเรียบเรียงเรื่องราวต่าง ๆ จากภาพให้มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน</p> <p>วัตถุประสงค์ :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถบอกขั้นตอนการเขียนเรื่องตามจินตนาการจากภาพได้ (K) 2. นักเรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการจากภาพที่กำหนดให้ได้ (P) 3. นักเรียนมีมารยาทในการเขียน (A) 		
<p>ขั้นที่ 1 ขั้นนำ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูนำเสนอภาพ 1 ภาพ ให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นจากภาพว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร จากนั้นให้นักเรียนจินตนาการต่อถึงเหตุการณ์ที่น่าจะเกิดขึ้นต่อไปโดยเชื่อมโยงจากภาพที่กำหนดให้ และสรุปความรู้ร่วมกัน 2. ครูแจกใบความรู้ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากภาพให้นักเรียนศึกษา พร้อมบรรยายให้ความรู้ และให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน จากสื่อ Power Point จากนั้นเขียนสรุปขั้นตอนการเขียนเรื่องตามจินตนาการจากภาพลงในใบงาน เรื่อง การสร้างภาพตามจินตนาการ ในรูปแบบแผนผังความคิด (Mind Mapping) 3. นักเรียนสร้างสรรค์ชิ้นงานคนละ 1 ชิ้น โดยนักเรียนนำตัวเลขตามที่ครูกำหนดให้มาสร้างต่อเติมเป็นภาพตามจินตนาการของตนเองให้สวยงาม 4. เมื่อนักเรียนเขียนภาพเรียบร้อยแล้ว ตัวแทนนักเรียนนำเสนอผลงานและแนวคิดของตนเองจากนั้นให้นักเรียนทุกคนเก็บผลงานไว้ 	<ul style="list-style-type: none"> - รูปภาพ - ใบความรู้ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากภาพ - สื่อ Power point - เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ - ใบงาน เรื่อง การสร้างภาพตามจินตนาการ - ภาพตามจินตนาการ
<p>ขั้นที่ 2 ขั้นการสร้าง อุปมาแบบตรง หรือเปรียบเทียบ แบบตรงร่วมกับ ผังกราฟิก แบบผังเวนน์ (Venn Diagram)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูเสนอคำคู่ในรูปแบบรูปภาพ โทรศัพท์กับกล้องถ่ายรูป ให้นักเรียนสังเกตและร่วมกันอภิปราย พร้อมแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 โทรศัพท์กับกล้องถ่ายรูป มีสิ่งใดบ้างที่เหมือนกัน (ถ่ายภาพได้, เป็นอุปกรณ์เทคโนโลยี, มีการชาร์จแบตเตอรี่, เชื่อมต่อบลูทูธได้) 1.2 โทรศัพท์กับกล้องถ่ายรูป มีสิ่งใดบ้างที่แตกต่างกัน (ขนาด, รูปร่าง, ระบบการทำงาน) <p>จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการอธิบายถึงการเปรียบเทียบในลักษณะต่าง ๆ ระหว่างโทรศัพท์กับกล้องถ่ายรูป เพื่อให้ นักเรียน เข้าใจมากยิ่งขึ้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รูปภาพโทรศัพท์ - กับกล้องถ่ายรูป - ชุดภาพคำคู่ - แบบบันทึก - ความเหมือนและความแตกต่าง - ผังเวนน์ (Venn Diagram)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอน	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้
	<p>2. ครูเสนอคำคู่ให้นักเรียนเปรียบเทียบความเหมือนความต่างระหว่างของสองสิ่งว่า เหมือนหรือต่างกันอย่างไร โดยใช้ในลักษณะของชุดภาพคำคู่ โดยจับสลากเลือก เช่น ตึกตา - หมอน, ฟุตบอล - มะนาว, ไมโครเวฟ - หม้ออบลมร้อน, ตะกร้า - ถูพลาสติก เป็นต้น เขียนเปรียบเทียบในรูปแบบผังเวนน์ (Venn Diagram) ลงในแบบบันทึก เพื่อให้เห็นการเปรียบเทียบที่ชัดเจนขึ้น จากนั้นบันทึกคำตอบและเก็บผลงานไว้</p> <p>3. นักเรียนแสดงความคิดเห็นในเชิงเปรียบเทียบ โดยไม่มีการวิจารณ์ว่าความคิดเห็นของนักเรียนคนใดผิดหรือถูก เพื่อให้เกิดความคิดใหม่</p>	
<p>ขั้นที่ 3 ขั้นการสร้างอุปมา บุคคลหรือเปรียบ เทียบบุคคลกับ สิ่งของ ร่วมกับ ผังกราฟิกแบบ ผังใยแมงมุม (A Spider Web)</p>	<p>1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนถึงการเปรียบเทียบระหว่างของสองสิ่งอีกครั้ง</p> <p>2. นักเรียนเปรียบเทียบแบบอุปมา โดยตัวแทนนักเรียนจับสลากข้อความสมมติ และนักเรียนร่วมแสดงอารมณ์และความรู้สึกของตนเองตามหัวข้อที่จับได้จากนั้นบันทึกคำ วลี หรือข้อความเหล่านั้นไว้ในผังกราฟิกแบบผังใยแมงมุม (A Spider Web) บนกระดาน เพื่อให้ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสรุปร่วมกัน ดังตัวอย่างข้อความ</p> <p>2.1 ถ้านักเรียนเป็นฟุตบอลที่กำลังถูกเตะอยู่ในสนาม นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร</p> <p>2.2 ถ้านักเรียนเป็นโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ล่าสุด นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร</p> <p>2.3 ถ้านักเรียนเป็นถุงพลาสติกที่มีการนำกลับมาใช้ใหม่หลายครั้ง นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร</p> <p>2.4 ถ้านักเรียนเป็นตุ๊กตาที่กำลังถูกเจ้าของทอดทิ้ง นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร</p> <p>2.5 ถ้านักเรียนเป็นหม้ออบลมร้อนที่ถูกใช้งานทุกวัน นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร</p>	
<p>ขั้นที่ 4 ขั้นการสร้างอุปมา คำคู่ขัดแย้ง</p>	<p>1. ครูทบทวนกิจกรรมที่เรียนไปในคาบที่แล้ว</p> <p>2. นักเรียนนำคำหรือวลีที่ได้จดบันทึกไว้ในขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 มาประกอบกันเป็นคำใหม่ที่มีความหมายขัดแย้งกัน โดยมีคำอื่นมาเชื่อมได้ เช่น มะนาวหวาน, ลมหนาวที่อบอุ่น, ความเจ็บปวดที่งดงาม ฯลฯ จากนั้นครูบันทึกคำหรือวลีที่นักเรียนร่วมกันสร้างไว้บนกระดาน</p>	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอน	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้
<p>ขั้นที่ 5</p> <p>ขั้นการอธิบาย ความหมายของ คำคู่ขัดแย้ง ร่วมกับ ผังกราฟิกแบบ ผังใยแมงมุม (A Spider Web)</p>	<p>1. ครูและนักเรียนร่วมกันอธิบายความหมายของคำที่สร้างขึ้น เช่น ความเจ็บปวดที่ตรงตามเหมือนกับความสุขที่เราต้องการแม้จะได้รับ ความเจ็บปวดก็ตาม อย่างไรก็ตาม การคลอบุตรของคนเป็นแม่ จากนั้น จัดบันทึกคำไว้ในแบบบันทึกคำในรูปแบบผังกราฟิกแบบผังใยแมงมุม (A Spider Web)</p>	<p>- แบบบันทึกคำใน รูปแบบผังกราฟิก แบบผังใยแมงมุม (A Spider Web)</p>
<p>ขั้นที่ 6</p> <p>ขั้นการนำ ความคิดใหม่ มาสร้างสรรค์งาน ร่วมกับผังกราฟิก แบบผังลำดับขั้นตอน (A Sequential Map)</p>	<p>1. นักเรียนนำใบงานที่ทำไว้แล้วในขั้นที่ 1 มาทบทวนใหม่ เลือกคำหรือวลี ที่ได้สร้างขึ้นในขั้นที่ 4-5 มาใช้เป็นข้อมูลในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ 2. นักเรียนร่วมกันลงคะแนนภาพจากผลงานที่นักเรียนสร้างขึ้นในขั้นที่ 1 เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการเขียนเรื่องตามจินตนาการจากภาพ ในรูปแบบ ของตนเอง โดยใช้ผังลำดับขั้นตอน (A Sequential Map) มาช่วยวางโครงเรื่อง ลำดับขั้นตอนในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ พร้อมตั้งชื่อเรื่องให้ สัมพันธ์กับเรื่องที่เขียน และระบุข้อคิดที่ได้จากเรื่อง 2. ตัวแทนนักเรียนนำเสนอใบงาน เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ จากภาพ ของตนเองหน้าชั้นเรียน 3. นักเรียนและครูสรุปกิจกรรมร่วมกัน พร้อมนัดหมายกิจกรรมใน คาบเรียนถัดไป</p>	<p>- ใบงาน เรื่อง การเขียน เรื่องตามจินตนาการ จากภาพ</p>

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน
เรื่องตามจินตนาการ

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
การเรียนรู้

2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
วิธีการสร้างแบบทดสอบแบบอัตนัย

2.3 วิเคราะห์เนื้อหา สาระการเรียนรู้ มาตรฐาน
การเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้จากแผนการจัดการ
เรียนรู้ เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียน
เรื่องตามจินตนาการ

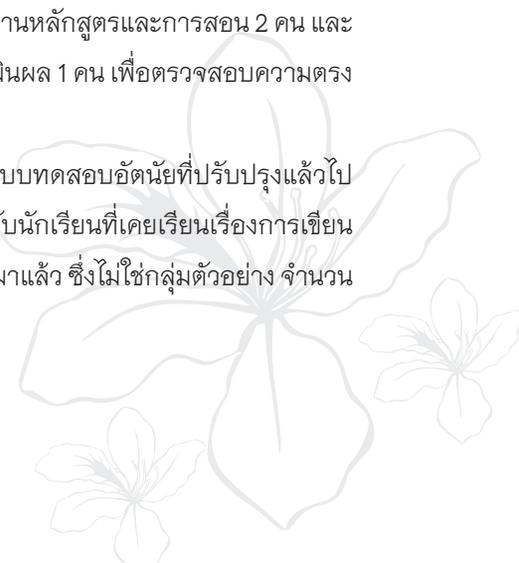
2.4 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถ
ด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการ เป็นแบบทดสอบอัตนัย
จำนวน 7 ข้อ

2.5 สร้างเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบทดสอบ
วัดความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

2.6 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้าน
การเขียนเรื่องตามจินตนาการที่สร้างขึ้นและเกณฑ์
การตรวจให้คะแนน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์
อิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุงแก้ไขเนื้อหา
และการใช้ภาษา และความสอดคล้องของแบบทดสอบ
กับจุดประสงค์การเรียนรู้

2.7 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้าน
การเขียนเรื่องตามจินตนาการและเกณฑ์การตรวจให้คะแนน
ที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย
ด้านภาษาไทย 2 คน ด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน และ
ด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบความตรง
และความสอดคล้อง

2.8 นำแบบทดสอบอัตนัยที่ปรับปรุงแล้วไป
ทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่เคยเรียนเรื่องการเขียน
เรื่องตามจินตนาการมาแล้ว ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน
12 คน

2.9 นำผลการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบไปวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และความเชื่อมั่น ดังนี้

2.9.1 พิจารณาความยาก (p) โดยการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบเป็นรายชื่อด้วยการพิจารณาจากเกณฑ์ค่าความยากระหว่าง 0.20 – 0.80 จากการวิเคราะห์พบว่า แบบทดสอบอัตนัยมีค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.51 – 0.72 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด

2.9.2 พิจารณาหาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยพิจารณาเกณฑ์การคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป จากการวิเคราะห์พบว่าแบบทดสอบมีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.06 ถึง 0.24 มีข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 3 ข้อ คือ ข้อ 2, 4 และ 6

2.9.3 คัดเลือกข้อสอบจากจำนวน 7 ข้อ ให้เหลือจำนวน 4 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ค่าความยากและอำนาจจำแนก และตัดข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์จากนั้นนำข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์มาหาค่าความเชื่อมั่นตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.876 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด

2.10 จัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการที่ได้คุณภาพตามเกณฑ์นำไปใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวัดสัตตนานาราม อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำนวน 16 คน ซึ่งแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเป็นข้อสอบชุดเดียวกัน

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องการประเมินและกำหนดขอบข่ายของข้อคำถามที่จะสร้างแบบประเมินความพึงพอใจให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน

3.3 วางแผนการสร้างคำถามหรือแนวคำถาม และดำเนินการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยให้นักเรียนแสดงความพึงพอใจทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

3.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบประเมิน

3.5 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ด้านภาษาไทยจำนวน 2 คน ด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 2 คน และด้านการวัดและประเมินผล 1 คน เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความ (IOC) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า แบบประเมินความพึงพอใจมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

3.6 นำแบบประเมินความพึงพอใจไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวัดสัตตนานาราม อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร จำนวน 16 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกก่อนและหลังเรียน และเปรียบเทียบหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนและวิธีการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทราบ จากนั้นทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน

1.3 เมื่อการเรียนการสอนเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง นำผลมาเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) หลังจากนั้นนำคะแนนหลังเรียนของนักเรียนมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ต่อไป

2. การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ทำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก

2.2 นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก มาตรวจให้คะแนน และวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก ได้นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) แบบการเปรียบเทียบคู่ที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test Dependent)

2. การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก ระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ได้นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) แบบการทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากรกลุ่มเดียว (t-test One Sample)

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก ได้นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายเป็นรายชื่อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกโดยการทดสอบค่าที (t-test Dependent) ปรากฏผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก

การทดสอบ	n	\bar{x}	S.D.	\bar{D}	S.D. _D	t	Sig.
ก่อนเรียน	16	34.38	3.90	9.19	2.04	18.01*	0.0000
หลังเรียน	16	43.56	2.90				

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 34.38 คะแนน และ 43.56 คะแนน ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนพบว่า คะแนนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยการทดสอบค่าที (t-test One-Sample) ปรากฏผล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	คะแนนเกณฑ์ร้อยละ 70	\bar{x}	S.D.	% of Mean	t	Sig.
หลังเรียน	16	60	42.00	43.56	2.90	72.60	2.16*	0.0000

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ผลการทดสอบ พบว่า คะแนน

การทดสอบหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก สรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก

ที่	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
1.1	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.75	0.45	มากที่สุด
1.2	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอนชัดเจน เข้าใจง่าย	4.38	0.62	มาก
1.3	นักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรมการเรียนรู้ได้	4.63	0.62	มากที่สุด
1.4	กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถการเขียนเรื่องตามจินตนาการ	4.88	0.34	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		4.66	0.51	มากที่สุด
2. ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้				
2.1	ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ	4.75	0.45	มากที่สุด
2.2	นักเรียนรู้สึกสนุกสนานในการทำกิจกรรม	4.75	0.45	มากที่สุด
2.3	วิธีสอนช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น ใฝ่เรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดจินตนาการที่สร้างสรรค์	4.69	0.48	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		4.73	0.46	มากที่สุด
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
3.1	นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเขียนเรื่องตามจินตนาการ	4.63	0.50	มากที่สุด
3.2	นักเรียนสามารถเขียนเรื่องตามจินตนาการได้	4.75	0.58	มากที่สุด
3.3	นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง	4.69	0.60	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		4.69	0.56	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.69	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนรู้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.51) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.46) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.56)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

1. ความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก มีผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้ เนื่องจากนักเรียนได้เกิดจินตนาการและเลือกใช้คำสร้างประโยคอธิบายได้อย่างสร้างสรรค์และเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่นแบบทดสอบการเขียนเรื่องจากภาพ ซึ่งเป็นภาพที่นักเรียนกำลังกวาด เก็บขยะ ทำความสะอาดวัด โดยก่อนเรียนนักเรียนเขียนว่า ช่วยกันทำความสะอาด จะเป็นการเขียนในแบบกว้าง ๆ ไม่ได้เจาะจง ส่วนหลังเรียนนักเรียนเขียนว่า นักเรียนมีจิตสาธารณะต่อสังคม ช่วยกันทำความสะอาด เก็บขยะบริเวณวัด ด้วยความเต็มใจและไม่หวังสิ่งใดตอบแทน อีกทั้งยังสามารถสะท้อนถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้มีความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกมี 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ขั้นที่ 2 ขั้นการสร้างอุปมาแบบตรงหรือเปรียบเทียบแบบตรงร่วมกับผังกราฟิกแบบผังเวนท์ (Venn Diagram) ขั้นที่ 3 ขั้นการสร้างอุปมาบุคคลหรือเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งของร่วมกับผังกราฟิกแบบผังใยแมงมุม (A Spider Web) ขั้นที่ 4 ขั้นการสร้างอุปมาคำคู่ขัดแย้ง ขั้นที่ 5 ขั้นการอธิบายความหมายของคำคู่ขัดแย้งร่วมกับผังกราฟิกแบบผังใยแมงมุม (A Spider Web) และขั้นที่ 6 ขั้นการนำความคิดใหม่มาสร้างสรรค์งานร่วมกับผังกราฟิก

แบบผังลำดับขั้นตอน (A Sequential Map) ซึ่งขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง แสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ที่เป็นขั้นตอน ผูกทักษะกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ผ่านการเปรียบเทียบ สามารถนำเสนอความคิดเห็นของตนเองได้อย่างหลากหลาย ช่วยส่งเสริมการเชื่อมโยงความคิดที่ริเริ่มสร้างสรรค์และแปลกใหม่ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งความคิดเหล่านี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเขียน ทำให้การเขียนเรื่องใช้เวลาอันน้อยลง เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (Khaemmanee, 2020, pp. 252-253) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เป็นรูปแบบที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมและสามารถนำความคิดใหม่นั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ทำให้ผลงานของตนมีความแปลกใหม่น่าสนใจ นอกจากนี้ผู้เรียนยังเกิดความตระหนักในคุณค่าของการคิดและความคิดของผู้คนอื่นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิชญา วลัยยะเมธี (Walliyamethi, 2017) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านหาดสองแคว อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ มรกต มงคลเมือง (Mongkolmuang, 2018) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา ระหว่างการเรียนโดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์และวิธีสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางขุนเทียน ที่เรียนโดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์สูงกว่าวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางขุนเทียน ที่เรียน

โดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรธรรณา แสงยะรักษ์ (Saengyaruk, 2021) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 11.26 และ 15.38 ตามลำดับ คะแนนสอบหลังการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก เมื่อเปรียบเทียบระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า คะแนนการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.56 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.60 สรุปได้ว่า คะแนนการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยเลือกการจัดการเรียนการสอนแบบซินเนคติกส์มาใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด รูปแบบขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์มาเป็นอย่างดี นำไปสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความชัดเจน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ก่อให้เกิดกระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์จินตนาการแปลกใหม่ผ่านการเปรียบเทียบ รวมถึงการใช้ร่วมกับผังกราฟิก ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด ถ่ายทอดความคิดที่เป็นนามธรรมออกมาเป็นรูปธรรมได้อย่างเข้าใจง่าย แปลกใหม่ เป็นเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมาสามารถประมวลและสังเคราะห์ความรู้ได้ตรงประเด็น ไม่สับสนวุ่นวาย ดังที่ วัชรภา เล่าเรียนดี (Laoriandee, 2012, p. 48) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แบบหนึ่ง การคิดแบบซินเนคติกส์เป็นวิธีคิดที่แปลกแหวกแนวจากความคิดเดิม ๆ ซึ่งคำตอบที่ได้มาจากวิธีคิดแบบซินเนคติกส์ไม่อิงข้อเท็จจริง หลักการ และเหตุผลเช่นเดียวกับการคิดขั้นสูงอื่น ๆ เป็นการคิดที่ต้อง

ใช้ความคิดของตัวเอง นำตนเองให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วจินตนาการให้กว้างขวางหลากหลาย กิจกรรมการฝึกคิดแบบซินเนคติกส์จะช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์แปลกใหม่ การคิดหลายมุมมอง จึงช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ลึกซึ้งกว้างขวาง ช่วยทำให้ได้แนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลายมากขึ้น และช่วยให้เกิดผลผลิต สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเขียนเรื่องตามจินตนาการได้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงกล วจนะเสถียร (Wajanasatian, 2016) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร นันทะเสนา (Nantasena, 2017) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก ผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยมีรายการสอบถามทั้งหมด 10 รายการ สอบถามเกี่ยวกับด้านกิจกรรมการเรียนรู้ บรรยากาศในการเรียนรู้ และประโยชน์ที่ได้รับพบว่า ภาพรวมของความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.51) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกสามารถพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการได้ ช่วยให้นักเรียนมีแนวทางในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ ส่งเสริมให้นักเรียนมีอิสระและกล้าแสดงออกทางความคิด มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ เกิดจินตนาการสามารถเขียนได้อย่างคล่องแคล่ว กระชับเวลา โดยมีครูผู้สอนคอยให้คำปรึกษา กระตุ้นความคิดตลอดการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มี

ส่วนร่วมในการทำกิจกรรม นักเรียนมีความสุข บรรยากาศในการเรียน เชื่อมต่อการเรียนรู้ ไม่น่าเบื่อหน่าย และไม่ตึงเครียด อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการเรียนในรายวิชาอื่นหรือในชีวิตประจำวันได้ ดังที่ สุคนธ์ สินธพานนท์, พงษ์จันทร์ สุขยิ่ง, จินตนา วีรเกียรติสุนทร และพิวัสสานุ นารัตน์ (Sinthaphanon, Sukying, Veerakiatsunthorn, & Naparat, 2019, p. 157) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์สามารถนำไปใช้สอนในบทเรียนที่ต้องการให้ผู้เรียนได้คิด พัฒนาหรือมองบทเรียนไปในแนวทางใหม่ รู้จักการคิดเปรียบเทียบ สามารถนำไปใช้ได้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ข้อดีของการสอนแบบซินเนคติกส์ คือ เป็นกิจกรรมที่มีจุดเด่นในด้านการเปรียบเทียบระหว่างบทเรียนกับสิ่งอื่น ๆ ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นบทเรียนในแง่มุมที่แตกต่างไปจากเดิม ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ในมิติใหม่ที่น่าสนใจ มีการฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักคิดหลากหลายรูปแบบ เกิดความคิดสร้างสรรค์ บรรยากาศการเรียนสนุกสนานไม่น่าเบื่อ เกิดความพึงพอใจทั้งผู้สอนและผู้เรียน อีกทั้งสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มให้เกิดขึ้น ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันร่วมมือกันระดมความคิดเพื่อให้เกิดแนวคิดแปลกใหม่ อยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิริยะพงศ์ พิมพะลัด (Pimpalub, 2022) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สินธ์ ศรีพลพา (Sreponpa, 2014) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกสรฯ เพ็ชรนาดี (Phetnadi, 2022) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์ร่วมกับแบบฝึกของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อ

การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์ร่วมกับแบบฝึกของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์สามารถนำมาใช้ร่วมกับผู้เรียนทุกระดับ เนื่องจากมีผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกระดับมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ได้ อาจเนื่องมาจากรูปแบบการสอนมีลำดับขั้นที่มีความชัดเจน เกิดทักษะการคิดสร้างสรรค์สู่การเขียนเรื่องตามจินตนาการได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรศึกษา ค้นคว้า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกอย่างละเอียด รวมไปถึงการทำความเข้าใจในขั้นตอนต่าง ๆ ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงจุดประสงค์ ขั้นตอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. การจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเรื่องตามจินตนาการด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิก ครูจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องของการเขียน เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในงานเขียนไม่เหมือนกัน ดังนั้นผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เท่า ๆ กัน ให้นักเรียนได้กล้าแสดงความคิดเห็น ลงมือทำ และสร้างสรรค์ชิ้นงานอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกกับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

2. ควรศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับเทคนิควิธีการสอนหรือการใช้สื่ออื่น ๆ ที่หลากหลายยิ่งขึ้น

3. ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับผังกราฟิกไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทยในสาระอื่น ๆ เช่น การอ่าน การพูด หลักภาษา และวรรณคดีวรรณกรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- Chansuksri, P. (2008). *Thai language teaching manual think and write creatively: Essay and summary*. Bangkok: OTEP Printing House. [In Thai]
- Chitchayavanich, K. (2020). *Learning management*. Bangkok: Chulalongkorn University. [In Thai]
- Chiwapan, A. (2018). *Creative writing activities in primary school*. Bangkok: Publisher of Chulalongkorn University. [In Thai]
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Khaemmanee, T. (2020). *Teaching science: Knowledge for organizing effective learning processes*. Bangkok: Chulalongkorn University. [In Thai]
- Laoriandee, W. (2012). *Learning management formats and strategies to develop thinking skills*. (9th ed.). Nakhon Pathom: Faculty of Education. Silpakorn University Sanam Chandra Palace Campus. [In Thai]
- Ministry of Education. (2008). *Basic education curriculum 2008*. Bangkok: Teachers Council of Ladprao. [In Thai]
- Mongkolmuang, M. (2018). *The compare ability of creative writing of Prathom Suksa 3 students Bangkhuntiensuksa School by using a synectics and traditional teaching methods*. (Master's thesis, Teaching Thai Ramkhamhaeng University). [In Thai]
- Munkham, S. and Munkham, O. (2008). *21 learning management methods: To develop thinking processes*.
- Nantasena, A. (2017). *A study of creative writing ability for Matthayomsuksa 1 students using Synectics model*. (Master's thesis, Curriculum and Instruction Nakhon Ratchasima Rajabhat University). [In Thai]
- Niyomsap, N. (2017). *Basic knowledge in teaching and learning*. Nakhon Pathom: Rajabhat University Nakhon Pathom. [In Thai]
- Pimpalab, P. (2022). *Learning management for synectics instruction model to promote creative writing ability of grade 5 students*. (Master's thesis, Curriculum and Instruction Mahasarakham University). [In Thai]
- Phetnadi, K. (2022). *The development of learning achievement on creative writing by using the Synectics pattern with the worksheet of Frist year vocational certificate students*. (M.Ed. Independent Study, Thai Language, Naresuan University). [In Thai]
- Saengyaruk, P. (2021). *Learning management of synectics instruction model for developing creative writing skills of Matthayomsuksa 1*. (M.Ed. Independent Study, Thai Language Naresuan University). [In Thai]
- Sinthaphanon, S., Sukying, F., Veerakiatsunthorn, J., & Naparat, P. (2019). *Various teaching methods to develop the quality of Thai youth*. Bangkok: 9119 Printing Techniques Ltd. [In Thai]
- Sreponpa, S. (2014). *The development of Thai language creative writing ability for Prathomsuksa 4 students through synectics activities*. (Master's thesis, Curriculum and Instruction Rajabhat Rajanagarindra University). [In Thai]
- Wajanasatian, C. (2016). *The development of creative writing ability for grade 3 student taught by using Synectics model*. (Master's thesis, Curriculum and Instruction Silpakorn University). [In Thai]
- Walliyamethi, S. (2017). *Synectics learning activity model to develop writing skills created for students in grades 4-6 at Ban Hat Song Kwae School, Tron District*. (Master's thesis, Curriculum and Instruction Uttaradit Rajabhat University). [In Thai]
- Wat Satta Wanaram School. (2021). *Self-assessment report: SAR, 2021*. Phichit: Wat Satta Wanaram School. [In Thai]

การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H
THE DEVELOPMENT OF COMPREHENSIVE READING ABILITY
OF PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS BY USING LEARNING MANAGEMENT
KWL PLUS TECHNIQUE WITH 5W1H QUESTIONING TECHNIQUE

สิริยากร กระอ่อมแก้ว^{1*} และ กาญจนา วิชญาปกรณ์²

Siriyakorn Kraomkaew^{1*} และ Kanchana Witchayapakorn²

มหาวิทยาลัยนเรศวร 99 หมู่ 9 ถนนพิษณุโลก-นครสวรรค์ ต.ท่าโพธิ์ อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก 65000 ประเทศไทย^{1,2}

Naresuan University, 99 Moo 9 Phitsanulok-Nakornsawan Rd., Tharpoa Sub-district, Mueng Phitsanulok District,

Phitsanulok Province 65000 Thailand^{1,2}

*Corresponding author E-mail: Sry2kok.cartoon@gmail.com

(Received: 5 Apr, 2024; Revised: 14 Jul, 2024; Accepted: 14 Jul, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H 2) เปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H กับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลลำานรายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำนวน 29 คน ได้มาจากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม ด้วยวิธีจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 78.5 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus, เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H, ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) compare the comprehensive reading ability of students in Prathomsuksa 5 before and after learning using the KWL Plus learning management technique combined with the 5W1H questioning technique, 2) compare the comprehensive reading ability of students in Prathomsuksa 5 using the KWL Plus technique combined with the 5W1H questioning technique against a 70% criterion, and 3) study the students' satisfaction towards the KWL Plus learning management technique combined with the 5W1H questioning technique. The sample group was 29 students in Prathomsuksa 5 at AnubanLamnarai School, Chai Badan District, Lopburi Province, academic year 2023, selected through cluster random sampling using classrooms as sampling units. The research tools included learning management plans, comprehension tests, and satisfaction questionnaires regarding the KWL Plus technique combined with the 5W1H questioning technique. Statistical analysis was conducted using percentages, means, standard deviations and t-test

The research results revealed that: 1) the comprehensive reading ability of students in Prathomsuksa 5 using the KWL Plus technique combined with the 5W1H questioning technique was significantly higher than before learning at the .05 significance level, 2) ability of the comprehensive reading of students in Prathomsuksa 5 were 78.5%, which was significantly higher than the 70% criterion at the .05 significance level, and 3) overall, students expressed the highest level of satisfaction with the KWL Plus technique combined with the 5W1H questioning technique.

KEYWORDS: The KWL Plus Learning Management Technique, 5W1H Questioning Technique, Comprehensive Reading Ability

บทนำ

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาชีวิต พัฒนากระบวนการอ่าน กระบวนการทางความคิด เป็นรากฐานในการแสวงหาความรู้ ดังที่ พงศ์ศักดิ์ สังขภิญโญ (Sangkhapinyo, 2020, p. 2) ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญเป็นประโยชน์และมีคุณค่าที่จะช่วยพัฒนาความคิดของผู้อ่านและนำความสามารถขั้นพื้นฐานนี้ไปต่อยอดองค์ความรู้ของตนเองให้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้อ่านตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน ฝึกจับใจความสำคัญจะช่วยให้ผู้อ่านได้เนื้อหาสาระที่มีประโยชน์ พร้อมทั้งช่วยพัฒนากระบวนการอ่านของตนให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ ประทีป เหมือนนิล (Muannil, 2021, p. 5) กล่าวว่า การอ่านจับใจความสำคัญเป็นการทำความเข้าใจสาระสำคัญของหนังสือในเบื้องต้น เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการอ่านหนังสือในระดับสูงต่อไป นับเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะแม้การทดสอบศักยภาพของเด็กในระดับโลกก็ใช้การอ่านจับใจความเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2022, p. 5) ได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผล “ความสามารถในการอ่านและการเขียน” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Formative Assessment) สำหรับเป็นข้อมูลการอ่านและการเขียนของนักเรียน นำไปใช้ในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน ผลจากการนำเครื่องมือคัดกรองความสามารถการอ่านและการเขียนมาใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนอนุบาลลำานรายณ์ (AnubanLamnarai School, 2022) พบว่า ปีการศึกษา 2565 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลลำานรายณ์ มีผลสัมฤทธิ์การอ่านรู้เรื่องอยู่ในระดับต่ำกว่าผลสัมฤทธิ์ของการอ่านออกเสียง แสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถอ่านได้แต่ไม่สามารถจับใจความสำคัญได้ และจากรายงานผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน พบว่าผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร

ภาษาไทยตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น ผลการประเมินได้ 57.02 ต่ำกว่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ จากการสังเกตของผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลลำานรายณ์ ปีการศึกษา 2565 พบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ได้แก่ 1) นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการอ่านหนังสือ เนื่องจากมีเนื้อหาที่ค่อนข้างยาวและไม่น่าสนใจ 2) นักเรียนไม่มีเป้าหมายในการอ่านหนังสือ จึงไม่เกิดแรงจูงใจในการอ่าน 3) นักเรียนไม่ทราบถึงหลักการอ่านจับใจความสำคัญ และ 4) นักเรียนไม่สามารถจับประเด็นหลักและประเด็นรองจากเรื่องที่อ่าน

จากปัญหาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การอ่านจับใจความสำคัญเป็นความสามารถที่ควรได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิค KWL Plus เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้เน้นกระบวนการอ่านที่มีความน่าสนใจและพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนได้ โดย K หมายถึง Know เป็นขั้นตอนที่นักเรียนตรวจสอบตนเองว่ามีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องมากน้อยเพียงใด W หมายถึง Want to know เป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะต้องถามตนเองว่าต้องการเรียนรู้อะไรในเรื่องที่จะอ่าน L หมายถึง Learned เป็นขั้นตอนที่นักเรียนสำรวจว่าตนเองได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการอ่าน และจดบันทึกสิ่งที่ตนเองเรียนรู้ P หมายถึง Plus เป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะต้องสร้างแผนผังความคิดและเขียนสรุปใจความสำคัญหลังการอ่าน (Carr and Ogle, 1987) สอดคล้องกับ สมฤดี ทาแดง (Thadaeng, 2021) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยเทคนิค KWL Plus ร่วมกับแผนผังความคิด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เช่นเดียวกับ จิราภรณ์ อินทรสอน (Inson, 2019) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความสำคัญก่อนและหลังการใช้เทคนิค KWL Plus กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนการใช้เทคนิค KWL Plus อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิค KWL Plus (Moonkam and Moonkam, 2010) ยังมีลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจนช่วยให้ผู้เรียนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่าน มีขั้นตอนที่ให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง ซึ่งการตั้งคำถามจะช่วยให้ผู้อ่านไปถึงคำตอบได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เข้าใจในเรื่องที่อ่านมากขึ้น สอดคล้องกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ที่เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบจากคำถามที่ได้ตั้งไว้ เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท (Chaisanit, 2012, p. 36) ได้กล่าวว่า เทคนิค 5W1H หมายถึง กลวิธีการพัฒนากระบวนการคิดโดยการตั้งคำถามที่ทำให้เกิดทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น การอ่าน การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา รวมไปถึงการเขียนสรุปความ โดยมีองค์ประกอบของคำถาม ดังนี้ What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไหร่) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร)

หากนำการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL Plus และเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H มาใช้ร่วมกันจะส่งผลให้ความสามารถจับใจความสำคัญของผู้เรียนดีขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus มีลำดับขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสำรวจความรู้เดิมของตนเองก่อนการอ่านซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องเรื่องได้ดี นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่ตนเองสนใจเพื่อกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิดที่จะทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการอ่านและสามารถจับใจความสำคัญได้ ส่วนขั้นตอน Plus ที่เพิ่มเติมจากขั้น KWL ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่ได้เป็นระบบ เพราะจะต้องนำความรู้ที่ได้จากการอ่านเขียนลงในแผนผังความคิดและสรุปใจความสำคัญ ซึ่งในขั้นตอนการตั้งคำถามของการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H มาช่วยกำหนดขอบเขตและเป้าหมายของคำถามที่ผู้เรียนสนใจ จึงทำให้ขั้นตอนของ KWL Plus มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL Plus และเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H จะสามารถพัฒนาและส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญได้เป็นอย่างดี (Promtha, 2021; Punpin and Lanchwatthanakor,

2021; Hwande and Laohasurayothin, 2023)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H กับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H

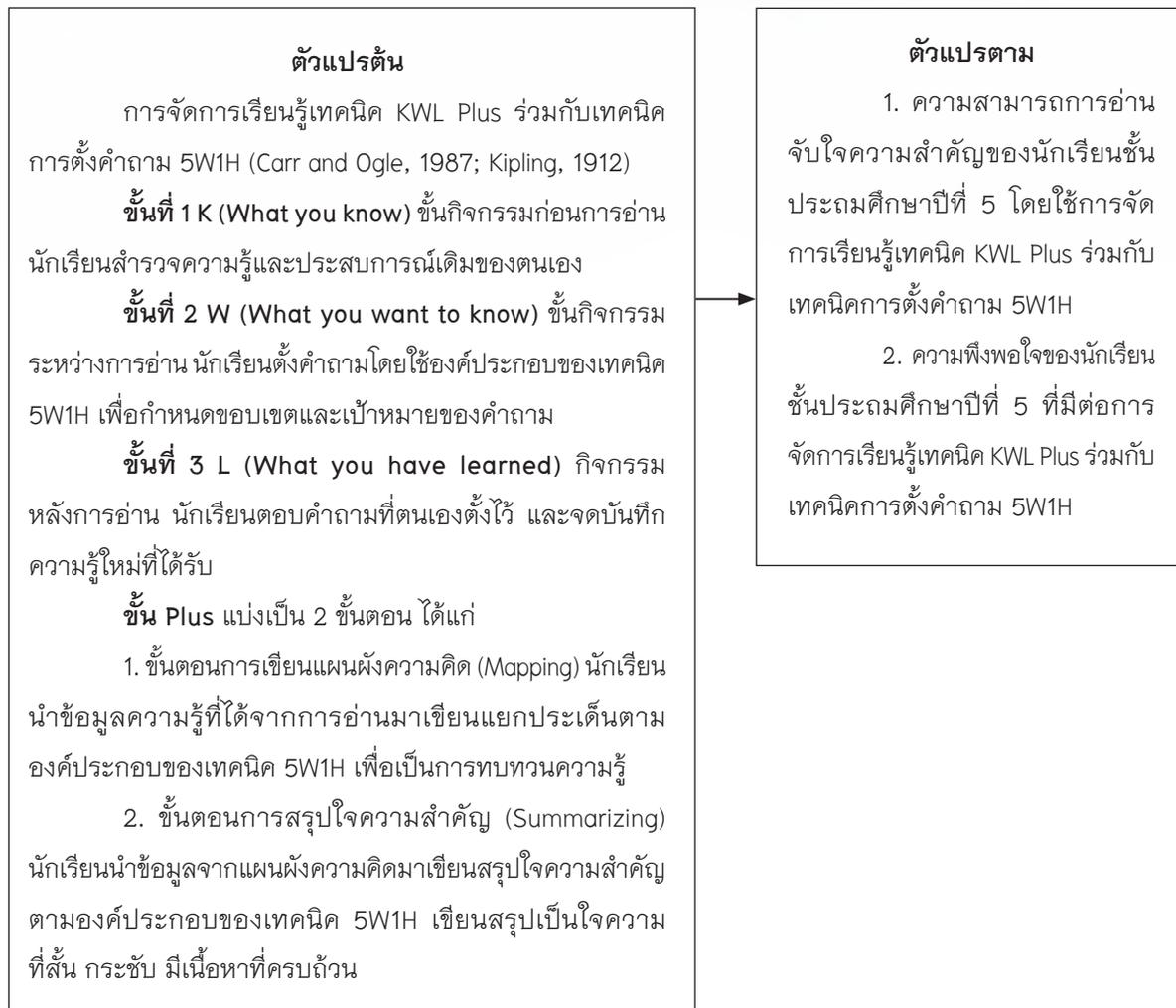
สมมุติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนโดยใช้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สูงกว่าก่อนเรียน
2. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H อยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (The One Group Pretest- Posttest Design)

ประชากร

ประชากรในงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลลำานารายณ์ สำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 137 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/5 โรงเรียนอนุบาลลำานารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 29 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 2 แบบทดสอบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ รวม จำนวน 22 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตอบคำถาม 5W1H ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลลำานารายณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.2 กำหนดขอบเขตเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลลำานารายณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.3 ศึกษาทฤษฎี รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus และเทคนิคการตอบคำถาม 5W1H จากงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.4 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดเนื้อหาที่จะใช้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง ดังนี้ 1) หลักการอ่านจับใจความสำคัญ 2) การอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ 3) การอ่านจับใจความสำคัญจากข่าว 4) การอ่านจับใจความสำคัญจากโฆษณา และ 5) การอ่านจับใจความสำคัญจากนิทาน

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.6 นำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอน 1 คน ด้านการวัดและประเมินผล 2 คน และด้านภาษาไทย 2 คน เพื่อหาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมและประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.56)

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/5 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลลำานารายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำนวน 29 คน

ตารางที่ 1 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หลักการอ่านจับใจความสำคัญ		จำนวน 2 ชั่วโมง
<p>สาระสำคัญ การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง กระบวนการอ่านที่มุ่งเน้นให้ผู้่านได้รับสาระสำคัญ ความรู้ หรือจุดมุ่งหมายของเนื้อเรื่อง ประกอบด้วยส่วนที่เป็นใจความสำคัญที่สุดของเรื่อง และส่วนขยายใจความสำคัญ ซึ่งในหนึ่งย่อหน้าจะต้องมีใจความสำคัญที่เป็นแก่นสาระของเรื่องเพียงใจความสำคัญเดียว ดังนั้น ผู้อ่านควรฝึกฝน การอ่านจับใจความสำคัญให้เกิดความชำนาญเพื่อที่จะสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้อย่างแม่นยำ และเพื่อให้ ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในเนื้อหา</p>		
<p>วัตถุประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักการอ่านจับใจความสำคัญ 2. นักเรียนสามารถระบุใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ 3. นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีมารยาทในห้องเรียน 		
ขั้นตอน	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนการสอน
<p>ขั้นนำ</p> <p>ขั้นที่ 1 K (What you know)</p> <p>ขั้นกิจกรรมก่อน การอ่าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนเตรียมความพร้อมของตนเองโดยการสำรวจ อุปกรณ์การเรียนและนั่งสมาธิเป็นเวลา 2 นาที 2. ครูอธิบายกลวิธีการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ให้นักเรียนเข้าใจ จากนั้นแจกใบงานที่ 1 ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น เมื่อนักเรียน ได้ใบงานให้เขียนชื่อและชั้นเรียนของตนเอง 3. นักเรียนอ่านหัวข้อเรื่องที่จะเรียนบนกระดาน “การอ่าน จับใจความสำคัญ” และหยิบการ์ดสีเขียวและสีแดงบนโต๊ะ ขึ้น หากนักเรียนรู้จักหัวข้อที่จะเรียนในวันนี้ให้ชูการ์ดสีเขียว ถ้าไม่รู้จักให้ชูการ์ดสีแดง 4. ให้นักเรียนสำรวจความรู้ของตนเองเกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง “การอ่านจับใจความสำคัญ” แล้วเขียนในใบงานที่ 1 ช่อง กิจกรรมสำรวจความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - การ์ดสีเขียวสีแดง - ใบงาน 1 ช่องกิจกรรมสำรวจความรู้
<p>ขั้นสอน</p> <p>ขั้นที่ 2 W (What you want to know)</p> <p>ขั้นกิจกรรมระหว่าง การอ่าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เมื่อนักเรียนสำรวจความรู้เดิมของตนเองเสร็จแล้ว ให้นักเรียนตั้งคำถามหรือบอกสิ่งที่อยากรู้จากหัวข้อเรื่อง โดยใช้องค์ประกอบของเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H แล้วเขียนในใบงานที่ 1 ช่องกิจกรรมบอกสิ่งที่ฉันอยากรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใบงาน 1 ช่องกิจกรรมบอกสิ่งที่ฉันอยากรู้ - ใบความรู้ 1 เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ - วงล้อสุ่มเลขที่

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอน	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนการสอน
	<p>2. นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ อ่านเนื้อหาให้ละเอียด จากนั้นครูสุ่มถามนักเรียนโดยใช้วงล้อสุ่มเลขที่ โดยมีคำถาม ดังนี้</p> <p>2.1 การอ่านจับใจความสำคัญคืออะไร</p> <p>2.2 ตำแหน่งของใจความสำคัญอยู่ส่วนใดของย่อหน้า</p> <p>2.3 หลักการอ่านจับใจความสำคัญมีกี่ข้อ</p>	
<p>ขั้นที่ 3 L (What you have learned)</p> <p>ขั้นกิจกรรม</p> <p>หลังการอ่าน</p>	<p>1. เมื่อนักเรียนศึกษาใบความรู้เสร็จแล้วให้นักเรียนเขียนคำตอบที่ตนเองตั้งข้อสงสัยในใบงานที่ 1 ช่องกิจกรรมบอกสิ่งที่ฉันอยากรู้ และเขียนความรู้ใหม่ที่ได้รับช่องกิจกรรมสิ่งที่ได้เรียนรู้</p> <p>2. นักเรียนทำแบบฝึกหัด เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อทบทวนความเข้าใจในเนื้อหา จากนั้นให้นักเรียนสลับกันตรวจคำตอบ ถ้าเพื่อนตอบถูกให้ทำเครื่องหมาย ✓ หลังคำตอบ คิดให้ทำเครื่องหมาย ✗ หลังคำตอบ พร้อมเขียนชื่อผู้ตรวจไว้มุมขวามือด้านล่างของกระดาษ</p>	<p>- ใบงาน 1 ช่องกิจกรรมสิ่งที่ได้เรียนรู้</p> <p>- แบบฝึกหัด เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ</p>
<p>ขั้นสรุป</p> <p>ขั้น Plus</p>	<p>1. นักเรียนเขียนความรู้ที่ได้ในรูปแบบแผนผังความคิด (Mapping) ลงในใบงานที่ 1 ช่องแผนผังความคิด (Mapping) เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ที่ได้ในวันนี้ และตกแต่งแผนผังความคิดให้สวยงาม</p> <p>2. นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญ (Summarizing) ในใบงานที่ 1 ช่องสรุปใจความสำคัญ (Summarizing) จากนั้นครูสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอแผนผังความคิดและพูดสรุปใจความสำคัญของเนื้อหาที่เรียนในวันนี้ให้เพื่อนฟัง หากเห็นด้วยกับเนื้อหาที่เพื่อนนำเสนอให้ชูการ์ดสีเขียว แต่ถ้าอยากเพิ่มเติมจากที่เพื่อนนำเสนอให้ชูการ์ดสีแดง</p>	<p>- ใบงานที่ 1 ช่องแผนผังความคิด (Mapping)</p> <p>- ใบงานที่ 1 ช่องสรุปใจความสำคัญ (Summarizing)</p>

2. แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบทดสอบ

2.2 วิเคราะห์เนื้อหา สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้จากแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการ

อ่านจับใจความสำคัญ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบอัตนัย 4 ข้อ

2.3 สร้างเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบที่เป็นแบบทดสอบอัตนัย

2.4 นำแบบทดสอบและเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษา และความเหมาะสมของเนื้อหาเพื่อให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอน 1 คน ด้านการวัดและประเมินผล 2 คน และด้านภาษาไทย 2 คน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาหาความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2.6 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนซึ่งไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.7 นำผลการตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบ มาวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ พิจารณาความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และความเชื่อมั่น ดังนี้

2.7.1 พิจารณาความยาก (p) เพื่อเลือกข้อสอบปรนัยให้ได้จำนวน 20 ข้อ และแบบทดสอบอัตนัยให้ได้จำนวน 2 ข้อ โดยพิจารณาความยากระหว่าง 0.20 – 0.80 จากการวิเคราะห์พบว่า แบบทดสอบปรนัยมีค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.38 – 0.69 แบบทดสอบอัตนัยมีค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.61 – 0.67 ดังนั้นแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 22 ข้อ มีค่าความยาก (p) เป็นไปตามเกณฑ์ผู้วิจัยที่กำหนด

2.7.2 พิจารณาหาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยพิจารณาเกณฑ์การคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป จากการวิเคราะห์พบว่า แบบทดสอบปรนัยมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.25 – 0.75 แบบทดสอบอัตนัยมีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.26 – 0.37 ดังนั้นแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 22 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นไปตามเกณฑ์ผู้วิจัยที่กำหนด

2.7.3 พิจารณาหาความเชื่อมั่น แบบทดสอบปรนัย โดยใช้สูตร KR-20 พิจารณาเกณฑ์ตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป ผลปรากฏว่า แบบทดสอบอัตนัยจำนวน 20 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 แบบทดสอบอัตนัย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Prachanban, 2009, p. 169) พิจารณาเกณฑ์ตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 ดังนั้นแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 22 ข้อ มีความเชื่อมั่นเป็นไปตามเกณฑ์ผู้วิจัยที่กำหนด

2.8 นำแบบทดสอบที่ได้คุณภาพตามเกณฑ์แล้วนำไปใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/5 จำนวน 29 คน ซึ่งแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนเป็นข้อสอบชุดเดียวกัน

3. แบบสอบถามความพึงพอใจ

3.1 ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ โดยให้นักเรียนแสดงความพึงพอใจ 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอน 1 คน ด้านการวัดและประเมินผล 2 คน และด้านภาษาไทย 2 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาค่าดัชนีมีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้พบว่า แบบสอบถามความพึงพอใจมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/5 โรงเรียนอนุบาลลำนารายณ์ จำนวน 29 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลลำนารายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำนวน 29 คน และเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียน และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

แบบแควร์สาร ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2567

1.1 ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทราบ จากนั้นทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามลำดับขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

1.3 ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่าง และนำผลมาเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน รวมทั้งนำคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

2. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H

2.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H มาวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. เปรียบเทียบความสามารถอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและ

หลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. เปรียบเทียบความสามารถอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ใช้การหาค่าที่ (t-test) แบบ One-sample test

3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	29	30	13.07	2.51	26.07*	28.00	0.000
หลังเรียน	29	30	23.55	2.38			

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการทดสอบก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 13.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.51 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 23.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.38 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนน

ก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

คะแนน	N	คะแนนเต็ม	คะแนนเกณฑ์ร้อยละ 70	\bar{x}	S.D.	% of Mean	t	Sig.
หลังเรียน	29	30	21	23.55	2.38	78.5	5.76*	0.000

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 เท่ากับ 21 คะแนน ผลการทดสอบ พบว่า คะแนนการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 23.55 คิดเป็นร้อยละ 78.5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.38

เมื่อเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนการทดสอบของนักเรียนหลังเรียน พบว่า คะแนนการทดสอบหลังเรียน

โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H

ลำดับที่	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	ด้านการจัดการเรียนรู้	4.53	0.59	มากที่สุด
2	ด้านบรรยากาศในการเรียน	4.71	0.58	มากที่สุด
3	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.54	0.66	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.59	0.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิค

การตั้งคำถาม 5W1H ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุดคือ ด้านบรรยากาศในการเรียน ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.58) รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.66) และด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.59)

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ทั้ง 3 ด้าน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.61)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H พบว่า นักเรียนมีความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า ความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.55 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 78.5 และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า ความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.61)

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดย

ใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 13.07 คะแนน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 23.55 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังเรียนพบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านจับใจความสำคัญตามขั้นตอน ผู้เรียนได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่าน ได้ตั้งคำถามจากเนื้อหา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบได้ด้วยตัวเอง และสร้างแผนผังความคิดเพื่อสรุปเป็นใจความสำคัญ (Carr and Ogle, 1987; Kipling, 1912; SangJun, 2023) ดังที่เทพสุดา พงษ์จันทร์ศรี (Phaengchansri, 2023) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL Plus มีเป้าหมายการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้ และการใช้แผนภาพความคิดจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านจับใจความที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนและเป็นวิธีการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ อันจะเป็นการเปิดโลกทัศน์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด อย่างไรก็ตามควรใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H มาร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนเทคนิค KWL Plus มีช่องว่างในขั้นตอนของการตั้งคำถาม เพราะเมื่อนำไปใช้จัดการเรียนการสอนผู้เรียนจะขาดความเข้าใจในการตั้งคำถาม เพราะไม่ทราบวิธีการตั้งคำถาม หรือไม่ทราบว่าควรตั้งคำถามอย่างไรให้ได้มาซึ่งใจความสำคัญ จึงจำเป็นต้องนำเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H เข้ามาร่วมในขั้นตอนดังกล่าว เพื่อกำหนดขอบเขตของคำถามให้ชัดเจนขึ้น ดังที่ สมาน อัสวภูมิ (Asawapoom, 2018) กล่าวว่า การตั้งคำถามเป็นความพยายามในการเจาะให้ถึงเป้าหมายที่เราต้องการตามสภาพปัญหาที่เราเผชิญอยู่ และด้วยการตั้งคำถามที่ดีและถูกต้องจะนำไปสู่การสร้างทางเลือกที่นำไปสู่การแก้ปัญหาที่ต้องการแก้ไข ขณะเดียวกันถ้าเราตั้งคำถามที่ไม่ถูกต้องย่อมนำไปสู่คำตอบที่เราไม่ต้องการ

ในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ อินทรสอน (Inson, 2019) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้เทคนิค KWL Plus ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้เทคนิค KWL Plus สูงกว่าก่อนการใช้เทคนิค KWL Plus อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมฤดี ทาแดง (Thadaeng, 2021) ศึกษาการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยเทคนิค KWL Plus ร่วมกับแผนผังความคิดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับแผนผังความคิดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรสุดา นาคสุข (Naksuk, 2021) ที่ศึกษาการพัฒนาความสามารถทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลาง ผลปรากฏว่า ความสามารถทางการอ่านจับใจความหลังการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า คะแนนการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.55 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 78.5 และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 กับคะแนนการทดสอบหลังเรียน พบว่า คะแนนการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สามารถพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมก่อนการอ่าน ผู้เรียนจะได้ทบทวนความรู้เดิม กิจกรรมระหว่างการอ่าน ผู้เรียนจะได้ฝึกตั้งคำถามจากเนื้อเรื่องและตั้งใจอ่านอย่างละเอียด กิจกรรมหลังการอ่าน ผู้เรียนจะได้ตอบคำถามที่ตนเองได้ตั้งไว้และจดบันทึก

ความรู้ใหม่ที่ได้รับ (Carr and Ogle, 1987; Kipling, 1912) นอกจากนี้ผู้เรียนได้เรียบเรียงข้อมูลเป็นแผนผังความคิด ทำให้สามารถจับใจความสำคัญและเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น (Boonmek and Thanaphatchottiwat, 2023; Suttiwet, 2019) ดังที่ ปัทวรรณ วัฒนไชย (Wattanachai, 2022) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL Plus เป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการอ่านให้กับผู้เรียนโดยเฉพาะ มีลักษณะสำคัญคือ กระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้นในการอ่านการฝึกตั้งคำถาม การคิดเชื่อมโยง สอดคล้องกับ ณัฐนันท์ ไม้พิมพ์ (Mopim, 2022) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus ที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏว่า ความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus หลังเรียนสูงขึ้นและเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 75 สอดคล้องกับเจมีใจ สระใหญ่ (Sayai, 2017) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธี KWL Plus ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยหลังเรียนโดยใช้กลวิธี KWL Plus ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและค่าเฉลี่ยของความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้ และมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนปกติตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศในห้องเรียน และด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.61) แผนการจัดการ

เรียนรู้ที่ใช้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านจับใจความสำคัญเป็นขั้นตอนสามารถนำไปใช้กับการอ่านในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ ตั้งเป้าหมายในการอ่าน ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ด้วยการใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H หากคำตอบด้วยตนเอง (Carr and Ogle, 1987; Kipling, 1912) ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เกิดความสนใจ และอยากอ่านหนังสือมากยิ่งขึ้น (Muangmoon and Prasansaph, 2023; Yengmanit and Wijitnawin, 2023) ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H สอดคล้องกับ วาสนา โหงขุนทด (Hongkhuntod, 2020) ที่ได้กล่าวถึงเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL Plus มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความกระตือรือร้นในกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมาย โดยใช้ความรู้เดิมเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ และเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้สาระสำคัญจากเรื่องที่ได้อ่านแล้วเขียนสรุปเป็นแผนผังจากเรื่องที่เรียน สอดคล้องกับ ธิตาภรณ์ ทองหมื่น (Thongmoan, 2018) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีสอนแบบ KWL Plus ร่วมกับเทคนิค DR-TA เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏว่า นักเรียนมีคะแนนสอบหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุภาพร เหล่ารอด (Laorod, 2022) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ 5 Steps ร่วมกับเทคนิค 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปรากฏว่าแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจและปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับการเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ
2. ครูผู้สอนควรคัดเลือกบทอ่านที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนเพื่อนำมาใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับการเทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ควรเป็นเรื่องที่มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ ทันสมัย อยู่ในความสนใจของผู้เรียน และมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

3. ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการอ่านเป็นอย่างดีเพื่อที่จะได้ฝึกอ่านจับใจความสำคัญได้ตามกระบวนการอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

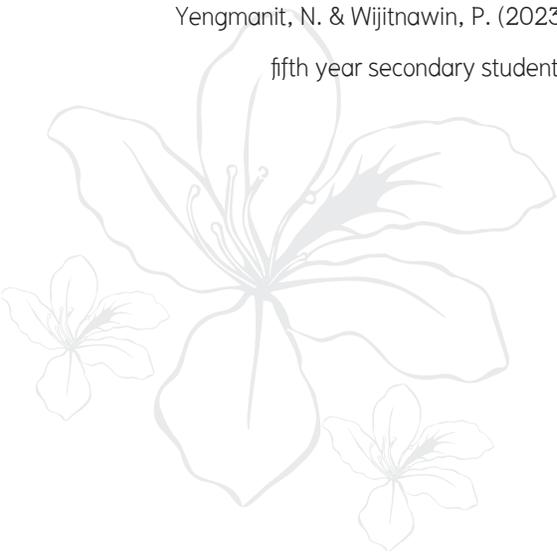
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตอบคำถาม 5W1H เพื่อนำไปใช้จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักภาษา และวรรณคดีวรรณกรรม เป็นต้น
2. ควรศึกษาการสร้างชุดแบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้การเรียนรู้เทคนิค KWL Plus ร่วมกับเทคนิคการตอบคำถาม 5W1H
3. ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus และเทคนิคการตอบคำถาม 5W1H ร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการพัฒนาผู้เรียน เช่น Metaverse ห้องเรียนเสมือนจริง การเรียนรู้ออนไลน์และแบบผสมผสาน การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- AnubanLamnarai School. (2022). *Reporting the results of reading and writing screening, academic year 2022 System for monitoring operations according to OBEC project policies and activities*. Retrieved from <http://203.159.250.191/~eme191/schlog.php?application=emes2558&module=info> [In Thai]
- Asawapoom, S. (2018). Asking a pertinent and good question is more important than an excellent answer. *Journal of Educational Management and Innovation*, 1(1), 99–109. [In Thai]
- Boonmek, W. & Thanaphatchottiwat, T. (2023). The Development of instructional packages for English reading comprehension through KWL Plus technique for Matthayomsuksa 2 students at Dongkhuiwittayakom School. *Journal of Buddhist Education and Research: JBER*, 9(2), 28–40. [In Thai]
- Carr, E. & Ogle, D. (1987). KWL Plus: A Strategy for Comprehension and Summarization. *Journal of Reading*, 30, 636–631.
- Chaisanit, P. (2012). *Teaching documents subject: Learning management for development thought process*. Chiang Rai: Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. [In Thai]
- Hongkhuntod, W. (2020). *The development of learning achievement, problems-solving thinking skill of Matthayomsuksa 6 students by problem based learning cooperated with KWL Plus techniques*. (Master's thesis, Curriculum and Instruction, Mahasarakham University). [In Thai]
- Hwandee, W. & Laohasurayothin, R. (2023). The development of learning activity packages based on KWL-Plus technique with concept map to promote analytical reading ability for Prathomsuksa 6 students. *Journal of Social Science for Local Rajabhat Mahasarakham University*, 7(4), 260–269. [In Thai]
- Inson, J. (2019). The developing achievement in reading comprehension of Mathayomsuksa 1 students by using KWL Plus technique. *Journal of MBU LNC*, 26(2), 11–20. [In Thai]
- Kipling, R. (1912). *Just so stories: The elephant's child*. United States, Garden City, N.Y.: The Country Life Press.
- Laorod, S. (2022). *Development of reading comprehension skills by organizing the 5 steps learning process together with the 5W1H technique of grade 2 students*. (Master's Independent Study, Thai Language, Naresuan University). [In Thai]
- Ministry of Education. (2022). *Screening guide "Reading and writing ability" of students in grades 1 – 6 semester 1 academic year 2022*. Retrieved from https://drive.google.com/file/d/1Q6Gd5L2JDD_6GwUjIhUgvKScgrV1 [In Thai]
- Moonkam, S. & Moonkam, O. (2010). *21 ways to organize learning to develop thinking processes*. Bangkok: Print. [In Thai]
- Mopim, N. (2022). *The study of KWL-Plus learning activities on analytical reading ability of the Prathomsuksa 6 students*. (Master's thesis, Curriculum and Instruction, Mahasarakham University). [In Thai]
- Muangmoon, S. & Prasansaph, S. (2023). The Effects of KWL Plus in Enhancing English Reading Comprehension Skills for The Eleventh Graders. *Journal of Silpakorn Educational Research Journal*, 14(2), 364–376. [In Thai]
- Muannil, P. (2021). *Reading comprehension*. Bangkok: P.A. Living. [In Thai]
- Naksuk, P. (2021). *The development of reading comprehension ability of Prathomsuksa 6 Students by using 5W1H teaching technique in conjunction with local literature in the central region*. (Master's thesis, Curriculum and Instruction, Silpakorn University). [In Thai]

- Phaengchansri, T. (2023). The development of active learning model using SQ6R technique together with KWL Plus to promote reading comprehension ability for Prathomsuksa 6 students. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(12), 628–654. [In Thai]
- Prachanban, P. (2009). *Research methodology in social science*. Phitsanulok: Rattanasuwan Printing. [In Thai]
- Promtha, N. (2021). The development of the professional learning community for Thai teachers of Prathomsuksa 6 to enhance reading comprehension ability using KWL Plus. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 6(1), 13–24. [In Thai]
- Punpin, N. & Lanchwatthanakorn, C. (2021). Effects of organizing reading comprehension activity using KWL Plus technique with partner reading method on reading comprehension skills of grade 3 students. *Journal of an Online Journal Education*, 16(2), OJED1602038. [In Thai]
- Sangjun, T. (2023). Development of reading promotion books, series “The land of Songkhla Following in the footsteps of Manorah of the Land” using KWL Plus learning management techniques to promote reading comprehension ability and persistence in learning. For Grade 6 students. *Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Sawan Rajabhat University Academic Journal*, 10(2), 77–90. [In Thai]
- Sangkhapinyo, P. (2020). Reading culture of Thai people: Discourse analysis. *Journal of Information Science*, 38(3), 1–24. [In Thai]
- Sayai, J. & Sripongngam, T. (2017). The development of reading and critical thinking activities using KWL Plus technique for student’s first year of vocational education certificate. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, 36(4), 42–52. [In Thai]
- Suttiwet, M. (2019). The Development of the Reading Comprehension Achievement Using Learning Management with KWL Plus technique for Matthayomsuksa 3 Students. *Journal of MCU Buddhapanya review*, 4(2), 99–114. [In Thai]
- Thadaeng, S. (2021). *Management of reading comprehension with the KWL Plus technique in combination with a maid map according of Matthayomsuksa 2 students*. (Master’s Independent study, Thai Language, Naresuan University). [In Thai]
- Thongmoan, T. (2018). *The development for instructional learning activities taught by KWL Plus method and DR–TA technique for Thai language reading comprehension abilities promoting of Phathomsuksa 3 students*. (Master’s Independent studied, Curriculum and Instruction, Naresuan University). [In Thai]
- Wattanachai, P. (2022). The development of English reading comprehension ability of Matthayomsuksa 2 students using KWL Plus technique. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(4), 103–116. [In Thai]
- Yengmanit, N. & Wijitnawin, P. (2023). Effects of using a KWL Plus teaching technique on critical reading abilities of fifth year secondary students. *Journal of Social Science Panyapat*, 5(2), 87–96. [In Thai]

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาล
ของผู้เรียนชาวกัมพูชาที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
A STUDY OF FACTORS INFLUENCING THE PROFESSIONAL INTERNSHIP
IN HOSPITAL OF CAMBODIAN STUDENTS WHO LEARNING THAI AS
A FOREIGN LANGUAGE

Narong Sarath^{1*} และ สุภัค มหาวารากร²
Narong Sarath^{1*} and Supak Mahavarakorn²

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 114 ซอยสุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110 ประเทศไทย¹
Srinakharinwirot University, 114 Sukhumvit 23, Wattana District, Bangkok, 10110 Thailand¹

*Corresponding Author. Email: narong.sarath@g.swu.ac.th

(Received: 4 Apr, 2024; Revised: 17 Jul, 2024; Accepted: 18 Jul, 2024)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของผู้เรียนชาวกัมพูชา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยภูมิพนมเปญ (Royal University of Phnom Penh) ที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยศึกษาจากเอกสารภาษาไทยและภาษาเขมร และสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงมี 4 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ได้แก่ นักศึกษาชาวกัมพูชา วิชาเอกภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 บัณฑิตวิชาเอกภาษาไทยที่กำลังทำงานในโรงพยาบาล ผู้ใช้บัณฑิตที่ทำงานในโรงพยาบาล และอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยชาวกัมพูชา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกข้อมูล จากนั้น วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาล ของผู้เรียนชาวกัมพูชาที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมี 7 ปัจจัย ได้แก่ 1) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการศึกษาของประเทศกัมพูชา 2) การเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) 3) โครงการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศของกัมพูชา 4) ยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง สุขภาพ (Medical Hub) 5) การสนับสนุนจากกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) 6) การจัดการหลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย สถาบันภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยภูมิพนมเปญ และ 7) การเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาล ซึ่งเป็นปัจจัยด้านนโยบายส่งเสริมการเรียนภาษาไทยในฐานะ ภาษาต่างประเทศของผู้เรียนชาวกัมพูชาส่งผลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการใช้ภาษาไทยธุรกิจเพื่อให้บริการ สุขภาพในโรงพยาบาล ปัจจัยดังกล่าวเชื่อมโยงสู่ความต้องการผู้เรียนชาวกัมพูชาที่สามารถใช้ภาษาไทยและเข้าใจภาพ รวมเกี่ยวกับระบบบริการโรงพยาบาลที่สอดคล้องกับนโยบายและการทูตระหว่างสองประเทศ

คำสำคัญ: การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ, การเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ, ผู้เรียนชาวกัมพูชา

¹ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) คณะมนุษยศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์

ABSTRACT

This research aimed to study factors influencing the professional internship among Cambodian students in the Bachelor of Arts program, majoring in Thai language, Royal University of Phnom Penh, studying Thai as a foreign language. Both Thai and Khmer documents were studied, including an interview with persons relevant to professional internship in hospital. The study was conducted based on a qualitative method, and 4 target groups of 3 people which were 3rd year Cambodian students majoring in Thai language, graduates majoring in Thai language who are working in hospital, employers of graduates working in hospital, and Cambodian Thai language lecturers. They were selected by purposive selection technique. The interview form and the data recording form were used as research instruments. Descriptive analytics was used to analyze the data. The study results revealed that there were 7 areas of factors influencing professional internship in hospital among Cambodian students learning Thai as a foreign language, i.e. 1) sustainable development goals for education in Cambodia, 2) being a member of the Association of Southeast Asian Nations, 3) foreign investment promotion project of the Kingdom of Cambodia, 4) the strategy to develop Thailand as a medical hub, 5) cooperation from Thailand International Cooperation Agency (TICA), 6) the management of Bachelor of Arts of Thai curriculum of Institute of Foreign Language, Royal University of Phnom Penh, and 7) the preparation of professional internship in hospital. Policy factors promoting the learning Thai as a foreign language for Cambodian students influenced the professional internship in using Thai for business in health services at hospitals. These factors were linked to the need for Cambodian students who can speak Thai and understand Thai hospital service system that was in line with policy and diplomacy between the two countries.

KEYWORDS: Professional Internship, Learning Thai as a Foreign Language, Cambodian Students

บทนำ

ภาษาไทยเป็นหนึ่งในภาษาต่างประเทศที่ได้รับความนิยมจากชาวกัมพูชา นอกจากการเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกันแล้วการลงทุนจากผู้ลงทุนชาวไทยทำให้ภาษาไทยกลายเป็นอีกหนึ่งภาษาที่มีความต้องการของตลาดแรงงาน ดังเห็นจากงาน Thailand Education & Jobs Fair 2023 ที่จัดขึ้นโดยสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และเครือข่ายศิษย์เก่าไทยในกัมพูชาที่มหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ มีบริษัทไทยที่เข้ามาลงทุนในกัมพูชาจำนวน 25 บริษัท เสนอตำแหน่งงานกว่า 200 ตำแหน่ง แก่เยาวชนชาวกัมพูชาที่มีคุณสมบัติและสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ เช่น บริษัท CPall Cambodia บริษัท PTT Cambodia ธนาคารกสิกรไทย และ Royal Phnom Penh Hospital ฯลฯ (Khmer Times, 2023) การจัดงานดังกล่าวมีธุรกิจหลายประเภททั้งสินค้าและบริการ โดยเฉพาะบริการด้านการรักษาพยาบาล เช่น Royal Phnom Penh Hospital ซึ่งการลงทุนของธุรกิจบริการโรงพยาบาลไทยสร้างงานและเปิดโอกาสให้นักศึกษาชาวกัมพูชาที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศขอความอนุเคราะห์เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย สถาบันภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ (Royal University of Phnom Penh) เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรีวิชาเอกภาษาไทยแห่งแรกในประเทศกัมพูชา เปิดสอนตั้งแต่ปี ค.ศ. 2014 เป็นผลผลิตจากโครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย ณ ประเทศกัมพูชา โดยได้รับการสนับสนุนจากกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) ประเทศไทย โดยมุ่งสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถด้านภาษาไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งภาคธุรกิจและภาครัฐ หลักสูตรออกแบบรายวิชาตลอดหลักสูตร 4 ปี เป็นไปตามวัตถุประสงค์และระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยในชั้นปีที่ 1 ผู้เรียนต้องเรียนวิชาพื้นฐาน รวมทั้งวิชาภาษาไทยพื้นฐาน เป็นวิชาบังคับจากกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และกีฬา (Ministry of Education, Youth and Sport) ในชั้นปีที่ 2 เรียนภาษาไทยระดับกลาง ชั้นปีที่ 3 เรียนภาษาไทยระดับสูง และชั้นปีที่ 4 เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการประกอบอาชีพ

และฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสถานประกอบการที่ต้องใช้ภาษาไทยจริง (Royal University of Phnom Penh, 2014) สำหรับการเรียนในชั้นปีที่ 4 ผู้เรียนจะต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสถานประกอบการทั้งในและนอกประเทศ จำนวน 256 ชั่วโมง และเมื่อสำเร็จการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้เรียนต้องจัดทำรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเสนอต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบ อันเป็นข้อกำหนดของหลักสูตร (Royal University of Phnom Penh, 2014) อย่างไรก็ตาม ก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ผู้เรียนต้องเรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น การแปลเพื่อการสื่อสารเฉพาะทาง การล่าม และการแปล ภาษาไทยเพื่อการสอนไวยากรณ์ การใช้ภาษา และการวรรณกรรมไทย ภาษาไทยเพื่อการจัดการการท่องเที่ยว และการบริการ และภาษาไทยสำหรับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจภาษาไทยในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมผู้เรียนก่อนไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ

จากการสำรวจรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของบัณฑิตวิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ พบว่า บัณฑิตรุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 จำนวน 10 คน เลือกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 22.72 ของจำนวนบัณฑิตทั้งสองรุ่น ผู้เรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งโรงพยาบาลไทยในประเทศกัมพูชาและโรงพยาบาลในประเทศไทย ได้แก่ โรงพยาบาล Royal Phnom Penh โรงพยาบาลกรุงเทพจันทบุรี และโรงพยาบาลกรุงเทพตราด ตำแหน่งงานที่ได้รับมอบหมายมีหลากหลาย เช่น ล่ามการแพทย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล เจ้าหน้าที่เวชระเบียน เจ้าหน้าที่บริการลูกค้า และเจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาด (Department of Thai, 2022) ข้อมูลดังกล่าวบ่งบอกถึงความต้องการบุคลากรชาวกัมพูชาที่สามารถใช้ภาษาไทยเพื่อเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสมัครเข้าทำงานในโรงพยาบาล ในขณะเดียวกันผู้เรียนวิชาเอกภาษาไทยที่ประสงค์จะฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลจะต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานงานบริการในโรงพยาบาล เช่น บริการในโรงพยาบาล ขั้นตอนการบริการ ศัพท์เฉพาะทางการแพทย์ เป็นต้น ซึ่งต้องเตรียมความพร้อมก่อนเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้วย

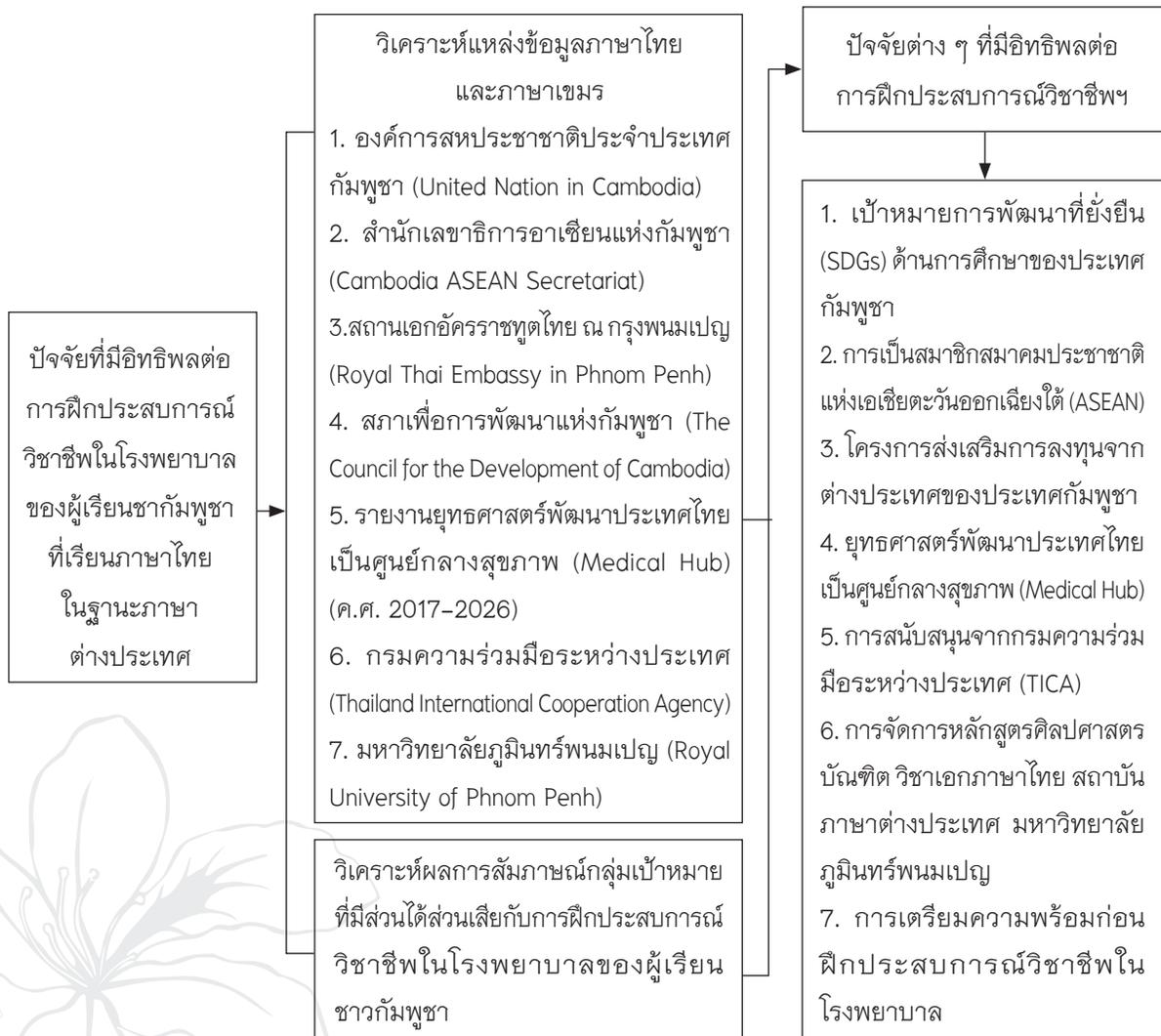
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นข้อบังคับของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะภาษาไทย ฝึกการทำงานในสถานที่จริง สามารถพาผู้เรียนเข้าสู่การทำงานในสภาพจริงได้ และมีอิสระในการเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้เรียนที่มีผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพดีมีโอกาสได้งานหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และเป็นแนวทางเชื่อมผู้เรียนกับตลาดงาน นอกจากนี้สถานประกอบการที่รับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะมีตัวเลือกผู้ที่สนใจสมัครเข้าทำงานที่มีศักยภาพมาเตรียมความพร้อมก่อนสมัครเข้าทำงานจริงให้มีความรู้และความชำนาญซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงเมื่อเข้าทำงานได้ จากข้อมูลและสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชาที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชาที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยภูมินทร์พนมเปญ (Royal University of Phnom Penh)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปกรอบแนวคิดการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชาที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชาที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ได้แก่

1. ศึกษาเอกสารภาษาไทยและภาษาเขมรเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของผู้เรียนชาวกัมพูชาโดยกำหนดขอบเขตแหล่งข้อมูลที่ศึกษาจากหน่วยงาน 7 หน่วยงาน ได้แก่

1.1 องค์การสหประชาชาติประจำประเทศกัมพูชา (United Nation in Cambodia) เป็นองค์การที่ทำงานเพื่อสันติภาพ ขจัดความยากจน และสิทธิมนุษยชนในประเทศกัมพูชา โดยมุ่งมั่นจะเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาเพื่อสนับสนุนแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลกัมพูชา ภาคประชาสังคม และพันธมิตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่มีอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาประเทศกัมพูชา

1.2 สำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งกัมพูชา (Cambodia ASEAN Secretariat) เป็นองค์กรที่รับผิดชอบการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของอาเซียนในประเทศกัมพูชา และประสานงานระหว่างกัมพูชา กับอาเซียน นอกจากนี้ยังเป็นหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กับการเมืองและรัฐบาลของกัมพูชาเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมตามนโยบายและแนวทางของรัฐบาลในการทำงานร่วมกับอาเซียนได้ โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในกัมพูชา

1.3 สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ (Royal Thai Embassy in Phnom Penh) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประเทศไทยประจำประเทศกัมพูชา เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในระดับทวิภาคี โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนไทยในกัมพูชา

1.4 สภาเพื่อการพัฒนาแห่งกัมพูชา (The Council for the Development of Cambodia) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนและประสานงานในการพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคม ส่งเสริมการลงทุนในประเทศ ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เสนอแนะและอนุมัติโครงการและนโยบายต่าง ๆ โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโครงการการลงทุนไทยในกัมพูชาที่ส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชาที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

1.5 รายงานยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพ (Medical Hub) (ค.ศ. 2017-2026) เป็นยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้นโดยกรมบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขประเทศไทย เพื่อขับเคลื่อนและสนับสนุนนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical and Wellness Tourism) ซึ่งเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สำคัญของรัฐบาลไทยและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมธุรกิจโรงพยาบาลไทย

1.6 กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (Thailand International Cooperation Agency) เป็นส่วนราชการสังกัดกระทรวงการต่างประเทศไทย ทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับต่างประเทศ และเป็นตัวแทนของรัฐบาลไทยให้ความร่วมมือกับรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศ โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศที่กัมพูชา

1.7 มหาวิทยาลัยภูมิพนมเปญ (Royal University of Phnom Penh) เป็นมหาวิทยาลัยรัฐบาลที่เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยภูมิพนมเปญ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาแห่งชาติในกัมพูชา โดยเฉพาะในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และการออกแบบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย ที่ส่งผลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2. สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย 4 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ซึ่งมีคุณสมบัติคือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

3. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชาที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4. เสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Selection) คือ ผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชา 4 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ได้แก่ นักศึกษาชาวกัมพูชาวิชาเอกภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 บัณฑิตวิชาเอกภาษาไทยที่กำลังทำงานในโรงพยาบาล ผู้ใช้บัณฑิตที่ทำงานในโรงพยาบาล และอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยชาวกัมพูชา

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชา

2. แบบบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชา

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด (Open Ended Question) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชา

1.2 นำแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.3 นำแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนออาจารย์ประจำหลักสูตร 3 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 กลุ่มในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 โดยใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชา และบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในแบบบันทึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อสรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analytic)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชาที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมี 7 ด้าน ดังรายละเอียดดังนี้

1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาของประเทศกัมพูชา

ประเทศกัมพูชาเป็นหนึ่งใน 193 ประเทศ ที่ได้ร่วมลงนามรับรองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 17 เป้าหมาย จากการศึกษาพบว่า มี 2 เป้าหมายย่อยของเป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ ที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพและนำไปสู่การจ้างงานเพื่อสร้างรายได้ ได้แก่ เป้าหมายย่อยที่ 4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ ในราคาที่สามารถจ่ายได้ และเป้าหมายย่อยที่ 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องเป็นประจำ รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ (United Nation Cambodia, 2024)

รัฐบาลกัมพูชาได้นำเป้าหมายย่อยทั้ง 2 เป้าหมายมาบูรณาการกับยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม (Rectangular Strategy) ซึ่งเป็นวาระนโยบายทางเศรษฐกิจในนโยบายทางการเมืองของรัฐบาลกัมพูชาเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้แรงงานชาวกัมพูชามีงานทำ รับประกันความเท่าเทียมกันและความยุติธรรมในสังคม และส่งเสริมประสิทธิภาพของภาครัฐ โดยเน้นการเจริญเติบโต 4 ด้าน ได้แก่ การเสริมสร้างเกษตรกรรม การเจริญเติบโตของภาคเอกชนและการจ้างงาน การฟื้นฟูอย่างต่อเนืองและการสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ และการสร้างความสามารถและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Royal Government of Cambodia, 2019)

ปัจจัยด้านนโยบายการพัฒนาประเทศเป็นหนึ่งในปัจจัยส่งผลให้กัมพูชาเปิดหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตวิชาเอกภาษาไทย ในระดับปริญญาตรีเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถด้านภาษาไทยรองรับความต้องการของตลาดแรงงานที่ต้องการผู้เรียนชาวกัมพูชาที่มีความสามารถภาษาไทยเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพและ

เข้าทำงานในสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 4 เป้าหมายย่อยที่ 4.3 การเข้าถึงสถานศึกษาที่มีคุณภาพ และ 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะและอาชีพสำหรับการจ้างงาน อันนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในปี ค.ศ. 2030

ภาพที่ 2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 กับยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม (Rectangular Strategy)

ที่มา : United Nation Cambodia, 2024

2. การเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน)

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (Association of Southeast Asian Nations) จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างสันติภาพ ความมั่นคง และความเจริญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กัมพูชาเข้าร่วมเป็นสมาชิกเมื่อ ค.ศ. 1999 และดำเนินการเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้แก่ ส่งเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สร้างพื้นฐานทางการเมืองและความมั่นคง สนับสนุนความเชื่อมโยงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในภูมิภาคอาเซียน สนับสนุนการสร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ภาษา และประสบการณ์ทางสังคมระหว่างประชากรในภูมิภาค เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความเข้าใจกันระหว่างชาติ ดังคำกล่าวของอดีตนายกรัฐมนตรีของกัมพูชาในงานประชุมเพื่อส่งมอบตำแหน่งประธานอาเซียนเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ. 2021 โดยให้ความสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างประชาชนของสมาคมซึ่งเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญและขับเคลื่อนนโยบายการเรียนภาษาประเทศสมาชิกอาเซียนโดยเฉพาะประเทศที่มีชายแดนติดกัมพูชา

(Cambodia ASEAN Secretariat, 2021)

นอกจากนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเยาวชน และกีฬาได้กล่าวถึงการเรียนภาษาอาเซียนและภาษาของประเทศเพื่อนบ้านในสถาบันการศึกษาของกัมพูชาว่า “การเรียนภาษาอาเซียนและการเรียนภาษาของประเทศเพื่อนบ้านของกัมพูชา เช่น ภาษาไทย ลาว และเวียดนาม ส่งเสริมการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการพัฒนาพื้นที่ชายแดน เช่น การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ Bavet ชายแดนเวียดนาม และการพัฒนาจังหวัดที่อยู่ติดชายแดนไทย ประเทศเวียดนามเป็นประเทศคู่ค้าซึ่งมีมูลค่าการนำเข้าส่งออกประมาณห้าพันล้านดอลลาร์สหรัฐ การศึกษาภาษาประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียนจะเป็นการเพิ่มมูลค่าการค้าระหว่างประเทศ ดึงดูดผู้ลงทุนมาลงทุนที่กัมพูชา” (EAC News, 2022) ผลจากการขับเคลื่อนทำให้มหาวิทยาลัยรัฐบาลกัมพูชาเปิดการเรียนการสอนภาษาอาเซียนในระดับปริญญาตรี ดังในสถาบันภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ ได้เปิดหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทยเป็นแห่งแรกในกัมพูชาเมื่อ ค.ศ. 2014

ดังนั้น ปัจจัยด้านการเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ส่งเสริมการเรียนภาษาอาเซียนใน

ฐานะภาษาต่างประเทศสำหรับผู้เรียนชาวกัมพูชา โดยเฉพาะภาษาไทยซึ่งเป็นหนึ่งในภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนและเป็นประเทศเพื่อนบ้านซึ่งได้รับการสนับสนุนและขับเคลื่อนจากผู้มีระดับประเทศ ทำให้ผู้เรียนชาวกัมพูชาเรียนภาษาไทยขอความอนุเคราะห์เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสถานประกอบการต่าง ๆ และนำไปใช้เพื่อการประกอบอาชีพ

3. โครงการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศของประเทศไทย

ประเทศไทยประกาศใช้กฎหมายการลงทุนเพื่อดึงดูดผู้ลงทุนจากต่างประเทศเพื่อสร้างงานและอาชีพแก่ชาวกัมพูชา สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ (Royal Thai Embassy in Phnom Penh Cambodia, 2022) รายงานว่า ประเทศไทยเป็นผู้ลงทุนอันดับที่ 6 มีจำนวนเงินลงทุนประมาณ 218 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองจากมาเลเซีย จีน ไต้หวัน เวียดนาม และเกาหลีใต้ โดยมีโครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกัมพูชา (Committee for the Development of Cambodia) จำนวน 3 โครงการ ได้แก่ โครงการผลิตอ้อยและน้ำตาลของกลุ่มบริษัท Thai Beverage โครงการธุรกิจภาคการขนส่งเพื่อสร้างท่าเรือโดยบริษัทในกลุ่มบริษัทน้ำตาลขอนแก่น และโครงการของบริษัทในกลุ่มโรงพยาบาลกรุงเทพซึ่งเป็น

โรงพยาบาลนานาชาติ โครงการทั้งหมดสร้างงานและอาชีพแก่ชาวกัมพูชา โดยเฉพาะผู้ที่มีความสามารถด้านภาษาไทยจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

โครงการลงทุนของบริษัทในกลุ่มโรงพยาบาลกรุงเทพสร้างโรงพยาบาลในกัมพูชา จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาล Royal Angkor Internation ที่จังหวัดเสียมราฐ และโรงพยาบาล Royal Phnom Penh ที่กรุงพนมเปญ (The Siam Commercial Bank Public Company Limited, 2021) โครงการนี้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสภาเพื่อการพัฒนาของกัมพูชา (Council for the development of Cambodia: CDC) จาก 2 เงื่อนไข คือ เป็นโครงการลงทุนในจำนวนเงินไม่น้อยกว่าเงินลงทุนขั้นต่ำ และเป็นธุรกิจบริการสาธารณสุข (Council of The Development of Cambodia, 2024) โครงการจึงได้รับสิทธิประโยชน์ ได้แก่ การยกเว้นภาษีกำไรสุทธิในระยะเวลาที่กำหนด สิทธิประโยชน์นี้เป็นปัจจัยที่ดึงดูดนักลงทุนธุรกิจบริการสาธารณสุขมาลงทุนในประเทศไทย กัมพูชา โครงการดังกล่าวสร้างงานและอาชีพแก่ชาวกัมพูชาที่ทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ และเป็นโรงพยาบาลที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาวิชาเอกภาษาไทยเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านภาษาไทยเฉพาะทางเกี่ยวกับโรงพยาบาล ดังปรากฏในรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาวิชาเอกภาษาไทยที่เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาล Royal Phnom Penh

ลำดับที่	ปี (ค.ศ)	สถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	จำนวน (คน)
1	2017	โรงพยาบาล Royal Phnom Penh	4
2	2018	โรงพยาบาล Royal Phnom Penh	3

จากตารางที่ 1 โรงพยาบาล Royal Phnom Penh รับนักศึกษาวิชาเอกภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ (RUPP) ที่ขอความอนุเคราะห์เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพมาแล้ว 2 รุ่น รวมทั้งหมด 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของนักศึกษาที่ขอความอนุเคราะห์เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งหมด ได้แก่ รุ่นที่ 1 ในปี ค.ศ. 2017 จำนวน 4 คน และรุ่นที่ 2 ในปี ค.ศ. 2018 จำนวน 3 คน ต่อมาเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพจึงไม่ได้ดำเนินการต่อ

กฎหมายสนับสนุนการลงทุนของกัมพูชาส่งเสริมให้เกิดธุรกิจบริการสาธารณสุขจากประเทศไทย ทำให้เกิดความต้องการบุคลากรชาวกัมพูชาที่มีความสามารถด้านภาษาไทย ส่งผลต่อการเลือกเรียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวกัมพูชา ดังเช่น การลงทุนธุรกิจบริการสาธารณสุขของบริษัทกลุ่มโรงพยาบาลกรุงเทพเปิดรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สร้างงาน และอาชีพแก่ชาวกัมพูชา

4. ยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพ (Medical Hub)

เมื่อ ค.ศ. 2004 รัฐบาลไทยมีนโยบายส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านสุขภาพ (Medical hub) และการรักษาพยาบาลทั้งในระดับภูมิภาคเอเชียและระดับนานาชาติ ใน 4 ธุรกิจบริการ ได้แก่ ธุรกิจบริการรักษาพยาบาล ธุรกิจบริการส่งเสริมสุขภาพ ธุรกิจสปา ธุรกิจผลิตภัณฑ์สุขภาพและสมุนไพรไทย และธุรกิจบริการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก เน้นการดึงดูดชาวต่างชาติเข้ามารักษาพยาบาลในประเทศไทย รัฐบาลไทยจึงได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ โดยดำเนินการแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ ค.ศ. 2017 – 2026 มุ่งพัฒนาประเทศไทยใน 4 ผลผลิตหลัก ได้แก่ ศูนย์กลางบริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์กลางบริการสุขภาพ ศูนย์กลางบริการวิชาการและงานวิจัย และศูนย์กลางยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพ (Department of Health Service Support, 2016)

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพรายงานว่า ผู้เข้ารับบริการชาวกัมพูชาอยู่ในกลุ่ม CLMV (Cambodia, Lao, Myanmar and Vietnam) ซึ่งเป็นกลุ่มตลาดใหม่ที่มีโอกาสเติบโตสูงเพราะชาวกัมพูชานิยมเข้ารับบริการโรงพยาบาลในประเทศไทย โดย ฐิตาวรรณ ศรีจรูญ (Sricharoon, 2017) กล่าวว่า เหตุผล 3 อันดับแรกที่ผู้ป่วยจากประเทศกัมพูชาเข้ารับบริการในโรงพยาบาลในประเทศไทยคือ ความสามารถและชื่อเสียงของบุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรมีกิจกรรมมารยาท เอาใจใส่ต่อลูกค้า และชื่อเสียงของโรงพยาบาล ความนิยมดังกล่าวทำให้โรงพยาบาลในประเทศไทยต้องการล่ามทางการแพทย์ภาษาเขมร-ไทย เพื่อแก้ปัญหาการสื่อสารของบุคลากร เช่น โรงพยาบาลกรุงเทพจันทบุรี (Bangkok Chanthaburi Hospital, 2023) โรงพยาบาลยันฮี (Yanhee Hospital, 2023) โรงพยาบาลจักษุรัตนิน (Rutnin Eye Hospital, 2023) เป็นต้น เพื่อให้บริการแก่ผู้ป่วยชาวกัมพูชา

สรุปว่า นโยบายการส่งเสริมธุรกิจโรงพยาบาลของไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพทำให้ชาวกัมพูชาเดินทางเข้ามาประเทศไทยเพื่อรับบริการสุขภาพ สร้างอาชีพล่าม

ภาษาเขมร-ไทย จึงทำให้เกิดความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถภาษาเขมร-ไทย

5. การสนับสนุนจากกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ

ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาสถาปนามาแล้ว 74 ปี มีความสัมพันธ์หลายด้าน เช่น ความสัมพันธ์ทั่วไป ความสัมพันธ์ด้านการเมือง ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ด้านการต่างประเทศและความตกลงร่วมกันระหว่างไทยและกัมพูชา (Ministry of Foreign Affair of Thailand, 2012) กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ในนามของรัฐบาลไทย เริ่มให้ความร่วมมือทางวิชาการแก่ประเทศกัมพูชามาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1961 ในหลายรูปแบบและภาคส่วน เช่น การส่งผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาแนะนำ โครงการพัฒนา การให้วัสดุอุปกรณ์ การให้ทุนศึกษา ฝึกอบรมและศึกษาดูงาน และการส่งอาสาสมัครไปปฏิบัติงานภายใต้โครงการพัฒนาหรือตามคำขอจากรัฐบาลกัมพูชา นอกจากนี้ประเทศไทยยังให้ความร่วมมือทางวิชาการบนพื้นฐานความต้องการของประเทศกัมพูชาและความเชี่ยวชาญของไทยในสาขาที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ เช่น การเกษตร การพัฒนาชนบท การศึกษา และสาธารณสุข เป็นต้น (Thailand International Cooperation Agency (TICA), 2022)

ในด้านการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ กรมความร่วมมือระหว่างประเทศสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาไทยหลายโครงการ ได้แก่ สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญภาษาไทยจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เพื่อดูแลและให้คำปรึกษาการสร้างหลักสูตรที่มีคุณภาพและเหมาะสม การให้ทุนอาจารย์ชาวกัมพูชาเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและเอก สนับสนุนอาสาสมัครชาวไทย ช่วยสอนทำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์การเรียนกับเจ้าของภาษาและสร้างแรงจูงใจเรียนภาษาไทย ด้านการให้ทุนนักศึกษาชาวกัมพูชาแลกเปลี่ยน 1 เดือนในประเทศไทย ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญทำให้ผู้เรียนชาวกัมพูชาเลือกเรียนภาษาไทย และด้านการช่วยเหลือปรับปรุงห้องเรียนอันเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดสภาพห้องเรียนให้ใกล้เคียงกับวัฒนธรรมไทยซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปว่า กรมความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นหน่วยงานสำคัญที่สนับสนุนการเรียนภาษาไทยแก่ผู้เรียนชาวกัมพูชาผ่านการสนับสนุนการเปิดหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตวิชาเอกภาษาไทย ที่มุ่งสร้างทรัพยากรที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศกัมพูชา และให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าทำงานในสถานที่ทำงานจริง เช่น การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสถานประกอบการไทยในประเทศกัมพูชา

6. การจัดการหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตวิชาเอกภาษาไทย สถาบันภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตวิชาเอกภาษาไทย สถาบันภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ เปิดสอนตั้งแต่ ค.ศ. 2014 ออกแบบรายวิชาตลอดหลักสูตร 4 ปี ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพื่อสร้างความรู้และทักษะแก่ผู้เรียนให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ โดยเชื่อมโยงความรู้สู่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการจริง หลักสูตรได้ออกแบบรายวิชาในชั้นปีที่ 4 เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ ภาคการศึกษาที่ 1 ประกอบด้วย 5 วิชา ได้แก่ วิชาการแปลเพื่อการสื่อสารเฉพาะทาง วิชาการล่ามและการแปล วิชาภาษาไทยเพื่อการสอนไวยากรณ์ การใช้ภาษาและวรรณกรรมไทย วิชาภาษาไทยเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวและการบริการ และวิชาภาษาไทย

สำหรับเทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาคการศึกษาที่ 2 ประกอบด้วย 2 วิชา ได้แก่ วิชาการวิจัยด้านภาษาไทย และวิชาสัมมนาภาษาไทย นอกจากนี้ ผู้เรียนต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 256 ชั่วโมง ตามข้อกำหนดของหลักสูตร (Royal University of Phnom Penh, 2014)

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นโอกาสสำคัญสำหรับผู้เรียนกัมพูชาในการพัฒนาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ อันเป็นการเพิ่มประสบการณ์ด้านวิชาชีพ พัฒนาความรับผิดชอบ ภายใต้การดูแลของหัวหน้างาน พัฒนาความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคม เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักตนเอง และมีโอกาสได้งานสูง จากการสำรวจรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของบัณฑิตวิชาเอกภาษาไทย รุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 พบว่า บัณฑิตเลือกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลเป็นอันดับต้น ๆ คิดเป็นร้อยละ 22.72 ทั้งโรงพยาบาลไทยในประเทศกัมพูชาและโรงพยาบาลในประเทศไทย ได้แก่ Royal Phnom Penh Hospital โรงพยาบาลกรุงเทพจันทบุรี และโรงพยาบาลกรุงเทพตราด ตำแหน่งงานที่ได้รับมอบหมายมีหลากหลาย ได้แก่ ล่ามการแพทย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล เจ้าหน้าที่เวชระเบียน เจ้าหน้าที่บริการลูกค้า และเจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาด (Department of Thai, 2022) แสดงให้เห็นว่า การลงทุนในธุรกิจบริการสุขภาพเพื่อการรักษาพยาบาลในกัมพูชา และการเดินทางไปรับบริการของผู้รับบริการเป็นการสร้างงานและความต้องการบุคลากรชาวกัมพูชาที่รู้ภาษาไทย โรงพยาบาลเหล่านี้จึงรับผู้เรียนเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

<p>ชั้นปีที่ 1</p> <p>วิชาพื้นฐานซึ่งเป็นวิชาบังคับจากกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และกีฬา (MoYES) และภาษาไทยระดับพื้นฐาน (Elementary Level)</p>	<p>ชั้นปีที่ 2</p> <p>ภาษาไทยระดับกลาง (Intermediate Level)</p>
<p>ชั้นปีที่ 3</p> <p>ภาษาไทยระดับสูง (Advance Level)</p>	<p>ชั้นปีที่ 4</p> <p>ภาษาไทยเพื่อการประกอบอาชีพและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ</p>

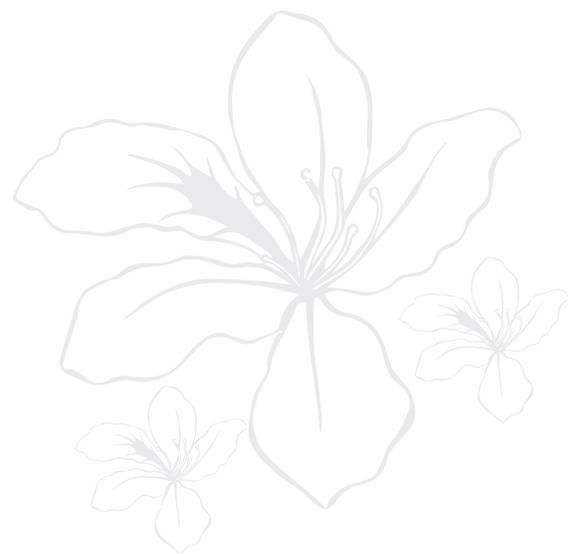
ภาพที่ 3 รายวิชาของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยภูมิรินทร์พนมเปญ (RUPP)

ผู้วิจัยสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนภาษาไทย ที่ภาควิชาภาษาไทย สถาบันภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยภูมิพนมเปญ จำนวน 3 คน สรุปได้ว่า หลักสูตรออกแบบเพื่อรองรับความต้องการของ ตลาดแรงงานโดยเฉพาะธุรกิจที่ต้องการบุคลากรที่มีความสามารถด้านภาษาไทยและมีความรู้ในเรื่อง ธุรกิจนั้น เช่น ครูสอนภาษาไทย ผู้นำเที่ยว มัคคุเทศก์ และ ล่าม เป็นต้น จึงส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตรในชั้นปีที่ 4 หลักสูตรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกสถานประกอบการ ที่สนใจเกี่ยวกับภาษาไทย หลังเปิดหลักสูตรมีบริษัททั้งใน ประเทศกัมพูชาและประเทศไทยติดต่อมาเพื่อประชาสัมพันธ์ และประกาศรับผู้เรียนที่รู้ภาษาไทยเพื่อฝึกประสบการณ์ วิชาชีพและสมัครงาน เช่น บริษัทในเครือ CPall Cambodia บริษัท PTT Cambodia โรงเรียนสอนภาษา และโรงพยาบาล กรุงพนมเปญ เป็นต้น (Thai Language Teacher, Personal Communication, 22–23 December 2022)

มหาวิทยาลัยภูมิพนมเปญได้ออกแบบ รายวิชาตลอดหลักสูตร 4 ปี ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียน สามารถนำความรู้และทักษะภาษาไทยไปประกอบอาชีพได้ โดยเชื่อมโยงความรู้สู่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพใน สถานประกอบการจริงและกำหนดให้ผู้เรียนไปฝึก ประสบการณ์วิชาชีพอันเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียน ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะธุรกิจ บริการเพื่อการรักษาพยาบาล

7. การเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์ วิชาชีพในโรงพยาบาล

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย มีการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนฝึกประสบการณ์ วิชาชีพในชั้นปีที่ 4 ในกลุ่มอาชีพเป้าหมายตามคุณลักษณะ บัณฑิตที่พึงประสงค์แล้ว แต่จากรายงานการฝึกประสบการณ์ ของบัณฑิตรุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 ที่เลือกฝึกประสบการณ์ วิชาชีพในโรงพยาบาลเป็นอันดับต้น ๆ และยังไม่พบ การเตรียมความพร้อมเฉพาะด้านเรื่องโรงพยาบาล ผู้วิจัยจึงสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียใน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของผู้เรียนชาวกัมพูชาใน โรงพยาบาลโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selecting) จำนวน 4 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ได้แก่ นักศึกษาชาวกัมพูชา วิชาเอกภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 บัณฑิตวิชาเอกภาษาไทยที่กำลัง ทำงานอยู่ในโรงพยาบาล ผู้ใช้บัณฑิตที่ทำงานในโรงพยาบาล จำนวน 3 คน และอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยชาวกัมพูชา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อน ฝึกประสบการณ์ที่โรงพยาบาลและความต้องการเพิ่มเติม แล้วนำข้อมูลมารวบรวม จัดหมวดหมู่ เพื่อเป็นประโยชน์ ต่อการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยเฉพาะการพัฒนาความรู้และสื่อการเรียนสำหรับผู้เรียน ชาวกัมพูชา สรุปรายละเอียดการสัมภาษณ์ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลของผู้เรียนชาวกัมพูชา

ลำดับ	ผู้เกี่ยวข้อง	สรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
1	นักศึกษาชาวกัมพูชา วิชาเอกภาษาไทย ชั้นปีที่ 3	1. นักศึกษารู้จักและสนใจงานในโรงพยาบาล 2. นักศึกษาต้องการความรู้เรื่องโรงพยาบาลเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น บริการของโรงพยาบาล ศัพท์เฉพาะด้านการแพทย์ ทั้งชื่อโรคและอาการ จิตบริการแบบไทย (Thai Hospitality) ความรู้เกี่ยวกับโรงพยาบาล ขั้นตอนการเข้ารับบริการในโรงพยาบาล ฯลฯ
2	บัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย ที่กำลังทำงาน ในโรงพยาบาล	1. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลเป็นการให้บริการเฉพาะด้าน ซึ่งต้องการความรู้เฉพาะด้าน เช่น ความรู้เกี่ยวกับโรงพยาบาล ศัพท์ทางการแพทย์ ขั้นตอนการให้บริการ ฯลฯ 2. สื่อการสอนเรื่องโรงพยาบาลมีเนื้อหาไม่ครอบคลุม และมีจำนวนค่อนข้างน้อย 3. การสมัครเข้าทำงานในโรงพยาบาลต้องการผู้สมัครที่มีประสบการณ์ มีความรู้ในตำแหน่งที่สมัคร และมีทักษะการสื่อสารทั้งฟัง พูด อ่าน และเขียนในระดับดี มีจิตบริการ
3	ผู้ใช้บัณฑิตที่ทำงาน ในโรงพยาบาล	1. แพทย์และบุคลากรด้านการแพทย์ชาวไทยต้องการล่ามการแพทย์ ภาษาไทย-ภาษาเขมร 2. บุคลากรชาวไทยในแผนกสนับสนุนอื่น ๆ ต้องการผู้ที่มีความสามารถสื่อสารภาษาไทยมาร่วมทำงานด้วย 3. การรับนักศึกษามาฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นการทดลองให้นักศึกษาได้เรียนรู้งานในโรงพยาบาลก่อนจะสมัครเข้าทำงานในตำแหน่งอื่น ๆ 4. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลไทยในกัมพูชาช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับโรงพยาบาล ศัพท์เฉพาะทางด้านการแพทย์ หน้าที่ความรับผิดชอบในตำแหน่งงาน จิตบริการแบบไทยในโรงพยาบาล 5. นักศึกษาควรเตรียมพร้อมทั้งความรู้เกี่ยวกับโรงพยาบาลและทักษะภาษาไทย ก่อนเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาล
4	อาจารย์ผู้สอนภาษา ไทยชาวกัมพูชา	1. สื่อการสอนเรื่องโรงพยาบาลสำหรับผู้เรียนกัมพูชายังมีจำนวนค่อนข้างน้อย 2. ต้องการสื่อที่สามารถเพิ่มความรู้เรื่องโรงพยาบาลและฝึกทักษะภาษาไทยได้

จากตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง โดยสรุปว่า กลุ่มผู้เกี่ยวข้องต้องการเสริมสร้างความรู้เฉพาะด้านเรื่องธุรกิจโรงพยาบาล โดยเฉพาะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับผู้เรียนชาวกัมพูชา เช่น ความรู้เฉพาะด้านเรื่องบริการโรงพยาบาล วงศัพท์เฉพาะภาษาไทยในโรงพยาบาล ความรู้ด้านอาชีพที่บัณฑิตวิชาเอกภาษาไทยสามารถขอความอนุเคราะห์ที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสมัครเข้าทำงานได้ เป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวสามารถเป็นประโยชน์เพื่อนำไปพัฒนาสื่อการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับผู้เรียนชาวกัมพูชาได้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า มีปัจจัย 7 ด้าน ที่มีอิทธิพลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาล ได้แก่ 1. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ด้านการศึกษาของประเทศกัมพูชา 2. การเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) 3. โครงการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศของประเทศกัมพูชา 4. ยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพ (Medical Hub) ของประเทศไทย 5. การสนับสนุนจากกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) 6. การจัดการหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

วิชาเอกภาษาไทย และ 7. การเตรียมความพร้อมเพื่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาล ซึ่งปัจจัยทั้ง 7 ประการ มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศของผู้เรียนชาวกัมพูชา

การอภิปรายผล

ธุรกิจโรงพยาบาลเป็นธุรกิจที่ต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมากและอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน รัฐบาลไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพ (Medical Hub) ทำให้ธุรกิจโรงพยาบาลไทยได้รับการสนับสนุนและผลักดันให้เป็นที่ไว้วางใจของผู้เข้ารับบริการชาวต่างประเทศตลอดจนขยายสาขาไปยังต่างประเทศ ในส่วนของประเทศกัมพูชา รัฐบาลกัมพูชาได้ส่งเสริมการลงทุนโดยการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ และประกาศใช้กฎหมายการลงทุนเพื่อดึงดูดธุรกิจโรงพยาบาลเข้ามาลงทุน สร้างงานและอาชีพที่มั่นคงให้ชาวกัมพูชาที่เรียนภาษาไทยและมีความรู้เฉพาะด้านเรื่องธุรกิจสุขภาพ ซึ่งเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และทำให้เกิดความต้องการในตลาดแรงงานสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตง ลู่ และนิธิอร พรอำไพสกุล (Lu & Pornumpaisakul, 2022) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อธุรกิจผลไม้ไทยกับการส่งเสริมการเรียนภาษาไทยธุรกิจของผู้เรียนชาวจีน พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมธุรกิจผลไม้ไทยคือ การเติบโตทางธุรกิจระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีน การเปิดประเทศและการปฏิรูปประเทศจีน การสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีน การตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีน การส่งออกผลไม้ไทยไปประเทศจีน นโยบายสำคัญหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง บุคคลสำคัญเข้ามาลงทุนธุรกิจผลไม้ในประเทศไทยทั้งนักธุรกิจชาวจีนรายใหญ่และนักธุรกิจชาวจีนรายย่อย และความต้องการผู้เรียนชาวจีนที่รู้และเข้าใจภาษาไทยธุรกิจ ปัจจัยทั้งหมดส่งผลต่อธุรกิจผลไม้และส่งเสริมการเรียนภาษาไทยธุรกิจของผู้เรียนชาวจีน

งานในโรงพยาบาลเป็นงานที่มีความเสี่ยงเพราะเกี่ยวข้องกับสุขภาพและชีวิตของผู้ป่วยและผู้เข้ารับบริการ ผู้เรียนชาวกัมพูชาที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศและประสงค์จะฝึกประสบการณ์วิชาชีพและสมัครเข้าทำงานในโรงพยาบาลจึงต้องมีความมั่นใจ ตัดสินใจได้ถูกต้อง

รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลช่วยให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับลักษณะงานและสร้างความมั่นใจ ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้ ดังที่ วิไล ศิลปอาชา และศิริพัชร วัฒนเชาว์วรรณ (Silapa-archa & Chanchaowat, 2018) ศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงาน กรณีศึกษานิสิตมหาวิทยาลัยรัตนนคร วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส พบว่า หลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้จากที่เรียนในมหาวิทยาลัยในสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ และสามารถใช้ภาษาในการทำงานได้ในระดับที่ดี ผู้วิจัยเสนอว่า เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจมากยิ่งขึ้นและรู้แนวทางในการทำงานมากขึ้น ควรมีการอบรมทักษะหรือมีการนำเสนอข้อมูลจากรุ่นก่อน ๆ ที่เคยผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพงานจากสถานประกอบการนั้น ๆ ก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

สื่อการสอนประเภทคู่มือซึ่งให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโรงพยาบาลสามารถเตรียมความพร้อมผู้เรียนชาวกัมพูชาให้มีความรู้พื้นฐาน ฝึกทักษะภาษาไทยให้มั่นใจก่อนการเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลได้ การพัฒนาคู่มือให้ผู้เรียนชาวกัมพูชาได้เตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลเป็นการให้ความรู้เฉพาะด้านโดยตรง และลักษณะของคู่มือควรมีรูปแบบที่เหมาะสม สามารถลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการทำงานได้ ดังงานวิจัยของ น้ำตาล กิตติกุล และวัชร บันนิยม (Kittikool & Punnyum, 2023) ศึกษาการพัฒนาคู่มือเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับพยาบาล โรงพยาบาลรัฐในพื้นที่โครงการอัสซี: กรณีศึกษา โรงพยาบาลพุทธโสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ในด้านรูปแบบและเนื้อหาของคู่มือ ควรประกอบด้วย คำศัพท์ จำนวนประโยค และบทสนทนาที่จำเป็นในการดูแลรักษาผู้ป่วยหรือผู้ที่มารับบริการในสถานการณที่พยาบาลต้องสื่อสาร มีเนื้อหากระชับ เน้นคำศัพท์ และจำนวนประโยคที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน และอธิบายไวยากรณ์เป็นส่วนเสริม

ปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการคู่มือภาษาไทยเพื่อ

เตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพเรื่อง “โรงพยาบาล” สำหรับผู้เรียนชาวกัมพูชา โดยสร้างความรู้จากสถานการณ์จำลอง (Simulation Approach) ตามลำดับขั้นตอนบริการในโรงพยาบาล นำเสนอโครงสร้างประโยคสนทนาในสถานการณ์จริง แยกระดับภาษาที่ใช้ตามสถานการณ์ มีศัพท์เฉพาะในโรงพยาบาลทั้งภาษาไทยและภาษาเขมร เพิ่มเติมความรู้เรื่องความรับผิดชอบในตำแหน่งงานต่าง ๆ ในโรงพยาบาล และการบริการ ช่วยให้ผู้เรียนชาวกัมพูชามีความรู้ความเข้าใจความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานในโรงพยาบาลและฝึกทักษะภาษาไทยที่จำเป็นสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงพยาบาลได้ สอดคล้องกับ ฉิง ซี (Xie, 2023) ศึกษาเรื่องการใช้สถานการณ์จำลองในหลักสูตรภาษาอังกฤษธุรกิจ สำหรับนักศึกษาจีน วิชาเอกภาษาอังกฤษ พบว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ทำให้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษธุรกิจ น่าสนใจ เข้าใจง่าย มีปฏิสัมพันธ์ และลดความประหม่าพัฒนาทักษะการสื่อสาร การเขียน การฟัง ความรู้ด้านธุรกิจ

เอกสารอ้างอิง

- Bangkok Chanthaburi Hospital. (2023). *Join us | Bangkok Chanthaburi Hospital*. Retrieved from <https://bangkokhospitalchanthaburi.com/job> [In Thai]
- Cambodia ASEAN Secretariat. (2021). *Remarks by Samdech Akka Moha Sena Padei Techo HUN SEN, Prime Minister of the Kingdom of Cambodia, at the Handover Ceremony of the ASEAN Chairmanship to Cambodia 28 October 2021*. Retrieved from <https://asean2022.mfaic.gov.kh/posts/2021-08-25-Cambodia-s-ASEAN-Chairmanship-Samdech-Akka-Moha-Sena-Padei-Techo-Hun-Sen-s-Remarks-00-00-00> [In Khmer]
- Council of The Development of Cambodia. (2024). *Law on Investment (2021)*. Retrieved from <https://cdc.gov.kh/wp-content/uploads/2022/04/20220114-Law-on-Investment-Khmer-Version1136am.pdf> [In Khmer]
- Department of Health Service Support. (2016). *Strategic plans of developing Thailand as an international medical hub (Medical Hub) (2560 – 2569)*. Retrieved from <https://hss.moph.go.th/fileupload/2560-102.pdf> [In Thai]
- Department of Thai. (2022). *Report on professional training experience of 1st and 2nd generation Thai language major graduates*. [In Khmer]
- EAC News. (2022). *Establishing a Vietnamese language learning department will help create jobs for Cambodians*. Retrieved from <https://www.facebook.com/watch/?v=581667550284888> [In Khmer]
- Khmer Times. (2023). *Thailand education & jobs fair 2023 to be held in February*. Retrieved from <https://www.khmertimeskh.com/501229978/thailand-education-jobs-fair-2023-to-be-held-in-february/> [In Khmer]
- Kittikool, N. & Punnyum, W. (2023). The development of English listening and speaking handbook for public hospital nurses in the EEC project area: A case study of Buddhasothorn Hospital, Chachoengsao Province. *Journal of Research and Development Institute Bansomdejchaopraya Rajabhat University*, 8(2), 104-118. [In Thai]

ความรู้จากกรณีศึกษา และเพิ่มวงศัพท์เฉพาะทางธุรกิจ เพิ่มความสามารถทางวิชาชีพ นำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง และเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะ

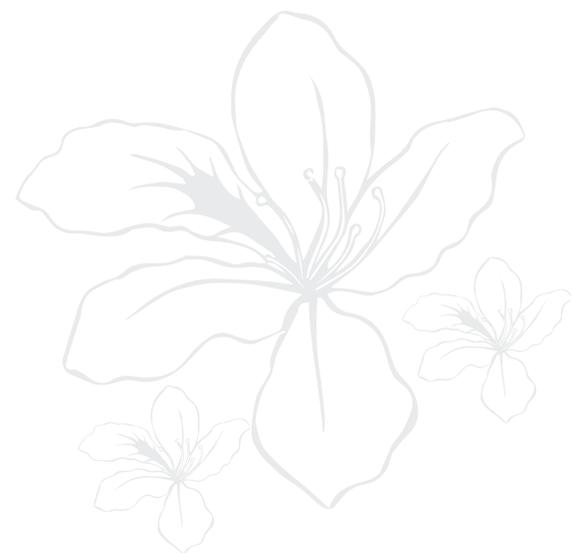
ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรสร้างคู่มือภาษาไทยที่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรงพยาบาลสำหรับผู้เรียนชาวกัมพูชาที่สนใจฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือสมัครเข้าทำงานในโรงพยาบาลเพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของผู้เรียนชาวกัมพูชาที่เรียนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศในธุรกิจอื่น เช่น ธุรกิจความงาม ธุรกิจร้านอาหาร

- Lu, D. & Pornumpaisakul, N. (2022). The study of the factors which have an influence on Thai fruit business and the promotion of the study of Business Thai of Chinese students. *Business Review Journal*, 14(2), 402–418. [In Thai]
- Ministry of Foreign Affair of Thailand. (2012). *Kingdom of Cambodia*. Retrieved from <https://www.mfa.go.th/th/content/5d5bcc1d15e39c306000a030?cate=5d5bcb4e15e39c3060006870> [In Thai]
- Royal Government of Cambodia. (2019). *Cambodia sustainable development goals (CSDGs) framework 2016–2030*. Retrieved from https://ncsd.moe.gov.kh/sites/default/files/2019-06/CSDG_Framework_2016-2030_English_LAST_FINAL.pdf [In Khmer]
- Royal Thai Embassy in Phnom Penh Cambodia. (2022). *Kingdom of Cambodia*. Retrieved from <https://phnompenh.thaiembassy.org/th/content/54566-ข้อมูลประเทศกัมพูชา?cate=5f20eda671c05359785aa605> [In Thai]
- Royal University of Phnom Penh. (2014). *Department of Thai*. Retrieved from <http://www.rupp.edu.kh/ifl/thai/>
- Rutnin Eye Hospital. (2023). *Khmer interpreter*. Retrieved from <https://www.rutnin.com/th/career/#1> [In Thai]
- Silapa-archa, W. & Chanchawat, S. (2018). Learners' opinions and satisfaction with French language teaching to prepare for work: Case study of Naresuan University students Major in French. *Journal of the Thai French Teachers Association*, 33(1), 20–36. [In Thai]
- Sricharoon, T. (2017). *Use of Thai private hospital care service by patients from Cambodia and Myanmar: A case study of Phyathai 2 Hospital*. (Master's Degree Thesis, Thammasart University). [In Thai]
- Thailand International Cooperation Agency (TICA). (2022). *Cambodia*. Retrieved from <https://tica-thaigov.mfa.go.th/th/content/113345-cambodia?cate=5f206adfa594ab62905c4837> [In Thai]
- The Siam Commercial Bank Public Company Limited. (2021). *Cambodia's booming healthcare business*. Retrieved from <https://www.scb.co.th/en/personal-banking/stories/business-maker/healthcare-and-economic-growth-of-cambodia.html>
- United Nation Cambodia. (2024). *Sustainable development goals in Cambodia*. Retrieved from <https://cambodia.un.org/en/sdgs> [In Khmer]
- Xie, Q. (2023). Using simulation in Business English Courses for China's English Majors. *Sage Open*, 13(4), 1–16.
- Yanhee Hospital. (2023). *Interpreter (Khmer, Burmese, Vietnam, Korean, Chinses)*. Retrieved from <https://th.yanhee.net/ตำแหน่งงาน/ล่าม-กัมพูชา-พม่า-เวียดนาม-เกาหลี-จีน/> [In Thai]

การใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริม
สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเอง
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

USING INDUCTIVE TEACHING WITH DIGITAL TEXTBOOKS TO ENHANCE
ENGLISH COMMUNICATION COMPETENCY AND SELF-DIRECTED LEARNING
OF GRADE 6 STUDENTS

กรรณิการ์ จำปี^{1*}, นัทธ อัสปากรณ์² และ ศักดา สวาทยานันท์³
Kannika Jampee^{1*}, Natad Assapaporn² and Sakda Swathanan³

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 239 ถนนห้วยแก้ว ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200 ประเทศไทย^{1, 2, 3}
Chiang Mai University, 239, Huay Kaew Road, Suthep Sub-district, Muang District, Chiang Mai Province, 50200 Thailand^{1, 2, 3}

*Corresponding author E-mail: Kannika_jam@cmu.ac.th

(Received: 10 Jun, 2024; Revised: 26 Aug, 2024; Accepted: 31 Aug, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ออกแบบหนังสือเรียนแบบดิจิทัลที่ใช้ควบคู่กับวิธีการสอนแบบอุปนัยเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) สร้างและประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3) เปรียบเทียบระดับสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล และ 4) ศึกษาระดับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านป่าเหมือด อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล หนังสือเรียนแบบดิจิทัล แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ แบบประเมินการเรียนรู้แบบนำตนเอง และแบบทดสอบสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยนำผลข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) หนังสือเรียนแบบดิจิทัลที่ใช้ควบคู่กับวิธีการสอนแบบอุปนัยเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองที่สร้างขึ้น โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.05) 2) ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.81 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.04)

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

3) ระดับสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล จากระดับกำลังพัฒนาเป็นระดับสามารถ และ 4) ระดับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล จากระดับกำลังพัฒนาเป็นระดับสามารถ

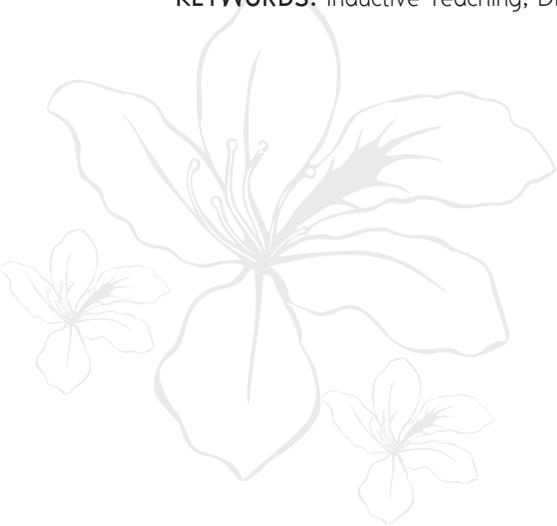
คำสำคัญ: วิธีการสอนแบบอุปนัย, หนังสือเรียนแบบดิจิทัล, สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ, การเรียนรู้แบบนำตนเอง

ABSTRACT

This research aimed to study the using of inductive teaching with digital textbooks to enhance English communication competency and self-directed learning of grade 6 students. The objectives of this research were 1) to design digital textbooks integrated with inductive teaching to enhance grade 6 students' English communication competency and self-directed learning, 2) to develop and evaluate lesson plans using inductive teaching with digital textbooks to enhance grade 6 students' English communication competency and self-directed learning, 3) to compare grade 6 students' English communication before and after instruction using inductive teaching with digital textbooks, and 4) to compare grade 6 students' self-directed learning before and after instruction using inductive teaching with digital textbooks. The population were 29 students in grade 6 from Ban Pa Mued School, Doi Saket District, Chiang Mai Province, in the second semester of the 2023 academic year. The research instruments included lesson plans using inductive teaching with digital textbooks, digital textbooks, an English communication competency evaluation form, a self-directed learning evaluation form, and an English communication competency test. The data were analyzed using means and standard deviations.

The results showed that 1) the overall quality of the digital textbooks used with inductive teaching methods was rated as very good (mean 4.90 and standard deviation 0.05). 2) The overall quality of the lesson plans developed using inductive teaching methods with digital textbooks was rated as very good (mean 4.81 and standard deviation 0.04). 3) The English communication competency of sixth-grade students significantly improved after using inductive teaching methods and digital textbooks, progressing from the developing level to the competent level. 4) The Self-directed learning competency of sixth-grade students significantly improved after using inductive teaching methods with digital textbooks, progressing from the developing level to the competent level.

KEYWORDS: Inductive Teaching, Digital Textbook, English Communication Competency, Self-Directed Learning

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือที่ทั่วโลกใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศในฐานะภาษาสากล (English as a Global Language) สำหรับประเทศไทยได้บรรจุรายวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธราช 2551 และมีนโยบายด้านการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในทุกหลักสูตรซึ่งมีเป้าหมายในการยกระดับมาตรฐานการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยมีการวัดระดับตามมาตรฐานสากล (Common European Framework of Reference for Languages: CEFR) ผู้การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบเพื่อสร้างสมรรถนะที่จำเป็นให้กับนักเรียน (Ministry of Education, 2017)

ด้วยความสำคัญดังกล่าวข้างต้นผนวกกับการศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าเหมือด อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดสมรรถนะการสื่อสารและการเรียนรู้แบบนำตนเองซึ่งนำไปสู่ปัญหาในด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษและการขาดแรงจูงใจในการเรียน ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนจึงได้สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับครูผู้สอนในโรงเรียนพบว่า สาเหตุที่นักเรียนยังไม่สื่อสารภาษาอังกฤษไม่ได้และขาดความรับผิดชอบในการเรียนนั้น เนื่องมาจากขาดการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะดังกล่าว อีกทั้งการสอนในรูปแบบเดิมด้วยหนังสือที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์และการสอนที่มีครูเป็นศูนย์กลางยังขาดการกระตุ้นหรือสร้างความเข้าใจให้นักเรียนสนใจในเรื่องหาด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้คิดค้นหาวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองให้กับนักเรียน โดยการใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล

แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยเป็นการสอนจากตัวอย่างที่หลากหลายไปหากฎเกณฑ์หลักการ หรือข้อสรุป ผ่านการสังเกต คิดวิเคราะห์ จนนักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างต่าง ๆ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ตลอดจนทำให้เกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งและเกิดความจำระยะยาวในการเรียนรู้หลักการนั้น ๆ สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (Khammanee, 2023a, p. 342) ได้กล่าวถึงข้อดีของ

การสอนแบบอุปนัยว่า เป็นวิธีการสอนที่นักเรียนสามารถค้นพบการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จึงทำให้เกิดความเข้าใจและจดจำได้ดีโดยไม่ต้องท่องจำ สอดคล้องกับการศึกษาของ Hoiruddin and Ulfa (2020) ที่พบว่า วิธีการสอนแบบอุปนัยส่งผลให้นักเรียนสามารถผลิตภาษาเพื่อการสื่อสารหลังเรียนโดยวิธีการสอนแบบอุปนัยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากการสอนแบบอุปนัยแล้ว การนำหนังสือเรียนแบบดิจิทัล รูปแบบสื่อประสม (Multimedia) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีการศึกษามาประยุกต์ใช้กับการสอนแบบอุปนัยสามารถสร้างความเข้าใจนักเรียนได้ดี ทั้งนี้ สิ่งเร้าความสนใจนับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยสามารถใช้ภาพกราฟิก แสง สี หรือเสียงประกอบการสอน โดยสื่อที่สร้างนั้นต้องเกี่ยวข้องกับเนื้อหาและมีความน่าสนใจ (Khammanee, 2023b) สอดคล้องกับสมมติฐานด้านตัวป้อนเข้าตามทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง (Krashen, 1981) ที่กล่าวว่า นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาไปสู่ระดับที่สูงขึ้น เมื่อข้อมูลที่ป้อนเข้าไปน่าสนใจและเป็นขั้นตอนจากง่ายไปสู่ยาก รวมถึงสมมติฐานว่าด้วยการรับภาษาแบบธรรมชาติที่ช่วยให้นักเรียนสามารถผลิตภาษาได้โดยไม่ต้องท่องจำ ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยของ Lee (2019) ชี้ให้เห็นว่าหนังสือเรียนดิจิทัลที่ผสมองค์ประกอบ VARK (Visual, Auditory, Read/Write, Kinesthetic) ตามแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้ของ Fleming and Mills (2008) สามารถตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายและเสริมการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้หนังสือเรียนแบบดิจิทัลยังมีคุณลักษณะสามารถเชื่อมโยงจุดไปยังส่วนต่าง ๆ ของหนังสือสามารถแทรกภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดิทัศน์ และแบบฝึกหัด อีกทั้งยังสามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะไม่มีในหนังสือธรรมดาทั่วไป โดยผู้วิจัยพัฒนาหนังสือเรียนแบบดิจิทัลขึ้นตามหลักการออกแบบสื่อของ วารุณี คงวิมล (Kongwimon, 2018) ที่เน้นการสร้างหนังสือเรียนแบบดิจิทัลให้มีความน่าสนใจ ประกอบด้วยอักษรหรือข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดิทัศน์ และการเชื่อมโยงข้อมูลแบบปฏิสัมพันธ์

ซึ่งช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้ดี รวมถึงหลักการออกแบบสื่อของ ฌอนอมพร เลหาจรัสแสง (Laohajratsang, 2018) โดยเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปสู่ซับซ้อน มีการแทรกแบบฝึกหัดเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ และส่งเสริมให้นักเรียนสร้างประโยคใหม่ด้วยตนเอง (Create) ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการเรียนรู้ภาษาที่สอง (State of Second Language Acquisition) อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนสามารถประเมินตนเอง และได้รับข้อมูลย้อนกลับทันที ซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาแนวทางการสอนที่ผสมผสานระหว่างการใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ออกแบบหนังสือเรียนแบบดิจิทัลที่ใช้ควบคู่กับวิธีการสอนแบบอุปนัยเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. สร้างและประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. เปรียบเทียบระดับสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล

4. ศึกษาระดับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการทำวิจัยเรื่อง การใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแผนภาพ ดังนี้

ตัวจัดกระทำ

ตัวแปรตาม

วิธีการสอนแบบอุปนัย (Inductive Method)
(Kilbane and Milman, 2014)

ขั้นที่ 1 ขั้นแนะนำบทเรียน (Lesson Introduction)
ผู้สอนแจ้งจุดประสงค์และนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดงตัวอย่าง (Divergent Phase)
ผู้สอนนำเสนอตัวอย่างที่หลากหลาย

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ (Convergent Phase)
ผู้สอนถามคำถามนำทางเพื่อให้นักเรียนสังเกตวิเคราะห์ รวบรวม เปรียบเทียบองค์ประกอบในตัวอย่าง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (Closure) นักเรียนนำข้อสังเกตจากตัวอย่างมาสรุปเป็นหลักการ

ขั้นที่ 5 ขั้นนำไปใช้ (Application) นักเรียนใช้ความรู้สู่การสนทนาและทำใบงานแบบโต้ตอบ

หนังสือแบบเรียนดิจิทัล มีการลำดับเนื้อหาตามวิธีการสอนแบบอุปนัย และมีองค์ประกอบที่ตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย

- 1. Visual:** ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์
- 2. Auditory:** เสียงประกอบคำศัพท์ ประโยคบทสนทนาจากเจ้าของภาษาและเสียงครูผู้สอน
- 3. Read / Write:** ตัวอักษร การเรียงเรียงประโยคตามโครงสร้าง Present Simple Tense ใบงานแบบโต้ตอบ (Interactive Worksheet)
- 4. Kinesthetic:** การลงมือปฏิบัติ

สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ (Ministry of Education, 2022a)

- 1. การรับสาร** สามารถฟังและอ่านเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ใกล้ตัว จับประเด็นสำคัญและวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารได้
- 2. การส่งสาร** สามารถพูดและเขียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองและบุคคลใกล้ตัว โดยมีการให้หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด
- 3. การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม** สามารถเลือกใช้วิธีการสื่อสารเพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสารอย่างมีกาลเทศะ

การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Centre for Teaching Excellence, University of Waterloo, 2023)

- 1. การประเมินความพร้อมที่จะเรียนรู้** สามารถวิเคราะห์รูปแบบ วิธีการเรียนรู้ และรู้บทบาทหน้าที่
- 2. กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้** สามารถตั้งเป้าหมายในการเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง มีการกำหนดแผนการในการเรียนรู้
- 3. การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้** สามารถดำเนินการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 4. การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตัวเองได้** สามารถวิเคราะห์และตีความระดับผลการเรียนรู้และความก้าวหน้าของตนเอง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

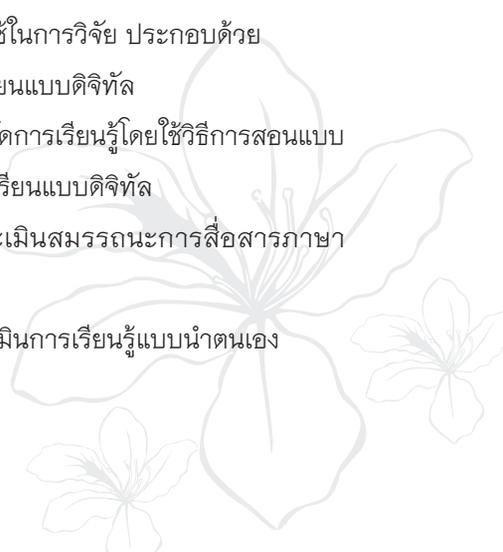
กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านป่าเหมือด อำเภอตอขยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 29 คน โดยเป็นผู้เรียนแบบคละความสามารถ และเรียนในห้องเรียนแบบสหศึกษา

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. หนังสือเรียนแบบดิจิทัล
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล
3. แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ
4. แบบประเมินการเรียนรู้แบบนำตนเอง

**5. แบบทดสอบสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ**

1. หนังสือเรียนแบบดิจิทัล

1.1 ศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษและ
การออกแบบหนังสือเรียนแบบดิจิทัล

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลและนำมาเรียบเรียง

1.3 จัดเนื้อหาให้อยู่ในรูปของสตอรี่บอร์ด
จากนั้นสร้างหนังสือเรียนแบบดิจิทัล จำนวน 4 เล่ม
โดยลำดับเนื้อหาตามขั้นตอนการสอนแบบอุปนัย ซึ่งมี
เนื้อหาที่ประกอบด้วยคำศัพท์ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว
ตัวอย่างประโยค โครงสร้างการเขียนประโยค เสียง
บทความสั้น วีดิทัศน์ และแบบฝึกหัดแบบโต้ตอบ
(Interactive Worksheet) ให้นักเรียนฝึกการรับสาร
การส่งสาร และการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม

1.4 สร้างแบบประเมินคุณภาพหนังสือเรียน
แบบดิจิทัล โดยกำหนดเป็น 2 ส่วน คือแบบสอบถาม
ปลายปิดมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ
จำนวน 15 ข้อ ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ เนื้อหา
การดำเนินเรื่อง องค์ประกอบ และแบบสอบถามปลายเปิด
เพื่อสอบถามความคิดเห็น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน
5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์ค่า IOC
พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.80–1.00 สามารถนำไปใช้ได้

1.5 นำหนังสือเรียนแบบดิจิทัลที่สร้างขึ้น
เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อดิจิทัล จำนวน
5 คน ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม
ผลการประเมินพบว่า โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับ
ดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.05)

1.6 นำหนังสือเรียนแบบดิจิทัลไปทดลองใช้
กับนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
บ้านป่าเส้า อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ที่กำลัง
ศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน
พบว่า ขนาดตัวหนังสือ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วีดิทัศน์
และเสียงชัดเจน นักเรียนมองเห็นและได้ยินอย่างชัดเจน
รวมถึงนักเรียนสามารถเลือกและพิมพ์คำตอบลงไป
ในงานแบบโต้ตอบได้

1.7 นำหนังสือเรียนแบบดิจิทัลที่สมบูรณ์ไป
ใช้ในการดำเนินการจัดการเรียนรู้

2. แผนการจัดการเรียนรู้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร และ
ร่างหลักสูตรฐานสมรรถนะ

2.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวชี้วัด
พฤติกรรมบ่งชี้ เนื้อหา คัดเลือกคำศัพท์ ประโยค และบท
สนทนาที่เหมาะสม

2.3 สร้างแผนการสอน 4 แผน โดยใช้วิธี
การสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล
แผนการสอนละ 5 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง

2.4 สร้างแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการ
เรียนรู้ โดยกำหนดเป็น 2 ส่วน คือ แบบสอบถามปลายปิด
มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 15 ข้อ
ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ส่วนนำ กระบวนการจัดกิจกรรม
การวัดและประเมินผล และแบบสอบถามปลายเปิด
เพื่อสอบถามความคิดเห็น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้าน
การสอนและเนื้อหาวิชา จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบ
ความถูกต้องและวิเคราะห์ค่า IOC พบว่า มีค่าตั้งแต่
0.8–1.00 สามารถนำไปใช้ได้

2.5 นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นเสนอต่อ
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องและ
ความเหมาะสม ผลการประเมินพบว่า โดยภาพรวม
มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.81 และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน 0.04)

2.6 นำแผนการสอนที่สมบูรณ์ไปใช้ใน
การดำเนินการจัดการเรียนรู้

3. แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ

3.1 ศึกษาหลักการสร้างแบบประเมิน
สมรรถนะทางการสื่อสารภาษาอังกฤษ

3.2 ออกแบบแบบประเมินสมรรถนะ
การสื่อสารภาษาอังกฤษโดยมีลักษณะเป็นแบบ
สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคล ครอบคลุม
3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรับสาร ผ่านการฟังและ
การอ่าน 2) การส่งสาร ผ่านการพูดและการเขียน และ
3) การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม โดยสื่อสาร

อย่างมีมารยาท เกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่ม เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร องค์ประกอบละ 5 ข้อ รวม 15 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 15 คะแนน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น โดยปรับจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Ministry of Education, 2022b)

3.3 สร้างแบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษตามที่ออกแบบ

3.4 นำแบบประเมินสมรรถนะทางการสื่อสารภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและเนื้อหาวิชา จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาคุณภาพโดยการหาค่า IOC พบว่า มีค่า IOC รายข้ออยู่ที่ 1.00 สามารถนำไปใช้ได้

3.5 นำแบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษที่สมบูรณ์ไปใช้

4. แบบประเมินการเรียนรู้แบบนำตนเอง

4.1 ศึกษาหลักการสร้างแบบประเมินการเรียนรู้แบบนำตนเอง

4.2 ออกแบบแบบประเมินการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยมีลักษณะเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคล ครอบคลุม 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การประเมินความพร้อมที่จะเรียนรู้ 2) การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ 3) การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ และ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตัวเองได้ องค์ประกอบละ 5 ข้อ รวม 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 20 คะแนน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น โดยปรับจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Ministry of Education, 2022b)

4.3 สร้างแบบประเมินการเรียนรู้แบบนำตนเองตามที่ออกแบบ

4.4 นำแบบประเมินการเรียนรู้แบบนำตนเองที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและเนื้อหาวิชา จำนวน 5 คน ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการสอน การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาคุณภาพโดยการหาค่า IOC พบว่า มีค่า IOC รายข้ออยู่ที่ 1.00 สามารถนำไปใช้ได้

4.5 นำแบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษที่สมบูรณ์ไปใช้

5. แบบทดสอบสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ

5.1 ศึกษาแนวทางการสร้างแบบทดสอบวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ และพฤติกรรมบ่งชี้

5.2 สร้างแบบทดสอบโดยมีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ 1) การรับสาร 2) การส่งสาร และ 3) การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม ด้านละ 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวม 30 คะแนน

5.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนและเนื้อหาวิชา จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ซึ่งพบว่า มีค่า IOC รายข้อเท่ากับ 1.00 สามารถนำมาใช้ได้

5.4 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านป่าเส้า อำเภอต๋อยสะแกต จังหวัดเชียงใหม่ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์พบว่า มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.24-0.80 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 คัดเลือกข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 20 ข้อ ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ 1) การรับสาร 7 ข้อ 2) การส่งสาร 7 ข้อ และ 3) การเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม 6 ข้อ มาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ โดยใช้เป็นแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน

5.5 นำแบบทดสอบไปใช้ทดลองจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ จำนวน 20 ข้อ รวมถึงให้นักเรียนทำแบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารและแบบประเมินการเรียนรู้แบบนำตนเองฉบับนักเรียนประเมินตนเอง และครูประเมินนักเรียนโดยผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน แผนละ 5 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง

3. หลังจากการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ทำแบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารและแบบประเมินการเรียนรู้แบบนำตนเองฉบับนักเรียนประเมินตนเอง และครูประเมินนักเรียนโดยผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยเป็นฉบับเดียวกับก่อนเรียน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การประเมินหนังสือเรียนแบบดิจิทัลและคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิจารณาจากค่าเฉลี่ย (Srisa-ard, 2017) มีเกณฑ์ดังนี้

- 4.51-5.00 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก
- 3.51-4.50 มีคุณภาพอยู่ในระดับดี
- 2.51-3.50 มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้
- 1.00-1.50 มีคุณภาพอยู่ในระดับปรับปรุง

2. แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน พิจารณาจากค่าเฉลี่ย (Ministry of Education, 2022b) มีเกณฑ์การประเมินรายด้าน ดังนี้

- 0-2.00 ระดับเริ่มต้น
 - 2.51-3.50 ระดับกำลังพัฒนา
 - 3.51-4.50 ระดับสามารถ
 - 4.51-5.00 ระดับเหนือความคาดหวัง
- และมีเกณฑ์การประเมินโดยภาพรวม ดังนี้
- 0-4.00 ระดับเริ่มต้น
 - 4.01-8.00 ระดับกำลังพัฒนา
 - 8.01-12.00 ระดับสามารถ
 - 12.01-15.00 ระดับเหนือความคาดหวัง

3. แบบประเมินการเรียนรู้แบบนำตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน พิจารณาจากค่าเฉลี่ย (Ministry of Education, 2022b) มีเกณฑ์การประเมินรายด้านเช่นเดียวกับแบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ และมีเกณฑ์การประเมินโดยภาพรวม ดังนี้

- 0-5.00 ระดับเริ่มต้น
- 5.01-10.00 ระดับกำลังพัฒนา
- 10.01-15.00 ระดับสามารถ
- 15.01-20.00 ระดับเหนือความคาดหวัง

4. แบบทดสอบสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน พิจารณาจากค่าเฉลี่ย (Ministry of Education, 2022b) มีเกณฑ์การประเมินโดยภาพรวม ดังนี้

- 0-5.00 ระดับเริ่มต้น
- 5.01-10.00 ระดับกำลังพัฒนา
- 10.01-15.00 ระดับสามารถ
- 15.01-20.00 ระดับเหนือความคาดหวัง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. การออกแบบหนังสือเรียนแบบดิจิทัลที่ใช้ควบคู่กับวิธีการสอนแบบอุปนัยเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ตัวอย่างหนังสือเรียนแบบดิจิทัล

หนังสือดิจิทัลเล่มที่ 1

What do you want to be?

ประกอบด้วย 3 เรื่อง ได้แก่

- อาชีพ
- สถานที่ทำงาน
- หน้าที่ของแต่ละอาชีพ

หนังสือดิจิทัลเล่มที่ 2

What's the matter?

ประกอบด้วย 3 เรื่อง ได้แก่

- อาการเจ็บป่วย
- วิธีการดูแลรักษา
- วิธีการป้องกันตนเองจากอาการเจ็บป่วยนั้น ๆ

หนังสือดิจิทัลเล่มที่ 3

How's the weather?

ประกอบด้วย 3 เรื่อง ได้แก่

- สภาพอากาศ
- ฤดูกาลในประเทศไทยและต่างประเทศ
- เสื้อผ้าและการแต่งกายในแต่ละสภาพอากาศ

หนังสือดิจิทัลเล่มที่ 4

Giving Direction

ประกอบด้วย 3 เรื่อง ได้แก่

- สถานที่
- การเดินทาง
- การบอกทิศทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ

ตัวอย่าง

หนังสือดิจิทัลเล่มที่ 1

What do you want to be?

SCAN ME

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า หนังสือเรียนแบบดิจิทัลที่ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้แบบอุปนัย มีทั้งหมด 4 เล่ม โดยแต่ละเล่มมีลักษณะการออกแบบที่เหมือนกัน อีกทั้งเนื้อหาภายในเล่มมีการลำดับเป็นขั้นตอนจากง่ายไปสู่ซับซ้อน มีแบบฝึกหัดแบบโต้ตอบให้ตรวจสอบความเข้าใจเป็นช่วง ๆ ตลอดจน

ให้ผู้เรียนผลิตภาษาได้ด้วยตนเอง ตามแนวคิดการเรียนรู้ภาษาที่สอง (Krashen, 1981) เพื่อใช้ประกอบการสอนแบบอุปนัยแต่ละชั้น โดยสามารถดูตัวอย่างหนังสือจากหนังสือดิจิทัลเล่มที่ 1 What do you want to be? ดัง QR Code ข้างต้น

ตารางที่ 2 ผลการประเมินหนังสือเรียนแบบดิจิทัลที่ใช้ควบคู่กับวิธีการสอนแบบอุปนัย โดยแยกเป็นรายเล่ม

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
หนังสือเรียนแบบดิจิทัล เล่มที่ 1	4.91	0.13	ดีมาก
หนังสือเรียนแบบดิจิทัล เล่มที่ 2	4.83	0.23	ดีมาก
หนังสือเรียนแบบดิจิทัล เล่มที่ 3	4.89	0.15	ดีมาก
หนังสือเรียนแบบดิจิทัล เล่มที่ 4	4.95	0.12	ดีมาก
รวม	4.90	0.05	ดีมาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผลการประเมินหนังสือเรียนแบบดิจิทัลที่ใช้ควบคู่กับวิธีการสอนแบบอุปนัยเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แยกเป็นรายเล่ม เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในคุณภาพดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.05)

2. การสร้างและประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดการเรียนรู้	ขั้นตอนการสอน
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1</p> <p>What do you want to be?</p> <p>การรับสาร การส่งสาร และการเลือกใช้กลวิธี การสื่อสารอย่างเหมาะสมเกี่ยวกับการถาม-ตอบเรื่องอาชีพที่อยากเป็น</p> <p>Vocabulary: Jobs in the 21st Century</p> <p>Structure: Present Simple Tense</p> <p>Media: Digital Textbook 1</p>	<p>ใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล ดังนี้</p> <p>ขั้นที่ 1 ขั้นแนะนำบทเรียน (Lesson Introduction)</p> <p>ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนเริ่มต้นด้วยการแจ้งวัตถุประสงค์และการปฏิบัติกิจกรรมในบทเรียนนี้ จากนั้นตั้งคำถามในสถานการณ์ที่น่าสนใจโดยใช้หนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อให้ข้อมูล เปิดวิทัศน์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกฟังจากเรื่องราวที่ใกล้ตัว ได้รับความสนใจและเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่ นักเรียน</p> <p>ขั้นที่ 2 ขั้นแสดงตัวอย่าง (Divergent Phase)</p> <p>ผู้วิจัยนำเสนอคำศัพท์ใหม่โดยใช้ภาพการ์ตูนแอนิเมชันที่มีเสียงประกอบ รวมถึงตัวอย่างประโยค หลังจากนำเสนอคำศัพท์แล้ว ผู้วิจัยนำเสนอประโยคตัวอย่างที่ใช้คำศัพท์เหล่านั้น โดยประโยคถูกแสดงในบริบทที่หลากหลาย เพื่อให้ นักเรียนเห็นการใช้คำศัพท์ในสถานการณ์ต่าง ๆ เข้าใจความหมายและการใช้คำในบริบทที่ต่างกัน รวมถึงให้นักเรียนได้ฝึกฟังและอ่านออกเสียงคำศัพท์รวมถึงประโยคที่นำเสนอ จากนั้นผู้วิจัยแสดงตัวอย่างบทความให้นักเรียนได้ฝึกอ่านและสังเกตประโยคจากการร้อยเรียงเขียนเรื่องราวเป็นบทความ</p> <p>ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ (Convergent Phase)</p> <p>นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มโดยการร่วมพิจารณาความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันขององค์ประกอบจากประโยคตัวอย่าง และจากการอ่านบทความสั้น ๆ โดยผู้วิจัยกระตุ้นให้นักเรียนคิดและวิเคราะห์ความแตกต่างและความเหมือนของการใช้ภาษาในตัวอย่างต่าง ๆ ผ่านการใช้คำถามนำทาง (Guiding Questions) จากนั้นแต่ละกลุ่มพุดนำเสนอสิ่งที่วิเคราะห์เป็นภาษาอังกฤษหน้าชั้นเรียน</p>
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2</p> <p>What's the matter?</p> <p>การรับสาร การส่งสาร และการเลือกใช้กลวิธี การสื่อสารอย่างเหมาะสมเกี่ยวกับการถาม-ตอบเรื่องอาการเจ็บป่วยและการให้คำแนะนำ</p> <p>Vocabulary: Illness and Suggestion</p> <p>Structure: Present Simple Tense</p> <p>Media: Digital Textbook 2</p>	
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3</p> <p>How's the weather?</p> <p>การรับสาร การส่งสาร และการเลือกใช้กลวิธี การสื่อสารอย่างเหมาะสมเกี่ยวกับการถาม-ตอบเรื่องสภาพอากาศ</p> <p>Vocabulary: Weather and Season</p> <p>Structure: Present Simple Tense</p> <p>Media: Digital Textbook 3</p>	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	ขั้นตอนการสอน
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4</p> <p>Giving Direction</p> <p>การรับสาร การส่งสาร และการเลือกใช้กลวิธี</p> <p>การสื่อสารอย่างเหมาะสมเกี่ยวกับ</p> <p>การถาม-ตอบเรื่องการบอกทิศทาง</p> <p>Vocabulary: Direction and Places</p> <p>Structure: Present Simple Tense</p> <p>Media: Digital Textbook 4</p>	<p>ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (Closure)</p> <p>นักเรียนร่วมกันสรุปข้อสังเกตต่าง ๆ จากตัวอย่างเป็นกฎเกณฑ์หลังจากที่ทุกกลุ่มนำเสนอ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อสังเกตกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนเป็นภาษาอังกฤษอย่างมีมารยาท เกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อกลุ่ม เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร โดยผู้วิจัยจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการสรุป ให้คำแนะนำและชี้แนะในกรณีที่นักเรียนมีข้อสงสัยหรือมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน รวมถึงช่วยเน้นจุดสำคัญและอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางภาษาที่สรุปได้ โดยให้นักเรียนดูหลักการของการสร้างประโยคในหนังสือเรียนแบบดิจิทัล</p> <p>ขั้นที่ 5 ขั้นนำไปใช้ (Application)</p> <p>นักเรียนนำข้อสรุปและกฎเกณฑ์การสร้างประโยคเพื่อการสื่อสารที่ได้จากการอภิปรายไปใช้ในสถานการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านการสนทนาในกิจกรรม Classroom Mingle โดยการฟังและพูดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการสื่อสาร ทำใบงานแบบโต้ตอบ (Interactive Worksheets) ในหนังสือเรียนแบบดิจิทัล โดยการรับสารผ่านการอ่านและการส่งสารผ่านการเขียน รวมถึงสนทนาหน้าชั้นเรียนโดยการรับสารผ่านการฟัง การส่งสารผ่านการพูด และการใช้กลวิธี การสื่อสารอย่างเหมาะสมผ่านการสื่อสารอย่างมีมารยาท เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เพื่อบรรลุเป้าหมายของการสื่อสาร โดยผู้วิจัยสังเกตและประเมินนักเรียนรายบุคคล</p>

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ทุกแผนการจัดการเรียนรู้ใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลในทุกขั้นตอน ประกอบด้วยขั้นแนะนำบทเรียน ใช้วีดิทัศน์ที่เกี่ยวข้องในการนำเข้าสู่เนื้อหา ขั้นแสดงตัวอย่าง ใช้ภาพการ์ตูนแอนิเมชันและเสียงประกอบในการนำเสนอคำศัพท์และตัวอย่าง

ขั้นวิเคราะห์ ใช้คำถามนำทางให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์จากตัวอย่างที่ได้นำเสนอ ขั้นสรุป ใช้การสรุปหลักการกฎเกณฑ์ผ่านวีดิทัศน์และเสียงประกอบ และขั้นนำไปใช้ ใช้วีดิทัศน์ และใบงานแบบโต้ตอบ (Interactive Worksheets) ในหนังสือเรียนแบบดิจิทัล รวมถึงการจับคู่สนทนาหน้าชั้นเรียน

ตารางที่ 4 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแยกเป็นรายแผน

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	4.76	0.19	ดีมาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	4.80	0.19	ดีมาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	4.81	0.22	ดีมาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	4.85	0.15	ดีมาก
รวม	4.81	0.04	ดีมาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แยกเป็นรายแผนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในคุณภาพดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.81 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.04)

3. การเปรียบเทียบระดับสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล

องค์ประกอบสมรรถนะการสื่อสาร	แบบทดสอบ						แบบประเมิน													
	ก่อนเรียน			หลังเรียน			ก่อนเรียน			หลังเรียน										
	คะแนนเต็ม	μ	σ	คะแนนเต็ม	μ	σ	ก่อนเรียน	μ	σ	หลังเรียน	μ	σ								
1. การรับสาร	7	2.83	0.70	กำลังพัฒนา	5.41	0.81	สามารถ	5	2.63	0.49	กำลังพัฒนา	3.88	0.57	สามารถ	2.75	0.43	กำลังพัฒนา	3.75	0.43	สามารถ
2. การส่งสาร	7	2.69	0.46	กำลังพัฒนา	4.83	0.75	สามารถ	5	2.33	0.46	กำลังพัฒนา	3.63	0.67	สามารถ	2.46	0.49	กำลังพัฒนา	3.50	0.50	สามารถ
3. การสื่อگی	6	2.55	0.56	กำลังพัฒนา	4.03	0.76	สามารถ	5	2.46	0.50	กำลังพัฒนา	3.71	0.59	สามารถ	2.63	0.49	กำลังพัฒนา	3.63	0.49	สามารถ
รวม	20	8.07	0.98	กำลังพัฒนา	14.28	1.48	สามารถ	15	7.83	1.21	กำลังพัฒนา	11.21	1.60	สามารถ	7.42	0.99	กำลังพัฒนา	10.88	1.12	สามารถ

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการทำแบบทดสอบและแบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเองและครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลพบว่า ผลการประเมินสอดคล้องกัน โดยก่อนเรียนนักเรียนมีระดับสมรรถนะการสื่อสารโดยรวมคือ กำลังพัฒนา แต่หลังเรียนนักเรียนมีระดับสมรรถนะสูงขึ้นคือ สามารถ

4. การศึกษาระดับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการศึกษาระดับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล

องค์ประกอบของ การเรียนรู้แบบนำตนเอง	นักเรียนประเมินตนเอง					ครูประเมิน							
	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ค่าเฉลี่ย	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ค่าเฉลี่ย			
	μ	σ	μ	σ		μ	σ	μ	σ				
1. ความพร้อมที่จะเรียนรู้	5	2.17	0.38	กำลังพัฒนา	3.59	0.49	สามารถ	2.10	0.30	กำลังพัฒนา	3.76	0.73	สามารถ
2. กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้	5	1.97	0.32	เริ่มต้น	3.69	0.65	สามารถ	1.93	0.25	เริ่มต้น	3.83	0.65	สามารถ
3. มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้	5	2.17	0.38	กำลังพัฒนา	4.07	0.69	เหนือความคาดหวัง	2.14	0.34	กำลังพัฒนา	3.90	0.80	สามารถ
4. ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตัวเองได้	5	2.14	0.34	กำลังพัฒนา	3.69	0.65	สามารถ	2.03	0.18	กำลังพัฒนา	3.66	0.71	สามารถ
รวม	20	8.55	1.45	กำลังพัฒนา	15.03	1.73	สามารถ	8.21	0.80	กำลังพัฒนา	15.14	1.91	สามารถ

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ผลการเรียนรู้เปรียบเทียบระดับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการทำแบบประเมินการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเองและครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน ก่อนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลพบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนมีระดับการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยรวมคือ กำลังพัฒนา แต่หลังเรียนนักเรียนมีระดับการเรียนรู้แบบนำตนเองสูงขึ้น คือ สามารถ

สรุปผลการวิจัย

1. หนังสือเรียนแบบดิจิทัลที่ใช้ควบคู่กับวิธีการสอนแบบอุปนัยเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองที่สร้างขึ้นมีทั้งหมด 4 เล่ม ประกอบด้วย เล่มที่ 1 What do you want to be? เล่มที่ 2 What's the matter? เล่มที่ 3 How's the weather? และเล่มที่ 4 Giving Direction! โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.05)

2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นมีทั้งหมด 4 แผน แผนละ 5 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 What do you want to be? แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 What's the matter? แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 How's the weather? และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 Giving Direction! รวม 20 ชั่วโมง โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.81 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.04)

3. ระดับสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล จากระดับกำลังพัฒนาเป็นระดับสามารถ

4. ระดับการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล จากระดับกำลังพัฒนาเป็นระดับสามารถ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. หนังสือเรียนแบบดิจิทัลที่ใช้ควบคู่กับวิธีการสอนแบบอุปนัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยเนื้อหา 4 เล่ม มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากหนังสือเรียนแบบดิจิทัลมีจุดเด่นคือมีองค์ประกอบที่หลากหลายซึ่งช่วยกระตุ้นการเรียนรู้และเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและน่าสนใจให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ในทุกขั้นตอน สามารถทบทวนเพิ่มเติมตามสถานที่และเวลาที่สะดวก และได้รับ

การตอบกลับทันที ซึ่งผู้วิจัยมีการศึกษาและออกแบบอย่างละเอียด จากง่ายไปสู่ซับซ้อน มีแบบฝึกหัดแบบโต้ตอบเพื่อตรวจสอบความรู้และความเข้าใจ รวมถึงให้ผู้เรียนสร้างประโยคใหม่ด้วยตนเอง เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ภาษาที่สอง สอดคล้องกับ Krashen (1981) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาที่สอง (Second Language Acquisition) ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดควรสอนเนื้อหาที่ใกล้ตัวผู้เรียน เนื้อหาเข้าใจง่าย มีตัวบ่อนที่ช่วยให้นักเรียนผลิตภาษาเมื่อพวกเขาพร้อม และมีบรรยากาศการที่ผ่อนคลาย ยิ่งไปกว่านี้ผู้วิจัยได้ยึดหลักการออกแบบสื่อดิจิทัลของ วารุณี คงวิมล (Kongwimon, 2018) ที่เน้นการสร้างหนังสือเรียนแบบดิจิทัลให้มีความน่าสนใจ ประกอบด้วย อักษรหรือข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง วิดิทัศน์ และการเชื่อมโยงข้อมูลแบบปฏิสัมพันธ์ ซึ่งช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้ดี อีกทั้งการออกแบบหนังสือเรียนแบบดิจิทัลนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ โรเบิร์ต กายเอ่ ที่เน้นการจูงใจและกระตุ้นความสนใจผ่านภาพกราฟิก แสง สี และเสียงที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและน่าสนใจ (Laohajratsang, 2018) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพัฒนาตามหลักการออกแบบสื่อของ ธนอมพร เลหาจรัสแสง (Laohajratsang, 2018) โดยเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปสู่ซับซ้อน มีการแทรกแบบฝึกหัดเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ และส่งเสริมให้นักเรียนสร้างประโยคใหม่ด้วยตนเอง (Create) ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการเรียนรู้ภาษาที่สอง (State of Second Language Acquisition) ทั้งนี้ผู้วิจัยยังใช้หลักการออกแบบ ADDIE Model (McGriff, 2008) ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์ (Analyze) วิเคราะห์องค์ประกอบ ขั้นตอน และหลักการออกแบบหนังสือเรียนแบบดิจิทัล 2) ออกแบบ (Design) ออกแบบเนื้อหาส่วนประกอบ ภาพ เสียง และวิดิทัศน์ที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน 3) พัฒนา (Develop) พัฒนาหนังสือเรียนแบบดิจิทัลตามที่ออกแบบ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประเมินผลและปรับปรุงตามคำแนะนำ 4) นำไปปฏิบัติ (Implement) นำหนังสือเรียนแบบดิจิทัลที่ปรับปรุงไปทดลองใช้ 5) ประเมินผล (Evaluate) ประเมินผลการทดลองใช้และพัฒนาให้เป็นฉบับสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการสอน ส่งผลให้การออกแบบและพัฒนาหนังสือเรียนแบบดิจิทัลนี้มีความเหมาะสม ครอบคลุม น่าสนใจ ดำเนินเรื่องอย่างเป็น

ระบบ และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ วารุณี คงวิมล (Kongwimon, 2018) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการออกแบบสื่อดิจิทัลที่ดีในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อองค์หลัก กระบวนการ 4 ประการ ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน การบอกวัตถุประสงค์ของการเรียน การทบทวนความรู้เดิม และการทดสอบความรู้ใหม่ อย่างไรก็ตามในระหว่างการจัดการเรียนรู้พบปัญหา คือ นักเรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความล่าช้าในการเรียนรู้ของบางคน เพื่อพัฒนาการวิจัยในครั้งต่อไป อาจต้องปฏิวัติเทคนิควิธีการใช้หนังสือเรียนแบบดิจิทัล ก่อนจัดการเรียนรู้จริงเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากมีการศึกษาขั้นตอนและองค์ประกอบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ อย่างละเอียด รวมถึงผู้วิจัยนำหลักการและแนวคิดที่ศึกษา มาปรับใช้ในการพัฒนาแผนการสอน อีกทั้งนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการสอน และการพัฒนาแผนการเรียนรู้ ประเมินความถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการปรับแผนการสอนให้เหมาะสมตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ส่งผลให้ได้แผนการสอนที่ครบถ้วน สมบูรณ์ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และร่างหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Office of the Basic Education Commission, 2022) มาวิเคราะห์ ตัวชี้วัด ระดับสมรรถนะ พฤติกรรมบ่งชี้ สาระการเรียนรู้ และเนื้อหาที่เหมาะสมกับนักเรียน

3. การส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ พบว่า หลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล นักเรียนมีระดับสมรรถนะสูงกว่าก่อนเรียน โดยเปลี่ยนจากระดับ “กำลังพัฒนา” เป็นระดับ “สามารถ” ทั้งจากการวัดโดยแบบทดสอบ แบบประเมินตนเองของนักเรียน และแบบประเมินโดยครู ทั้งนี้เป็นผลมาจากการใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลที่บูรณาการสาระสำคัญของการสื่อสารในกิจกรรมการเรียนรู้

โดยให้นักเรียนได้รับผ่านเรื่องใกล้ตัวและสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบหลัก 3 ด้านของสมรรถนะการสื่อสาร ได้แก่ การรับสาร การส่งสาร และการเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ หนังสือเรียนดังกล่าวมีทั้งภาพประกอบ การ์ตูนแอนิเมชัน คำศัพท์ ตัวอย่างประโยค บทสนทนา และเสียงประกอบ รวมถึงวิดีโอคำจากเจ้าของภาษาและครูผู้สอน ซึ่งดึงดูดความสนใจของนักเรียนและรองรับรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตาม VARK Model (Fleming and Mills, 2008) รวมถึงวิธีการสอนแบบอุปนัยที่ประกอบด้วยขั้นตอนการแนะนำ บทเรียน การแสดงตัวอย่างหลากหลาย การวิเคราะห์ การสรุป และการนำไปใช้ ทำให้นักเรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง เข้าใจหลักการโครงสร้างประโยค เพื่อผลิตภาษาในการสื่อสารและประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใกล้ตัว สอดคล้องกับแนวคิดของ Kilbane and Milman (2014) ที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยนักเรียนเอง เข้าใจหลักการโดยไม่ต้องท่องจำและนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการสื่อสารภาษาอังกฤษในสถานการณ์ใกล้ตัวทั้ง 4 เรื่อง ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและส่งเสริมสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเอง พบว่า หลังการเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัล นักเรียนมีระดับการเรียนรู้แบบนำตนเองสูงกว่าก่อนเรียน โดยเปลี่ยนจากระดับ “กำลังพัฒนา” เป็นระดับ “สามารถ” ทั้งจากการวัดโดยแบบทดสอบ แบบประเมินตนเองของนักเรียน และแบบประเมินโดยครู ทั้งนี้เป็นผลมาจากการใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลที่เน้นการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ การเรียนรู้แบบนำตนเองทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินความพร้อมที่จะเรียนรู้ นักเรียนสามารถวิเคราะห์วิธีการเรียนรู้และบทบาทของตนเอง การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ นักเรียนสามารถตั้งเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ได้ การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ นักเรียนดำเนินการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตัวเอง นักเรียนวิเคราะห์

และตีความผลการเรียนรู้ของตนเองได้ ยิ่งไปกว่านั้น หนังสือเรียนแบบดิจิทัลมีลักษณะเด่นที่ช่วยให้นักเรียนสามารถฝึกฝนเพิ่มเติมได้บ่อยครั้งตามความต้องการของแต่ละคน นอกจากนี้การใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด TPACK Model (Koehler and Mishra, 2009) ซึ่งประกอบด้วยความรู้ด้านเทคโนโลยี วิธีการสอน และเนื้อหา โดยการสอนแบบอุปนัยทุกขั้นตอนทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมตั้งแต่การเตรียมความพร้อม กำหนดเป้าหมาย วางแผน วิเคราะห์ อภิปราย นำเสนอ และประเมินทำให้นักเรียนได้ฝึกความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองจนเกิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง อีกทั้งหนังสือเรียนแบบดิจิทัลนี้มีภาพประกอบ การ์ตูน แอนิเมชัน คำศัพท์ ตัวอย่างประโยค และเสียงประกอบ วิดีทัศน์ และแบบฝึกหัดแบบโต้ตอบ (Interactive Worksheet) ที่ช่วยให้นักเรียนประเมินความเข้าใจของตนเอง นอกจากนี้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้ง 4 เรื่อง ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้แบบนำตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Centre for Teaching Excellence, University of Waterloo (2023) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบนำตนเองจะทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจและความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนในยุคปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

ครูผู้สอนควรมีการปฐมนิเทศนักเรียนเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนแบบดิจิทัลเพื่อให้ทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับและจะช่วยให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการสอนด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลกับวิธีการสอนร่วมกับสื่อการสอนในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนต่อไป

2. ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยร่วมกับหนังสือเรียนแบบดิจิทัลสำหรับส่งเสริมสมรรถนะอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดสมรรถนะหลัก 6 สมรรถนะ ตามร่างหลักสูตรฐานสมรรถนะ

3. ควรมีการนำ Artificial Intelligence (AI) มาประยุกต์ใช้ในการสร้างสื่อ วัสดุและประเมินผล เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการยกระดับสมรรถนะภาษาอังกฤษของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- Centre for Teaching Excellence, University of Waterloo. (2023). *Self-directed learning*. Retrieved from <https://uwaterloo.ca/centre-for-teaching-excellence/catalogs/tip-sheets/self-directed-learning-four-step-process>
- Fleming, N. D. and Mills, C. (2008). *VARK a guide to learning styles*. Retrieved from <https://www.verywellmind.com/vark-learning-styles-2795156>
- Hoiruddin, M. and Ulfa, M. S. (2020). Inductive approach used in teaching speaking skill. *Jurnal Ilmiah Bahasa*, 4(2), 105–133.
- Lee, Y. J. (2019). Integrating multimodal technologies with VARK strategies for learning and teaching EFL presentation: An investigation into learners' achievements and perceptions of the learning process. *Australian Journal of Applied Linguistics*, 2(1), 17–31.
- Krashen, S. (1981). *Second language acquisition and foreign language learning*. New York: Pergamon Press.
- Khammanee, T. (2023a). *14 teaching methods for professional teachers*. (14th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Khammanee, T. (2023b). *The art of teaching: Knowledge for effective learning process management*. (26th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Kilbane, C. R. and Milman, N. B. (2014). *Teaching models: Designing instruction for 21st century learners*. Boston, MA: Pearson.
- Koehler, M. J. and Mishra, P. (2009). What is technological pedagogical content knowledge (TPACK)? *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 9(1), 60–70.
- Kongwimon, W. (2018). *Development of electronic books for producing teaching materials for primary school teachers*. (Master's Thesis in Educational Technology, Faculty of Education, Burapha University). [In Thai]
- Laohajaratsang, T. (2018). *Innovative educational information technology for the Thailand 4.0 Era*. Chiang Mai: Chiang Mai University. [In Thai]
- McGriff, S. J. (2008). *ADDIE model*. Retrieved from https://wikieducator.org/File:ADDIE_model_diagram_by_McGriff.gif
- Ministry of Education. (2017). *The basic education core curriculum b.e. 2551 (Revised 2017)*. Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand Printing House. [In Thai]
- Ministry of Education. (2022a). *Competency-based Education: Basic Education Curriculum Development Project, Buddhist Era (Competency-based Curriculum)*. Bangkok: 21 Century. [In Thai]
- Ministry of Education. (2022b). *Handbook for using competency assessment tools for students, level 2, grades 4–6*. Bangkok: Aksorn Thai Printing Partnership Limited. [In Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2022). *Competency – based education*. Retrieved from <https://cbethailand.com/>
- Srisa-ard, B. (2017). *Basic research*. (10th ed.). Bangkok: Suriviyasnan.

แนวทางการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานความปลอดภัย
ด้านสุขอนามัย (SHA) ภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน*
GUIDELINES FOR ADAPTATION OF THE TOURISM INDUSTRY TO SHA STANDARD
AFTER COVID-19 IN MAEHONGSON PROVINCE

พริ้มไพระ วงศ์ชมภู^{1**}, กฤต พันธุ์ปัญญา², พุทธชาติ ยมกิจ³ และ จิรันตนะ คำดี⁴

Phrimphrai Wongchomphu^{1**}, Krit Phanpanya², Phutthachart Yomkit³ and Jiruntana Khumta⁴

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 202. ถ.โชตนา ต.ช้างเผือก อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ 50300 ประเทศไทย^{1, 3, 4}

วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง, 173/1, ถ.พหลโยธิน, ต.ชมพู, อ.เมืองลำปาง, จ.ลำปาง, 52100 ประเทศไทย²

Chiang Mai Rajabhat University, 202. Chotana Rd, ChangPueak Sub-district, Mueang District,

Chiang Mai Province, 50300 Thailand^{1, 3, 4}

Lampang Inter-Tech College (LIT), 173/1 Phahonyothin Rd, Chompoo Sub-district, Mueang District,

Lampang Province, 52100 Thailand²

**Corresponding author E-mail: phrimphrai@g.cmru.ac.th

(Received: 26 Aug, 2023; Revised: 22 Aug, 2024; Accepted: 31 Aug, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์ของสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนภายหลังสถานการณ์โควิด-19 2) ประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ในการบริการของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และ 3) เสนอแนวทางการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 7 อำเภอ ตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ที่เน้นสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดแม่ฮ่องสอนภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบการด้านการบริการของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้ง 7 อำเภอ และกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการด้านการบริการของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้ง 7 อำเภอ ที่สามารถเข้ารับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 814 ผู้ประกอบการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินสถานประกอบการในการเตรียมความพร้อมสู่มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) จำนวน 12 ชุด ผลการศึกษาพบว่า 1) ภายหลังสถานการณ์โควิด-19 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังคงฟื้นตัวอย่างช้า ๆ โดยจำนวนนักท่องเที่ยวยังไม่กลับมาสู่ระดับปกติ สถานประกอบการได้ปรับตัวด้วยมาตรการสุขอนามัยและการตลาดออนไลน์ ภาครัฐให้การสนับสนุนผ่านโครงการส่งเสริมและเงินช่วยเหลือ แต่ผลกระทบทางเศรษฐกิจยังคงส่งผลให้ธุรกิจหลายแห่งประสบปัญหาทางการเงิน 2) ผลการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย พบว่า โดยภาพรวมคุณภาพสถานประกอบการเป็นไปตามข้อกำหนดตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) คิดเป็นร้อยละ 76.90 – 85.50 และผลการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) แยกตาม 10 ประเภทกิจการ ส่วนใหญ่เป็นไปตาม

* สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม / สัญญาเลขที่ 21/65

¹ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

² อาจารย์ ดร. สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี

³ อาจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

⁴ ผู้ช่วยนักวิจัย / นักวิจัยอิสระ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ข้อกำหนดตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ยกเว้นประเภทบริษัทนำเที่ยว ประเภทกีฬาเพื่อการท่องเที่ยว และประเภทกิจการ/จัดกิจกรรม/อีเวนท์ ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานจึงควรได้รับการปรับปรุง และ 3) แนวทางการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 7 อำเภอ ตามเกณฑ์มาตรฐาน (SHA) โดยจะนำเสนอเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ประกอบการที่พร้อมสมัครเข้าร่วมโครงการ SHA ควรได้รับการส่งเสริมและผลักดันให้ได้รับมาตรฐาน SHA อย่างเร่งด่วน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว และช่วยพลิกฟื้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และเศรษฐกิจของจังหวัดแม่ฮ่องสอน และกลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ประกอบการที่เตรียมตัวเข้าร่วมตรวจประเมิน SHA ควรได้รับการอบรมและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน SHA เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะช่วยยกระดับมาตรฐานและสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวในระยะยาว

คำสำคัญ: อุตสาหกรรมท่องเที่ยว, หลังสถานการณ์โควิด-19, มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย

ABSTRACT

This participatory action research (PAR) aimed to: 1) study the situation of tourism industry establishments in Mae Hong Son Province after the COVID-19 pandemic, 2) assess the quality according to the Safety and Health Administration (SHA) standards in tourism industry, and 3) propose guidelines for the adaptation of the tourism industry in all 7 districts according to the Standard SHA criteria, focusing on building confidence among tourists visiting Mae Hong Son Province after the COVID-19 pandemic. The sample group consisted of tourism service operators from the 7 districts who were eligible for evaluation under the SHA standards, selected through purposive sampling, totaling 814 operators. The research tool used was a set of 12 assessment forms for evaluating establishments' preparedness towards SHA standards. The study results revealed that: 1) after the COVID-19 pandemic, the tourism industry in Mae Hong Son Province was slowly recovering. The number of tourists had not yet returned to pre-pandemic levels. Establishments had adapted by implementing hygiene measures and online marketing. The government had supported through promotion projects and financial aid, but economic impacts still caused financial problems for many businesses. 2) The quality assessment according to SHA standards found that the overall quality of establishments met the basic SHA requirements, with a compliance rate of 76.9% to 85.5%. The quality assessment across 10 types of businesses showed most complied with SHA standards, except for tour companies, sports tourism, and event organizing businesses, which did not meet the standards and need improvement. Lastly, 3) the adaptation guidelines for the tourism industry in all 7 districts according to SHA standards proposed categorizing operators into two groups: Group 1 consisted of operators who were ready to apply for SHA certification; they should be promoted and pushed to meet SHA standards promptly to build tourist confidence and revive the tourism industry and economy of Mae Hong Son Province. Group 2 included operators preparing for SHA evaluation; they should receive training and understanding of SHA standards to prepare for the program, which would help raise standards and build long-term tourist confidence.

KEYWORDS: Tourism Industry, Post-COVID-19, Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA)

บทนำ

ไวรัสโคโรนา (Coronavirus) เป็นไวรัสที่ถูกพบครั้งแรกในปี ค.ศ. 1960 ปัจจุบันมีมากกว่า 6 สายพันธุ์ (Digital Research Information Center (DRIC), 2020) โดยการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ได้แก่ ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (Ministry of Tourism and Sport, 2020) จากช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ตั้งแต่เริ่มมีการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2563 ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงมีประกาศ เรื่อง มาตรการป้องกันโควิด-19 อย่างเข้มงวด โดยกำหนดให้พื้นที่แม่ฮ่องสอนทั้งจังหวัดเป็นพื้นที่เฝ้าระวังสูงทั้ง 7 อำเภอ และให้นายอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบบริหารจัดการพื้นที่รวมทั้งเพิ่มมาตรการยกระดับพื้นที่ควบคุมสูงสุด พร้อมกับออกตรวจและกักขังคนในพื้นที่ในการเข้า-ออกจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อโควิด-19 ดังกล่าวข้างต้น เกิดขึ้นเป็นระยะเวลาานนับปีส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ในด้านเศรษฐกิจและเม็ดเงินที่เป็นรายได้ลดลงอย่างเห็นได้ชัดจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ รวมถึงงานที่มีลักษณะจัดกิจกรรม การแสดงดนตรี อีเวนท์ การจัดงานประชุม สัมมนา (MICE) การจัดงานแสดงสินค้าและนิทรรศการที่มีการรวมตัวกันของคนจำนวนมากต้องถูกเลื่อนหรือยกเลิกการจัดงาน/กิจกรรม/โครงการ ด้วยระยะเวลาของสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ยาวนานนับปีส่งผลให้เชื้อไวรัสโควิด-19 เกิดการกลายพันธุ์ ทำให้การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อุบัติขึ้นเป็นระลอกใหม่อีกครั้งในปี พ.ศ. 2564 ด้วยเหตุนี้ทำให้นักท่องเที่ยวที่วางแผนจะเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ต้องยกเลิกการท่องเที่ยว และเลื่อนการเดินทางออกไปอย่างไม่มีกำหนด ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงที่สุดกับทุกสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการภายในพื้นที่จังหวัด

แม่ฮ่องสอน ผู้ประกอบการ เช่น โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร ร้านขายของฝาก/ของที่ระลึก ร้านรถเช่า ธุรกิจการให้บริการท่องเที่ยวทุกชนิด ฯลฯ รายได้ลดลง ประกอบกิจการขาดทุนจนทำให้ผู้ประกอบการหลายรายต้องปิดกิจการลงเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา ก่อนเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นักท่องเที่ยวลดลงร้อยละ 25.39 (ซึ่งถ้าหากคำนวณเม็ดเงินจากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยคนละ 2,113.10 บาท/วัน) ทำให้รายได้จากภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนต้องสูญเสียไปเป็นจำนวนเงิน 1,173.85 ล้านบาท (Department of Health, 2020) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อโควิด-19 ในช่วงต่อมา จังหวัดแม่ฮ่องสอนออกมาตรการเร่งด่วน ควบคุมโควิด ฉบับที่ 9 ห้ามจัดกิจกรรมเกิน 100 คนงดจัดงานสังสรรค์ ห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้าน พนักงานขนส่งสาธารณะหากไม่ได้รับวัคซีนต้องตรวจ ATK ทุก 7 วัน เรื่อยมาอย่างต่อเนื่อง จนมาถึงช่วงที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อโควิด-19 เริ่มควบคุมได้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงออกประกาศ เรื่อง มาตรการผ่อนคลายในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อโควิด-19 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานแม่ฮ่องสอน โดยผู้อำนวยการ คือ นายโยธิน ทับทิมทอง พร้อมด้วยหัวหน้าส่วนราชการและองค์กรที่เกี่ยวข้องจัดเวทีอบรมสัมมนาผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและบริการขึ้นเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นตลาดการท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อโควิด-19 ที่ห้องประชุมสวนหมอกคำ รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีผู้ประกอบการจำนวนกว่า 120 ผู้ประกอบการ เข้าร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นในการกำหนดทิศทางและแนวทางการปฏิบัติสำหรับการสร้างมาตรฐานในการรองรับนักท่องเที่ยวหลังจากที่รัฐบาลอนุญาตให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยได้

จากการสัมมนาดังกล่าวข้างต้น ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน นายสุวพงศ์ กิติภัทย์พิบูลย์ ได้กล่าวถึงแนวความคิดซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้สามารถปรับตัวอยู่ได้ในระหว่างที่เผชิญกับผลกระทบจากการแพร่ระบาด

ของโรคติดเชื้อโควิด-19 ได้แก่ มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (Amazing Thailand Safety & Health Administration: SHA) (Tourism Authority of Thailand [TAT], 2020) ในด้านสาธารณสุขเป็นช่องทางหนึ่งที่สามารถใช้ลดความเสี่ยงจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ได้ โดยรูปแบบของการอบรม สัมมนาครั้งนี้ได้จัดให้ผู้ประกอบการได้เข้าร่วมบรรยายภาคของการปรับตัวจากสถานการณ์จำลองการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ โควิด-19 โดยทุกคนมีการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย เจล ล้างมือ ใส่ผ้าปิดปาก และนั่งเว้นระยะห่างทางสังคม ตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อโรคของกระทรวงสาธารณสุข สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง ของภาคเหนือตอนบน 1 สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวภายในจังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้ง 7 อำเภอ กับสถานประกอบการทั้งในและต่างประเทศ อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงปัจจัยกระตุ้นการท่องเที่ยว โดยมูลเหตุหลายปัจจัยอันเนื่องมาจากผลกระทบที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ตลอดจนจนสถานประกอบการแต่ละประเภทและผู้มารับบริการในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเกิดการสร้างความเชื่อมั่นเรื่องมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และแนวทางการปฏิบัติตามมาตรฐาน สร้างความเชื่อมั่นด้านสุขอนามัยแก่นักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ให้มีความเชื่อมั่นในการให้บริการการท่องเที่ยวไทย โดยเป้าหมายการพัฒนาให้เป็นเมือง

แห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เปิดประตูสู่ตะวันตก ยกกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจให้ยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง

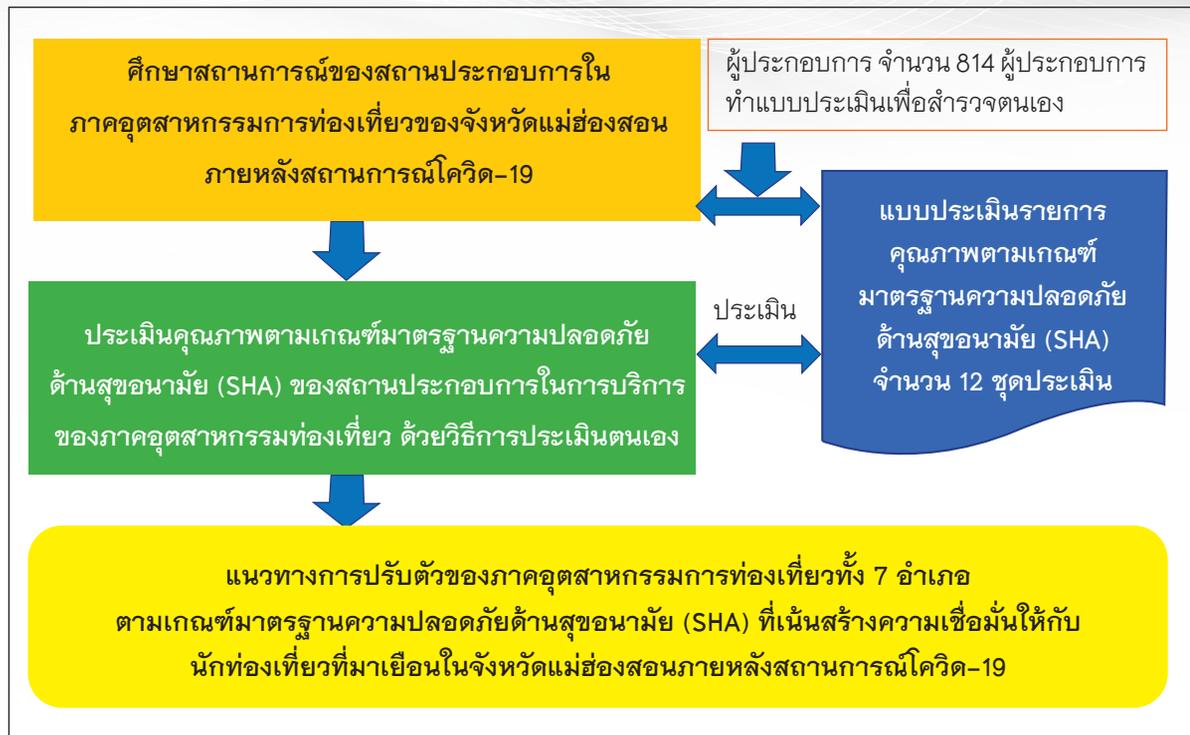
ดังนั้น จากแนวความคิดที่กล่าวโดยท่านผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนในการที่จะทำให้เศรษฐกิจเริ่มกลับมาฟื้นตัวภายหลังจากสถานการณ์โรคระบาดของโควิด-19 นั้นควรได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องทำให้สถานประกอบการทั้งหลายของภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการฟื้นตัว เริ่มกลับมาเปิดกิจการและให้บริการได้อีกครั้งตามเกณฑ์มาตรฐาน (SHA) ภายใต้มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยตามเกณฑ์มาตรฐาน (SHA) เพื่อการปรับตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ดีขึ้นอย่างมั่นคงและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสถานการณ์ของสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนภายหลังจากสถานการณ์โควิด-19
2. ประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ในการบริการของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
3. เสนอแนวทางการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 7 อำเภอ ตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ที่เน้นสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนภายหลังจากสถานการณ์โควิด-19

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ใช้กระบวนการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามและแบบประเมินรายการตามเกณฑ์ตรวจสอบมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ตามประเภทกิจการของสถานประกอบการ

ประชากร

ประชากร คือ ผู้ประกอบการด้านการบริการของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง 7 อำเภอ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการด้านการบริการของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้ง 7 อำเภอ ที่สามารถเข้ารับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 814 ผู้ประกอบการ

เครื่องมือการวิจัย

แบบประเมินสถานประกอบการตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) (Tourism

Authority of Thailand, 2021) ใช้สำหรับเก็บข้อมูลสถานประกอบการตาม 10 ประเภทกิจการ โดยสถานประกอบการแต่ละประเภททำแบบประเมินรายการตามเกณฑ์ตรวจสอบมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ด้วยวิธีการประเมินตนเอง ทั้งนี้แบบประเมินสถานประกอบการในการเตรียมความพร้อมผู้มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) มีรายละเอียดแบบประเมินรายการย่อยตามประเภทกิจการอีก 12 ชุด ดังนี้

1. แบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลสถานการณ์ทั่วไปของสถานประกอบการ แบบปลายปิด จำนวน 5 รายการ
2. แบบประเมินรายการตามเกณฑ์ตรวจสอบมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยในรูปแบบมาตรฐานเบื้องต้น (สำหรับทุกสถานประกอบการ) จำนวน 13 รายการ
3. แบบประเมินรายการตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ประเภทภัตตาคารร้านอาหาร/สตรีตฟู้ด จำนวน 42 รายการ
4. แบบประเมินรายการตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ประเภทโรงแรมและที่พัก สถานที่จัดประชุม จำนวน 51 รายการ

5. แบบประเมินรายการตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ประเภทนันทนาการและสถานที่ท่องเที่ยว จำนวน 34 รายการ

6. แบบประเมินรายการตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ประเภทยานพาหนะรถตู้/รถ เรือนำเที่ยว เรือยอร์ช จำนวน 48 รายการ

7. แบบประเมินรายการตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ประเภทบริษัทนำเที่ยว จำนวน 18 รายการ

8. แบบประเมินรายการตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ประเภทสุขภาพและความงาม สปา/นวดเพื่อสุขภาพและเสริมความงาม คลินิกทันตกรรม จำนวน 52 รายการ

9. แบบประเมินรายการตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ประเภทห้างสรรพสินค้า และศูนย์การค้า จำนวน 21 รายการ

10. แบบประเมินรายการตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ประเภทกีฬาเพื่อการท่องเที่ยว กอล์ฟ การแข่งขันวิ่ง จำนวน 51 รายการ

11. แบบประเมินรายการตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ประเภทกิจการ/จัดกิจกรรม การจัดแสดงดนตรี การจัดงานประชุมสัมมนา (MICE) การจัดงานแสดงสินค้าและนิทรรศการ จำนวน 78 รายการ

12. แบบประเมินรายการตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ประเภทร้านค้าของที่ระลึก และร้านค้าอื่น ๆ จำนวน 17 รายการ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบประเมินสถานประกอบการตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) (Tourism Authority of Thailand, 2021) ใช้สำหรับเก็บข้อมูลสถานภาพของผู้ประกอบการด้านการบริการของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งตามเกณฑ์มาตรฐาน

ความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ได้แบ่งประเภทกิจการตามการบริการของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไว้ 10 ประเภท ดังนี้ 1) ประเภทภัตตาคาร/ร้านอาหาร 2) ประเภทโรงแรมและที่พัก 3) ประเภทนันทนาการและสถานที่ท่องเที่ยว 4) ประเภทยานพาหนะรถตู้/รถ 5) ประเภทบริษัทนำเที่ยว 6) ประเภทสุขภาพและความงาม 7) ประเภทห้างสรรพสินค้า 8) ประเภทกีฬาเพื่อการท่องเที่ยว 9) ประเภทอินเทอร์เน็ต และการจัดงานประชุม 10) ประเภทร้านค้าของที่ระลึก

2. แบบประเมินรายการตามเกณฑ์ตรวจสอบมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) (Tourism Authority of Thailand, 2021) ทั้ง 10 ประเภทกิจการสามารถตรวจสอบและคัดเลือกข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) จากเว็บไซต์ <https://web.thailandsha.com/index> ซึ่งแบบประเมินรายการตามข้อกำหนดมาตรฐานแต่ละประเภทได้ผ่านการตรวจสอบและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค กรมอนามัย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพและหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการทั้ง 7 อำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย อำเภอขุนยวม อำเภอปางมะผ้า อำเภอปาย อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ที่มวิจัย และนักศึกษา ทำการลงพื้นที่จริงทั้ง 7 อำเภอ

2. เลือกสถานประกอบการในพื้นที่แต่ละอำเภอที่อยู่ในประเภท/กิจการตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA)

3. ให้สถานประกอบการที่ถูกคัดเลือกประเมินตนเองจากเว็บไซต์ <https://web.thailandsha.com/index> แบบประเมินสถานประกอบการตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) เพื่อรองรับการปรับตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

4. ทำการบันทึกข้อมูลรายการตรวจสอบตามเกณฑ์มาตรฐานของประเภท/กิจการนั้น รวมทั้งสิ้น 814 สถานประกอบการ

ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) นี้ ผู้บันทึกข้อมูล ประกอบด้วย นักวิจัยและผู้ช่วยวิจัยท้องถิ่น โดยมีการมีส่วนร่วม ดังนี้

การเตรียมการ ผู้บันทึกได้ทำการฝึกอบรมเจ้าของธุรกิจและสมาชิกชุมชนเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือประเมินการฝึกอบรมนี้ทำให้ผู้เข้าร่วมเข้าใจวิธีการตรวจสอบและการบันทึกข้อมูลตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA)

การลงพื้นที่ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และพนักงานมีส่วนร่วมในการตรวจสอบสถานประกอบการและบันทึกข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนด การมีส่วนร่วมนี้ช่วยให้การเก็บข้อมูลมีความถูกต้องและครอบคลุม

การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้ถูกรวบรวมและวิเคราะห์โดยร่วมมือกับผู้เข้าร่วมเพื่อให้ผลการวิจัยเป็นไปอย่างครบถ้วนและถูกต้อง การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ช่วยให้ข้อมูลสะท้อนความเป็นจริงและสามารถนำไปใช้ได้จริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินสถานประกอบการตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) เพื่อรองรับการปรับตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์ โควิด-19 ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้สามารถนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสถานการณ์ของสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดแม่ฮ่องสอนภายหลังสถานการณ์โควิด-19

จากข้อมูลผู้ประกอบการด้านการบริการของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น 814 ผู้ประกอบการจากพื้นที่ทั้ง 7 อำเภอ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถเรียงลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อยดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลสถานประกอบการในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	ร้อยละ (%)
1. อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน	33.78
2. อำเภอขุนยวม	22.97
3. อำเภอแม่สะเรียง	13.14
4. อำเภอปาย	13.02
5. อำเภอแม่ลาน้อย	7.99
6. อำเภอสบเมย	5.77
7. อำเภอปางมะผ้า	3.19

จากตารางที่ 1 พบว่า ในภาพรวมผู้ประกอบการส่วนใหญ่ตั้งอยู่อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน มีสัดส่วนสถานประกอบการสูงสุดถึงร้อยละ 33.78 รองลงมาอำเภอขุนยวม มีสัดส่วนร้อยละ 22.97 และอำเภอแม่สะเรียง มีสัดส่วนร้อยละ 13.14

ตารางที่ 2 ข้อมูลประเภทกิจการในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประเภทกิจการ	ร้อยละ (%)
1. ประเภทภัตตาคาร ร้านอาหาร/สตรีตฟู้ด	14.25
2. ประเภทโรงแรมและที่พัก สถานที่จัดประชุม	9.95
3. ประเภทนันทนาการและสถานที่ท่องเที่ยว	10.57
4. ประเภทยานพาหนะรถตู้/รถ เรือนำเที่ยว เรือยอร์ช	9.34
5. ประเภทบริษัทนำเที่ยว	8.35
6. ประเภทสุขภาพและความงาม สปา/นวดเพื่อสุขภาพและเสริมความงาม คลินิกทันตกรรม	9.83
7. ประเภทห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้า	9.46
8. ประเภทกีฬาเพื่อการท่องเที่ยว กอล์ฟ การแข่งขันวิ่ง	8.60
9. ประเภทกิจการ/จัดกิจกรรมการจัดแสดงดนตรี อีเวนท์ การจัดงานประชุมสัมมนา (MICE) การจัดงานแสดงสินค้า และนิทรรศการ	9.09
10. ประเภทร้านค้าของที่ระลึกและร้านค้าอื่น ๆ	10.57

จากตารางที่ 2 พบว่า ประเภทกิจการที่มีสัดส่วนสูงสุดคือ ภัตตาคารร้านอาหาร/สตรีตฟู้ด คิดเป็นร้อยละ 14.25 รองลงมาคือ ประเภทนันทนาการและสถานที่ท่องเที่ยว และประเภทร้านค้าของที่ระลึกและร้านค้าอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 10.57

นอกจากนี้สถานการณ์ของสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ภายหลังจากสถานการณ์โควิด-19 ผู้วิจัยพบว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังคงฟื้นตัวอย่างช้า ๆ โดยจำนวนนักท่องเที่ยวยังไม่กลับมาสู่ระดับปกติ สถานประกอบการได้ปรับตัวด้วยมาตรการสุขอนามัยและการตลาดออนไลน์ ภาครัฐให้การสนับสนุนผ่านโครงการส่งเสริมและเงินช่วยเหลือ แต่ผลกระทบทางเศรษฐกิจยังคงส่งผลให้ธุรกิจหลายแห่งประสบปัญหาทางการเงิน

2. ผลการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ในการบริการของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ผลการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผลการประเมินโดยภาพรวมตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA)

ผลการประเมินสถานประกอบการโดยภาพรวมตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ประกอบด้วย 3 เกณฑ์มาตรฐาน คือ 1. สุขลักษณะอาคารและอุปกรณ์เครื่องใช้ที่มีอยู่ในอาคาร 2. การจัดอุปกรณ์ทำความสะอาดเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค และ 3. การป้องกันสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยแสดงผลการประเมินรายการตามข้อกำหนดของทั้ง 3 เกณฑ์มาตรฐานดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินสถานประกอบการตามรายการข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ของทั้ง 3 เกณฑ์มาตรฐาน (N=814)

SHA.1. สุขลักษณะอาคารและอุปกรณ์เครื่องใช้ที่มีอยู่ในอาคาร	จำนวน	ค่าความถี่ (F)	ค่าร้อยละ (%)
[1.1 ทำความสะอาดอาคาร บริเวณโดยรอบ และบริเวณที่อาจมีการปนเปื้อน หรือบริเวณที่มีการสัมผัสบ่อย ๆ ด้วยน้ำยาทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ เช่น พื้น ผนัง ประตู กลอนหรือลูกบิดประตู ราวจับหรือราวบันได จุดประชาสัมพันธ์ จุดชำระเงิน สวิตช์ไฟ ปุ่มกดลิฟต์รีโมท]	มี/ใช่	689	84.64
	ไม่มี/ไม่ใช่	125	15.36
[1.2 ทำความสะอาดห้องส้วมและสุขภัณฑ์ทั้งหมดให้สะอาด เช่น โถส้วม ฝารองนั่ง ที่กดชักโครก หรือโถปัสสาวะ สายฉีดน้ำชำระ กลอนหรือลูกบิดประตู ก๊อกน้ำ และอ่างล้างมือ ด้วยน้ำยา ทำความสะอาดสม่ำเสมอ มีส้วมพร้อมใช้งาน ตลอดเวลา เพียงพอ และปลอดภัยแก่ผู้ใช้บริการทุกเพศทุกวัย รวมถึงผู้พิการ หรือผู้มีปัญหาด้านสุขภาพ]	มี/ใช่	675	82.92
	ไม่มี/ไม่ใช่	139	17.08
[1.3 มีระบบการระบายอากาศและถ่ายเทอากาศภายในอาคารที่เหมาะสม โดยทำความสะอาดระบบการระบายอากาศและถ่ายเทอากาศอย่างสม่ำเสมอ]	มี/ใช่	696	85.50
	ไม่มี/ไม่ใช่	118	14.50
[2.1 เตรียมเจลล้างมือที่มีแอลกอฮอล์อย่างน้อยร้อยละ 70 ขึ้นไปไว้ในบริเวณ พื้นที่ส่วนกลาง เช่น จุดประชาสัมพันธ์ ประตูทางเข้าออกหรือหน้าลิฟต์ เป็นต้น]	มี/ใช่	671	82.43
	ไม่มี/ไม่ใช่	143	17.57
[2.2 บริเวณอ่างล้างมือและห้องส้วมต้องสะอาด และจัดให้มีสบู่ล้างมือ อย่างเพียงพอ]	มี/ใช่	627	77.03
	ไม่มี/ไม่ใช่	187	22.97
[2.3 จัดเตรียมอุปกรณ์น้ำยาทำความสะอาดอาคาร น้ำยาฆ่าเชื้ออุปกรณ์ สิ่งของ เครื่องใช้ เช่น น้ำยาทำความสะอาดพื้น น้ำยาล้างห้องน้ำ และเหล็กคีบด้ามยาว สำหรับเก็บขยะมูลฝอย เป็นต้น]	มี/ใช่	664	81.57
	ไม่มี/ไม่ใช่	150	18.43
SHA 3. การป้องกันสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	จำนวน	ค่าความถี่(F)	ค่าร้อยละ(%)
[3.1 ผู้ปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงต่อการสัมผัสผ้า เช่น พนักงานต้อนรับ พนักงานประชาสัมพันธ์ พนักงานยกกระเป๋า ลูกค้าสัมพันธ์ รวมถึงพนักงานทำความสะอาด เป็นต้น ต้องมีการป้องกันตนเองโดยใส่หน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย ทำความสะอาดมืออย่างสม่ำเสมอ หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก โดยไม่จำเป็น]	มี/ใช่	671	82.43
	ไม่มี/ไม่ใช่	143	17.57
[3.2 หากผู้ปฏิบัติงานมีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม เจ็บคอ มีน้ำมูก เหนื่อย หอบ ให้หยุดปฏิบัติงานและเข้ารับการรักษาทันทีในสถานบริการสาธารณสุข]	มี/ใช่	680	83.54
	ไม่มี/ไม่ใช่	134	16.46
[3.3 ต้องล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือใช้เจลแอลกอฮอล์สำหรับทำความสะอาดมือ อย่างสม่ำเสมอ ก่อนการปฏิบัติงาน หลังสัมผัสสิ่งสกปรก หลังจากถอดอุปกรณ์ ป้องกันส่วนบุคคล และหลังจากปฏิบัติงานเสร็จ]	มี/ใช่	680	83.54
	ไม่มี/ไม่ใช่	134	16.46
[3.4 ควรจัดให้มีป้ายเตือนการล้างมือภายในห้องน้ำ]	มี/ใช่	626	76.90
	ไม่มี/ไม่ใช่	188	23.10
[3.5 พนักงานเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยต้องมีการป้องกันตนเอง โดยสวมหน้ากาก ผ้าหรือหน้ากากอนามัย สวมถุงมือยาง ผ่าแยกกันเปื้อน และใช้เหล็กคีบด้ามยาว เก็บขยะใส่ถุง มัดปากถุงให้มิดชิดรวบรวมไว้ที่พักขยะ และล้างมือให้สะอาด ด้วยสบู่และน้ำหลังปฏิบัติงานทุกครั้ง]	มี/ใช่	679	83.42
	ไม่มี/ไม่ใช่	135	16.58

ตารางที่ 3 (ต่อ)

SHA 3. การป้องกันสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	จำนวน	ค่าความถี่(F)	ค่าร้อยละ(%)
[3.6 มีการให้ความรู้คำแนะนำ และเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์]	มี/ใช่	645	79.24
	ไม่มี/ไม่ใช่	169	20.76
[3.7 จัดหาสื่อประชาสัมพันธ์ หรือช่องทางให้ความรู้ในการป้องกันและการลดความเสี่ยงการแพร่กระจายเชื้อไวรัส COVID-19 ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการ เช่น วิธีการสังเกตผู้สงสัยติดเชื้อไวรัส COVID-19 คำแนะนำการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง]	มี/ใช่	648	79.61
	ไม่มี/ไม่ใช่	166	20.39

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพสถานประกอบการตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ทั้ง 3 เกณฑ์มาตรฐานโดยภาพรวมเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานซึ่งค่าเกณฑ์มาตรฐานที่ได้ต่ำสุด-สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 76.90 - 85.50 เมื่อสรุปผลการประเมินแยกตามเกณฑ์มาตรฐานพบว่า เกณฑ์ 1 สุขลักษณะอาคารและอุปกรณ์เครื่องใช้ที่มีอยู่ในอาคาร : มีระบบการระบายอากาศและถ่ายเทอากาศภายในอาคารที่เหมาะสม โดยทำความสะอาดระบบการระบายอากาศและถ่ายเทอากาศอย่างสม่ำเสมอ ได้รับค่าเกณฑ์มาตรฐานสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 85.50 เกณฑ์ 2 การจัดอุปกรณ์ทำความสะอาดเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค: เตรียมเจลล้างมือที่มีแอลกอฮอล์อย่างน้อยร้อยละ 70 ขึ้นไป ไว้ในบริเวณพื้นที่ส่วนกลาง (Srimaca and Muneenam, 2021) เช่น จุดประชาสัมพันธ์ ประตูทางเข้าออกหรือหน้าลิฟต์ เป็นต้น ได้รับค่าเกณฑ์มาตรฐานสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 82.43 และเกณฑ์ 3 การป้องกันสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน : ซึ่งหากผู้ปฏิบัติงานมีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม เจ็บคอ มีน้ำมูก เหนื่อยหอบ ให้หยุดปฏิบัติงานและเข้ารับการรักษาตัวในสถานบริการสาธารณสุข และต้องล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือใช้เจลแอลกอฮอล์สำหรับทำความสะอาดมืออย่างสม่ำเสมอ ก่อนการปฏิบัติงาน หลังสัมผัสสิ่งสกปรก หลังจากถอดอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล และหลังจากปฏิบัติงานเสร็จนั้น ได้รับค่าเกณฑ์มาตรฐานสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 83.54

2.2 ผลการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) แยกตามประเภทกิจการ 10 ประเภท

2.2.1 ผลการประเมินกิจการที่ 1 ภัตตาคาร ร้านอาหาร/สตรีตฟู้ด มี 3 ข้อกำหนดที่ควรได้รับการปรับปรุง คือ ควรบันทึกประวัติพนักงาน และประวัติการเดินทาง การจัดให้มีการตรวจวัดอุณหภูมิของพนักงานและผู้รับบริการทุกครั้ง และทำสัญลักษณ์ให้กับผู้ที่ผ่านการคัดกรอง และการอนุญาตให้เฉพาะผู้รับบริการที่สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยเข้าใช้บริการ เท่านั้น

2.2.2 ผลการประเมินกิจการที่ 2 ประเภทโรงแรมและที่พัก สถานที่จัดประชุม ซึ่งผลลัพธ์โดยส่วนใหญ่เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA)

2.2.3 ผลการประเมินกิจการที่ 3 ประเภทนันทนาการและสถานที่ท่องเที่ยว มี 4 รายการข้อกำหนดที่ควรได้รับการปรับปรุง คือ การบันทึกประวัติพนักงาน และประวัติการเดินทาง การจำกัดจำนวนผู้รับบริการจัดพื้นที่ที่รอคิวและต้องมีระยะห่างระหว่างบุคคล 1-2 เมตร และการเพิ่มความถี่ในการทำความสะอาด โดยเฉพาะจุดสัมผัสร่วมอย่างน้อยทุก 2 ชั่วโมง

2.2.4 ผลการประเมินกิจการที่ 4 ประเภทยานพาหนะรถตู้/รถยนต์ เรือนำเที่ยว เรือยอร์ช มี 4 ข้อกำหนดที่ควรได้รับการปรับปรุง คือ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ผ้าห่ม ปลอกหมอน แผ่นรองศีรษะ ต้องเปลี่ยนถูกรอบที่ให้บริการและซักด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ การทำความสะอาดภายในห้องโดยสารและห้องน้ำด้วยน้ำยาฆ่าเชื้ออย่างสม่ำเสมอ การจัดให้มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิดเพื่อรวบรวมขยะต่าง ๆ โดยคัดแยกขยะอย่างน้อยเป็นขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และแยกเศษอาหารออกจากขยะประเภทอื่น มัดปากถุงให้แน่นและเก็บรวบรวมไว้ยังที่ที่ขยะอย่างถูกสุขลักษณะ ป้องกันสัตว์และแมลงพาหะ

นำโรค รรหน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง และต้องให้บริการในระยะทางไม่เกิน 300 กิโลเมตร สำหรับ ส่วน 2 เรือยอร์ช จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังไม่มีให้บริการ ด้านเรือยอร์ช

2.2.5 ผลการประเมินกิจการที่ 5 ประเภท บริษัทนำเที่ยว ผลลัพธ์โดยส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตาม ข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) แสดงให้เห็นว่าการประกอบการด้านนี้มีค่อนข้างน้อย ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.2.6 ผลการประเมินกิจการที่ 6 ประเภท สุขภาพและความงาม มีข้อกำหนดที่ต้องปรับปรุง คือ การบันทึกประวัติพนักงาน และประวัติการเดินทาง และ [ด้านผู้ให้บริการ] ทัศนบุคลากร และพนักงานทุกคน มีข้อกำหนดที่ต้องปรับปรุงคือ แว่นตาป้องกันแนะนำให้ใช้ร่วมกับเฟซชีลด์ (Face Shield) ในกรณีหัดการที่ไม่สามารถควบคุมการฟุ้งกระจายได้เพียงพอ และควรจัดให้มีการใช้เครื่องดูดแรงดันสูง (High Power Suction) เพื่อลดการฟุ้งกระจายปริมาณละอองฝอยขณะปฏิบัติงาน

2.2.7 ผลการประเมินกิจการที่ 7 ประเภท ห้างสรรพสินค้า และศูนย์การค้า มีกำหนดที่ต้องปรับปรุง คือ การบันทึกประวัติพนักงานและประวัติการเดินทาง และ บัตรศูนย์อาหาร/บัตรจอดรถควรทำความสะอาด ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนและหลังใช้

2.2.8 ผลการประเมินกิจการที่ 8 ประเภท กีฬาเพื่อการท่องเที่ยว เสนอเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ กีฬาอล์ฟและวิ่ง ผลลัพธ์โดยส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตาม ข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) แสดงให้เห็นว่าการประกอบการด้านกีฬาเพื่อการท่องเที่ยว ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีน้อยมาก

2.2.9 ผลการประเมินกิจการที่ 9 ประเภท กิจการ/จัดกิจกรรม ส่วน 2 การจัดงานประชุม สัมมนา (MICE) ส่วน 3 การจัดงานแสดงสินค้าและนิทรรศการ (Boonprasom, 2018) ผลลัพธ์ของการประเมินทั้ง 3 ส่วน ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐาน ความปลอดภัย ด้านสุขอนามัย (SHA) แสดงให้เห็นว่าการประกอบการ ด้านกิจการ/จัดกิจกรรมในช่วงที่ผ่านมา มีการประกอบการค่อนข้างน้อยมากในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.2.10 ผลการประเมินกิจการที่ 10 ประเภทร้านค้าของที่ระลึก และร้านค้าอื่น ๆ มี 2 ข้อกำหนดที่ต้องปรับปรุง คือ การบันทึกประวัติพนักงานและประวัติการเดินทาง และการจำกัดจำนวนผู้รับบริการ จัดพื้นที่รอคิวและต้องมีระยะห่างระหว่างบุคคล 1-2 เมตร

3. แนวทางการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ที่เน้นสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดแม่ฮ่องสอนภายหลังสถานการณ์โควิด-19 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการปรับตัวตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ดังนี้

3.1 การปฏิบัติตามมาตรฐานสุขอนามัย สถานประกอบการนำมาตรการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อที่เข้มงวดมาใช้ รวมถึงการจัดเตรียมจุดล้างมือและเจลแอลกอฮอล์ให้กับนักท่องเที่ยว

3.2 การฝึกอบรมพนักงาน พนักงานได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับมาตรการป้องกันโควิด-19 และการดูแลสุขภาพส่วนบุคคลเพื่อให้บริการที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ

3.3 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการ เช่น การจองออนไลน์ การชำระเงินแบบไร้สัมผัส และการใช้แอปพลิเคชันในการติดตามและตรวจสอบสุขภาพของนักท่องเที่ยว

3.4 การส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศ สถานประกอบการเน้นการดึงดูดนักท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยการจัดโปรโมชั่นและกิจกรรมพิเศษ เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในพื้นที่

ดังนั้น แนวทางการปรับตัวจึงขอเสนอเป็น 2 กลุ่ม ภายใต้แต่ละประเภทกิจการ คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ประกอบการที่พร้อมสมัคร เข้าร่วมโครงการมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA): กลุ่มนี้เป็นกลุ่มของผู้ประกอบการที่ผ่านการเข้ารับตรวจประเมินมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) แล้วซึ่งได้รับผลการประเมินเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบริบทของสถานประกอบการตนเองให้เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA)

และเตรียมพร้อมเพื่อเข้าร่วมโครงการความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการปรับตัวของสถานประกอบการนั้นในการยกระดับความเชื่อมั่นด้านการให้บริการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดแม่ฮ่องสอนภายหลังสถานการณ์โควิด-19 มากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้ประกอบการ/สถานประกอบการกลุ่มที่ 1 จึงควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ได้รับมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) อย่างเร่งด่วน ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการพลิกฟื้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้ดีขึ้นอย่างรวดเร็ว

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ประกอบการที่เตรียมตัวเข้าร่วมตรวจประเมินมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) : กลุ่มนี้เป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่มีความประสงค์จะเข้ารับการตรวจประเมินมาตรฐานมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ดังนั้นกลุ่มนี้ควรได้รับองค์ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) รวมถึงแนวทางในการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของมาตรฐานดังกล่าว เพื่อสนับสนุนการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งประกอบด้วย 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอขุนยวม อำเภอปางมะผ้า อำเภอปาย อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย จะมีการนำเสนอรายงานผู้ประกอบการในแต่ละกลุ่มและประเภทของแต่ละอำเภอเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอสามารถติดตามและเตรียมความพร้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ผลการศึกษาพบว่า

1. สถานการณ์ของสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดแม่ฮ่องสอนภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ยังคงฟื้นตัวอย่างช้า ๆ โดยจำนวนนักท่องเที่ยวยังไม่กลับมาสู่ระดับปกติ สถานประกอบการได้ปรับตัวด้วยมาตรการสุขอนามัยและการตลาดออนไลน์ ภาครัฐให้การสนับสนุนผ่านโครงการ

ส่งเสริมและเงินช่วยเหลือ แต่ผลกระทบทางเศรษฐกิจยังคงส่งผลให้ธุรกิจหลายแห่งประสบปัญหาทางการเงิน

2. ผลการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ได้ดำเนินการแบ่งผลการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

2.1 ผลการประเมินโดยภาพรวมตามข้อกำหนดมาตรฐานเบื้องต้น (SHA) ประกอบด้วย 3 เกณฑ์มาตรฐาน คือ 1. สุขลักษณะอาคารและอุปกรณ์เครื่องใช้ที่มีอยู่ในอาคาร 2. การจัดอุปกรณ์ทำความสะอาดเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค และ 3. การป้องกันสำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ซึ่งโดยภาพรวมเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งค่าเกณฑ์มาตรฐานที่ได้ต่ำสุด-สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 76.90 - 85.50

2.2 ผลการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) แยกตามประเภทกิจการ 10 ประเภท ดังนี้

ประเภทกิจการที่ 1 ภัตตาคาร ร้านอาหาร/สตรีตฟู้ด เก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 94 ผู้ประกอบการ ผลลัพธ์โดยส่วนใหญ่เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) แต่มี 2 รายการข้อกำหนดที่ควรได้รับการปรับปรุง คือ ควรบันทึกประวัติพนักงานและประวัติการเดินทาง พร้อมกับการตรวจวัดอุณหภูมิของพนักงานและผู้รับบริการทุกครั้งและทำสัญลักษณ์ให้กับผู้ที่ผ่านการคัดกรองด้วย

ประเภทกิจการที่ 2 โรงแรมและที่พัก สถานที่จัดประชุม แยกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ พื้นที่ส่วนกลาง ห้องพัก ห้องประชุม ห้องอาหารตามมาตรฐานร้านอาหาร และด้านผู้ให้บริการ โดยเก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 104 ผู้ประกอบการ ผลลัพธ์การประเมินของประเภทนี้เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ทุกข้อ

ประเภทกิจการที่ 3 ประเภทนันทนาการ และสถานที่ท่องเที่ยว เก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 87 ผู้ประกอบการ ผลลัพธ์โดยส่วนใหญ่เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐาน SHA แต่มี 2 รายการข้อกำหนดที่ควรได้รับการปรับปรุง คือ ควรบันทึกประวัติพนักงานและประวัติการเดินทาง

พร้อมกับการจำกัดจำนวนผู้รับบริการจัดพื้นที่รอคิวและต้องมีระยะห่างระหว่างบุคคล 1-2 เมตร

ประเภทกิจการที่ 4 ประเภทยานพาหนะรถตู้/รถยนต์ เรือนำเที่ยว เรือยอร์ช เก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 72 ผู้ประกอบการ แบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก คือ ส่วน 1 ประเภทยานพาหนะรถตู้/รถยนต์ เรือนำเที่ยว ผลลัพธ์โดยส่วนใหญ่เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) แต่มี 4 รายการข้อกำหนดที่ควรได้รับการปรับปรุง คือ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ผ้าห่ม ปลอกหมอน แผ่นรองศีรษะ ต้องเปลี่ยนทุกรอบที่ให้บริการและซักด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ ทำความสะอาดภายในห้องโดยสารและห้องน้ำ ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้ออย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิดเพื่อรวบรวมขยะต่าง ๆ โดยคัดแยกขยะอย่างน้อยเป็นขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และแยกเศษอาหารออกจากขยะประเภทอื่น และต้องให้บริการในระยะทางไม่เกิน 300 กิโลเมตร ส่วน 2 เรือยอร์ช จังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่มีการให้บริการด้านเรือยอร์ช

ประเภทกิจการที่ 5 ประเภทบริษัทนำเที่ยว เก็บข้อมูลทั้งสิ้น 70 ผู้ประกอบการ ผลลัพธ์โดยส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ควรได้รับการปรับปรุงเนื่องจากการประกอบการด้านนี้มีค่อนข้างน้อยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประเภทกิจการที่ 6 ประเภทสุขภาพและความงาม สปา/นวดเพื่อสุขภาพและเสริมความงาม คลินิกทันตกรรม เก็บข้อมูลจาก 80 ผู้ประกอบการ ผลลัพธ์โดยส่วนใหญ่เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ยกเว้นรายการข้อกำหนดที่ต้องปรับปรุง คือ การบันทึกประวัติพนักงานและประวัติการเดินทาง พร้อมทั้งควรจัดให้มีการใช้เครื่องดูดแรงดันสูง (High Power Suction) เพื่อลดการฟุ้งกระจายปริมาณละอองฝอยขณะปฏิบัติงาน

ประเภทกิจการที่ 7 ประเภทห้างสรรพสินค้าและศูนย์การค้า เก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 78 ผู้ประกอบการ ผลลัพธ์โดยส่วนใหญ่เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ยกเว้นรายการข้อกำหนดที่ต้องปรับปรุง คือ การบันทึกประวัติพนักงานและประวัติการเดินทางพร้อมกับบัตรศูนย์อาหาร/บัตรจอดรถทำความสะอาดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนและหลังใช้

ประเภทกิจการที่ 8 กีฬาเพื่อการท่องเที่ยว กอล์ฟ การแข่งขันวิ่ง เก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 69 ผู้ประกอบการ ผลลัพธ์โดยส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) เนื่องจากกีฬา กอล์ฟมีเพียงมินิกอล์ฟ 1 แห่งในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และการแข่งขันวิ่งก็พอมืออยู่บ้างหรือแทบไม่มีเลยเช่นกัน

ประเภทกิจการที่ 9 กิจการ/จัดกิจกรรม การจัดแสดงดนตรี อีเวนท์ การจัดงานประชุมสัมมนา (MICE) การจัดงานแสดงสินค้า และนิทรรศการ เก็บรวบรวมข้อมูลจาก 74 ผู้ประกอบการ ผลลัพธ์ของการประเมินทั้ง 3 ส่วน ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) เนื่องจากการประกอบการด้านกิจการ/จัดกิจกรรมในช่วงที่ผ่านมามีการประกอบการค่อนข้างน้อยมากในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประเภทกิจการที่ 10 ประเภทร้านค้าของที่ระลึก และร้านค้าอื่น ๆ รวมทั้งสิ้น 86 ผู้ประกอบการ ผลลัพธ์โดยส่วนใหญ่เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ยกเว้น 2 รายการข้อกำหนด คือ การบันทึกประวัติพนักงานและประวัติการเดินทาง และการจำกัดจำนวนผู้รับบริการ จัดพื้นที่รอคิวและต้องมีระยะห่างระหว่างบุคคล 1-2 เมตร

3. แนวทางการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ที่เน้นสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนภายหลังสถานการณ์โควิด-19 คือ การส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้ประกอบการภายใต้ทั้ง 10 ประเภทกิจการ ได้เข้าร่วมตรวจประเมินความพร้อมสู่มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (Amazing Thailand Safety & Health Administration: SHA) ซึ่งหากผู้ประกอบการได้ผลการตอบรับเข้าร่วมโครงการความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) แล้วนั้น ก็หมายถึงการยกระดับของผู้ประกอบการรายนั้นที่ได้สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ได้ท่องเที่ยวอย่างปลอดภัย ดังนั้นแนวทางในการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ๗ อำเภอ จึงได้นำเสนอเป็น 2 กลุ่ม ภายใต้แต่ละประเภทกิจการ คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ประกอบการ

ที่พร้อมสมัครเข้าร่วมโครงการความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) และกลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ประกอบการที่เตรียมตัวเข้าร่วมตรวจประเมินมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ทั้งนี้รายนามในกลุ่มที่ 1 ควรได้รับการส่งเสริมและผลักดันให้ได้รับมาตรฐาน SHA อย่างเร่งด่วน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวและช่วยพลิกฟื้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศถานการณ์ของสถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดแม่ฮ่องสอนภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ทั้ง 7 อำเภอ จากผู้ประกอบการใน 10 ประเภทกิจการที่ได้เข้ารับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) รวมทั้งสิ้น 814 ผู้ประกอบการพบว่า ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในแม่ฮ่องสอนฟื้นตัวช้าเนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลง มาตรการป้องกันการแพร่ระบาด และปัญหาทางการเงินของธุรกิจ แม้จะมีการปรับตัวด้วยมาตรการสุขอนามัยและการตลาดออนไลน์พร้อมกับการสนับสนุนจากภาครัฐ แต่ธุรกิจบริการยังต้องเผชิญความท้าทายและต้องการการช่วยเหลืออย่างยั่งยืนเพื่อการฟื้นตัวที่มีประสิทธิภาพ สำหรับผลการสำรวจประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ได้ดำเนินการแบ่งผลการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1) ผลการประเมินโดยภาพรวมตามข้อกำหนดมาตรฐานเบื้องต้น SHA ประกอบด้วย 3 เกณฑ์มาตรฐาน คือ เกณฑ์ 1. สุขลักษณะอาคารและอุปกรณ์เครื่องใช้ที่มีอยู่ในอาคาร เกณฑ์ 2. การจัดอุปกรณ์ทำความสะอาดเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค และ เกณฑ์ 3. การป้องกันสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งโดยภาพรวมเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งค่าเกณฑ์มาตรฐานที่ได้ต่ำสุด-สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 76.90 - 85.50 สอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวของธุรกิจท่องเที่ยวในช่วงวิกฤตโควิด-19 (Johnson & Lee, 2021) ซึ่งให้เห็นว่า การใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ของผู้ประกอบการนำมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์และบริการให้สอดคล้องกับมาตรการความปลอดภัย เช่น

การเพิ่มการทำความสะอาดสถานที่ การจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกัน และการให้บริการที่เน้นความปลอดภัยของลูกค้า

2. ผลการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) แยกตามประเภทกิจการ 10 ประเภทนั้น ผลลัพธ์โดยส่วนใหญ่เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) (Tourism Authority of Thailand (Head office), 2022) แต่มีรายการข้อกำหนดที่ควรได้รับการปรับปรุง คือ ควรบันทึกประวัติพนักงานและประวัติการเดินทาง การตรวจวัดอุณหภูมิของพนักงานและผู้รับบริการทุกครั้งและทำสัญลักษณ์ให้แก่ผู้ผ่านการคัดกรอง และการจำกัดจำนวนผู้รับบริการจัดพื้นที่รอคิวและต้องมีระยะห่างระหว่างบุคคล 1-2 เมตร โดยแนวคิดด้านการศึกษาและประเมินศักยภาพโดยภาพรวมนั้นสอดคล้องกรมอนามัย (Department of Health, 2020) ที่กล่าวว่า การดูแลสุขลักษณะอาคาร อุปกรณ์ สิ่งของ เครื่องใช้ให้สะอาดไม่เป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อโรคด้วยการทำความสะอาดพื้นที่โดยรอบเป็นเรื่องที่สำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของอรไท ครูชเวโซ และคนอื่น ๆ (Krutwaysho et al., 2021) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวผ่านแนวคิดการตลาดบริการจากมุมมองของนักท่องเที่ยวเจนวายในเชียงใหม่ในช่วงวิกฤตการระบาดของโควิด-19 และการศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวของผู้ประกอบการค้าขายมวยไทยในจังหวัดภูเก็ตในช่วงการระบาดของโควิด-19 (Panuwatthana & Umaphorn, 2021) แสดงให้เห็นว่า การปรับตัวด้านการบริหารจัดการผู้ประกอบการได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงาน เช่น ลดจำนวนพนักงาน ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และปรับแผนธุรกิจให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (Tourism Authority of Thailand, 2020) ที่กล่าวว่า สถานการณ์โรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) เป็นครั้งแรกในประเทศไทยที่มีการใช้พระราชกำหนดฉุกเฉินเพื่อควบคุมสถานการณ์ และมีการควบคุมจำนวนผู้ร่วมกิจกรรมไม่ให้แออัดหรือการเว้นระยะห่าง ฯลฯ

3. แนวทางในการปรับตัวของผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ที่เน้นสร้างความเชื่อมั่น

ให้นักท่องเที่ยวที่มาจากเมืองในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ภายหลังสถานการณ์โควิด-19 คือ การส่งเสริมและกระตุ้นให้กลุ่มผู้ประกอบการทั้ง 10 ประเภทกิจการ ได้เข้าร่วมตรวจประเมินความพร้อมสู่มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (Amazing Thailand Safety & Health Administration : SHA) ซึ่งถ้าหากผู้ประกอบการรายใด ได้ผลการตอบรับเข้าร่วมโครงการมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) แล้วนั้นก็หมายถึงการยกระดับของผู้ประกอบการรายนั้นที่ได้สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวที่มาจากเมืองในจังหวัดแม่ฮ่องสอนภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ได้ท่องเที่ยวอย่างปลอดภัย ดังนั้นภายใต้แนวทางหนึ่งในการปรับตัวและพลิกฟื้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงแบ่งเป็นสองกลุ่ม จำแนกตามแต่ละประเภทกิจการ คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ประกอบการที่พร้อมสมัครเข้าร่วมโครงการมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) และกลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ประกอบการที่เตรียมตัวเข้าร่วมตรวจประเมินมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) สอดคล้องกับกนกพร โชคจรัสกุล (Chokjaraskul, 2020) ได้กล่าวว่า จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) เป็นโอกาสในการสร้างแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ โดยเฉพาะในด้านสุขอนามัย การจัดการขยะก็น่าจะเป็นอีกด้านหนึ่งของความปกติใหม่ที่ควรเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการคัดแยกขยะ การจัดเก็บหรือการรีไซเคิล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำผลการวิจัยไปใช้ควรมุ่งเน้นที่การพัฒนากลยุทธ์การตลาดใหม่ที่สร้างความมั่นใจในความปลอดภัยและสุขอนามัยของนักท่องเที่ยวโดยการใช้ช่องทางออนไลน์และโซเชียลมีเดีย นอกจากนี้ควรเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผ่านการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและ

ประสบการณ์การปรับตัวหลังโควิด-19 พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดที่ชัดเจนสำหรับการติดตามและประเมินผลมาตรการที่ดำเนินการเพื่อนำมาปรับปรุงกลยุทธ์ในอนาคต นอกจากนี้ควรให้การสนับสนุนกลุ่มผู้ประกอบการที่ได้รับการเสนอในแผนปฏิบัติการเพื่อให้ได้รับมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) อย่างเร่งด่วน และพิจารณานำมาตรฐานอื่น ๆ เช่น SHA Plus+ และ SHA Extra Plus+ มาวิเคราะห์ร่วมกับมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) เพื่อเสริมสร้างการฟื้นฟูอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาแนวทางการพัฒนาด้านอื่น ๆ เพื่อฟื้นฟูอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ควรพิจารณาศึกษาแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย นอกเหนือจากการใช้เกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬา การอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแนวทางโครงการพระราชดำริ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์และอนไลน์ และการออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมทั้ง 7 อำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. ศึกษาผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีใหม่ในการท่องเที่ยว ควรสำรวจการนำเทคโนโลยีใหม่ เช่น แพลตฟอร์มดิจิทัล แอปพลิเคชันการท่องเที่ยวและเทคโนโลยี AR/VR มาช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวและการเข้าถึงข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

3. ศึกษาการพัฒนาและบูรณาการทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ควรสำรวจวิธีการที่สามารถใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น การสร้างงานในชุมชน, การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และการบูรณาการทรัพยากรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- Boonprasom, N. (2018). Development guidelines for exhibition venues in the Mice industry: A case study of venues in Bangkok. *Southeast Bangkok Journal*, 4(2), 93–104. [In Thai]
- Chokjaraskul, K. (2020). *How to manage? 'Dangerous wastes' silent threats in the COVID era*. Retrieved from <https://inews.bangkokbiznews.com/read/403237> [In Thai]
- Department of Health. (2020). *Measures and guidelines handbook for hygienic environments in the Corona virus 2019 pandemic (COVID-19)*. Bangkok: Ministry of Public Health. [In Thai]
- Digital Research Information Center (DRIC). (2020). *Conclusion of every issues on "Corona virus" or "COVID-19" What is it? and What are the symptoms?*. Retrieved from <https://dric.nrct.go.th/News/DetailKnowledge/650> [In Thai]
- Johnson, A. & Lee, M. (2021). Adapting tourism businesses during the COVID-19 pandemic: Case studies and strategies. *International Journal of Tourism Management*, 42(1), 45–60. <https://doi.org/10.5678/ijt.2021.01234>
- Krutwaysho, O., Yamma, Y., Srina, P., Julapan, P., Wajanakhampee, T., & Treesuk, W. (2021). Tourism development through the service marketing concept from the perspectives of Gen Y tourism travelling in Chiangmai during the COVID-19 pandemic crises during the spread. *Raja park Journal*, 15(41), 242–258. [In Thai]
- Ministry of Tourism and Sport. (2020). *Tourism situations in april 2020*. Retrieved from https://www.mots.go.th/download/article/article_20200529103312.pdf?fbclid=IwAR1IDduOGE0E5VJy8CnJuVAI1J57UMnkZ2NvHUJqRFhsQ6PbotUIZ1AFxl [In Thai]
- Panuwatthana, S., and Umaphorn, M. (2021). Adaptation of Thai boxing camps entrepreneurs' amid the COVID-19 Pandemic in Phuket Province. *Journal of International and Thai Tourism*, 17(1), 164–181. [In Thai]
- Srimaca, S. & Muneenam, T. (2021). Assessment of Business Preparedness for Safety and Health Administration Standards. *Journal of Tourism Management*, 25(3), 123–145. [In Thai]
- Tourism Authority of Thailand [TAT]. (2020). *Hygienic safety standard project implementation plan: Amazing Thailand Safety & Health Administration (SHA)*. Bangkok: TAT. [In Thai]
- Tourism Authority of Thailand. (2021). *Assessment form for businesses in preparation for the Safety and Health Administration (SHA) standards*. Retrieved from <https://www.thailandsha.com> [In Thai]
- Tourism Authority of Thailand (Head office). (2022). *Amazing Thailand Safety and Health Administration (SHA) (thailandsha.com)*. Retrieved from https://web.thailandsha.com/shalists?keyword=&province=58&type=1&fbclid=IwAR1s2O5s6_spLM24AI7Ebc1p_bYwHRUNEv9AkoDHR36SMP-liVmchwgABU [In Thai]

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์
ของกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดแม่ฮ่องสอน*

THE COMMUNITY PRODUCT DEVELOPMENT THROUGH
THE CREATIVE ECONOMY OF SMES IN MAE HONG SON PROVINCE

สุธาวัลย์ สัจจสมบูรณ์^{1**}

Sutawan Satjasomboon^{1**}

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300 ประเทศไทย¹

Chiang Mai Rajabhat University, 202 Chang Phueak Rd., Chang Phueak Subdistrict, Muang District,

Chiang Mai Province 50300 Thailand¹

**Corresponding author E-mail: sutawan_sa@g.cmru.ac.th

(Received: 9 Jan, 2024; Revised: 29 Aug, 2024; Accepted: 8 Sep, 2024)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการดำเนินธุรกิจและความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และ 2) สร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็ก จำนวน 10 ราย ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และคัดเลือกให้เหลือจำนวน 3 ราย นำไปสู่การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบโดยใช้เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 35 – 45 ปี มีรูปแบบการจัดตั้งธุรกิจที่หลากหลาย มีการจัดตั้งเป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแบบธุรกิจครอบครัว ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ รวมไปถึงการรวมกันของเด็กในชุมชนภายใต้การดูแลของครูในโรงเรียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจมีทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ให้ความสำคัญมากที่สุดคือด้านผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงตราผลิตภัณฑ์ที่ต้องสื่อถึงตัวผลิตภัณฑ์ สร้างความน่าจดจำในตราสินค้า และสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์และสร้างเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ รองลงมาคือการส่งเสริมการตลาดเน้นการประชาสัมพันธ์ปากต่อปาก เนื่องจากมีความน่าเชื่อถือในการบอกต่อของผู้ที่เคยใช้ผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือช่องทางจัดจำหน่าย เน้นการฝากจำหน่ายในร้านขายของฝากของที่ระลึกในอำเภอที่ผู้ประกอบการอาศัยอยู่และการกำหนดราคาใช้กลยุทธ์ในการตั้งราคาตามราคาต้นทุน ตามลำดับ

คำสำคัญ: การพัฒนาผลิตภัณฑ์, วิสาหกิจชุมชนขนาดเล็ก, เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์, การจัดการชุมชน

* ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) พ.ศ. 2565 / สกสว. 1.3.3/64

¹ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the business models and product development needs of small and medium-sized community enterprises (SMEs) in Mae Hong Son Province, and 2) create prototype products for these SMEs using the creative economy. Data was collected from 10 SME entrepreneurs using purposive sampling and in-depth interviews. The data was analyzed and synthesized, narrowing down to 3 entrepreneurs for prototype product development using the creative economy.

The research findings revealed that the entrepreneurs of small and medium-sized community enterprises (SMEs) in Mae Hong Son Province were predominantly women, aged between 35 and 45 years. These businesses were established in various forms, primarily as family-owned SMEs supported by government agencies, and also included community groups managed by school teachers. Both internal and external factors affected business operations. The most emphasized marketing mix factor was the product, including the branding, which needed to reflect the product, create brand recall, add value to the product, and contribute to the creative economy. The second was marketing promotion, primarily through word-of-mouth, due to its credibility from previous users. The subsequent factors were distribution channels, focusing on consignment sales in local souvenir shops, and pricing strategies based on cost pricing.

KEYWORDS: Product Development, Small Community Enterprises, Creative Economy, Community Management

บทนำ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SME) มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านคนกลางเชื่อมต่อบริษัทกับผู้ผลิต หรือเชื่อมระหว่างธุรกิจและผู้บริโภค ในปี พ.ศ. 2565 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศ จำนวน 637,501.4 ล้านบาท ถือได้ว่าเป็นรายได้หลักของประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 2,736,744 ราย แต่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลเพียง 586,958 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.4 เท่านั้น โดยในกลุ่มธุรกิจที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) วิสาหกิจขนาดย่อม 2,076,956 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.0 2) วิสาหกิจขนาดกลาง 2,311 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.5 และ 3) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 70,519 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.6 ของจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า แม้ประเทศไทยจะมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่เป็นประเภท “วิสาหกิจขนาดย่อม” มีวิสาหกิจระดับกลางเพียงร้อยละ 0.5 เท่านั้น (Office of Small and Medium Enterprise, 2022) ในขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วมีสัดส่วนของวิสาหกิจขนาดกลาง ร้อยละ 5-10 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดที่ส่งผลให้วิสาหกิจขนาดย่อมไม่สามารถเติบโตเป็นขนาดกลางได้ เช่น ข้อจำกัดด้านการผลิตและระบบบริหารจัดการ ปัญหาด้านการตลาด ซึ่งภาวะนี้เรียกว่า “Missing Middle” (The Organization for Economic Cooperation and Development: OECD) เป็นอุปสรรคอย่างมากในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เนื่องจากธุรกิจขนาดกลางจัดเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการแข่งขันระดับสากล สามารถใช้ประโยชน์จากการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศได้ อีกทั้งยังสามารถสร้างนวัตกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มได้มากกว่า

ปัจจุบันการแข่งขันในโลกไร้พรมแดนส่งผลให้มีอัตราการแข่งขันสูงและรุนแรงมาก ดังนั้นผู้ประกอบการจึงควรปรับตัวและพัฒนาสินค้าผ่านความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีใหม่ ๆ และการเข้าถึงอุปกรณ์ที่ทันสมัย (Tanhakorn & Chantuk, 2018) ความรู้เรื่องเทคโนโลยี

และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการความรู้เรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ความรู้ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการตลาด (Ratchawiang, 2017) โดยหน่วยงานภาครัฐได้ทำการส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจน และเป็นแนวทางในการสร้างเศรษฐกิจให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน (Department of Agricultural Extension, 2021) เนื่องจากเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นใช้ทรัพยากรภายในชุมชนผ่านภูมิปัญญา โดยเริ่มจากกระบวนการผลิต การแปรรูป การจัดการทรัพยากร การบริหารจัดการด้านต้นทุนของชุมชน ด้านการตลาด ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันภายในชุมชน และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ฟิงพาดตนเองได้ เช่นเดียวกับเสรี พงศ์พิศ (Pongpit, 2009) กล่าวว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศเกิดการชะลอตัวรวมไปถึงกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วย (Hasanat et al., 2020)

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีปัญหาความยากจน ซึ่งจากการรายงานสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของประเทศไทยพบว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีความยากจนสูงมากร้อยละ 39.2 และเป็นจังหวัดที่มีความยากจนที่สุดในประเทศไทย (Social Data-based and Indicator Development Office, 2018) โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนคนจนสูงที่สุดในประเทศไทย คือ ร้อยละ 39.21 เนื่องจากมีลักษณะทางกายภาพเป็นภูเขาที่สูง และเป็นจังหวัดชายแดนที่มีอาณาเขตบางส่วนติดกับประเทศพม่า การขนส่งเป็นไปได้ยาก ส่งผลไปถึงกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน ผู้ประกอบการจึงมีการปรับตัวโดยการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน (Teece, 2010) และเพื่อความอยู่รอดในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (Chen, Jaw, and Wu, 2016) อีกทั้งยังต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัย ดังนั้นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้องคำนึงถึงการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการจัดการของชุมชน และการพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กที่มีอยู่เกิดความเข้มแข็งสามารถยกระดับธุรกิจที่มีอยู่ให้ก้าวไปสู่ธุรกิจขนาดใหญ่ขึ้น สามารถนำกิจการไปสู่การเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน รวมทั้งผลักดันให้เกิดธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพิ่มขึ้น เพื่อสร้างรายได้ที่ดีขึ้นกับชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอนตามแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อไป อีกทั้งยังเป็น

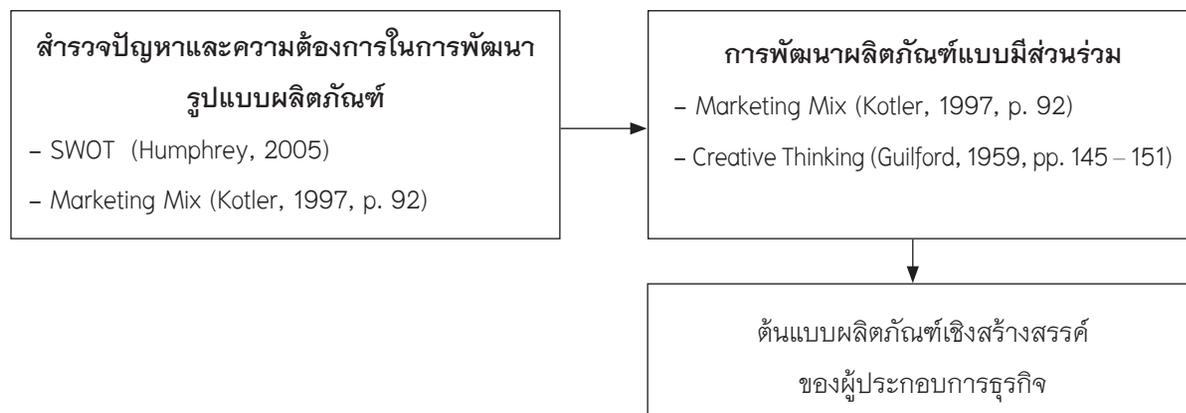
การสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินธุรกิจและความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งและการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงและจัดการธุรกิจในชุมชนแบบมีส่วนร่วมได้อย่างยั่งยืน โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การสำรวจกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีรายได้ไม่เกิน 1.8 ล้านบาท/ปี และมีการจ้างงานไม่เกิน 5 คน มีศักยภาพและสนใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินธุรกิจ ปัญหา ความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและ

ขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 10 ราย ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้การสัมภาษณ์ผ่านแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) เป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้คำตอบในประเด็นที่หลากหลาย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงจุดเด่นของธุรกิจและสินค้า

ระยะที่ 2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบมีส่วนร่วม โดยใช้หลักการตลาดและแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) มาร่วมกันออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัย โดยมุ่งเน้นการจัดการผ่านชุมชนเป็นหลัก โดยในขั้นตอนนี้จะทำการออกแบบร่วมกับชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้คือแบบประเมินคุณภาพของแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านความเป็นไปได้ ความน่าสนใจ และสามารถตอบสนองต่อ

ความต้องการของผู้บริโภค ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน 2 คน ด้านการตลาด 2 คน ด้านการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ 1 คน ร่วมกันให้คะแนนและทำการปรับผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมร่วมกันทั้งสองฝ่าย โดยคัดเลือกตัวแทนผลิตภัณฑ์ที่จะนำไปสู่การจัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ราย ที่มีความเป็นไปได้ และได้รับการคัดเลือกสูงสุด

ระยะที่ 3 การจัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ เป็นการร่วมกันออกแบบผลิตภัณฑ์ผ่านการจัดการของชุมชน โดยนำเสนอเอกลักษณ์ เรื่องราวผ่านผลิตภัณฑ์และตราสินค้าเพื่อปรับตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์

ประชากร

ประชากร คือ ผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 384 ราย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็ก อำเภอเมือง อำเภอปาย และอำเภอแม่สะเรียง ที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และจัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งคัดเลือกจาก จำนวน 10 ราย ในครั้งแรก และทำการคัดเลือกให้เหลือ จำนวน 3 ราย ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาตามหลักส่วนประสมทางการตลาด และแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยการลงพื้นที่ศึกษาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น ศักยภาพของผู้ประกอบการปัจจัยภายใน – ภายนอก ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการบริหารจัดการโดยชุมชน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างมูลค่าเพิ่ม

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และกำหนดประเด็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีอิสระในการตอบคำถามตามมุมมองของผู้ให้สัมภาษณ์

(Photisita, 2019) แบบสัมภาษณ์ได้ถูกสร้างตามทฤษฎีและกรอบแนวคิดงานวิจัย และได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยท่านที่ 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาด ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านความคิดสร้างสรรค์ และท่านสุดท้ายเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ข้อคำถามถูกต้องตามเนื้อหาและมีความเที่ยงตรง (Content Validity) อีกทั้งมีการทดลองใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 ราย เพื่อปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ใช้การจดบันทึกและบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครบถ้วนตามหลักในการศึกษาวิจัย (Creswell, 2014)

2. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้สร้างตามทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน 2 คน ด้านการตลาด 2 คน และด้านการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ 1 คน เพื่อพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) (Waltz, Strickland, & Lenz, 2010)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลล่วงหน้า โดยกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งส่งข้อคำถามแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ล่วงหน้า และทำการสัมภาษณ์รายละเอียดไม่เกิน 30 นาที โดยผู้วิจัยถามคำถามแบบกว้าง ๆ เพื่อให้อิสระในการให้ข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการจดบันทึกและบันทึกเสียง การให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก เมื่อสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยถอดเทป รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นำมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ทราบถึงจุดแข็งจุดอ่อน และการจัดการด้านส่วนประสมทางการตลาดของผู้ประกอบการ

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) (Chantavanich, 2014)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้สร้างตามทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) นำมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ยร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแบบการดำเนินธุรกิจและความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีผลการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 การสำรวจกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่า

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิง มีรวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินการ อายุเฉลี่ยประมาณ 40 – 50 ปี มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก มีความต้องการนำภูมิปัญญา ทรัพยากร วัตถุดิบที่มีในชุมชนมาใช้ในการแปรรูปเพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ เป็นอาชีพเสริมหลังจากทำการเกษตร โดยแตกต่างกันตามบริบทภูมิปัญญาของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งรูปแบบการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการมีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในแต่ละพื้นที่

ตารางที่ 1 ผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

เพศ	จำนวน	ร้อยละ	อายุ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	10	100	40 – 50 ปี	10	100

การบริหารจัดการที่แตกต่างกัน แนวทางความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน

รูปแบบการดำเนินธุรกิจคือมีการรวมกลุ่มกันจากการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเป็นหลัก และมีการจัดตั้งกลุ่มภายในครอบครัว เพื่อจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็ก มีภูมิปัญญาในครอบครัวเป็นหลักเป็นจุดแข็งที่ยากต่อการลอกเลียนแบบ จุดอ่อนคือมีปัญหาเรื่องเงินทุนในการดำเนินธุรกิจ การออกแบบส่วนประสมทางการตลาดมีการดำเนินการแบบง่าย ๆ ด้านผลิตภัณฑ์มีการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ง่าย ประหยัด ราคาถูก ราคาสินค้าเป็นราคาสินค้าที่มีการใช้กันมานาน ด้านราคาเป็นการกำหนดราคาตามราคาท้องตลาดเป็นหลัก ไม่มีการคำนวณต้นทุน ช่องทางจัดจำหน่ายเป็นการจัดจำหน่ายผ่านการขายหน้าร้านหรือการจัดจำหน่ายหน้าบ้านของตนเองภายในชุมชนเป็นหลัก การส่งเสริมการตลาดเป็นการทำแบบง่าย ๆ เน้นการบอกปากต่อปาก การประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากไม่มีค่าใช้จ่าย และแนะนำจากคนรู้จักภายในชุมชนเป็นหลัก และมีราคาส่งให้กับผู้รับสินค้าไปจำหน่ายต่อ หรือผู้ที่ซื้อเป็นจำนวนมาก ๆ จะได้ราคาขายส่ง ซึ่งมีผู้สนใจนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายต่อ โดยมีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สามารถจำหน่ายได้อย่างแพร่หลายเพิ่มมากขึ้น รายละเอียดดังตารางที่ 1 ตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ผลการสำรวจจุดแข็งและจุดอ่อนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้ประกอบการ	จุดแข็ง	จุดอ่อน
ผู้ประกอบการคนที่ 1	มีภูมิปัญญาเป็นของตนเอง ต้นทุนต่ำ	ตราสินค้าเป็นที่รู้จักในวงแคบ
ผู้ประกอบการคนที่ 2	ผลิตได้จำนวนมาก	ขาดแหล่งเงินทุน
ผู้ประกอบการคนที่ 3	สมาชิกเข้มแข็ง	ไม่มีการทำการจัดจำหน่ายออนไลน์
ผู้ประกอบการคนที่ 4	ได้รับการสนับสนุนจากคนในชุมชน	ขาดความชำนาญด้านการดำเนินการตลาด
ผู้ประกอบการคนที่ 5	มีตราสินค้า	ขาดการประชาสัมพันธ์
ผู้ประกอบการคนที่ 6	มีเอกลักษณ์ยากต่อการลอกเลียนแบบ มีคุณภาพ มาตรฐาน	ไม่มีตราสินค้าของตนเอง
ผู้ประกอบการคนที่ 7	มีการแบ่งงานกันทำในกลุ่ม	ขาดแหล่งเงินทุน ขาดการประชาสัมพันธ์
ผู้ประกอบการคนที่ 8	มีการบริหารจัดการกลุ่มอย่างดี	ตราสินค้าเป็นที่รู้จักในวงแคบ
ผู้ประกอบการคนที่ 9	มีวัตถุดิบที่ดีมีคุณภาพ เป็นผลิตภัณฑ์ ออร์แกนิก มีความชำนาญ	ขาดการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ
ผู้ประกอบการคนที่ 10	ผลิตได้จำนวนมาก ต้นทุนต่ำ	ขาดแหล่งเงินทุน

ตารางที่ 3 ส่วนประสมทางการตลาดผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ส่วนประสมทางการตลาด	รายชื่อ 1	รายชื่อ 2	รายชื่อ 3	รายชื่อ 4	รายชื่อ 5	รายชื่อ 6	รายชื่อ 7	รายชื่อ 8	รายชื่อ 9	รายชื่อ 10
ด้านผลิตภัณฑ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ด้านราคา	✓								✓	✓
ด้านการจัดจำหน่าย	✓	✓				✓	✓		✓	
ด้านการส่งเสริมการตลาด	✓					✓				

จากตารางที่ 3 จะพบว่า การดำเนินธุรกิจตามลักษณะส่วนประสมทางการตลาดของผู้ประกอบการทั้ง 10 ราย ยังขาดส่วนประสมทางการตลาดในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึก สังเกต ประเมินศักยภาพ และความพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ ผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาและคัดเลือกผู้ประกอบการที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปสู่ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

2. การสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ระยะที่ 2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบมีส่วนร่วม โดยใช้หลักการตลาด ด้านส่วนประสมทางการตลาด และแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) โดยนำภูมิปัญญาและนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการประยุกต์ผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัย และสามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงการพัฒนารูปผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น โดยกระบวนการทั้งหมดเป็นการออกแบบร่วมกับชุมชนทั้งสิ้น ล้วนเป็นการสะท้อนเรื่องราว ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสื่อถึงเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์และตราผลิตภัณฑ์ให้ได้มากที่สุด โดยการคิดเชิงสร้างสรรค์ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เกณฑ์การพิจารณาประกอบ

ไปด้วย 1) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) ความคิดคล่องแคล่ว 3) ความคิดยืดหยุ่น และ 4) ความคิดละเอียดลออ ในการวางแผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ภายใต้ส่วนประสมทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันทางการตลาด ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินผู้ประกอบการในการใช้แนวคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ในการออกแบบผลิตภัณฑ์

การประเมินแนวคิดเชิงสร้างสรรค์	รายที่ 1	รายที่ 2	รายที่ 3	รายที่ 4	รายที่ 5	รายที่ 6	รายที่ 7	รายที่ 8	รายที่ 9	รายที่ 10
1. ความคิดริเริ่ม	4.80	4.70	4.74	4.62	4.62	4.88	4.00	4.62	4.90	4.00
2. ความคิดคล่องแคล่ว	4.33	4.00	4.00	4.62	4.62	4.75	4.62	4.00	4.62	4.62
3. ความคิดยืดหยุ่น	4.88	4.62	4.00	4.00	4.00	4.80	4.62	4.40	4.80	4.62
4. ความคิดละเอียดลออ	4.62	4.00	4.40	4.00	4.40	4.62	4.40	4.00	4.88	4.00
สรุป	4.65	4.33	4.28	4.31	4.41	4.76	4.41	4.25	4.80	4.31

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินการออกแบบผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ตามองค์ประกอบต่าง ๆ พบว่า ผู้ประกอบการรายที่ 1, 6, และ 9 ได้รับคะแนนสูงสุด ประกอบกับผลการพิจารณาในระยะที่ 1, 2 สอดคล้องกัน จึงมีมติให้ผู้ประกอบการดังกล่าว เป็นตัวแทนร่วมดำเนินการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ในระยะต่อไป

ระยะที่ 3 ผู้วิจัยได้ร่วมกันจัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ่านการจัดการของชุมชน โดยนำเสนอเอกลักษณ์ เรื่องราวของผลิตภัณฑ์ผ่านผลิตภัณฑ์และตราสินค้าเพื่อปรับตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ ภายใต้จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ ส่วนประสมทางการตลาด การจัดจำหน่ายที่เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ และสามารถขยายตลาดให้เป็นวงกว้างเพิ่มมากขึ้นได้ โดยผู้ประกอบการรายที่ 1 ดำเนินธุรกิจด้านสุราพื้นบ้านซึ่งมีขั้นตอนการผลิตที่คงไว้แบบดั้งเดิม เป็นเอกลักษณ์ที่คงเหลืออยู่รายเดียวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน และมีประวัติการดำเนินธุรกิจโรงกลั่นสุรามานาน จากรุ่นสู่รุ่น โดยตราสินค้ามีการสื่อเรื่องราวและความหมายของตราสินค้า การตั้งราคาเป็นการตั้งราคาตามท้องตลาด เน้นการจัดจำหน่ายภายในชุมชน และการบอกปากต่อปาก ผู้ประกอบการ

รายที่ 2 คือกลุ่มผ้าทอกะเหรี่ยงสีธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์การย้อมสีธรรมชาติ มีการพัฒนาการออกแบบที่ร่วมสมัยมากขึ้นเพื่อให้สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังมีการร่วมกันออกแบบตราสินค้าให้ทันสมัยและเข้าถึงกลุ่มลูกค้าวัยรุ่นได้มากขึ้น โดยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์เป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอสีธรรมชาติที่มีการออกแบบที่ทันสมัย เป็นเอกลักษณ์ การตั้งราคาเป็นการตั้งราคาตามต้นทุนและบวกกำไรเพิ่มตามความต้องการของผู้ทอ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายใช้ช่องทางการสื่อสารแอปพลิเคชันเป็นหลัก ด้านการส่งเสริมการตลาดมีการให้ราคาขายส่งกับผู้ค้าส่งเพื่อนำไปจำหน่ายต่อ ผู้ประกอบการรายที่ 3 คือกลุ่มผู้ประกอบการยาสระผมจากเมล็ดกาแฟเป็นการรวมกลุ่มของเด็กนักเรียน โดยมีกลุ่มแกนนำของครูในโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาและคอยให้คำแนะนำการดำเนินงาน โดยทางกลุ่มมีความต้องการในการพัฒนาแชมพูซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ของชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการสร้างตราสินค้าของผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ มีการออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราผลิตภัณฑ์เนื่องจากเป็นสินค้าใหม่ที่ทำกรพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเข้าสู่ตลาด โดยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ จุดเด่นคือเป็นวัตถุดิบออร์แกนิกคัดสรรจากธรรมชาติ ใช้ได้ผลดีแก่ผู้ทดลองใช้ด้านราคา เป็นการตั้งราคาจากต้นทุนการผลิต และคำนวณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และเนื่องจากวัตถุดิบหาได้ในท้องถิ่น

ต้นทุนจึงมีราคาถูก ช่องทางการจัดจำหน่าย เนื่องจา
เป็นการทดลองจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในช่วงแรกจึงเป็น
การจำหน่ายในร้านค้าชุมชนเท่านั้น ด้านการส่งเสริม

การตลาด มีการให้ส่วนลดแก่ผู้ซื้อหากผู้ซื้อทำการติชม
สินค้าเพื่อนำไปปรับปรุงผลิตภัณฑ์ต่อไป รายละเอียด
ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบตราผลิตภัณฑ์เดิมและตราผลิตภัณฑ์ใหม่

ตราสินค้าและผลิตภัณฑ์เดิม	ตราสินค้าและผลิตภัณฑ์ใหม่
 <p data-bbox="467 936 651 982">สุรากลั่น 40 ดีกรี</p>	 <p data-bbox="1024 936 1279 982">สุราดองสมุนไพรท้องถิ่น</p>
<p data-bbox="440 1246 675 1292">ไม่มีตราผลิตภัณฑ์เดิม</p>	 <p data-bbox="1019 1453 1281 1499">ตราสินค้าผ้าทอกะเหรี่ยง</p>
 <p data-bbox="496 1924 618 1969">แชมพูกาแพ</p>	 <p data-bbox="1084 1935 1206 1981">แชมพูกาแพ</p>

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาในรูปแบบการดำเนินธุรกิจและความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรูปแบบการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีทั้งในรูปแบบผู้ประกอบการเจ้าของคนเดียวและในรูปแบบการรวมกลุ่ม มีการดำเนินการโดยเพศหญิงอายุเฉลี่ยประมาณ 40 - 45 ปี มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก มีความต้องการนำภูมิปัญญา ทรัพยากรวัตถุดิบที่มีในชุมชนมาใช้ในการแปรรูปเพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เป็นอาชีพเสริมหลังจากทำการเกษตร โดยบริบทภูมิปัญญาของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ รูปแบบการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการมีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในแต่ละพื้นที่ การบริหารจัดการที่แตกต่างกัน แนวทางความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน

2. การสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ของผู้ประกอบการมีรายละเอียดดังนี้

ผู้ประกอบการรายที่ 1 มีรูปแบบการดำเนินธุรกิจแบบดั้งเดิมตั้งแต่วิธีการผลิตที่มีเอกลักษณ์ ยากต่อการลอกเลียนแบบ อีกทั้งยังคงไว้ซึ่งภูมิปัญญาเดิมของชุมชนไว้ได้เป็นอย่างดี และมีความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และตราสินค้าให้ทันสมัยมากขึ้น เพื่อเพิ่มกลุ่มลูกค้าในตลาดให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น

ผู้ประกอบการรายที่ 2 เป็นการดำเนินธุรกิจการทอผ้าด้วยสีธรรมชาติ ทำมือทุกขั้นตอนตั้งแต่ขั้นตอนการย้อม การปั่นฝ้าย การทอผ้า ใช้วิธีการแบบดั้งเดิมทั้งสิ้น จึงเป็นกลุ่มขนาดเล็กที่เพิ่งก่อตั้งและดำเนินกิจการ ส่วนมากเป็นการทอผ้าใช้กันในชุมชนด้านการจัดจำหน่ายเป็นการฝากจำหน่ายผ่านกลุ่มวิสาหกิจ รูปแบบสินค้าเป็นแบบดั้งเดิมเนื่องจากยังไม่มี ความชำนาญในการใช้เครื่องจักร และยังไม่มียี่ห้อผลิตภัณฑ์ของตนเอง และต้องการพัฒนาตราสินค้าของกลุ่มเพื่อให้เป็น

ที่น่าสนใจและสร้างการรับรู้ตราสินค้าของกลุ่ม เพื่อเตรียมสู่การขยายตลาดในฤดูกาลท่องเที่ยวต่อไป

ผู้ประกอบการรายสุดท้ายเป็นการรวมกลุ่มของเด็กนักเรียน โดยมีกลุ่มแกนนำของครูในโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาและคอยให้คำแนะนำการดำเนินงาน โดยเป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์จากกาแฟ คือสบู่อ่อนกาแฟ ซึ่งมีการผสมผงขมิ้นในก้อนสบู่อ่อนกาแฟ และมีความต้องการเพิ่มสายผลิตภัณฑ์สบู่อ่อนให้มีความหลากหลาย โดยทางกลุ่มมีความต้องการในการพัฒนาแชมพูสบู่อ่อนซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ของคน ชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการสร้างตราสินค้าของผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ โดยมีการนำเอาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน คือด้านผลิตภัณฑ์ ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากมาตรฐานต่าง ๆ ที่หน่วยงานภาครัฐได้กำหนดไว้ และบรรจุภัณฑ์ ตราผลิตภัณฑ์ ยังควรมีการพัฒนาให้ทันสมัย เป็นที่รู้จัก และสามารถสร้างความรับรู้ในตราผลิตภัณฑ์ได้ ด้านราคาผู้ประกอบการใช้กลยุทธ์ในการกำหนดราคาตามราคาทุน (Mark-up Pricing) มีการคำนวณค่าบริหารจัดการ ค่าแรงงาน และมีการบวกกำไรร้อยละ 10 - 15 ตามคุณภาพของสินค้าหรือความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ และมีการพิจารณาราคากลางที่เหมาะสม ไม่มากหรือต่ำกว่าราคากลางในตลาด มีการกำหนดราคาส่งให้แก่ลูกค้าที่ซื้อจำนวนมาก ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นยอดขายจำหน่ายสินค้า ด้านช่องทางจัดจำหน่าย ผู้ประกอบการมีช่องทางจัดจำหน่ายทางร้านค้าชุมชน ร้านค้าจำหน่ายของฝากของที่ระลึกในอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มากกว่าช่องทางออนไลน์ และช่องทางออนไลน์มีเพียงช่องทางแอปพลิเคชันไลน์ในกลุ่มคนที่ในกลุ่มลูกค้าเดิม เพื่อเป็นการสื่อสารในกลุ่มคนที่สนใจในตัวสินค้าเพียงเท่านั้น ด้านการส่งเสริมการตลาด มีการใช้วิธีปากต่อปากเป็นการประชาสัมพันธ์ที่มีคุณภาพและได้รับการรับรองจากผู้บริโภคจึงทำให้ได้รับการยอมรับจากลูกค้าทั่วไป และมีการส่งเสริมการขายเป็นหลักเน้นการซื้อในจำนวนมากและใช้วิธีการแถมเป็นการส่งเสริมการขาย และสามารถพัฒนาออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อทดลองผลิตและวางจำหน่ายต่อไป

การอภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์นั้นมึปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอก ซึ่งล้วนแต่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจทั้งสิ้น รวมไปถึงผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 35 – 45 ปี สอดคล้องกับ สวลี วงศ์ไชยา และพิชญาดา พิณผา (Wongchaiya and Phuenpha, 2018) กล่าวว่า เพศเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จ เนื่องจากเพศเป็นตัวแปรที่ทำให้การดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จที่แตกต่างกันของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนด้วย ซึ่งในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์นั้น จำเป็นที่จะต้องนำนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในด้านใดด้านหนึ่ง และหากได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐด้วยแล้ว ย่อมประสบความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับ ศุภชัย ศรีสุชาติ (Srisuchart, 2018) ที่กล่าวว่า การประกอบการและความสำเร็จในการพัฒนานวัตกรรมนั้น ผู้ประกอบการควรปรับมุมมองด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐว่าเป็นการริเริ่มใช้ทรัพยากรที่ตนเองมีในการสร้างนวัตกรรมจากความเชี่ยวชาญของตนเอง อีกทั้งการออกแบบต้องสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ ซึ่ง อาทิทยา ลาววงศ์, อรรถกร จัตตุกุล, ชัดติยา ชัชวาลพาณิชย์, ปัญจมาพร ผลเกิด และวรินทร์พิพัชร วัชรพงษ์เกษม (Lavong, Chatukul, Chajchawanpanich, Pholkerd, and Watcharapongkasem, 2021) ได้ยืนยันผลการวิจัยนี้เช่นกัน

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์เป็นด้านที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญมากที่สุดในด้านการออกแบบให้มีความทันสมัยภายใต้บริบทภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน สามารถสร้างเอกลักษณ์ถ่ายทอดออกมาทางผลิตภัณฑ์และตราผลิตภัณฑ์ ให้เป็นที่น่าจดจำ น่าสนใจ สร้างความแตกต่างและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้ สอดคล้อง สุชาวัลย์ สัจจสมบูรณ์ และจักรพงษ์ สุขพันธ์ (Satjasomboon and Sukphan, 2023) ที่กล่าวว่า การสร้างเอกลักษณ์ของสินค้าและบริการ

เป็นการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีการออกแบบเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม นั้น ผู้ประกอบการนำความเชี่ยวชาญ ภูมิปัญญา นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ มาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับ อาทิทยา ลาววงศ์ และคนอื่น ๆ (Lavong et al., 2021) ที่กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ โดยมีแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และปัจจัยภายใน 2) การสร้างแนวทางการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากการวิเคราะห์ในขั้นแรกประกอบด้วย ส่วนส่วนประสมทางการตลาดและการคิดเชิงสร้างสรรค์ และ 3) นำแนวคิดที่ได้มาร่วมแลกเปลี่ยนถึงแนวคิดความเป็นไปได้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งต้นแบบผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงต้นแบบตราผลิตภัณฑ์ที่สามารถสื่อถึงผลิตภัณฑ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ขนาดเล็กในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายส่งเสริมให้กับหน่วยงานภาครัฐต่อไป
2. ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยเป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มที่มีบริบทพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนและเป็นกลุ่มมีขนาดเล็ก จึงควรศึกษากลุ่มที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์

2. ควบศึกษาการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม ทั้งจังหวัดเพื่อนำไปวางแผนแม่บทในการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้ประกอบการของจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพขนาดเล็กในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนให้ครอบคลุม ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- Chantavanich, S. (2014). *Quality research*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. (4th ed). California: Thousand Oaks.
- Chen, Y.-Y.K., Jaw, Y.-L., and Wu, B.-L. (2016). Effect of digital transformation on organizational performance of SMEs. *Internet Research*, 26(1), 186–212.
- Department of Agricultural Extension. (2016). *Assessing the potential of community enterprises*. Retrieved from <https://www.opsmoac.go.th/phichit-dwl-files-442991791932> [In Thai]
- Guilford, J.P. (1959). Traits of creativity. In H.H. Anderson, (ed.), *Creativity and its cultivation* (pp.142–161). New York: Harper & Row.
- Hasanat, M. W., Hoque, A., Shikha, F. A., Anwar, M., Hamid, A. B. A., and Tat, H. H. (2020). The impact of coronavirus (Covid-19) one-business in Malaysia. *Asian Journal of Multidisciplinary Studies*, 3(1), 85–90.
- Humphrey, A. (2005). *SWOT analysis for management consulting*. United States: SRI Alumni Newsletter. SRI International.
- Kotler, P. (1997). *Marketing management: Analysis, planning, implementation and control*. (14th Global ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Lavong, A., Chatukul, A., Chajchawanpanich, K., Pholkerd, P., and Watcharapongkasem, V. (2021). Product development guideline referring to local identity for competitiveness in Sawai-Chek Community Enterprise, Muang Distirct, Buriram. *Interdisciplinary Management Journal Faculty of Management Science, Buriram Rajabhat University*, 5(1), 23 – 33. [In Thai]
- Office of Small and Medium Enterprise. (2022). *Medium enterprise promotion plan and small size edition 4 (2016 – 2020)*. Retrieved from <https://data.go.th/dataset/https-sme-go-th-th-page-php-modulekey-348> [In Thai]
- Pongpit, S. (2009). *Community enterprise manual*. Bangkok: Charoenwittayapim. [In Thai]
- Photisit, C. (2019). *The art and science of qualitative research*. (8th ed). Bangkok: Amarin Printing and Publishing. [In Thai]
- Ratchawiang, A. (2017). The future entrepreneur for 4.0. *Journal of Humanities and Social Sciences Valaya Alongkorn*, 12(2), 79–88. [In Thai]
- Social Data-based and Indicator Development Office. (2018). *Thailand's regional revenue and inequality*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board. [In Thai]
- Srisuchart, N. (2018). Suitable innovation development for Thai SMEs business. *journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, 37(5), 1 – 19. [In Thai]

- Satjasomboon, S. and Sukphan, J. (2023). The competitive advantages strategies of community-based tourism: Mueang Pon Sub-District, Mae Hong Son Province. *Journal of Management Science Research, Surindra Rajabhat University*, 7(2), 57–69. [In Thai]
- Tanhakorn, T. and Chantuk, T. (2018). Success factors for creative entrepreneurs in the creative economy. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 11(1), 396–410. [In Thai]
- Teece, D. J. (2010). Business models, business strategy and innovation, *Long Range Planning*, 43(2–3), 172–194.
- Waltz, C.F., Strickland, O. and Lenz, E.R. (2010). *Measurement in nursing and health research*. New York: Springer Publishing Company.
- Wongchaiya, S. and Phuenpha, P. (2018). The influence of Business Strategies and Entrepreneur's Characteristics that affected to Success of Small and Medium Business. *Journal of Researcher Association*, 22(2), 139–152. [In Thai]

การพัฒนากระบวนการถ่ายทอดอาชีพทำปานซอยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน*
THE DEVELOPMENT OF A PROCESS FOR TRANSMITTING THE PAN SOI CRAFT
IN MAE HONG SON PROVINCE

ประสิทธิ์ ฉิมบุญมา^{1**}

Prasit Chimboonma^{1**}

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300 ประเทศไทย¹

Chiang Mai Rajabhat University, 202, Chang Phueak Road, Chang Phueak Subdistrict, Muang District,

Chiang Mai Province, 50300, Thailand¹

**Corresponding author E-mail: prasit_chi@cmru.ac.th

(Received: 1 Feb, 2024; Revised: 2 Sep, 2024; Accepted: 8 Sep, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) หาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน 2) จัดทำแผนพัฒนาอาชีพการทำปานซอยด้วยกระบวนการวิจัย และ 3) พัฒนาการถ่ายทอดอาชีพการทำปานซอยใช้วิธีวิจัยและพัฒนา ใน 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 หาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน และประเมินความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ระยะที่ 2 จัดทำแผนพัฒนาอาชีพการทำปานซอยด้วยกระบวนการวิจัย ประเมินความเป็นไปได้ของแผนพัฒนาอาชีพการทำปานซอยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และระยะที่ 3 พัฒนาการถ่ายทอดอาชีพการทำปานซอย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกภูมิปัญญาการทำปานซอยและผู้ประกอบการปานซอย จำนวน 30 คน เพื่อประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของกระบวนการ ผลการวิจัยพบว่า 1. แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ได้แก่ 1) การออกแบบผลิตภัณฑ์ปานซอยโดยประยุกต์เข้ากับวัสดุท้องถิ่น 2) การผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างปานซอยกับภูมิปัญญาด้านอื่น และ 3) การประยุกต์รูปแบบผลิตภัณฑ์ปานซอยให้มีความร่วมสมัยสามารถจำหน่ายเป็นของขวัญหรือของที่ระลึกได้ โดยความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน เฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. แผนพัฒนาอาชีพการทำปานซอยด้วยกระบวนการวิจัย มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการดำเนินงาน 4) แนวทางการพัฒนาอาชีพปานซอย 5) กระบวนการถ่ายทอดอาชีพ และ 6) การประเมินผล โดยทุกองค์ประกอบมีคุณภาพด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และ 3. กระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานซอย “PANSOI Process” แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การสร้างทัศนคติ 3) การสร้างความคิดใหม่ 4) การสร้างทักษะการทำงาน 5) การสร้างทักษะการสังเกต และ 6) การพัฒนาความคิดเชิงนวัตกรรม ด้านการประเมินกระบวนการมีความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: กระบวนการถ่ายทอดอาชีพ, การทำปานซอย, แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์

* ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) / สกสว.1.4/64

¹ อาจารย์ สาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ภาควิชาอุตสาหกรรมศิลป์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) find guidelines to develop products to generate income for the community, 2) develop a career plan for Pan Soi crafting through a research process, and 3) develop the career transmitting process; the Pan Soi occupation. The researcher proceeded according to the research methodology in 3 phases; Phase 1: finding guidelines to develop products to generate income for the community and assessing satisfaction with product development guidelines. Phase 2: develop a career plan for Pan Soi crafting through a research process. The feasibility of the plan was assessed by five experts. Phase 3: developing the process of transmitting the Pan Soi craft by conducting in-depth interviews with 30 Pan Soi artisans and crafts persons to assess the accuracy and suitability of the process. Research findings found that: 1. there were 3 guidelines to develop products to generate income for the community; 1) Pan Soi product design by applying local materials; 2) the combination of local wisdom between Pan Soi and other wisdom; and 3) the application of Pan Soi products should be contemporary, could be sold as appliance or souvenirs. The overall of satisfaction average was at the highest level. 2. The career development plan consisted of 6 components; 1) principles; 2) objectives; 3) operating procedures; 4) guidelines for Pan Soi occupation development; 5) career transmitting process; and 6) evaluation. The overall quality assessment of career transmitting process was at the highest level of possibility. 3. There were six stages of career transmitting “Pan Soi Process”; 1) preparing; 2) attitude; 3) new Ideas; 4) skills; 5) observations; and 6) innovative thinking. The overall quality assessment of career transmitting process was at the highest level of accuracy and suitability.

KEYWORDS: Career Transmitting Process, Pan Soi, Product Development Guidelines

บทนำ

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งบ่งบอกถึงความรู้ ภูมิปัญญา ความสามารถของคนในชุมชน และยังเป็นเครื่องบ่งชี้ตัวตน รวมถึงคุณค่าในเชิงอนุรักษ์ท่ามกลางพลวัตการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม การรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของคนในสังคมไทย เนื่องจากการเลือนไหลของวัฒนธรรมผ่านสังคมยุคดิจิทัลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัตถุ สิ่งประดิษฐ์ สถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม หากไม่มีการถ่ายทอดหรือรักษาไว้ก็จะเริ่มเลือนหายและหมดความนิยมลงไป อาจนำไปสู่การสูญหายของภูมิปัญญาที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม ความเชื่อในอนาคต ภูมิปัญญาส่วนใหญ่เกิดจากการปรับตัวของชาวบ้านที่รู้จักนำสิ่งแวดล้อมมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการยกระดับความเข้มแข็งของชุมชนในการอนุรักษ์และสืบทอดองค์ความรู้ของท้องถิ่นเพื่อพัฒนาให้คนในชุมชนพึ่งพาตนเองได้ (Kaosol, 2018) กระบวนการถ่ายทอดความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นควรมีการกำหนดทิศทางเป้าหมาย ขั้นตอน วิธีการ ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน ผ่านกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเพิ่มหรือพัฒนาทักษะอาชีพ โดยการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ของผู้เรียนให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของเนื้อหาสาระที่เรียนและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ (Koocharoenpisal, Butsai, & Kuman, 2018)

ภูมิปัญญาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นอันจะส่งผลถึงการพัฒนาประเทศชาติโดยส่วนรวม การพัฒนาจึงต้องคำนึงถึงภูมิปัญญาแห่งชาติและภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยภูมิปัญญาที่มีกระบวนการที่เกิดจากการสืบทอด ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมในชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ แล้วพัฒนาเลือกสรร ปรับปรุงองค์ความรู้เหล่านั้นจนเกิดทักษะและความชำนาญที่สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย แล้วเกิดภูมิปัญญาที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่เหมาะสมและสืบทอดพัฒนาต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด บนปัจจัยพื้นฐานของความรู้เดิมผสมผสานกับความรู้ใหม่

ที่ได้รับการสั่งสมและการสืบทอดของความรู้ในเรื่องนั้น (Royal Academy, 2003) ประสบการณ์เดิมที่สามารถเทียบเคียงกับเหตุการณ์ประสบการณ์ใหม่ได้ วัฒนธรรม และความเชื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิด วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมากับความรู้เฉพาะหลาย ๆ เรื่อง ไม่ได้แยกย่อยออกมาเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชา เป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชน และในตัวของผู้รู้เอง มักจะถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมายโดยอัตโนมัติ การถ่ายทอดความรู้เกิดจากการเลียนแบบ จุดจำสืบทอดกันมาในครอบครัว และใช้การถ่ายทอดโดยวิธีสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง อธิบายทุกขั้นตอน ให้ผู้เรียนเข้าใจแล้วปฏิบัติตาม ปฏิบัติซ้ำจนเกิดความชำนาญ นำไปใช้ประโยชน์ได้ ความรู้จากภูมิปัญญาเป็นความรู้ฝังลึกที่อยู่ในตัวบุคคลที่เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ ความเชื่อ และเจตคติ ถ่ายทอดผ่านลายลักษณ์อักษรได้ยาก แต่สามารถพัฒนาและสามารถถ่ายทอดแบ่งปันไปสู่บุคคลอื่นโดยการถอดองค์ความรู้ออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้ง ถ่ายทอดออกมาให้เห็นได้ชัดเจน มีความเป็นเหตุเป็นผล จนสามารถรวบรวมถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ เพื่อรวบรวมไว้ศึกษาพัฒนาและต่อยอดต่อไป (Nonaka & Toyama, 2003)

ประภัสสร แสนไชย (Saenchai, 2011) กล่าวว่า การถ่ายทอดเป็นกระบวนการเรียนรู้ การสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งสามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเริ่มจากระดับครอบครัวจนกลายเป็นพฤติกรรมและการปฏิบัติตนตามความเชื่อที่มีอยู่ในชุมชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับวิถีชีวิตอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมสังคมของชุมชน เรียบง่ายเป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับแนวทางการดำรงชีวิต เรียนรู้ได้โดยตรงจากการปฏิบัติจริง เร็วและกว้าง ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องและยอมรับในชุมชน นอกจากเป็นผู้นำทางอาชีพ พิธีกรรม และความเชื่อวชาญเฉพาะด้านแล้วยังเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิตหรือดำรงอยู่ในสังคมให้กับคนทั่วไป กระบวนการถ่ายทอด

ความรู้และประสบการณ์ยังรวมถึงแนวคิด ศิลธรรมและ จริยธรรม เป็นการเรียนรู้แบบองค์รวม

อาชีพการทำปานซอยเป็นอาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญและมีความหมายสำหรับคนไทยใหญ่ เป็นภูมิปัญญาของชาวไทยใหญ่ที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการเขียนลายและ เจาะสังกะสี เพื่อใช้ประดับอาคาร สิ่งปลูกสร้างทางศาสนา โดยระดับบริเวณเชิงชายของโบสถ์ วิหาร ศาลา ชุมประตูดัด ปราสาท นับเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปัจจุบันความนิยมในการปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ได้นำศิลปะสากลเข้ามาแทนที่มากขึ้น การใช้ปานซอยประดับอาคารจึงค่อย ๆ เลือนหายไปจากวัฒนธรรมดั้งเดิมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน หากไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชนรุ่นหลัง ภูมิปัญญาของชาวไทยใหญ่ที่เป็นเอกลักษณ์ และโดดเด่นนี้อาจเลือนหายไปจากวัฒนธรรมของชาวไทยใหญ่ เนื่องจากการได้รับวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามา (Srimanee, n.d.)

การถ่ายทอดอาชีพทำปานซอยยังขาด การรวบรวมองค์ความรู้และกระบวนการถ่ายทอด จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ประกอบอาชีพทำปานซอยอย่างเป็นระบบ สภาพการถ่ายทอดอาชีพทำปานซอยในจังหวัดแม่ฮ่องสอนปัจจุบัน มีผู้สนใจรับการถ่ายทอดน้อยลง ช่างฝีมือส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ เนื่องจากเป็นงานที่ต้องใช้ความอดทนและความประณีตสูง ประกอบกับความนิยมในการใช้งานของปานซอยได้รับความนิยมน้อยลง อันเนื่องมาจากความเชื่อทางวัฒนธรรมและการรับรู้ ประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธอย่างเคร่งครัด และมีความเชื่อว่าปานซอยเป็น ศิลปะชั้นสูง ที่ใช้ประดับสิ่งปลูกสร้างของวัด สถานที่ราชการ และที่พักอาศัยของเจ้านายชั้นสูงเท่านั้น ไม่นิยม

นำมาประดับอาคารบ้านเรือนของบุคคลทั่วไป เนื่องจากไม่เหมาะสมกับฐานะ (Pomthongkam, 2009) แต่ในความเป็นจริงการใช้ลวดลายและเทคนิคการเจาะฉลุโลหะสามารถประยุกต์ใช้กับวัสดุอื่น เช่น ผ้า กระดาษ เพื่อใช้ในการประดับและสร้างเครื่องบูชาตามประเพณีสำคัญทางศาสนาของชาวไทยใหญ่ได้อีกมากมาย (Chimboonma, 2021)

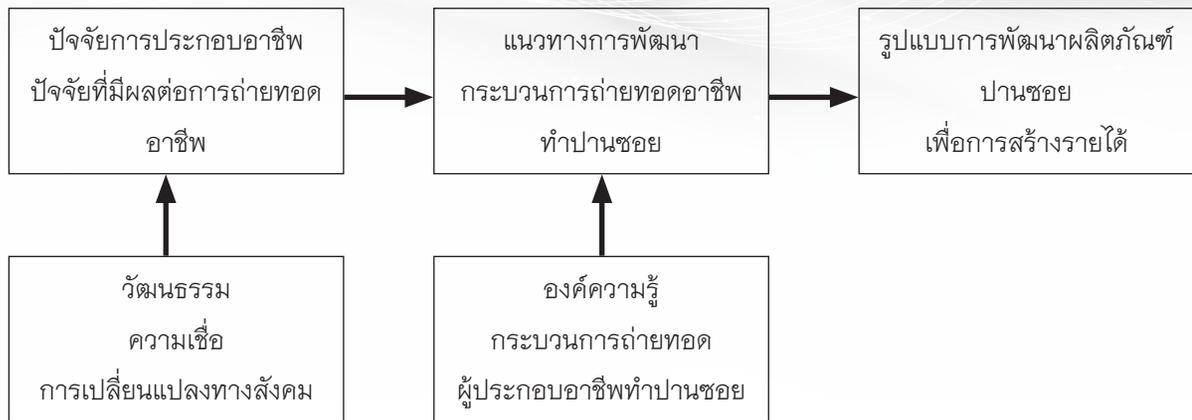
จากสถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นจะต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการถ่ายทอดอาชีพทำปานซอย ให้คงอยู่กับวัฒนธรรมชาวไทยใหญ่และสามารถพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากปานซอยให้สามารถสร้างรายได้และเป็นอาชีพเพื่อการดำรงอยู่ของอาชีพทำปานซอยต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการถ่ายทอดอาชีพทำปานซอยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อพัฒนากระบวนการถ่ายทอดอาชีพทำปานซอยและแผนพัฒนาอาชีพที่มีความเหมาะสมในยุคปัจจุบันรวมถึงการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากปานซอยให้มีความร่วมสมัย สามารถสร้างรายได้และเป็นอาชีพของคนในชุมชนได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพให้ชุมชนได้มีส่วนขับเคลื่อนประเทศชาติให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน นำไปสู่การอนุรักษ์และดำรงอยู่ของอาชีพทำปานซอย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. หาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน
2. จัดทำแผนพัฒนาอาชีพการทำปานซอยด้วยกระบวนการวิจัย
3. พัฒนาระบบการถ่ายทอดอาชีพการทำปานซอย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 หาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

มีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปานชอย เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเสนอแนวคิดรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีปานชอยเป็นส่วนประกอบ โดยคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ การใช้ประโยชน์ และมีความร่วมสมัย

ขั้นตอนที่ 3 สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการสร้างรายได้

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชน นักศึกษา นักเรียนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่สนใจอาชีพปานชอย จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในขั้นตอนนี้ได้แก่แบบประเมินความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำร่างแบบประเมินความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน และนำไปหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของเกณฑ์การให้คะแนนตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ค่า IOC พบว่ามีค่าตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 เมื่อปรับปรุงแบบประเมินความพึงพอใจแล้วจึงจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในระบบออนไลน์ด้วย Google Form

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบประเมินความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนให้กับผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปานชอยเพื่อดำเนินการประเมินความพึงพอใจผ่านระบบออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผลเทียบกับเกณฑ์การแปลผล 5 ระดับ

ระยะที่ 2 จัดทำแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอยด้วยกระบวนการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอย ประกอบด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านแผนและนโยบาย 2 คน ด้านการถ่ายทอดความรู้ 2 คน และด้านปานชอย 1 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนนี้ คือ แบบประเมินคุณภาพของแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอย มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำร่างแบบประเมินคุณภาพของแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอย และนำไปหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของเกณฑ์การให้คะแนนตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ค่า IOC พบว่ามีค่าตั้งแต่ .50 ถึง 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบประเมินคุณภาพของแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอยพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อดำเนินการประเมินคุณภาพของแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอย และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินคุณภาพของแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอย ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผลเทียบกับเกณฑ์การแปลผล 5 ระดับ

ระยะที่ 3 พัฒนาระบบการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอย

กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ 1) ภูมิปัญญาการทำปานชอย จำนวน 15 คน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ คือ เป็นผู้ประกอบอาชีพทำปานชอยต่อเนื่องมาไม่น้อยกว่า 15 ปี เป็นที่ยอมรับในชุมชน และเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้การทำปานชอยให้กับผู้สนใจ 2) ผู้ประกอบอาชีพทำปานชอย จำนวน 15 คน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ คือ เป็นผู้ประกอบอาชีพทำปานชอยเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม และเป็นผู้รับการถ่ายทอดความรู้จากภูมิปัญญาการทำปานชอย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
2. แบบสนทนากลุ่ม มีลักษณะเป็นข้อคำถาม

เชิงลึก

3. แบบประเมินความถูกต้องและเหมาะสมของกระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำร่างแบบสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความถูกต้องเหมาะสมของกระบวนการ และนำไปหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย 2 คน ด้านการศึกษา 2 คน และด้านการวัดและประเมินผล 1 คน ตรวจสอบและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของเกณฑ์การให้คะแนนตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ค่า IOC พบว่ามีค่าตั้งแต่ .50 ถึง 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์และจัดสนทนากลุ่มเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการของกระบวนการถ่ายทอดความรู้อาชีพปานชอย และนำข้อมูลมาร่วมทำการสังเคราะห์ เพื่อให้ได้กระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอย โดยแบ่งเป็น 2 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการที่ 1 คือ กระบวนการออกแบบและเขียนลายปานชอย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษารูปแบบลวดลายและชื่อเรียก 2) ศึกษาองค์ประกอบของลาย 3) ปฏิบัติการเขียนลาย และ 4) ผูกฝนและทบทวนกระบวนการที่ 2 คือ กระบวนการดอกลายปานชอย แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชี้นำเสนอสถานการณ์และแลกเปลี่ยนความคิด 2) ชี้นำเสนอและเขียนแบบ 3) ชี้นำเสนอแบบและลงมือปฏิบัติจริง 4) ชี้นำเสนอผลงาน และ 5) ชี้นำเสนอความคิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และสังเคราะห์ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา 2 คน ด้านการถ่ายทอดความรู้

2 คน และด้านศิลปะการทำปานชอย 1 คน ประเมินความถูกต้องและเหมาะสมของกระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอย แล้วแปลผลเทียบกับเกณฑ์การแปลผล 5 ระดับ (Rating Scale)

ผลการวิจัย

1. แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนไว้ 3 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 การออกแบบผลิตภัณฑ์ปานชอย โดยประยุกต์เข้ากับวัสดุท้องถิ่น

เนื่องจากไผ่เป็นวัสดุท้องถิ่นชนิดหนึ่งที่มีอยู่ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยศูนย์เกษตรอินทรีย์อำเภอแม่ลาน้อยได้ส่งเสริมการปลูกไผ่ยักษ์เพื่อใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกไผ่ยักษ์ซึ่งเป็นไผ่ที่มีขนาดของลำต้น เส้นผ่านศูนย์กลาง 12-16 นิ้ว เมื่อโตเต็มวัย

ปล้องยาว เนื้อหนา ผิวของไผ่มีความสวยงาม เป็นวัสดุที่มีคุณภาพและเป็นเอกลักษณ์ สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นโคมไฟประดับลดความฉลุจากปานชอยที่เป็นฝีมือของช่างทำปานชอย ตำบลแม่ลาหลวง อำเภอแม่ลาน้อย เป็นแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับปานชอยและไผ่ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกไผ่ ซึ่งไผ่ที่นำมาใช้ได้ผ่านกระบวนการทำลายแป้งในเนื้อไม้ไผ่เพื่อป้องกันมอดและแมลง เป็นการรักษาคุณภาพและยืดอายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์ การสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบด้วยการออกแบบผลิตภัณฑ์ปานชอยที่ประยุกต์เข้ากับวัสดุท้องถิ่นที่สามารถหาได้ง่าย ราคาถูก มีกระบวนการทำผลิตภัณฑ์ที่ไม่ซับซ้อน จึงเป็นแนวทางที่สามารถสร้างรายได้ให้กับช่างผู้ประกอบอาชีพปานชอย และเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้กับวัสดุท้องถิ่นชนิดอื่นต่อไป

ภาพที่ 2 โคมไฟจากการประยุกต์ลายฉลุปานชอยกับไม้ไผ่ยักษ์

ที่มา : Chimboonma, 2022

แนวทางที่ 2 การผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างปานชอยกับภูมิปัญญาด้านอื่น

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เนื่องจากมีชนชาติพันธุ์อาศัยกระจายอยู่ในอำเภอต่าง ๆ นอกจากภูมิปัญญาการทำปานชอยซึ่งเป็นศิลปะไทยใหญ่ที่สวยงามมีเอกลักษณ์เฉพาะแล้ว ยังมีภูมิปัญญางานหัตถกรรมด้านอื่น ๆ

อีกหลายประเภท ภูมิปัญญาต่าง ๆ เหล่านี้ กำลังประสบปัญหาเดียวกันคือการขาดการสืบทอดความรู้สู่บุคคลรุ่นต่อไป ทั้งนี้มีสาเหตุประการหนึ่งคือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้งานหัตถกรรมเริ่มเสื่อมความนิยม เนื่องจากมีลวดลายและลักษณะที่ซ้ำแบบเดิม ไม่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ และงานหัตถกรรมส่วนมากต้องใช้เวลา รวมถึงความอดทนสูง ประกอบกับช่องทางการตลาดยังคงจำกัด

จึงทำให้ช่างฝีมืองานหัตถกรรมหันไปประกอบอาชีพอื่น งานหัตถกรรมที่มีความน่าสนใจสามารถนำมาประยุกต์ร่วมกับผลิตภัณฑ์ปานซอย ได้แก่ งานแกะสลักไม้ของกลุ่มแกะสลักไม้ วิสาหกิจชุมชนบ้านคอนผึ้ง ตำบลแม่คะตวน อำเภอสมเด็จ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องจากมีอัตลักษณ์เฉพาะ คือ รูปแบบลายผ้าพับและฐานไม้กลึงแบบกลม ผู้วิจัยจึงคัดเลือกนำมาประกอบกับลายปานซอยที่ทางผู้วิจัยออกแบบให้เป็นโคมไฟประดับหัวเตียงทรงกรวยที่ฉลุ

และออกแบบลายโดยช่างทำปานซอย ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อนำมาประกอบเข้าด้วยกันได้ผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ที่มีการผสมผสานกันระหว่างปานซอยกับงานไม้แกะสลัก เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม และได้รูปแบบของผลิตภัณฑ์เพื่อการจำหน่ายที่เหมาะสมกับสถานประกอบการที่พัก โรงแรม รีสอร์ท และบ้านพักอาศัยทั่วไป

ภาพที่ 3 โคมไฟที่ผสมผสานกันระหว่างปานซอยกับงานไม้แกะสลักลายพับผ้า
ที่มา: Chimboonma, 2022

แนวทางที่ 3 การประยุกต์รูปแบบผลิตภัณฑ์ปานซอยให้มีความร่วมสมัย สามารถจำหน่ายเป็นของขวัญหรือของที่ระลึกได้

งานหัตถกรรมปานซอนั้นเป็นงานที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น สวยงาม แต่มักพบเห็นได้จากอาคาร สิ่งปลูกสร้างของวัด สถานที่ราชการ และศาสนสถานเท่านั้น ซึ่งเป็นผลมาจากความเชื่อและศรัทธาของชาวไทยใหญ่ที่ถือว่า “วัด” เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ควรเคารพสักการะ เกือบแทบทุกส่วนของตัวอาคารสถาปัตยกรรมนั้นจะต้องมีการตกแต่งประดับประดาด้วยปานซอย เพื่อให้เกิดความวิจิตรบรรจงของลวดลาย สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความรู้สึกที่มีสุข มีความอิ่มเอิบเกิดขึ้นภายในจิตใจ ดังนั้นสาเหตุของการทำลวดลายโลหะฉลุเพื่อประดับ

ตกแต่งอาคารที่เป็นศาสนสถาน เพื่อเป็นพุทธบูชา ซึ่งเกิดจากความศรัทธา และไม่นิยมนำไปประดับอาคารสิ่งปลูกสร้างอื่นเนื่องจากไม่สมฐานะ แต่ในคุณค่าความสวยงามของปานซอนั้น หากมีการปรับรูปแบบโดยนำเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งมาประยุกต์กับวัสดุอื่น โดยการใช้เทคนิคหรือกระบวนการผลิตให้ได้รูปทรงที่ร่วมสมัย โดยไม่สูญเสียเอกลักษณ์และคุณค่าของปานซอนบนพื้นฐานของวัฒนธรรมเดิม เช่น โคมไฟ พวงกุญแจ ลายประดับกรอบรูป หรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่สามารถขนส่งได้โดยง่าย ราคาไม่สูงมากนัก ก็จะเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการอาชีพปานซอยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และเป็นแนวทางในการสืบทอดภูมิปัญญาให้คงอยู่กับจังหวัดแม่ฮ่องสอนต่อไป

ภาพที่ 4 โคมไฟติดผนังฉลุลายหมอกนอนเคอและลายใบหมากเก้ง

ที่มา: Chimboonma, 2022

ความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

ผลการประเมินความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

โดยรวบรวมข้อมูลจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ประกอบอาชีพ ปานชอย ประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปานชอย มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน (N = 30)

แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
แนวทางที่ 1 การออกแบบผลิตภัณฑ์ปานชอยโดยประยุกต์ เข้ากับวัสดุท้องถิ่น	4.70	0.42	มากที่สุด
แนวทางที่ 2 การผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างปานชอยกับภูมิปัญญาด้านอื่น	4.80	0.33	มากที่สุด
แนวทางที่ 3 การประยุกต์รูปแบบผลิตภัณฑ์ปานชอยให้มีความร่วมสมัย สามารถจำหน่ายเป็นของใช้หรือของที่ระลึกได้	4.65	0.44	มากที่สุด
รวม	4.71	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการมีความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน เฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การจัดทำแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอยด้วยกระบวนการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบและจัดทำแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอยด้วยกระบวนการวิจัย โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายร่วมแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบหลัก ประกอบด้วย

2.1 หลักการและเหตุผล อาชีพการทำปานชอยเป็นอาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญและมีความหมายสำหรับคนไทยใหญ่ มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ หากไม่มีการถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชนรุ่นหลัง ภูมิปัญญานี้ อาจเลือนหายไปจากวัฒนธรรมของชาวไทยใหญ่ได้ แผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอยจะเป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพและกระบวนการถ่ายทอดอาชีพทำปานชอยสู่เยาวชนและบุคคลทั่วไปให้อาชีพทำปานชอยคงอยู่กับวัฒนธรรมชาวไทยใหญ่ และสามารถพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากปานชอยให้สามารถสร้างรายได้และเป็นอาชีพ เพื่อการอนุรักษ์และดำรงอยู่ของอาชีพทำปานชอยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ฉบับแคว้นสาร ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2567

2.2 วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการทำปานชอยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.3 ขั้นตอนการวิจัย ได้แก่ การสำรวจข้อมูลปฐมภูมิ และการวิเคราะห์ SWOT

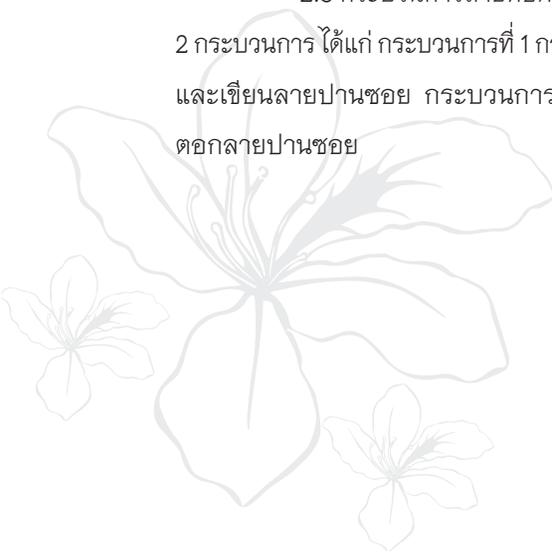
2.4 แนวทางการพัฒนาอาชีพปานชอยประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านทุน ด้านเทคโนโลยี ด้านการบริหารจัดการ และด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาตามแผนการพัฒนาอาชีพปานชอย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แผนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาชีพตามแผนพัฒนาอาชีพปานชอย

การพัฒนา	กิจกรรม	ตัวชี้วัด
ด้านบุคลากร	<ol style="list-style-type: none"> จัดรวบรวมและบันทึกองค์ความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านด้านการทำปานชอย ฝึกอบรมกระบวนการจัดทำปานชอยในโรงเรียน จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นการทำปานชอยเพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้ สร้างแหล่งเรียนรู้ชุมชนเพื่อเป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้และแหล่งเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> องค์ความรู้ที่ได้รับการบันทึกและเผยแพร่ ร้อยละของผู้ผ่านการอบรม มีหลักสูตรท้องถิ่นเพิ่มขึ้น มีแหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้น
ด้านทุน	<ol style="list-style-type: none"> เสนอโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเพื่อดำเนินกิจกรรม ส่งเสริมด้านการตลาดโดยการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านระบบออนไลน์ 	<ol style="list-style-type: none"> มีแหล่งงบประมาณสนับสนุน มีช่องทางการจำหน่ายเพิ่มขึ้น
ด้านเทคโนโลยี	<ol style="list-style-type: none"> การอบรมให้ความรู้การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อจัดเก็บลายปานชอย จัดหาเครื่องมือและวัสดุที่มีความเหมาะสมนำมาใช้ร่วมกับปานชอยเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ 	<ol style="list-style-type: none"> ได้แนวทางการจัดเก็บลายปานชอย ได้เครื่องมือ วัสดุที่เหมาะสมเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่
ด้านการบริหารจัดการ	<ol style="list-style-type: none"> สร้างเครือข่ายอาชีพปานชอยเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างบุคคล สร้างกลุ่มหรือวิสาหกิจชุมชนเพื่อเป็นตัวกลางในการจัดจำหน่ายและพัฒนาผลิตภัณฑ์ 	<ol style="list-style-type: none"> มีเครือข่ายอาชีพเพิ่มขึ้น มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อบริหารจัดการ
ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์	<ol style="list-style-type: none"> จัดการประกวดผลิตภัณฑ์ปานชอยร่วมสมัยระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จัดหาและพัฒนาวัสดุที่มีความเหมาะสมนำมาใช้ร่วมกับปานชอยเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ 	<ol style="list-style-type: none"> ได้แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย ได้ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่

2.5 กระบวนการถ่ายทอดอาชีพ ประกอบด้วย 2 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการที่ 1 กระบวนการออกแบบและเขียนลายปานชอย กระบวนการที่ 2 กระบวนการต่อกลายปานชอย

2.6 การประเมินผล ผลการประเมินแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอยด้วยกระบวนการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้ทำการประเมินคุณภาพของแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอยด้วยกระบวนการวิจัย 2 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้เป็นดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพของแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอยด้วยกระบวนการวิจัย (N = 5)

องค์ประกอบ	ด้านการประเมิน	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
1. หลักการและเหตุผล	ความถูกต้อง	4.72	0.47	มากที่สุด
	ความเหมาะสม	4.80	0.29	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	ความถูกต้อง	4.84	0.36	มากที่สุด
	ความเหมาะสม	4.92	0.18	มากที่สุด
3. ขั้นตอนการดำเนินงาน	ความถูกต้อง	4.80	0.45	มากที่สุด
	ความเหมาะสม	4.92	0.18	มากที่สุด
4. แนวทางการพัฒนาอาชีพทำปานชอย	ความถูกต้อง	4.80	0.45	มากที่สุด
	ความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
5. กระบวนการถ่ายทอดอาชีพ	ความถูกต้อง	4.84	0.36	มากที่สุด
	ความเหมาะสม	4.92	0.18	มากที่สุด
6. การประเมินผล	ความถูกต้อง	4.84	0.36	มากที่สุด
	ความเหมาะสม	4.92	0.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินคุณภาพของแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอย ด้วยกระบวนการวิจัย พบว่า ทุกองค์ประกอบของแผน พัฒนาอาชีพการทำปานชอยด้วยกระบวนการวิจัย มีคุณภาพด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ใน ระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. การพัฒนากระบวนการถ่ายทอดอาชีพ การทำปานชอย

ผลการพัฒนากระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอย “PANSOI Process” ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นแบ่ง เป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Preparing) เป็นการเตรียมความพร้อมโดยมีสิ่งเร้าที่จะทำให้เกิด การรับรู้ ในกระบวนการทำปานชอย ดังนี้

ด้านผู้ถ่ายทอด ต้องมีการจัดเตรียมลำดับ เนื้อหา มีความแม่นยำและความชำนาญในเนื้อหา ความพร้อมของสื่อ อุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ประเมินความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้รับการถ่ายทอด เพื่อออกแบบกิจกรรม

ด้านผู้รับการถ่ายทอด ต้องมีการเตรียม การแปลความหมายโดยอาศัยประสบการณ์ หรือ ความรู้เดิม เพื่อการเรียนรู้ทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม มีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน กล้าคิด กล้าแสดงออก

สอบถามเมื่อเกิดความสงสัย ให้ความใส่ใจ มีความตั้งใจ ในการร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างทัศนคติ (Attitude) เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้รับการถ่ายทอดเกิดความสนใจ เอาใจใส่ รับรู้ เห็นคุณค่าในการทำปานชอย โดยสร้างแรงจูงใจ ให้ข้อมูล สถานการณ์ ประสบการณ์ตรง ผู้ถ่ายทอดจำเป็นต้องสร้างทัศนคติในทางบวก (Positive Attitude) ต่อผู้รับการถ่ายทอดผ่านสิ่งเร้า ด้านปัญญา ด้านอารมณ์ และพฤติกรรม

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างความคิดใหม่ (New Ideas) ทั้งผู้ถ่ายทอดและผู้รับการถ่ายทอดให้มีความหลากหลาย ในด้านกระบวนการ การเลือกและประยุกต์ใช้เครื่องมือที่มีความเหมาะสม ผสมผสานความรู้เดิมและความรู้ใหม่ ยอมรับเทคนิควิธีการใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หรือลดลดละรวมสมัยที่ไม่กระทบต่อวัฒนธรรม ความเชื่อดั้งเดิม

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างทักษะการทำงาน (Skills) มุ่งให้ผู้รับการถ่ายทอดฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะ ด้วยการ สังเกต รับรู้ จากตัวอย่างที่หลากหลาย จนเกิดความเข้าใจ และสรุปความคิดรวบยอด ทำตามแบบที่ละขั้นตอน จากขั้นพื้นฐานไปสู่งานที่ซับซ้อนขึ้น ได้แก่ 1) การวิเคราะห์งาน 2) การวางแผนในการทำงาน 3) การลงมือทำงาน และ 4) การประเมินผลการทำงาน

ขั้นตอนที่ 5 สร้างทักษะการสังเกต (Observations) เป็นกระบวนการใช้ประสาทสัมผัสเข้าไปสัมผัสโดยตรงกับวัตถุหรือเหตุการณ์ โดยทั้งผู้ถ่ายทอดและผู้รับการถ่ายทอดมีบทบาทดังนี้

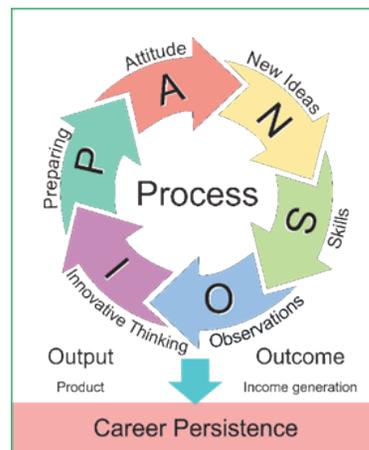
ผู้ถ่ายทอด ต้องหมั่นสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของผู้รับการถ่ายทอดทั้งกระบวนการและทักษะการทำงาน การเลือกใช้เครื่องมือ การเขียนลาย การต่อกลาย เพื่อเสนอแนะ แก้ไข ตลอดจนประเมินผู้รับการถ่ายทอด

ผู้รับการถ่ายทอด ต้องมีทักษะการสังเกตผู้ถ่ายทอด ในด้านเทคนิค วิธีการ การใช้เครื่องมือ ความเหมือน ความแตกต่าง รู้จักจำแนกประเภทของลายปานชอย เพื่อนำมาฝึกฝนจนเกิดทักษะทั้งด้านการเขียนและการต่อกลาย

ขั้นตอนที่ 6 การพัฒนาความคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking) เป็นกระบวนการส่งเสริมให้เกิดการคิดในแนวสร้างสรรค์เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณค่า มีประโยชน์ใช้สอย และมีคนต้องการ โดยไม่กระทบกับวัฒนธรรม ความเชื่อ ตอบสนองความต้องการ

ของกลุ่มผู้บริโภค ผู้รับการถ่ายทอดจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยมีผู้ถ่ายทอดให้คำชี้แนะ ซึ่งเริ่มต้นจากการมีความคิดใหม่ ๆ แล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์ให้เป็นจริงตามแนวทางคือ 1) ปลดล็อก Fixed Mindset ของผู้รับการถ่ายทอดไปสู่ Growth Mindset ด้วยการสร้างความคิดใหม่ 2) กระตุ้น Creativity โดยตั้งคำถามกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ 3) ตั้งประเด็นคำถามเพื่อคิดหาความแตกต่างและคิดในรายละเอียด 4) ให้ข้อมูลข้อเท็จจริงอย่างหลากหลาย เพื่อสนับสนุนให้ผู้รับการถ่ายทอดคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความชัดเจนในความคิดเชิงนวัตกรรม 5) แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดและเชื่อมโยงประสบการณ์เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาเขียนกระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในรูปแบบของ “PANSOI Process” ได้ตามภาพที่ 5

ภาพที่ 5 กระบวนการถ่ายทอดความรู้อาชีพทำปานชอยตามรูปแบบ PANSOI Process

ที่มา: Chimboonma, 2022

3.2 ผลการประเมินกระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินกระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

โดยได้ทำการประเมินคุณภาพของกระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอยใน 2 ด้าน คือ ด้านความถูกต้องและด้านความเหมาะสม โดยที่รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินคุณภาพของกระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอย (N = 5)

องค์ประกอบ	ด้านการประเมิน	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
กระบวนการที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Preparing)	ความถูกต้อง	4.62	0.47	มากที่สุด
	ความเหมาะสม	4.70	0.29	มากที่สุด
กระบวนการที่ 2 การสร้างทัศนคติ (Attitude)	ความถูกต้อง	4.74	0.36	มากที่สุด
	ความเหมาะสม	4.80	0.18	มากที่สุด
กระบวนการที่ 3 การสร้างความคิดใหม่ (New Ideas)	ความถูกต้อง	4.75	0.45	มากที่สุด
	ความเหมาะสม	4.88	0.18	มากที่สุด
กระบวนการที่ 4 การสร้างทักษะการทำงาน (Skills)	ความถูกต้อง	4.75	0.45	มากที่สุด
	ความเหมาะสม	4.70	0.45	มากที่สุด
กระบวนการที่ 5 สร้างทักษะการสังเกต (Observations)	ความถูกต้อง	4.75	0.45	มากที่สุด
	ความเหมาะสม	4.75	0.27	มากที่สุด
กระบวนการที่ 6 การพัฒนาความคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking)	ความถูกต้อง	4.88	0.36	มากที่สุด
	ความเหมาะสม	4.90	0.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินคุณภาพของกระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอย พบว่า ทุกองค์ประกอบของกระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอยมีคุณภาพด้านความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

สรุปผลการวิจัย

1. แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน จำนวน 3 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 การออกแบบผลิตภัณฑ์ปานชอยโดยประยุกต์เข้ากับวัสดุท้องถิ่น แนวทางที่ 2 การผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างปานชอยกับภูมิปัญญาด้านอื่น และแนวทางที่ 3 การประยุกต์รูปแบบผลิตภัณฑ์ปานชอยให้มีความร่วมสมัย สามารถจำหน่ายเป็นของขวัญหรือของที่ระลึกได้ โดยความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน เฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. แผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอยด้วยกระบวนการวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทางการพัฒนาอาชีพการทำปานชอยจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายร่วมแสดงความคิดเห็นด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) แนวทางการพัฒนาอาชีพปานชอย ประกอบด้วย

5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากรควรสร้างแรงจูงใจในการรับการถ่ายทอดความรู้ 2) ด้านทุนควรมีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนเพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านเทคโนโลยีควรนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อจัดเก็บสายปานชอย 4) ด้านการบริหารจัดการควรสร้างกลุ่มหรือวิสาหกิจชุมชนเพื่อเป็นตัวกลางในการจัดจำหน่ายและพัฒนาผลิตภัณฑ์ และ 5) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ควรสร้างแรงจูงใจในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความร่วมสมัยโดยการผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาต่างสาขาในพื้นที่เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

แผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอยมี 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการดำเนินงาน 4) แนวทางการพัฒนาอาชีพปานชอย 5) กระบวนการถ่ายทอดอาชีพ และ 6) การประเมินผล โดยทุกองค์ประกอบของแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอยด้วยกระบวนการวิจัยมีคุณภาพด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. กระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอย “PANSOI Process” ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Preparing) ขั้นตอนที่ 2 การสร้างทัศนคติ (Attitude) ขั้นตอนที่ 3

การสร้างความคิดใหม่ (New Ideas) ขั้นตอนที่ 4 การสร้างทักษะการทำงาน (Skills) ขั้นตอนที่ 5 สร้างทักษะการสังเกต (Observations) และขั้นตอนที่ 6 การพัฒนาความคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking) ทุกองค์ประกอบของกระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอยมีคุณภาพด้านความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

การอภิปรายผลการวิจัย

1. แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน จำนวน 3 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 การออกแบบผลิตภัณฑ์ปานชอยโดยประยุกต์เข้ากับวัสดุท้องถิ่น แนวทางที่ 2 การผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างปานชอยกับภูมิปัญญาด้านอื่น และแนวทางที่ 3 การประยุกต์รูปแบบผลิตภัณฑ์ปานชอยให้มีความร่วมสมัยสามารถจำหน่ายเป็นของขวัญหรือของที่ระลึกได้ โดยมีความพึงพอใจต่อแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน เฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้กำหนดผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นผู้ที่มีความสนใจจะอนุรักษ์สืบสาน และต่อยอดองค์ความรู้ปานชอยอย่างแท้จริง และยังเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ คิดประยุกต์ที่จะต่อยอดผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ ซึ่งดำเนินการตามหลักการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้มีความโดดเด่น แตกต่าง ทันสมัย และหลากหลายขึ้น แต่ยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของปานชอย ประกอบกับมีความเชื่อมโยงกับเอกลักษณ์ของเมืองแม่ฮ่องสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย ศรีเจริญประมง, ฤติวรรณ ยิ่งยง, และศตวรรษ ทิปโสต (Sricharoenpramong, Yingyong, & Thipsot, 2020) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อการเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านบางกะจะ จังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไทยในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และเสนอแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดเพื่อเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านบางกะจะ จังหวัดจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกซื้อของที่ระลึก และศิลปะประดิษฐ์ แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดเพื่อเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว

ของชุมชนบ้านบางกะจะ จังหวัดจันทบุรี คือ ควรดำเนินการส่งเสริมการตลาดและพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น โดยการจัดการความรู้ของชุมชนเพื่อที่จะหนุนเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีการสืบทอดภูมิปัญญา และเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับ อาทิตยา ลางค์, อรรถกร จตุกุล, ชัดติยา ชัชวาลพาณิชย์, ปัญจมาพร ผลเกิด, และวรินทร์พิพัชร วัชรพงษ์เกษม (Lavong, Chatukul, Chajchawanpanich, Pholkerd, & Watcharapongkasem 2021) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น เพื่อการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ควรมีการพัฒนา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบ ด้านบรรจุภัณฑ์ ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ และด้านภูมิปัญญา ผลิตภัณฑ์ต้องมีลักษณะการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบรูปร่าง รูปทรง มีอัตลักษณ์ลวดลายเฉพาะตน ไม่ซ้ำใคร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ กรรณิการ์ สายเทพ และพิชญา เพิ่มไทย (Saithep & Permthai, 2017) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อการส่งออกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดอกไม้ประดิษฐ์ตำบลแม่ทะ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เพื่อค้นหาแนวทางและรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดอกไม้ประดิษฐ์เพื่อให้ได้มาตรฐานการส่งออก พบว่า ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความโดดเด่นและมีความแตกต่างมีอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มแตกต่างจากกลุ่มอื่นโดยใช้วัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่น

2. การประเมินของแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอยด้วยกระบวนการวิจัย ทุกองค์ประกอบมีคุณภาพด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้จัดทำแผนพัฒนาอาชีพการทำปานชอยด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยมีการเตรียมชุมชน เพื่อให้จะให้ชุมชนมีความพร้อมในการเข้ามีส่วนร่วมในการวิจัยในระดับที่เสมอภาคกัน สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ในท้องถิ่น บทบาทของผู้ถ่ายทอดและผู้รับการถ่ายทอดความรู้ การจัดโครงสร้างองค์กร ชุมชน รูปแบบผู้นำ การสนับสนุน และมนุษยสัมพันธ์ ให้กลุ่มตัวอย่างได้มีส่วนร่วมพิจารณารายละเอียดปัญหา การจำแนกออกเป็นปัญหา

ย่อย ๆ เพื่อที่จะสามารถทำการแก้ปัญหาได้ที่ละส่วน มีการกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ เช่น เครื่องมือที่จะใช้ รูปแบบคำถาม วิธีการถาม กลุ่มและขนาดของตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ลงมือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ทำไปพร้อม ๆ กับสร้างเครือข่ายการทำงานในพื้นที่ มีการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันประเมินผลและสรุปข้อมูลให้ข้อสังเกตหรือข้อวิจารณ์สิ่งที่พบ สรุปประเด็นหรือชี้แนะประเด็นสำคัญให้แก่ผู้วิจัย หลังจากนั้นมีการวางแผนชุมชนเพื่อเขียนแผนโครงการแผนการดำเนินงาน รวมถึงแผนพัฒนาอาชีพ และได้นำแผนพัฒนาอาชีพมาปรึกษากันเพื่อให้ชุมชนตรวจสอบแก้ไขและรับรองก่อนนำไปจัดทำแผนพัฒนาอาชีพฉบับจริง ซึ่งกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เป็นกระบวนการวิจัยที่ตั้งอยู่บนการแสวงหาความร่วมมือระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โดยเฉพาะที่มาจากความต้องการของชุมชนที่ต้องการแก้ไขปัญหานั้น ประสบอยู่ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีจิตสำนึกไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่แล้วนำมาพัฒนาโดยการปฏิบัติจริงของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมหมาย แจ่มกระจ่าง, ศรีวรรณ ยอดนิล และพีระพงษ์ สุดประเสริฐ (Chaemkrajang, Yodnil, & Sudprasert, 2015) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) บูรณาการแผนชุมชนสู่การจัดทำแผนสามปี (พ.ศ.2558-2560) เทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนให้ประชาชนในชุมชนและบุคลากรเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีทักษะและประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาชุมชนร่วมกัน พื้นที่ปฏิบัติการ ได้แก่ เทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 10 ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในชุมชนมี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนบางพระพบว่า ขึ้นอยู่กับการเสริมสร้างระบบธรรมาภิบาล โดยเฉพาะหลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของชุมชน ซึ่งนำไปสู่ความเชื่อมั่นสร้างความสนใจในกิจการสาธารณะ ปัจจัยความสำเร็จ

ประกอบด้วยผู้นำท้องถิ่น แกนนำ และคณะกรรมการชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน การมีส่วนร่วมเชิงหนุนเสริมจากเทศบาล ภาครัฐและเอกชน และการสร้างเครือข่ายการทำงาน และเป็นไปทิศทางเดียวกับ สำราญ กำจัดภัย (Kumjudpai, 2010) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านท่าวัด “คุรุราษฎร์บำรุงวิทย์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด ผลการวิจัยพบว่า การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทำให้ได้รูปแบบการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ชื่อรูปแบบ 2) ความเป็นมาและความสำคัญ 3) แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐาน 4) หลักการ 5) วัตถุประสงค์ 6) เนื้อหา 7) กระบวนการ 8) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 9) การวัดและประเมินผล และรูปแบบดังกล่าวมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ได้จริงและบรรลุวัตถุประสงค์

2. จากผลการพัฒนากระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปानชอย “PANSOI Process” ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น พบว่า ทุกองค์ประกอบของกระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอยมีคุณภาพด้านความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยเข้าไปมีส่วนร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการพัฒนากระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำปานชอย “PANSOI Process” อย่างเป็นระบบและฝังตัวอยู่ในชุมชนในเวลาที่เหมาะสม โดยเริ่มจากผู้วิจัยได้ข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของภูมิปัญญาการทำปานชอยและผู้ประกอบอาชีพปานชอยเกี่ยวกับสถานการณ์การประกอบอาชีพปานชอยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในประเด็นขั้นตอนการถ่ายทอดความรู้อาชีพการทำปานชอย การพัฒนาอาชีพการทำปานชอย และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปานชอย โดยให้ภูมิปัญญาการทำปานชอยและผู้ประกอบอาชีพปานชอยมีส่วนในการนำเสนอและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านปานชอยของตนเอง แสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต แสดงข้อมูลเชิงประจักษ์ ร่วมกันค้นคว้าปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้น

ในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน ร่วมคิด และสร้างรูปแบบ วิธีการพัฒนา ร่วมวางแผนนโยบายแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งเป็นข้อสรุปจากการสนทนากลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977) ที่เสนอไว้ว่าการมีส่วนร่วมมี 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทุกขั้นตอนมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งนำมาสู่การพัฒนากระบวนการถ่ายทอดอาชีพการทำป่านชอย “PANSOI Process” จากการสังเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการถ่ายทอดในชุมชนพบว่า เป็นขั้นตอนที่อยู่ในเกณฑ์คุณภาพ เป็นไปตามข้อสังเกตของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยแบ่งกระบวนการถ่ายทอดออกเป็น 6 ขั้นตอน และมีการขยายความในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยในขั้นตอนของกระบวนการมีการเตรียมความพร้อม การสร้างทัศนคติ การสร้างความคิดใหม่ การสร้างทักษะการทำงาน สร้างทักษะการสังเกต และการพัฒนาความคิดเชิงนวัตกรรม พร้อมทั้งการแสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้ถ่ายทอดและผู้รับการถ่ายทอดได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม สอดคล้องกับ สุชาติ น้าใจดี (Namjaidee, 2022) ที่ได้ศึกษาการวิเคราะห์บทบาทสื่อบุคคลที่มีต่อการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาการทำผ้าไหมปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการแสดงบทบาทการใช้สื่อบุคคล เริ่มจากถ่ายทอดด้วยคำพูดอย่างคุ้นเคย เป็นกันเอง แล้วสาธิตวิธีและกระบวนการทำ จากนั้นฝึกให้ปฏิบัติจริง รวมทั้งคอยตรวจสอบ แนะนำ และช่วยแก้ไขในทุกขั้นตอน ทำให้ผู้รับการถ่ายทอดได้เรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ ได้จริงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับ อรยา แจ่มใจ, พนิดา ศกุนตนาค, และอิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล (Jamjai, Sakuntanaka, & Suwatanpornkul, 2021) ได้ศึกษาปรากฏการณ์การถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อสืบเสาะหาเงื่อนไขในการดำรงอยู่ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษากระบวนการถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และการสืบทอดให้ดำรงอยู่

ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าเงื่อนไขในการดำรงอยู่ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วยคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ความต้องการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความสนใจของผู้บริโภค กลยุทธ์ทางการตลาด และการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย การวางแผนและออกแบบ การลงมือปฏิบัติการ ประชาสัมพันธ์จัดจำหน่าย การพัฒนาและปรับปรุงด้านการการตลาดให้ดำรงอยู่ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย ผู้สืบทอด การสนับสนุนจากหน่วยงานหรือรัฐบาล และความร่วมมือของชุมชน

องค์ความรู้ใหม่

1. การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ป่านชอยที่มีความร่วมสมัยไม่ขัดต่อความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรมดั้งเดิม เป็นแนวทางในการสร้างรายได้และนำไปสู่การสืบทอดอาชีพการทำป่านชอย
2. กระบวนการออกแบบและการเขียนลายป่านชอย สามารถนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยลดขั้นตอนในการออกแบบ ปรับเปลี่ยน และเขียนลายได้อย่างหลากหลาย สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาสามารถนำกระบวนการถ่ายทอดอาชีพทำป่านชอยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปเป็นแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. ผู้ประกอบอาชีพทำป่านชอยสามารถนำแนวคิดหรือรูปแบบผลิตภัณฑ์ไปเป็นแนวทางการประยุกต์สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ป่านชอยเพื่อการจำหน่าย
2. ควรมีการวิจัยและส่งเสริมด้านการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ป่านชอย
3. ควรมีการจัดทำแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาการทำป่านชอยเพื่อการเผยแพร่ความรู้และการอนุรักษ์

เอกสารอ้างอิง

- Chaemkrajang, S., Yodnil, S., and Sudprasert, R. (2015). Participatory action research (PAR): Integrates community plans into three-year planning (B.E. 2558–2560) Bang Phra Subdistrict Municipality, Si Racha District, Chonburi Province. *Journal of Education and Social Development*, 10(2), 200–211. [In Thai]
- Chimboonma, P. (2021). *The model of teaching process for sheet-metal plates: Parn Soi Mae Hong Son Province*. Chiang Mai: Faculty of Science and Technology, Chiang Mai Rajabhat University. [In Thai]
- Chimboonma, P. (2022). *The development of teaching process, sheet-metal plates: Parn Soi, Mae Hong Son Province*. Chiang Mai: Faculty of Science and Technology. Chiang Mai Rajabhat University. [In Thai]
- Cohen, J. M. and Uphoft, N. T. (1977). *Rural development participation: concept and measures for project design, implementation and evaluation. (Rural Development Monograph No.2)*. Ithaca NY: Rural Development committee center for international Studies, Cornell University.
- Nonaka, I. and Toyama, R. (2003). The knowledge-creating theory revisited: Knowledge creation as a synthesizing process. *Journal of Knowledge Management Research & Practice*, 1(1), 2–10.
- Jamjai, A., Sakuntanaka, P., and Suwatanpornkul, I. (2021). A study of the phenomenon of transferring creativity from local wisdom in Bangkok. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology*, 6(6), 156–174. [In Thai]
- Kaosal, N. (2018). Thai local wisdom and evolution of boats. *Journal of Chandrakasemsarn*, 24(46), 30–45. [In Thai]
- Koocharoenpibal, N., Butsai, S., and Kuman, S. (2018) Development of the science activity packages based on local wisdom to develop learning outcome of 5th grade students. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*, 12(2), 117–134. [In Thai]
- Kumjudpai, S. (2010). Participatory action research to develop a model for developing teachers with the ability to organize learning that emphasizes thinking: A case study of Ban Tha Wat School. “Kururat Bamrungwit” Sakon Nakhon Educational Service Area Office 1. *Rajabhat Sakon Nakhon University Journal*, 2(3), 50–66. [In Thai]
- Lavong, A., Chatukul, A., Chajchawanpanich K., Pholkerd, P., and Watcharapongkasem, V. (2021). Product development guideline referring to local identity for competitiveness in Sawai-Chek community enterprise, Muang Distirct, Buriram. *Interdisciplinary Management Journal Faculty of Management Science, Buriram Rajabhat University*, 5(1), 23–32. [In Thai]
- Namjaidee, S. (2022). An analysis of the role of personal media in transferring knowledge and working wisdom Pak Thong Chai silk Nakhon Ratchasima Province. *Community Research Journal*, 16(1), 104–115. [In Thai]
- Pomthongkam, S. (2009). *Art source 2 painting in Mae Hong Son Province*. Chiangmai: Charat Thurakit. [In Thai]
- Royal Academy. (2003). *Royal Institute Dictionary, 1999*. Bangkok: Nanmee Books Publishing.
- Saenchai, P. (2011). *The process of transferring knowledge of hand-woven cotton handicrafts to the community Ban Don Luang, Lamphun Province*. Chiangmai: Chiangmai University. [In Thai]
- Saithep, K. and Permthai, P. (2017). Guideline for the community product development for export of artificial. *Journal of Modern Management Science*, 10(2), 1–11. [In Thai]

Sricharoenpramong, S., Yingyong R., and Thipsot, S. (2020). Guidelines for developing local products to link with tourism in the Ban Bang Kacha community Chanthaburi Province. *Rajabhat Chiang Mai Research Journal*, 21(2), 157-166. [In Thai]

Srimanee K. (n.d.). *Thai Yai pattern art*. n.p.: Mae Hong Son. [In Thai]

การศึกษากลวิธีการแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้จากภาษาจีนเป็นภาษาไทยใน
การ์ตูนจีนแนวแฟนตาซี เรื่อง ตำนานจอมยุทธ์ภูตถึงซาน (斗罗大陆)
A STUDY OF STRATEGIES USED IN TRANSLATING THE NAMES OF SKILLS AND
BATTLE POWERS FROM CHINESE TO THAI IN THE CHINESE FANTASY ANIME
ENTITLED 'SOUL LAND' (斗罗大陆)

จิราพร ปาสาจะ¹ และ กนกพร นุ่มทอง^{2*}
Jiraporn Pasaja¹ and Kanokporn Numtong^{2*}

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เลขที่ 340 ถ.สุรนารายณ์ ต.ในเมือง อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา 30000 ประเทศไทย¹
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เลขที่ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 ประเทศไทย²
Nakhon Ratchasima Rajabhat University, No.340 Suranarai Rd., Nai Mueang Sub-district, Mueang District,
Nakhon Ratchasima Province, 30000 Thailand¹

Kasetsart University, No.50 Ngamwongwan Rd., Lat Yao Sub-district, Chatuchak district, Bangkok, 10900 Thailand²

*Corresponding author E-mail: kanokporn.n@ku.th

(Received: 18 Apr, 2024; Revised: 15 Sep, 2024; Accepted: 18 Oct, 2024)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ในการ์ตูนแนวแฟนตาซี เรื่อง ตำนานจอมยุทธ์ภูตถึงซาน (斗罗大陆) จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย โดยรวบรวมชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ของตัวละครจากการ์ตูน เรื่อง ตำนานจอมยุทธ์ภูตถึงซาน ที่มีการแปลคำบรรยายจีนเป็นไทยผ่านแอปพลิเคชัน WeTV ภาด 1-4 ตอนที่ 1-264 โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลรายชื่อเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล และจำแนกประเภทกลวิธีการแปล นำเสนอโดยการพรรณานาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า มีการแปลชื่อทักษะและชื่อพลังการต่อสู้จากภาษาจีนเป็นภาษาไทยจำนวนทั้งสิ้น 509 ชื่อ โดยผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 3 แบบ ได้แก่ 1. การแปลความหมายจำนวน 420 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 82.51 2. การแปลผสมระหว่างการแปลความหมายกับการทับศัพท์ จำนวน 26 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 5.10 และ 3. การตั้งชื่อใหม่โดยอิงชื่อตามภาษาต้นฉบับ จำนวน 63 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 12.37 ผู้แปลมีแนวโน้มในการแปลชื่อเฉพาะโดยใช้กลวิธีการแปลความหมายมากที่สุดเพื่อต้องการสื่อความหมายให้ผู้รับชมเข้าใจได้ง่าย ไม่ใช้วิธีการทับศัพท์โดยไม่จำเป็น ทั้งนี้มีปัจจัย 3 ประการ คือ 1. อิทธิพลจากสื่อบันเทิงแนวกำลังภายในในอดีตส่งผลมาถึงปัจจุบัน 2. กลวิธีการแปลมีความสัมพันธ์กับลักษณะการตั้งชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ 3. มีแนวโน้มในการเลือกภาษาจีนกลางที่ใช้ทับศัพท์เมื่อแปลชื่อเฉพาะ นอกจากนี้ยังพบข้อผิดพลาดในการแปล 3 ลักษณะ ได้แก่ 1. การแปลความหมายผิด 2. การเลือกใช้คำแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ไม่เป็นเอกภาพ 3. การสะกดคำผิดโดยใช้รูปวรรณยุกต์ผิด ซึ่งมาจากปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ 1. ผู้แปลมิได้มีคนเดียว มีการแบ่งตอนกันแปลโดยไม่ได้เจรจาตกลงกันเรื่องการเลือกใช้คำศัพท์ให้เป็นเอกภาพ และ 2. เนื้อหาคำบรรยายฉบับแปลไม่ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง

คำสำคัญ: กลวิธีการแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้, การแปลภาษาจีน-ไทย, ตำนานจอมยุทธ์ภูตถึงซาน, การ์ตูนจีน

¹ อาจารย์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์

ABSTRACT

This article aimed to study strategies for translating the names of skills and battle powers in the fantasy anime entitled 'Soul Land' from Chinese to Thai. The names of skills and battle powers were collected from the subtitles translated from Chinese into Thai in the Soul Land anime's seasons 1–4, episodes 1–264 broadcasted via the WeTV application. A name list form was adopted as a tool to collect data and classify translation strategies. The data was described by descriptive analytics. The findings showed that there were totally 509 skill and battle power names which were translated from Chinese into Thai. There were 3 translation strategies employed: 1) meaning translation (420 names or 82.51%), 2) combination of meaning translation and transcription or transliteration (26 names or 5.10%); and 3) generating new names based on the original (63 names or 12.37%). The most commonly used strategy among the translators was found to be the meaning translation in order to be convey the meanings which were easy for audiences to understand and the translators avoided the unnecessary transcription or transliteration because of three factors: 1) the past influence of Chinese martial arts-based movies over the present, 2) the association between use of translation strategies and generation of skill and battle power names, and 3) the tendency to use Mandarin for transcription or transliteration of proper names. Three types of translation errors were found: 1) incorrect translation of meanings, 2) selection of translated words with a unity lack, and 3) word misspelling caused by incorrect use of tone marks due to 2 factors: 1) translations in each episode carried out by different translators without discussion and agreement on using identical words in the entire series, and 2) lack of checking translated subtitles for accuracy.

KEYWORDS: Translation Strategies for Names of Skills and Battle Powers, Chinese-to-Thai Translation, Soul Land, Chinese Anime

บทนำ

จีนกับไทยมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อกันมายาวนาน มีการติดต่อค้าขาย แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิทยาการแขนงต่าง ๆ รวมถึงศิลปวัฒนธรรมอยู่เสมอ ภาษาและวรรณกรรม ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ที่ผ่านมามีวรรณกรรมไทยที่แปลเป็นภาษาจีน และวรรณกรรมจีนก็ได้รับความสนใจจากชาวไทยไม่น้อย จนกระทั่งมีการแปล การเผยแพร่ และศึกษากลวิธี การแปลจากวรรณกรรมเหล่านั้นในเวลาต่อมา เช่น ผลการศึกษาของกนกพร นุ่มทอง (Numtong, 2009) ที่สะท้อนว่า มีการดัดแปลงขนบลีลาการประพันธ์ ขยายความ ย่อความ ตลอดจนดัดแปลงข้อความ ทำให้ฉบับภาษาไทยมีส่วนที่ไม่ตรงกับฉบับภาษาจีน และไม่ใช่ออกภาพ ด้านการถอดเสียงภาษาจีนของวรรณกรรมจีนเรื่องไซ่ฮั่น ในสมัยรัชกาลที่ 1 ซึ่งแปลมาจากนิยายอิงพงศาวดารจีน เรื่อง ซี่ฮั่นทงสูเหียนอี้(西汉通俗演义) ของเจินเหวย (甄伟) นักประพันธ์ในสมัยราชวงศ์หมิง

นอกจากนี้ ยังมีวรรณกรรมจีนอีกหลายเรื่อง และหลายประเภทที่แพร่หลายในประเทศไทย นิยายกำลังภายในก็เป็นหนึ่งในนั้น มีเอกลักษณ์ด้านการบรรยาย กระบวนท่าการต่อสู้แบบจีน ที่ในนิยายหรือละครมักเรียกว่า เพลงยุทธ์หรือเพลงวิทยายุทธ หากมีอาวุธประจำตัว เช่น กระบี่ ดาบ ทวน ก็เรียกเป็นเพลงกระบี่ เพลงดาบ เพลงทวน ซึ่งที่ผ่านมา ผู้วิจัยคุ้นเคยกับการได้ยินชื่อ เพลงวิทยายุทธแบบแปลเป็นภาษาไทย เช่น วิชาไหมฟ้า (天蚕功) ของสำนักบู๊ตึ้ง จากเรื่องกระบี่ไร้เทียมทาน (天蚕变) และเคยพบในแบบแปลเป็นภาษาแต่จิ๋ว เช่น แก้วกระบี่เดี่ยวตาย หรือ แก้วกระบี่ตึกโกว (独孤九剑) เป็นเคล็ดวิชาของมารกระบี่ตึกโกวคว่ำบ้าย (独孤求败) จากละครเรื่อง กระบี่เย้ยยุทธจักร (笑傲江湖) จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นนิยาย ภาพยนตร์ หรือละครโทรทัศน์ นอกจากชื่อเคล็ดวิชาหรือวิทยายุทธแล้ว ชื่อตัวละคร ชื่อสถานที่ ก็มักจะแปลเป็นภาษาแต่จิ๋ว ชื่อเพลงวิทยายุทธเหล่านี้เป็นลีลาและเอกลักษณ์ของตัวละครในการดำเนินเรื่อง ที่ในปัจจุบันใช้การแปล โดยการทับศัพท์เป็นภาษาจีนกลางมากขึ้น หรืออาจเป็นการแปลเอาความ และแบบอื่น ๆ

การแปลวรรณกรรมบันเทิงคดีร้อยแก้วจีน เป็นภาษาไทยผ่านยุคใหญ่ ๆ 3 ยุค ได้แก่ ยุคนิยายอิงพงศาวดาร มีลักษณะเด่นคือการแปลโดยการถอดเสียงด้วยสำเนียงฮกเกี้ยน ยุคนิยายกำลังภายใน มีลักษณะเด่นคือการแปลตรงหรือค่อนข้างตรง นิยมกลั่นอายุความเป็นจีนและใช้การถอดเสียงด้วยสำเนียงแต่จิ๋ว ยุคนวนิยายหลากหลาย มีลักษณะเด่นคือมีความหลากหลาย ด้านสำนวนการแปล มีการรักษาต้นฉบับโดยใช้เชิงอรรถช่วยเสริมความเข้าใจให้ผู้อ่าน และใช้การถอดเสียงด้วยสำเนียงจีนกลาง พัฒนาการของการแปลจึงมีความสัมพันธ์กับสภาพสังคมและความต้องการของผู้บริโภคในยุคสมัยที่มีการแปล (Numtong, 2022)

จากวรรณกรรมรูปแบบนวนิยายข้างต้น พัฒนาไปสู่ภาพยนตร์ ละครซีรีส์ และการ์ตูนแอนิเมชัน อีกทั้งปัจจุบันในประเทศไทยมีการเรียนการสอนภาษาจีนในทุกระดับการศึกษา การแปลสื่อสิ่งพิมพ์และช่องทางการรับชมสื่อบันเทิงต่าง ๆ ก็พัฒนามากกว่าเดิม ทำให้ชาวไทยเข้าถึงสื่อบันเทิงจากจีนได้ง่าย นอกจากภาพยนตร์จีน ซีรีส์จีนแล้ว ยังให้ความสนใจการ์ตูนแนวแฟนตาซีจากประเทศจีนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเองก็รับชมสื่อบันเทิงเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นแนววัยอ่อนยุคหรือแนวต่อสู้ดังกล่าวไปแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสังเกตเห็นพบความเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างของสื่อบันเทิงในปัจจุบันและในอดีต เช่น การแปลชื่อเรื่อง ชื่อตัวละคร ชื่อเพลงวิทยายุทธ รูปแบบการดำเนินเรื่อง เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ์ตูนแอนิเมชันแนวแฟนตาซี ซึ่งแท้จริงแล้วดัดแปลงมาจากนวนิยายนั้น ก็ได้รับอิทธิพลมาจากนวนิยายกำลังภายใน

การ์ตูนแอนิเมชันที่ได้รับความนิยมทั้งในประเทศจีนและประเทศไทยมีหลายเรื่อง เช่น เทพยุทธ์เซียนกลอรี่ (全职高手之巅峰荣耀) ปริมาจารย์ลัทธิมาร (陈情令) สัประยุทธ์ทะลุฟ้า (斗破苍穹) และตำนานจอมยุทธ์ภูตถึงฆาน (斗罗大陆) เป็นต้น ผู้วิจัยสนใจศึกษาการแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้จากการ์ตูนแนวแฟนตาซีเรื่อง ตำนานจอมยุทธ์ภูตถึงฆาน (斗罗大陆) เนื่องจากได้สัมผัสผลความเป็นจีนผ่านการดำเนินเรื่องเน้นการต่อสู้ที่ยังคงได้รับอิทธิพลมาจากนิยายหรือซีรีส์แนวกำลังภายใน ดัดแปลงมาจาก

นวนิยายทางอินเทอร์เน็ตเรื่อง ไต่ว์หลัวต้าลู่ (斗罗大陆) แต่งโดยถังเจียซานเส้า (唐家三少) นามปากกาของจางเว่ย (张威) นักเขียนนิยายชาวจีนที่มีชื่อเสียงมานานนับ 20 ปี ถือเป็นตัวแทนของงานวรรณกรรมออนไลน์ของจีนอีกคนหนึ่ง นิยายเรื่องดังกล่าวเริ่มเผยแพร่ทางเว็บไซต์จีนหวินหวั่ง (起点中文网) ตั้งแต่วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2551 - 13 ธันวาคม พ.ศ. 2552 ตีพิมพ์ครั้งแรกโดยสำนักพิมพ์ไท่ไป๋เหวินอี้ (太白文艺) ในช่วงเดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2552 ประสบความสำเร็จมากถึงขั้นนำมาถ่ายทอดทั้งในรูปแบบการ์ตูนและซีรีส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการ์ตูนแอนิเมชัน ได้รับความนิยมติด 10 อันดับคนดูมากที่สุดในแอปพลิเคชัน WeTV ทั้งในรูปแบบพากย์ไทยและคำบรรยายไทย เริ่มรับชมได้ตั้งแต่วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2562-16 มิถุนายน พ.ศ. 2566 จำนวน 264 ตอน

ตำนานจอมยุทธ์ภูตถังซานมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับวิญญาณยุทธ์และการพัฒนาพลังวิญญาณ การเพิ่มวงแหวนวิญญาณจากสัตว์วิญญาณของตัวละครที่เติบโตไปพร้อมกับการผจญภัย โดยมีตัวละครเอกคือถังซาน ศิษย์ฝ่ายนอกของสำนักถังแอบศึกษาคัมภีร์ลับของสำนักจนพัฒนาสุดยอดอาวุธลับสำนักถังได้ แต่กลับถูกรหาหน้าว่าเป็นศิษย์ทรยศ สุดท้ายพบจุดจบคือตกลงไปในเหมวมนะ และได้เกิดใหม่ในโลกของวิญญาณจารย์โลกที่ทุกคนมีพลังวิเศษ ต่อสู้กันด้วยพลังวิญญาณที่ออกมาจากวิญญาณยุทธ์ (武魂) ของตน ไม่ว่าจะ เป็นสัตว์ พืช ภาชนะ อาวุธต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่สามารถฝึกและพัฒนาให้เป็นวิญญาณจารย์ (魂师) ระดับที่สูงขึ้นได้ ถังซานมีวิญญาณยุทธ์เป็นเหรียญเงินครามที่คนทั่วไปมองว่าไร้ประโยชน์ ไม่สามารถพัฒนาต่อยอดได้ แต่จากการฝึกฝนอย่างหนัก ร่วมกันต่อสู้ ฝ่าฟันอันตรายไปพร้อมกับเพื่อน จนถึงซานและเพื่อนกลายเป็นพรหมยุทธ์ที่แข็งแกร่งที่สุดในโลกแห่งวิญญาณยุทธ์

แม้ทักษะและพลังการต่อสู้ที่ปรากฏในเรื่องจะมีความหลากหลายและเกินจริง ไม่มีกระบวนการทำเป็นรูปธรรมมากนัก และไม่มีการแปลชื่อเรียกเพลงวิทยายุทธในแบบเดียวกับนวนิยายกำลังภายใน แต่มีความแปลกใหม่โดดเด่นในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครกับ

ลักษณะเฉพาะของพลังวิญญาณ (魂力) การเพิ่มวงแหวนวิญญาณ (魂环) จากสัตว์วิญญาณ (魂兽) ตลอดจนการเพิ่มระดับขั้นตามการฝึกทักษะวิญญาณยุทธ์ (魂技) รูปแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในการต่อสู้ของตัวละครซึ่งสอดคล้องกับวิญญาณยุทธ์ประจำตัว (武魂) ของตน

ผู้วิจัยทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับบทความที่เกี่ยวข้องกับการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาจีน และภาษาจีนเป็นภาษาไทย แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. การแปลวรรณกรรมนวนิยายทั้งเรื่อง เช่น การศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการแปลวรรณกรรมนวนิยายกำลังภายใน ฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง กระบี่ใจพิสุทธิ์ จากต้นฉบับภาษาจีน เรื่องเหลียนเฉิงเจี๋ย (连城诀) ของมาลี วรลัคนากุล (Woralaknakul, 2017) เป็นต้น

2. การแปลชื่อละครซีรีส์ ชื่อภาพยนตร์ เช่น กลวิธีการตั้งชื่อภาพยนตร์ไทยเป็นภาษาจีน ของจินดาพร พินพงษ์ทรัพย์ (Pinpongsub, 2018) วิเคราะห์จากภาพยนตร์ไทยที่ฉายปี ค.ศ. 2002-2018 จำนวน 86 เรื่อง พบว่า กลวิธีการแปลที่นิยมมากที่สุดคือ การตั้งชื่อใหม่โดยอิงกับแก่นเรื่อง ไม่ยึดติดกับคำเดิม กลวิธีการที่นิยมน้อยที่สุดคือ การตั้งชื่อใหม่โดยใช้คำที่มีค่าความเดิม เสริมข้อความภาษาจีน กลวิธีการแปลชื่อภาพยนตร์ไทยแนวสยองขวัญเป็นภาษาจีน ของ กัลยาณี กฤตโตปการกิต (Kittopakarnkit, 2020) ศึกษาจากชื่อภาพยนตร์ที่เข้าฉายตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533-2563 จำนวน 141 เรื่อง พบว่า กลวิธีการแปลชื่อภาพยนตร์ไทยแนวสยองขวัญที่พบมากที่สุดคือ การแปลโดยใช้ภาษาเป้าหมายเป็นตัวนำในการถ่ายทอด กลวิธีการแปลที่พบน้อยที่สุดคือ การแปลแบบพลวัต

กลวิธีการแปลชื่อละครและซีรีส์ไทยเป็นภาษาจีนของ เอกชัย แสงจันทร์ทะนุ (Saengjantanu, 2020) วิเคราะห์กลวิธีการแปลชื่อละครหรือซีรีส์หลังข่าวของไทยเป็นภาษาจีน จำนวน 90 ชื่อเรื่อง กลุ่มที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ การแปลแบบเน้นความเข้าใจของผู้ชม ไม่เน้นการรักษาคำตามต้นฉบับ รองลงมาคือ การแปลแบบเน้นการรักษาชื่อเรื่องตามต้นฉบับ กลวิธีการแปลที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือ กลวิธีตั้งชื่อเรื่องใหม่โดยไม่มี ความเกี่ยวข้อง กับชื่อเรื่องเดิม

การแปลชื่อซีรีส์จีนในแอปพลิเคชัน WeTV เป็นภาษาไทย ของ เยาวลักษณ์ ศรีวิเชียร และจิราพร เนตรสมบัติผล (Srivichien & Netsombutphol, 2021) ผลการวิเคราะห์โดยรวบรวมรายชื่อซีรีส์จีนทั้งหมดจากแอปพลิเคชัน WeTV จำนวน 80 เรื่อง พบว่า กลวิธีการแปลที่ผู้แปลเลือกใช้มี 4 กลวิธี โดยกลวิธีที่ผู้แปลนิยมใช้มากที่สุด คือ การแปลแบบตั้งชื่อใหม่ จำนวน 45 เรื่อง รองลงมาคือ กลวิธีการแปลแบบขยายความ จำนวน 19 เรื่อง การแปลแบบผสมผสาน จำนวน 9 เรื่อง และการแปลแบบเอาความหมาย จำนวน 7 เรื่อง

การศึกษารูปแบบการแปลชื่อภาพยนตร์จีน แนวลิ้งส์ลับที่ฉายในประเทศไทย ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 – 2013 ของกมลชนก โตสงวน (Tosanguan, 2022) จากการวิเคราะห์ชื่อภาพยนตร์ จำนวน 63 เรื่อง พบว่า วิธีการแปลชื่อเรื่องโดยเลือกใช้คำบางส่วนจากภาษาจีนต้นฉบับ และใช้คำใหม่อีกส่วนหนึ่ง จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.28 แปลชื่อเรื่องโดยเลือกใช้คำบางส่วนจากชื่อแปลภาษาอังกฤษและใช้คำใหม่อีกส่วนหนึ่ง จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 4.76 ส่วนภาพยนตร์ที่เหลือ จำนวน 51 เรื่อง ใช้วิธีการตั้งชื่อใหม่ คิดเป็นร้อยละ 80.95 ประเด็นที่น่าสนใจคือ ภาพยนตร์หลายเรื่องเป็นภาคต่อกัน แต่ถูกแปลให้เหมือนไม่เกี่ยวเนื่องกัน และภาพยนตร์ที่ไม่ใช่ภาคต่อกัน แต่แปลให้เชื่อมโยงเหมือนเป็นภาคต่อกัน สรุปได้ว่า การแปลชื่อภาพยนตร์ควรแปลแบบเน้นความเข้าใจของผู้ชม ผู้แปลนิยมแปลโดยใช้วิธีการตั้งชื่อเรื่องใหม่และเลือกใช้คำที่อยู่ในกระแสนิยมหรือเป็นส่วนหนึ่งของชื่อภาพยนตร์ที่ประสบความสำเร็จด้วยเหตุผลทางการตลาด

กลวิธีการแปลชื่อละครโทรทัศน์จีนแนวย้อนยุค (古装) เป็นภาษาไทย ของ กัญญาณัฐ จันทะพันธ์ และชญัญพร จาวะลา (Jantapan & Chawla, 2022) ผลการศึกษาชื่อละครโทรทัศน์จีนย้อนยุค จำนวน 379 เรื่อง พบว่า กลวิธีการแปลที่ได้รับความนิยมสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การแปลตรงตัวบางส่วนและเสริมความภาษาไทย การตั้งชื่อใหม่โดยไม่ยึดติดกับคำเดิม และการตั้งชื่อใหม่โดยใช้คำคำใดตรงเดิม และพบว่า ความนิยมในกลวิธีการแปลเปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา

3. การแปลคำบรรยายใต้ภาพ เช่น การศึกษาลักษณะและกลวิธีการแปลคำต้องห้ามในบทบรรยายใต้ภาพจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยของซีรีส์วายจีน กรณีศึกษาซีรีส์วายจีนเรื่อง “ร้านรักรักเสฟติด” ของ ธัชพล พงศ์ประสิทธิ์ และเกวลี เพชรอาทิตย์ (Pongprasit & Petcharathip, 2021) พบว่ามีการใช้กลวิธีการแปลคำต้องห้าม ได้แก่ การเทียบเคียงอารมณ์ (48.1%) การแปลตรงตามรูปภาพ (30%) การแปลคำธรรมดาด้วยคำต้องห้าม (8.1%) การเทียบเคียงจากรูปภาพหรือการแปลตีความ (6.67%) การลดระดับความรุนแรงหรือการใช้คำอื่นหยาบ (4.75%) และการแทนที่ (2.23%)

การศึกษากลวิธีการแปลและข้อผิดพลาดในการแปลคำและวลีทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนที่ปรากฏในบทบรรยายใต้ภาพในภาพยนตร์เรื่อง “ร่างทรง” ของวีระชาติ ดวงมาลา และกนกพร นุ่มทอง (Duangmala & Numtong, 2022) ผลการศึกษาพบว่า คำทางวัฒนธรรมในบทบรรยายใต้ภาพแบ่งเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) ระบบนิเวศ 2) วัตถุ 3) สังคม 4) ศาสนา 5) ภาษา ส่วนกลวิธีการแปลที่ใช้แบ่งเป็น 7 กลวิธี คือ 1) การแปลโดยใช้คำยืม 2) การแปลโดยใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าต้นฉบับ 3) การแปลโดยใช้คำบัญญัติ 4) การแปลโดยการแทนที่ด้วยสิ่งที่มีในวัฒนธรรมปลายทาง 5) การแปลโดยการอธิบายความ 6) การแปลโดยการละ 7) การแปลตรงตัว พบข้อผิดพลาดในการแปล 3 ประเภท คือ 1) การแปลผิด 2) การแปลเกิน 3) การเลือกใช้คำไม่เหมาะสม

นอกจากการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาจีน และภาษาจีนเป็นภาษาไทยแล้ว ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ เช่น การศึกษาการแปลคำศัพท์ที่มีความหมายแฝงทางวัฒนธรรมจากภาษาจีนเป็นภาษาอังกฤษจากการ์ตูนจีนเรื่อง “เหิงเจียถล่มสวรรค์” กับ “นาจาตอนจอมมารจตุ” ของกงซู่เฟิง (龚穗丰) (Gong, 2019) ผลการศึกษาพบว่า คำที่มีความหมายแฝงทางวัฒนธรรมแบ่งเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) คำเรียกขาน 2) คำศัพท์ทางวัฒนธรรมเชิงวัตถุ 3) คำศัพท์ทางวัฒนธรรมเชิงสังคม 4) คำศัพท์ทางวัฒนธรรมเชิงแนวคิดและศาสนา 5) คำศัพท์ทางวัฒนธรรมด้านการใช้สำนวนสุภาษิต

ส่วนกลวิธีการแปลคำศัพท์ที่มีความหมายแฝงทางวัฒนธรรม แบ่งเป็น 3 กลวิธี คือ 1) การแปลตรงตัว (โดยการทับศัพท์) 2) การแปลแบบผสม (แปลทับศัพท์กับแปลเอาความ) 3) การแปลแบบเอาความ

การแปลคำบรรยายภาพยนตร์การ์ตูนจีนในมุมมองทฤษฎีการปรับตัว กรณีศึกษาเรื่อง Nezha, I am the Destiny (Wen, 2022) ซึ่งวิเคราะห์กลวิธีการแปลเป็นภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะคำทางวัฒนธรรม และแสดงให้เห็นการมี การใช้ทฤษฎีการปรับตัวทางภาษาในการแปลคำบรรยายเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งเกิดจากการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ผู้แปลจึงต้องแปลตามบริบทโครงสร้าง การรับรู้ที่แตกต่างกันไปด้วย

จากการศึกษาการแปลคำชื่อเฉพาะจากวรรณกรรมและสื่อข้างต้น มีแนวโน้มในการใช้กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์หรือแบบถอดเสียงเป็นส่วนมาก สะท้อนกลยุทธการแปลภาษาข้ามวัฒนธรรมที่มุ่งรักษาอัตลักษณ์ของภาษาต้นฉบับและการถ่ายทอดความหมาย รวมถึงอรรถรสทางภาษา บ้างก็ใช้การทับศัพท์ผสมกับการแปลแบบเอาความหมาย หรือเน้นการแปลแบบเอาความ มีการเสริมความ รองลงมาคือการแปลแบบตั้งชื่อใหม่ โดยไม่ยึดติดกับคำเดิม บ้างก็ใช้วิธีการแปลตามเป้าประสงค์ เช่น การใช้วิธีการทับศัพท์ในชื่อตัวละคร ยืมภาษาต่างประเทศ และคำศัพท์ที่ผู้อ่านคุ้นเคย เน้นความเข้าใจของผู้รับชม มุ่งงานวิจัยที่มีผลสะท้อนความนิยมในกลวิธีการแปลที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา แต่ยังไม่มียงานวิจัยเรื่องใดที่ศึกษาการแปลชื่อทับศัพท์และพลังการต่อสู้จากสื่อประเภทการ์ตูนแอนิเมชันจากประเทศจีน งานวิจัยเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องใหม่ในด้านการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย อีกทั้งงานแปลเกี่ยวกับการ์ตูน ภาพยนตร์ นวนิยายจีนแปลไทยแนวแฟนตาซีหรือจินตนิมิตในประเทศไทยก็มีมากขึ้น การรับชมภาพยนตร์จีน การ์ตูนจีนแนวกำลังภายในถือเป็นการเข้าถึงศิลปะและวัฒนธรรมจีนได้อีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่อกลุ่มผู้รับชมที่ไม่มี ความรู้ความเข้าใจด้านภาษาและวัฒนธรรมจีน กลวิธีการแปลชื่อทับศัพท์และพลังการต่อสู้ของตัวละครในเรื่อง จึงมีความสำคัญต่ออรรถรส การทำความเข้าใจและเข้าถึงศิลปะการต่อสู้ของจีนที่แฝงอยู่ในสื่อดังกล่าวผ่านการ์ตูนแนวแฟนตาซี

วัตถุประสงค์การวิจัย

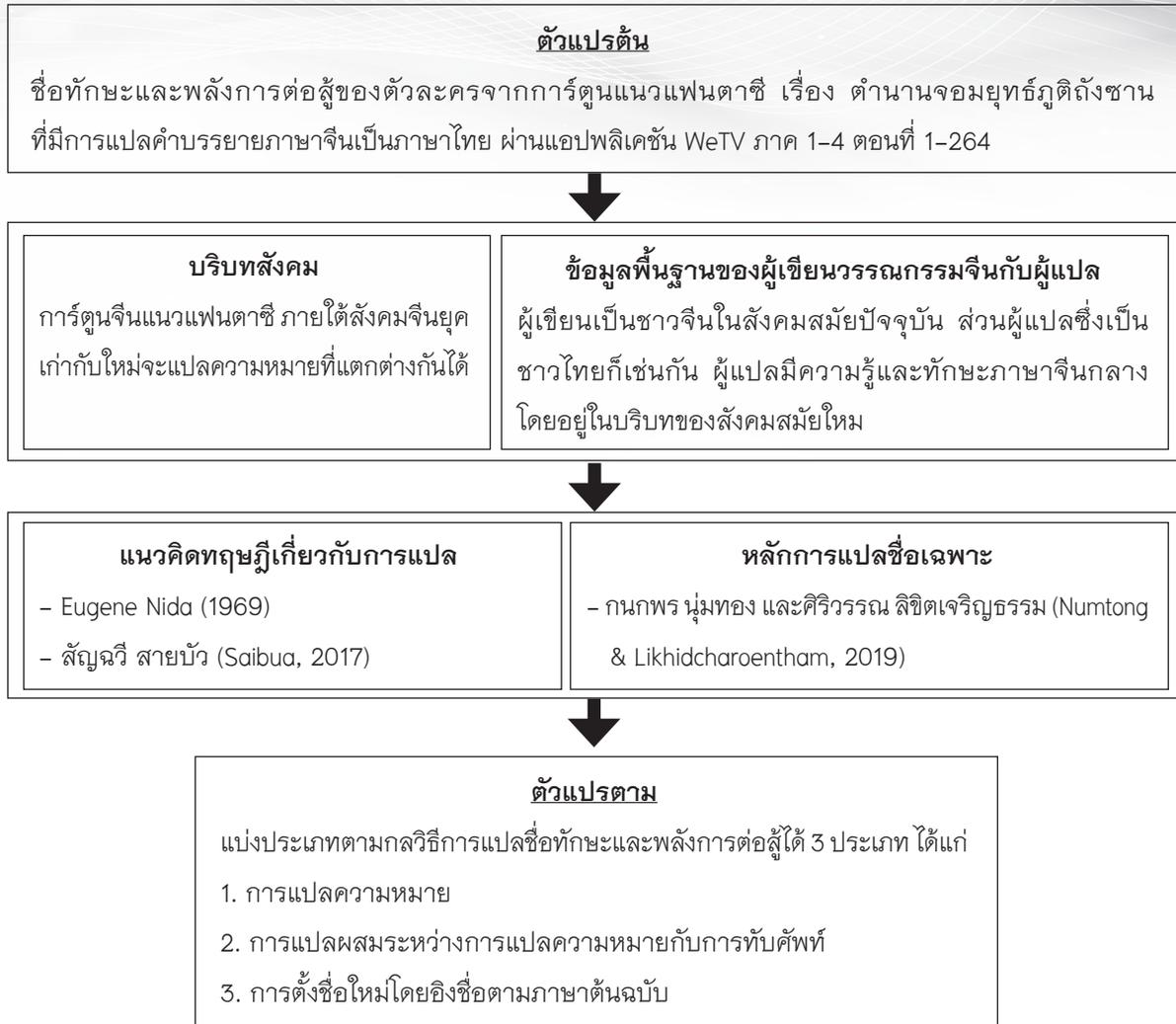
เพื่อศึกษาการแปลชื่อทับศัพท์และพลังการต่อสู้ในการ์ตูนจีนแนวแฟนตาซี เรื่อง ตำนานจอมยุทธ์ภูตถึงซาน (斗罗大陆) จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการแปลและการแปลชื่อเฉพาะแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการแปล มีนักวิชาการนำเสนอทฤษฎีไว้จำนวนหนึ่ง เช่น Nida (1969) นิยามการแปลว่า ต้องรักษาความหมายในเนื้อหาของข้อความให้ตรงตามต้นฉบับ สีสันภาษาเท่าเทียมกัน บทแปลในภาษาปลายทางต้องได้ความหมายที่ใกล้เคียงและเป็นธรรมชาติที่สุดเหมือนภาษาต้นฉบับ

สัญชัย สายบัว (Saibua, 2017) กล่าวถึงการแปลว่า หมายถึงการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่ง นักแปลต้องพยายามรักษารูปแบบของต้นฉบับพร้อม ๆ กับคงความหมายไว้ เนื่องจากการกำหนดคำใช้แทนความหมายและการประกอบคำขึ้นเป็นวลีหรือหน่วยใหญ่ขึ้นในภาษาหนึ่งย่อมแตกต่างจากอีกภาษาหนึ่งมากบ้างน้อยบ้าง การพยายามให้งานแปลคงความหมายเดิมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้และสื่อความหมายได้อย่างดี อาจต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเสนอความหมายบ้างแล้วแต่ความเหมาะสม แล้วแต่กฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้

สำหรับหลักการแปลชื่อเฉพาะภาษาไทยเป็นภาษาจีนและภาษาจีนเป็นภาษาไทย ในปัจจุบันยังมีผู้เสนอหลักการที่เกี่ยวข้องไม่มากนัก ได้แก่ กนกพร นุ่มทอง และศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม (Numtong & Likhidcharoentham, 2019) ได้กล่าวถึงหลักการแปลชื่อเฉพาะ ได้แก่การแปลชื่อเฉพาะภาษาไทยเป็นภาษาจีนมี 4 วิธี คือ วิธีการทับศัพท์ แปลความหมาย ผสมระหว่างการแปลความหมายและการทับศัพท์ และแปลโดยใช้วิธีตั้งชื่อใหม่ รวมถึงการแปลชื่อเฉพาะภาษาจีนเป็นภาษาไทยโดยทั่วไปพบ 3 กรณี คือ การทับศัพท์ แปลความหมาย และผสมระหว่างการแปลความหมายกับการทับศัพท์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ศึกษาเฉพาะชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ของตัวละครที่ปรากฏในการ์ตูนแนวแฟนตาซี เรื่อง ตำนานจอมยุทธ์ภูตดิ้งซาน ที่แปลคำบรรยายจีนเป็นไทยผ่านแอปพลิเคชัน WeTV ภาค 1-4 ตอนที่ 1-264 เท่านั้น

ประชากร

ชื่อทักษะและชื่อพลังการต่อสู้ของตัวละครที่ปรากฏในการ์ตูนแนวแฟนตาซี เรื่อง ตำนานจอมยุทธ์ภูตดิ้งซาน ที่แปลคำบรรยายจีนเป็นไทยผ่านแอปพลิเคชัน WeTV ภาค 1-4 ตอนที่ 1-264 จำนวน 264 ตอน

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชื่อทักษะและชื่อพลังการต่อสู้ของตัวละครที่ปรากฏในการ์ตูนแนวแฟนตาซี เรื่อง ตำนานจอมยุทธ์ภูตดิ้งซาน

ที่แปลคำบรรยายจีนเป็นไทยผ่านแอปพลิเคชัน WeTV ภาค 1-4 ตอนที่ 1-264

เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยจัดทำแบบบันทึกข้อมูลรายชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ที่ปรากฏในเนื้อเรื่องโดยจัดทำเป็นตารางจำแนกข้อมูลและแยกประเภทตามกลวิธีการแปลชื่อเฉพาะ หลังจากนั้นได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านแปลภาษาจีน-ไทย ตรวจสอบ แล้วแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ของตัวละครจากการ์ตูนแนวแฟนตาซี เรื่อง ตำนานจอมยุทธ์ภูตดิ้งซาน ที่มีการแปลคำบรรยายจีนเป็นไทยผ่านแอปพลิเคชัน WeTV ภาค 1-4 ตอนที่ 1-264 ดำเนินการวิเคราะห์กลวิธีการแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร นำเสนอโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ หลังจากรวบรวมตรวจสอบข้อมูลรายชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ของตัวละคร ผู้วิจัยวิเคราะห์รายชื่อแบบคำ ประโยคต่าง ๆ เพื่อศึกษาและจำแนกประเภทตามกลวิธีการแปลตามวัตถุประสงค์การวิจัย และใช้ค่าสถิติร้อยละเพื่อวิเคราะห์แนวโน้มของกลวิธีการแปล โดยใช้หลักการแปลของกนกพร นุ่มทอง และศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม (Numtong & Likhidcharoentham, 2019) ที่กล่าวถึงการแปลชื่อเฉพาะภาษาไทยเป็นภาษาจีน 4 วิธี คือ วิธีการทับศัพท์ แปลความหมาย ผสมระหว่างการแปลความหมายและการทับศัพท์ และแปลโดยใช้วิธีตั้งชื่อใหม่ รวมถึงการแปลชื่อเฉพาะภาษาจีนเป็นภาษาไทยโดยทั่วไปพบ 3 กรณี คือ การทับศัพท์ แปลความหมาย และผสมระหว่างการแปลความหมายกับการทับศัพท์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ในการ์ตูนจีนแนวแฟนตาซีเรื่อง ตำนานจอมยุทธ์ภูตถึงซานจากแอปพลิเคชัน WeTV ภาค 1-4 ตอนที่ 1-264 ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัย 2 ส่วน ได้แก่

ผลการศึกษาประเภทของกลวิธีการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย และข้อผิดพลาดในการแปล ดังนี้

1. ผลการศึกษาประเภทของกลวิธีการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

จากการรวบรวมชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ที่ปรากฏในการ์ตูนจีนแนวแฟนตาซี เรื่อง ตำนานจอมยุทธ์ภูตถึงซาน (斗罗大陆) จำนวน 509 ชื่อ ผู้วิจัยใช้หลักการแปลตามที่กล่าวข้างต้น จากหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยพบกลวิธีการแปลชื่อเฉพาะตามหลักการแปลข้างต้น 3 แบบ ได้แก่ การแปลความหมาย การผสมระหว่างการแปลความหมายกับการทับศัพท์ และการตั้งชื่อใหม่โดยอิงชื่อตามภาษาต้นฉบับ มีข้อสังเกตคือไม่พบการแปลทับศัพท์ ซึ่งอาจเป็นเพราะชื่อทักษะและพลังในการต่อสู้ที่ปรากฏในเรื่องมิใช่ศัพท์บัญญัติ มีใช้ศัพท์ที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย และมีใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศ แม้กลวิธีนี้จะเป็นหนึ่งในกลวิธีการแปลทั้งจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยและจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนก็ตาม แต่ก็ไม่สอดคล้องกับหลักการที่ผู้วิจัยอ้างอิงทั้งหมด พบเพียงการแปลทับศัพท์ในกรณีที่เป็นส่วนหนึ่งในกลวิธีการแปลผสมระหว่างการแปลความหมายกับการทับศัพท์ และยังมีกลวิธีการแปลดังกล่าวในจำนวนที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับอีก 2 กลวิธี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การแบ่งประเภทกลวิธีการแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้

ลำดับที่	กลวิธีการแปล	จำนวนชื่อทักษะและพลังการต่อสู้	ร้อยละ
1	การแปลความหมาย	420	82.51
2	การแปลผสมระหว่างการแปลความหมายกับการทับศัพท์	26	5.11
3	การตั้งชื่อใหม่โดยอิงชื่อตามภาษาต้นฉบับ	63	12.37
	รวม	509	100

ตารางที่ 2 กลวิธีการแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย โดยการแปลความหมาย

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล
紫极魔瞳	แหดปีกดาสีม่วง	天使领域 (技能)	เขตแดนทูตสวรรค์	流星赶月	ดาวตกโหมดางเดือน	须弥凌天	ค้อนยักษ์สะท้านพิภพ
玄玉手	หัตถ์หยกใสที่ตัดหยกไร้สนิม	紫极神光	แสงเทพสีม่วง/แตรปีกดาสีม่วง	虎鲸邪魔斧	ขวานเบ็ดดาวพาเพชรฆาต	大地之力	พลังมหาปฐพี
武魂真身	ปลดปล่อยวิญญาณยุทธ์/กายแท้วิญญาณยุทธ์	虎鲸碎牙斩	วาฬเพชรฆาต เขี้ยวแหลกล้างหาร	蓝银邪魔镜之灭	เงินครามปีศาจกระจกเงาแห่งตัญญู	黄金十三合一海神的黄昏	สิบสามสูรรวมตรีศูตรวมเป็นหนึ่งในยามสายเย็นของเทพสมุทร
(蓝银草) 缠绕技	(หญ้าเงินคราม) พันธนาการ	瞬移	เคลื่อนที่พริบตา	天青钝神爪	กรงเล็บเทพเขียวเข้าฟ้ามารภต	紫气东来	พลังวัตรม่วงบูรพา
吞噬金丝	คำยของกลืนกลาย	无敌金身	กายสูรรมิไร้พ่าย	黄金十三戟	สิบสามสูรณตรีศูตร	凌空截杀盘旋摔	ท่าวางลือสังหารกลางอากาศ
鬼藤	เถาอสูร	虚无	ว่างเปล่า/กายพิพม์	无定风波	คลื่นลมไร้สิ้นสุด	九天之月	รัชนีกรเก้าชั้นฟ้า
分筋错骨手	หัตถ์แยกเอ็นเคลื่อนกระดูก	杀神突击	หมัดเทพสังหารเทพสังหารโจมตี	千载空悠	ลอยชายพันปี	分身 (技能)	(ทักษะ) แยกร่าง
蓝银囚笼	กรงขังหญ้าเงินคราม	乱披风之舞	ระบำกวายุสะบัดปั่น่วน	一去不返	มิไปไรกลับ	器魂真身	กายแท้วิญญาณอาวุธ
四两拨千斤	สี่ตาสั่งปาดพันชั่ง	一千零一夜	พันหนึ่งราตรี	海之阳	สุริยันสมุทร	重力泥沼	แรงถ่วงจมปลัก
分心控制 - 三窍御之心	วิชาควบคุมแบ่งใจ/ใจคู่กับสามห้อง	控鹤擒龙 - 唐门六绝之控鹤擒龙	นगरะล่างมังกร/คุมกระเรียนจับมังกร	魅惑(术)	วิชาเสน่ห์หลงเสน่ห์อาคม	白虎烈光波	คลื่นแสงพยัคฆ์ขาว/พยัคฆ์ขาวปล่อยคลื่น
乱披风九九归一	วายุสะบัดปั่น่วนเก้าเก้า หวนเป็นหนึ่งใน	天女散花	เทพธิดาโปรยบุปผา	海纳百川	มหาสมุทรโอบร้อยธารา	白虎金刚变	พยัคฆ์ขาวสูรธรณเจ้าแดง/พยัคฆ์สูรธรณเจ้าแดง
蓝银突刺阵	ค่ายกลหนามหญ้าเงินคราม	蓝银真身	กายแท้เงินคราม	死亡领域	เขตแดนภรรณะ	白虎流星雨	ฝนดาวตกพยัคฆ์ขาว
紫极魔瞳 精神冲击	แหดปีกดาสีม่วง โจมตีจิตใจ	森罗万象 - 蓝银领域之森罗万象	สรรพสิ่งทั้งหลาย-สรรพสิ่งทั้งหลายแห่งเขตแดนเงินคราม	蓝银霸王枪	หอกราชาเงินคราม	白虎护身障	เกราะป้องกันพยัคฆ์ขาว(เกราะพยัคฆ์ขาว/พยัคฆ์ขาวคุ้มกาย)
一石二鸟	เขี้ยวหินทีเดียวได้นกสองตัว	震字诀	เคล็ดวิชาอักษรสะเทือน	乾坤破魔	เอกภาพสะดวงมาร	白虎流星拳	หมัดดาวตกพยัคฆ์ขาว
蝠翼轮回	วัฏจักรปีกค้างคาว	崩字诀	เคล็ดวิชาอักษรถล่ม	蓝银天青龙之魂	จิตมังกรฟ้ามังกรเงินคราม	逆流星	ดาวตกย้อนศร
杀气	ไอสังหาร	透字诀	เคล็ดวิชาอักษรเปิดเผย	瀚海狂涛	คลื่นสมุทรกราดเกรี้ยว	逆流星雨	ฝนดาวตกย้อนศร
杀神领域	เขตแดนเทพสังหาร	破字诀	เคล็ดวิชาอักษรทะลวง	暗魔邪雷怒	พยัคฆ์สมาธอดณีโไรธ	慧星爆	ระเบิดดาวหาง
蓝银领域	เขตแดนเงินคราม	贯字诀	เคล็ดวิชาอักษรเชื่อมโยง	大须弥锤	ค้อนยักษ์	白虎破灭杀	พยัคฆ์ขาวสังหารสิ้น
杀戮领域	เขตแดนสังหาร	海神之光	แสงแห่งเทพสมุทร	炸环	ระเบิดวงแหวน	嗜血技能	ทักษะกระหายเลือด
蓝银虎鲸魔之摄	ฤทธิ์เดชาวาฬเพชรฆาตปีศาจเงินคราม	蓝银青龙缠之初	มังกรฟ้ามังกรเงินครามพันยึดแน่น	融环技能	ทักษะวงแหวนหลอม / ทักษะผสมวงแหวน	白虎魔神变	พยัคฆ์ขาวปีศาจเจ้าแดง/พยัคฆ์ขาวปีศาจแดง
白虎真身	กายแท้พยัคฆ์ขาว	幻影	ภาพนิมิต / ภาพมายา	凤凰岩浆冲	หินหลอมพญางงส์	碧磷迷魂阵	ค่ายกลแสงมรกต
幽冥分身	เงาโลกันต์แยกร่าง	灵猫真身	กายแท้พิพม์	凤凰流星雨	ฝนดาวตกพญางงส์	双狼附体	หมาป่าคู่รวมร่าง
无垠霸刺	หนามเมฆมนที่เชื่อมันต์	幽冥相连	เงาโลกันต์เชื่อมประสาน	冲天之焰	เปลวอัคคีที่ทะยานฟ้า	焚天烈焰	เปลวเพลิงผลาญฟ้า
虎啸山林	พยัคฆ์คำรามก้องพงไพร	幽冥真身	กายแท้โลกันต์	凤凰穿云击	พายุหางส์หลายเมฆา	苍狼圣火	หมาป่าเก้าอัคร์ศักดิ์สิทธิ์
烈光切割线	ลำแสงสะบัด	幻之空间	มิติลวงตา	凤凰真身	กายแท้พญางงส์	磐石之御	ศิลากราช

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล
白虎撼地震	พยัคฆ์ขาวเขย่าแผ่นดิน	七宝有名一曰力	เจ็ดสมบัติ (เลือกชื่อ) เพิ่มพลัง	火凤凰领域	เขตแดนอัคคีพิญญาหงส์	爆裂巨力	ระเบิดพลัง	ภาษาฉบับแปล	ระเบิดพลัง
白虎拔地起	พยัคฆ์ขาวทั้งพิภพ	幽冥百爪	ร้อยกรงเล็บโลกันต์/โลกันตร์ร้อยกรงเล็บ	凤凰弑心链	ห่วงโซ่พิญญาหงส์สังหารหทัย	激增	เสริมพลัง	ภาษาต้นฉบับ	ระเบิดพลัง
白虎泯民神灭	พยัคฆ์ขาวทำลายจิต	七宝真身	กายแท้เจ็ดสมบัติ	猫鹰护体	นกยูงปกป้องกาย	凝聚	หลวมรวม	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
陨星强化	ดาวตกแรงแกร่ง	七宝有名三曰魂	เจ็ดสมบัติเลือกชื่อ สามเรียกวิญญาณ	鹰爪之刃	คมเล็บอินทรี	力量之源	บ่อเกิดแห่งพลัง	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
恢复大香肠 - 超级恢复大香肠	ได้รอกฟื้นฟู - ได้รอกยักษ์ฟื้นฟูขั้นสุด	七宝琉璃六曰增	หอมแก้วเจ็ดสมบัติ สมบัติที่หก เพิ่มพลัง/เจ็ดสมบัติเลือกชื่อ หกเรียกเพิ่มพูน	猫鹰真身	ร่างแท้จริงแห่งนกเค้าแมว/กายแท้หนูกู	万骨之尽天地一息	หล้ากระดูกสูญสิ้น พักดินหนึ่งลมหายใจ	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
鲜嫩可口小香肠 - 解毒小香肠	อร่อยสดใหม่ ได้รอกจืด - ได้รอกอกโยยป็น	七宝转出有琉璃七宝有名二曰速	เจ็ดสมบัติกระจายแก้ว เจ็ดสมบัติเลือกชื่อ สองเรียกเร็ว	赤龙真身	ร่างแท้จริงแห่งมังกร/กายแท้มังกรขาว	武魂融合技 双神共存	ทักษะประสานวิญญาณยูเอชสองเทพร่วมสติ	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
超级无敌大香肠	ได้รอกยักษ์ไร้เทียมทาน	九层九彩 九宝琉璃塔	เก้าชั้น เก้าสี(ส่น) หอมแก้วเก้าสมบัติ	怒火惊雷	อัคคีไฟโรอัคคีสีสะเทือน	治疗权杖	คทารักษา	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
想入飞飞蘑菇肠 - 飞行蘑菇肠	สยายปีก บินคลา ได้รอกเห็ด - ได้รอกเห็ดบิน/ได้รอกโยยป็น	七宝转出有琉璃	สมบัติทั้งเจ็ดจ้องกังวล เพิ่มพลัง เพิ่มความเร็ว	武魂融合技	ทักษะการหลอมวิญญาณยูเอช/ทักษะรวมวิญญาณยูเอช/ทักษะประสานวิญญาณยูเอช	幽冥斩	ฟาดฟันรัตติกาล/กรงเล็บโลกันต์/โลกันต์สังหาร	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
亢奋 - 一起亢奋 粉红肠	ศึกศึก - มากศึกค้ำไต่ด้วยกันได้รอกสีชมพู / ได้รอกฮึกเหิม	七宝有名一曰力 二曰速	สมบัติทั้งเจ็ดจ้องกังวล เพิ่มพลัง เพิ่มความเร็ว	凤凰爆裂击	หวัระระเบิดพญาหงส์	两极静止领域	เขตแดนสถิตสองขั้ว/เขตแดนสองขั้วสยบพรหมแดน	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
魂技锁定	ทักษะวิญญาณตรึง/การกักทักษะวิญญาณ/ทักษะวิญญาณล็งเป้า	九宝转出有琉璃	เปิดกรูเก้าสมบัติ/สมบัติทั้งเก้าจ้องเป็นแก้ว/เก้าสมบัติมั่นแปรเป็นแก้ว	九宝神光护体	แสงเทพเก้าสมบัติบ่งรังกาย/แสงเทพเก้าสมบัติคุ้มกาย	风卷雨来云遮日, 龙游九霄玉天雷	พายุเกลียวพริ้วจนฟ้า เมฆบังตะวัน มังกรท่องเก้าภพ อัคคีหอยถลวรรค์	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
超越极限墨绿肠	ได้รอกเขียวมีลหะสองขีดจำกัด	九宝无敌神光	เก้าสมบัติพิราลัยแสงทวะ	大力金刚掌	ฝ่ามือมหาจจะ	踏燕	เหยียบนางแอ่น	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
赤赫烈焰	เปลวอัคคีสีชาด	凤凰火线	สายอัคคีพิญญาหงส์/สายอัคคีพิญญาหงส์	爆火龙疾	มังกรระเบิดอัคคี	雨燕纷飞	นกแอ่นปลิวว่อน	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
万象更新水晶肠	ผลึกได้รอกอปรบพลังรอบด้าน	浴火凤凰	สายอัคคีพิญญาหงส์/เพลิงอัคคีพิญญาหงส์	定位追踪	พุ่งหากเป้าหมาย / ล็งเป้า	震	สะเทือน	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
扭转乾坤钻石肠	ได้รอกเทพพลิกภักฤต	凤翼天翔	ปีกพญาหงส์เห็นเวหา	不动明王盾	โลดจจะ	爆	ระเบิด	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
九宝真身	กายแท้เก้าสมบัติ	凤凰啸天击	เสียงคำรามพญาหงส์หลายสวรรค์	时光凝固	แช่แข็งกาลเวลา	破	ทำลาย/ทะลวง	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
双人融合技	ทักษะประสานวิญญาณยูเอชคู่	幽冥霸刺	โลกันตร์สี่ตบเทพกราดเกียรติ	锤撼天地	ค้อนสะเทือนฟ้าดิน	沧溟无迹	มหาสมุทรไร้ร่องรอย	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
风暴火星	พายุศราราเพลิง	五芒归位	เบญจศราราคินตำแหน่ง	海神之界	ดินแดนเทพสมุทร	诛灭	ล้างบาง	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
飞行	บินคลา	天狼变	หมาป่าสวรรค์จำแลง	力之震	ลั่นสะเทือน	嗜血烈焰	เปลวอัคคีทะลวยโลหิต	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
集气为剑	กรบี่ลมกรณ	毒龙炎	มังกรพิษเน่าไหม้	穿心之刃	คมดาบทะลวงใจ	花开有名	บุปผาบานเลือกชื่อ	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
我身如剑	กายข้าดุจกระบี่	龙炎	มังกรเน่าไหม้	火星如丝	เส้นไหมประกายไฟ	借势花开	ยืมพลังบุปผาบาน	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
威震四方	พลาหมากสะเทือนรอบทิศ/เลื่อนลั่นจตุรด้าน	七杀惊雷起 一剑破长空	เจ็ดสังหารสนธิเลื่อนลั่น หนึ่งในกระบี่ทะเลงเวหา	火星如雨	พิรุณประกายไฟ	蓝银霸王枪	หอกราชาเงินคราม	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง
万剑归宗	หล้ากระบี่ทมนคระภูต	玄龟护体	กัศปณ์ลั่นกันบั้ง	暴龙之怒	โตะมังกรเกียรติ	风刃列阵	คายนกลพายุเม็ด	ภาษาต้นฉบับ	เสริมพลัง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล
剑翼如飞	ดุปีกระบี่เป็นแสงระยับเป็นหนึ่ง	玄水冰封	ผืนน้ำแข็งกลับวาริอันคกรกระเพื่อม	烈焰燃光	เปลวอัคคีโชติช่วง	醉香	กลิ่นหอมเมา	ภาษาฉบับแปล	
化剑为一	กายแท้ได้ตั้งทหาร	玄水激荡	ห้วงน้ำขยับ	幻化火龙	เจ็ดดาวระเบิดอัคคี	火焰封锁	ล้อมเพลิงอัคคี		
七杀真身	คมดาบอสรพิษ	梦魇	มิติมายาเจ็ดอสูร	七星流火	กรงเล็บมังกรอสูรนิบาต	焚天狮焰	เพลิงราชสีห์ผลาญฟ้า		
蛇刃	เงากระบี่ทับซ้อน	七修罗幻境	อัสติโรจ	火爆七星弹	ทักยะประสาน เจ็ดตำแหน่ง	地波震	คลื่นสะเทือนธรณี		
剑影重重	ดุกากระดุก	雷霆龙爪	ทักยะประสาน เจ็ดตำแหน่ง	火啸	เป็นหนึ่ง	魔熊真身	กายแท้ที่มีปีก		
骨狱	ดุกากระดุก	雷霆之怒	อัสติโรจ	抗拒火环	เงาสีดาแยกร่าง	声罄同音	สิ้นเพลงพ้องเสียง		
罗刹鬼眸燎天地，一息屠尽三千界	ดวงตาปีศาจแดงเผาฟ้าดิน	七位一体融合技	ทักยะประสาน เจ็ดตำแหน่ง	火舞耀阳	เป็นหนึ่ง	如意之盘 防御之光绽放	ถาดสารพัดนึก		
万众难敌 杀字诀	หนึ่งร้อยยกด้าน เกล็ดวิชัยอำภรณ์พัน	豹影分身	เงาสีดาแยกร่าง	火焰流星	เงาสีดาแยกร่าง	尔身如冰	กายเจ้าจุดน้ำแข็ง		
猛虎之犴	พยัคฆ์พืด	化盾	หลอมได้	火鹤分身	หลอมได้	翎羽穿心	ปีกสังหารทะลวงใจ		
人锤合一	คนและค้อนรวมเป็นหนึ่ง	风起云涌	พายุเมฆา	火鹤燎原	พายุเมฆา	辣手摧花	हारุนบุผา		
武魂分身	วิญญาณยุทธ์แยกร่าง	狂狮怒吼	ราชสีห์ลั่นคำราม	冰封	ราชสีห์ลั่นคำราม	无形之击	โจมตีไร้ลักษณะ		
重力控制	ควบคุมแรงโน้มถ่วง	铜环束缚	วงแหวนสำริดกักขัง	冰环铠甲	วงแหวนสำริดกักขัง	寄生	ปรสิต		
镇魂控制	ควบคุมจิตวิญญาณก่อน	铜墙铁壁	กำแพงสำริดปราการเหล็ก	流星人锤	กำแหงสำริดปราการเหล็ก	斗转星移 天穹阵	ดาราวชิพตร ค่ายกกลมภาค		
蛇刃	มีดอสรพิษ	刀轮解体	กงจักรแยกส่วน	镜像香肠	กงจักรแยกส่วน	悬镜遁梭	กระจกหลบหนี		
化蛇	อสรพิษแปลงกาย	癫灭	พันเพื่ออนทลายสิ้น	复制镜像肠	พันเพื่ออนทลายสิ้น	地狱魍魉	ปีศาจนรก/ พรายนรก		
龙杖	ไม้เท้ามังกร	无限钻石	เพชรอนันต์	抗拒光	เพชรอนันต์	百鬼夜行	ร้อยอสูรท่องราตรี		
荆棘之城	เมืองพุ่มหนาม	雷翼	ปีกอัสนี	雷网	ปีกอัสนี	孤芳自赏	บุปผาของตน		
荆棘约束	พุ่มหนามกักขวาง	雷鹰	อิมพัลส์	雷丝	อิมพัลส์	万流朝宗	ถ้ำยวมวลพลัง		
荆棘雨	พุ่มหนามกักขวาง	鹰眼锁定	ดวงตาอินฟริเล็งเป้า	蓝电神龙疾	ดวงตาอินฟริเล็งเป้า	虎啸深渊	เหวพืดลึกลับ		
魔狼风暴	หมาป่าอสูรสมุส	龙卷风刃	เกลียวพายุมีด	狂沙	เกลียวพายุมีด	龟背遁甲	กระดองเต่าล่องหน		
流星连锤	ค้อนดาวตกโปรยปราย	悬针裂变	เข็มคะฉิ่งเปลี่ยนรูป	贵族圆环	เข็มคะฉิ่งเปลี่ยนรูป	齿轮刃甲	เกราะฟันเฟือง		
金鹰真身	กายแท้อินฟริทอง	瞬雷天闪	แสงอัสนีวีนผ่าน	魔蛛召唤	แสงอัสนีวีนผ่าน	半月	ครึ่งจันทร์		
翅咤金身	กายทองปีกดำกรม	永恒之创	บาดแผลนิรันดร์	真实世界	บาดแผลนิรันดร์	死生俱一梦	เป็นตายพร้อมสิ้น		
流星人锤阵法	ค้อนมนุษย์ดาวตก	海神的召唤 万兽同行	เทพสมุทรเพรียกหาพี่น้องสมุทร	噬魂蛛皇真身	เทพสมุทรเพรียกหาพี่น้องสมุทร	吸血蛛刺	หนามแฉะงูมุดเลือด/ หนามแฉะงูมุดพิษ		
疾风魔狼五十四连斩	หมาป่าอสูรพายุผลาญสามพันสี่สิบ	疾风/魔狼 七十二连斩	หมาป่าอสูรพายุผลาญสามพันสี่สิบ	疾风双翼	หมาป่าอสูรพายุผลาญสามพันสี่สิบ	疾风魔狼 三十六连斩	หมาป่าอสูรพายุผลาญสามพันสี่สิบ		
锁神环	วงแหวนเทพกัซัง/ วงแหวนตรึงพระ	碧磷蛇皇毒	พิษราชอสูรพิษเกล็ดสมุทรพิษจักรพรรดิอสูรพิษมารดา	干扰探查波 纹技能	พิษราชอสูรพิษเกล็ดสมุทรพิษจักรพรรดิอสูรพิษมารดา	重力增强	เพิ่มความแข็งแกร่ง		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล
空间撕裂之深渊斩	สัปดาห์ลึกลับมิติ	天使光刃	ดาบแสงทูตสวรรค์	惩戒之火	เพลิงลงทัณฑ์	内蕴领域	เขตแดนซ่อนเร้น	寂灭大海的叹息	สยบวิเวก สมุทรทอถอดอนใจ
不死之身	จักรพรรดิแมงมุมแย่งกว้าง	天使圣剑	ดาบศักดิ์สิทธิ์ทูตสวรรค์	天使之门	ประตูแห่งทูตสวรรค์	寂灭大海的叹息	สยบวิเวก สมุทรทอถอดอนใจ	幻蛇守护	อสรพิษมายาคัมภีร์
蛛皇分身	มิติฝันแดนนิพพาน	天使荣光	ลำแสงแห่งทูต	万倏流光	แสงห้อยคมแจ้งจอก	幻蛇守护	อสรพิษมายาคัมภีร์	蛇影爆破	เงาอสรพิษระเบิดล้างผลาญ
梦之彼岸	เทวมนักรบเกราะดุก	狐媚	เสน่ห์ยั่วใจ	圣光归一	แสงห้อยคมแจ้งจอก	蛇影爆破	เงาอสรพิษระเบิดล้างผลาญ	绝望边缘	ขอบชายเส้นหวัง
骨化神龙	คำยกแปลปรารถนา	妖冶	เสน่ห์ยั่วใจ	众生渡	เสน่ห์ยั่วใจ	绝望边缘	ขอบชายเส้นหวัง	爆炎星	ระเบิดแฉาดดาวารา
死亡螺旋阵法	คำยกแปลปรารถนา	花岗之岩	หินแกรนิต	降魔盘龙圈	หินแกรนิต	爆炎星	ระเบิดแฉาดดาวารา	利齿撕咬	เขี้ยวคมฉีกกรรชาก
幽冥罗刹	อสูรโลกันตร์	岩浆翻腾	ดินหลอมพวยพุ่ง	狂猛金鳄	ดินหลอมพวยพุ่ง	利齿撕咬	เขี้ยวคมฉีกกรรชาก	破幻之身	มูรติทะลวงมายา
罗刹之狱	นรกอสูร	飞沙狂焱	พายุทรายคดโค้ง	碧天云海音尘绝	พายุทรายคดโค้ง	破幻之身	มูรติทะลวงมายา	万蛇之舞	หมื่นอสรพิษร้ายระบำ
灾厄咒灭	หายนะสวาปวอดวาย	圣之圆环	วงแหวนศักดิ์สิทธิ์	末日风球	วงแหวนศักดิ์สิทธิ์	万蛇之舞	หมื่นอสรพิษร้ายระบำ	幻魔噬心刺	หนามมายาปีศาจกลืนกินหัวใจ
天使降临	ทูตสวรรค์จุติ	光明月止	ปลายทงแห่งแสงจันทร์	百兽俯首	ปลายทงแห่งแสงจันทร์	幻魔噬心刺	หนามมายาปีศาจกลืนกินหัวใจ	再生(技能)	(ทักษะ) เกิดใหม่ / กำเนิดใหม่
万阳凌天	หมื่นสุริยัน จวนรูกวหา	辅助之光	แสงแห่งการช่วยเหลือ	碎魂弑天吼	แสงแห่งการช่วยเหลือ	再生(技能)	(ทักษะ) เกิดใหม่ / กำเนิดใหม่	引力潮涨潮落	แรงดึงดูด ผันแปรขึ้นลง
天使突击	ทูตสวรรค์โจมตี	蛇矛真身	กายแท้ทอกลู	烈焰屏障	กายแท้ทอกลู	引力潮涨潮落	แรงดึงดูด ผันแปรขึ้นลง	狂啸	ร้องระง่ำ
神圣之剑	ดาบศักดิ์สิทธิ์	裂影九斩	แยกเงาเก้าสังหาร	惊涛骇浪	แยกเงาเก้าสังหาร	狂啸	ร้องระง่ำ	融合	ผสม
天使咆哮	ทูตสวรรค์คำราม	荆棘骨刺	หนามทิ่มแทงกระดูก	魔魂箭雨	หนามทิ่มแทงกระดูก	融合	ผสม	旋灭	หมุนวนดับสูญ
天使之翼技能	ทักษะปีกแห่งทูตสวรรค์	热血沸腾	โลหิตเดือดพล่าน/เลือดไหลระอุ	蝰蛇怒海	โลหิตเดือดพล่าน/เลือดไหลระอุ	旋灭	หมุนวนดับสูญ	吞噬技能	ทักษะดูดกลืน
天使自由意志	ทูตสวรรค์ อิสระแห่งตนเอง	风雷剑阵	คำยลกระเบื้องนิเวศ	魔鲨领域	คำยลกระเบื้องนิเวศ	吞噬技能	ทักษะดูดกลืน	读心术	วิชาอ่านใจ
启明	แสงแรก	风刀霜剑	ดาบวาญกระเบื้องน้ำค้าง	魔鲨之牙	ดาบวาญกระเบื้องน้ำค้าง	读心术	วิชาอ่านใจ	七星魔音	เจ็ดดาวกระเบื้องเสียงปีศาจ
天使之盾	โล่ทูตสวรรค์	风压剑阵	คำยลกระเบื้องมอญ	绝望光波	คำยลกระเบื้องมอญ	七星魔音	เจ็ดดาวกระเบื้องเสียงปีศาจ	怒海厉啸	สมุทรพิโรธแค้นคำราม
火龙阵	คำยลมังกรเพลิง	龙焱破	เพลิงมังกรกลายสิ้น	化晶	เพลิงมังกรกลายสิ้น	怒海厉啸	สมุทรพิโรธแค้นคำราม	镇海神曲	บทเพลงเทวาทศยบสมุทร
太阳圣剑	กระบี่สุริยันศักดิ์สิทธิ์	爆炎星	ระเบิดแฉาดดาวารา	虎鲸领域	ระเบิดแฉาดดาวารา	镇海神曲	บทเพลงเทวาทศยบสมุทร	破魔 (领域)	(เขตแดน) วินาศปีศาจ
圣光照耀	แสงเทพเจดีย์	烈焰陨落	เปลวเพลิงหินลาวาพุ่ง	天海狂蓝盾	เปลวเพลิงหินลาวาพุ่ง	破魔 (领域)	(เขตแดน) วินาศปีศาจ	舍身技	ทักษะอุทิศชีวิต
天使净化	ทูตสวรรค์ชำระ	诡影神行	เทพเคลื่อนเงาพิกล	怒海惊涛拳	เทพเคลื่อนเงาพิกล	舍身技	ทักษะอุทิศชีวิต	เทพมทรแห่งพิท	เทพสมุทรมทรพิท
天使耀阳	ทูตสวรรค์ฉายาตาม	幽冥寒光	โลกันตร์แสงสะท้อน	照虎画猫镜像肠	โลกันตร์แสงสะท้อน	เทพมทรแห่งพิท	เทพสมุทรมทรพิท	สมุทรแห่งวินาศ	สมุทรแห่งวินาศ
天使之域	พรมแดนทูตสวรรค์	暗影遁行	เงามืดหลบแสง	轰天龙卷寂灭拳	เงามืดหลบแสง	สมุทรแห่งพิท	สมุทรแห่งวินาศ	เกาะป้องกันสามเหลี่ยม	เกาะป้องกันสามเหลี่ยม
天使真身	กายแท้ทูตสวรรค์	天使光炮	ลำแสงทูตสวรรค์	牙影三分	ลำแสงทูตสวรรค์	เกาะป้องกันสามเหลี่ยม	เกาะป้องกันสามเหลี่ยม	เพชรพายุหมุน	เพชรพายุหมุน
海葬	สมุทรฝังร่าง	圆月	จันทร์เพ็ญ	隐身技能	จันทร์เพ็ญ	เพชรพายุหมุน	เพชรพายุหมุน	ตัวเบา	ตัวเบา
魔鲸领域	เขตแดนวาฬปีศาจ	迟缓领域	เขตแดนเชื่องช้า	黑暗领域	เขตแดนเชื่องช้า	ตัวเบา	ตัวเบา	น้ำคั่ง	น้ำคั่ง
月杀	จันทร์สังหาร	重力控制领域	เขตแดนควบคุมแรงโน้มถ่วง	时空技能	เขตแดนควบคุมแรงโน้มถ่วง	น้ำคั่ง	น้ำคั่ง	เหยียบย่ำ	เหยียบย่ำ
碧磷紫毒	พิษสีม่วงของอสรพิษมรกต	新旋风	พายุหมุน	腥风血雨龙卷风	พายุหมุน	เหยียบย่ำ	เหยียบย่ำ		
增速	เพิ่มความเร็ว	银色爪影	กรงเล็บสีเงิน	压杀	กรงเล็บสีเงิน				

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล
九宝有名 一曰力 二曰速 三曰魂 四曰御 五曰攻 六曰增 七曰九宝真身	เก้าสมบัติตั้งกังวาน / เก้าสมบัติเสด็จ เพิ่มพลัง/เพิ่มกำลัง/หนึ่งเรียกพลัง เพิ่มความเร็ว/สองเรียกเร็ว เพิ่มพลังวิญญาณ/สามเรียกวิญญาณ/ซุ่มที่สามเพื่อยุทธวิญญาณ สี่เรียกป้องกัน ห้าเรียกโจมตี หกเรียกเพิ่มพูน เจ็ดเรียก ภายแต่เก้าสมบัติ	分心控制 -四窍恒之心 -五窍散之心 -六窍如意心 -七巧玲珑心	วิชาควบคุมแบ่งใจ ใจคงกระพันสี่ห้อง ใจปรารถนาห้าห้อง ใจสมปรารถนาหกห้อง ใจวิจิตรเจ็ดห้อง	如意之盘 攻击光 环绽放	ภาคสารพัดนึก นต่อยวงแหวนแห่งแสงใจเจ็ด ขาวโลกันต์/ พยศสโลกันต์	日生辉黄金转	แสงทองแห่งสุริยัน จันทร์รา/ สุริยันจันทร์ราโชติวงแหวน สุวรรณ
武魂融合技 复活 神光	ทักษะผสมผสานวิญญาณยุทธ์ ปรุ่กายพระคินชีพ	武魂融合技 龙蛇合击	ทักษะประสานวิญญาณ ยุทธ มังกรอสรพิษใจมดู่	武魂融合技 冥白虎	ทักษะรวมวิญญาณ พยศส ขาวโลกันต์/ พยศสโลกันต์	幽冥白虎破	พยศสขาวโลกันต์ทำลาย/ พยศสโลกันต์ร้ทะเลง

ตารางที่ 3 กลวิธีการแปลชื่อทักษะ/พลังการต่อสู้จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย แบบผสมระหว่างการแปลความหมายกับการทับศัพท์

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล
玄天功	วิชาเสวียนเทียน	千钧蚁皇斩	มดพันจันทรานันพิฆาต	美杜莎的 绝望	ความสิ้นหวังของเมดูซ่า	猛犸三连炮	สามลูกกระเบิดแมมมอธ
流光万丈	ลำแสงหมื่นจั่ง	千钧壁垒	ปราการพันจัน	修罗之境	อาณาชิวหัว	睚眦之怒	หยากจี้เคียดดกาด
昊天九绝	เฮาเทียนเก้าเคล็ดวิชา	凤凰涅槃	พญาหงส์นิพพาน	昊天真身	กายแท้เฮาเทียน	万丈狂澜	คลื่นซัดหมื่นจั่ง
昊天九绝 破 (字诀)	เฮาเทียนเก้าเคล็ดวิชา (เคล็ดวิชาอักษร) ทะเลง	放屁如打雷 天裂地罗三炮	ผายลมดังสายฟ้าฟาด สนั่นฟ้าสะเทือนดิน หลิวซานเผ่า/ผายลมดังสายฟ้าฟาด ก็ก๊อ้ง หัวฟ้าดิน หลิวซานเผ่า	昊天护体	โลกันต์ร่างเฮาเทียน/ เฮาเทียนพิทักษ์กาย	修罗地域 -杀神领域 之修罗地狱	นรกชิวหัว -นรกชิวหัวแห่งเขตแดน เทพสังหาร
昊天九绝之透字诀	อักษรเปิดเผยแห่งเฮา เทียนเก้าเคล็ดวิชา	放屁如烟 雾催眠沉睡罗三炮	ผายลมราวหมอกควัน จงสะกดให้หลับใหล หลิวซานเผ่า	昊天阵法	ค่ายกลเฮาเทียน	修罗领域	เขตแดนชิวหัว
泰坦苍穹炮	ปืนใหญ่โตถานสนั่นภา	放屁如打雷 电火焰罗三炮	ผายลมดังสายฟ้าฟาด สนั่นฟ้าสะเทือนดิน หลิวซานเผ่า	猛犸螺旋弹	กระสุนเกลียวแมมมอธ		
紫极魔瞳之修罗 魔光	ประกายมารชิวหัวแห่ง เนตรปีศาจสีม่วง	美杜莎的凝望	การจ้องมองของเมดูซ่า/ การเพ่งมองของเมดูซ่า	猛犸玄轮	กังจักรแมมมอธทมิฬ		

ตารางที่ 4 กลวิธีที่การแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้จากภาษาจีนเป็นภาษาไทยแบบตั้งชื่อใหม่โดยอิงตามชื่อเดิม

ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล	ภาษาต้นฉบับ	ภาษาฉบับแปล
鬼影迷踪	เงาอุทหลงทิต / คัดลือนโหดดุจเงาพราย / คัดลือนโหดดุจเงาพราย	万佛朝宗 - 武魂融合技	หมื่นสงฆ์เทพพุทธองค์ - ประสานวิญญาณยุทธ์	八段摔 (爆杀八段摔)	菊花残满地伤花 落人断肠	腰弓	คันศรลลตาม/กายาย่อม/ดีดเออ	鬼影迷踪	คันศรลลตาม/กายาย่อม/ดีดเออ
柔技	วิชากายอ่อน.ตัวอ่อน / ทักษะกายอ่อน / วิชากายอ่อน	杯中一阙十三弦 风雨半生尽归一剑	รำสุภา บรรเลงท่วงทำนอง ร้อยเรียงบทกวี มรสุมครึ่งชีวิต หวนสู่หนึ่งกระบี่	万峰毒刺	พายุจักรตกเบญจมาศสังหาร/ เศษดอกเบญจมาศ ทำลายทั้ง พื้นดิน บุหงาไปรอบปราย มาจนพ ทุกซัระทม	乱披风(锤法) - 乱披风(锤)	พิษหมื่นหลักใน	柔技	พิษหมื่นหลักใน
剑吼西风, 气吞山河, 肃心阵	กระบี่คำรามประจิมวายุ โกรธกาสินกิน ชุนเขาธราคร คำยกลจิตแสงก้าวหน้า	凌天一击	บลิตซีฟทะเลงสรรพวิทย์/ ค้อนเดียวสะท้านพิภพ	金蕊泛流霞	ลำแสงเบญจมาศ/ ลำแสงเสถียรของลอยล่อง/เกสร ของเมฆาเห็น	千钧一掷	(ชีวิตต่อ)วายุสะบัดปั่นป่วน/ วายุสะบัดปั่นป่วน แปรดิถีเจ็ด กระบวน	剑吼西风, 气吞山河, 肃心阵	(ชีวิตต่อ)วายุสะบัดปั่นป่วน/ วายุสะบัดปั่นป่วน แปรดิถีเจ็ด กระบวน
虚空之影	เงาไร้ร่าง	固若金汤	สุทธรมณครแข็งแกร่ง	寒英之聚	มณฑลบุผาแห่งหมื่นด	止境	ตะบองเขียนจวิน	虚空之影	ตะบองเขียนจวิน
毒刺麻痹	พิษยาซาทิ่มแทง	孤注一掷	ค้อนพิฆาต	气息结界	ค่ายกลลมปรมาณ	极致翎光	สกัดแดน	毒刺麻痹	สกัดแดน
蛛网束缚	โหดราวใยแมงมุม	蛇龙摆尾	มังกรพหุแก่งทาง	浴血再生	ซูบร่างอปาโลติด	无间而至	มัตถปรการกายบักษ์	蛛网束缚	มัตถปรการกายบักษ์
巍然无象	ปลัดผมีเกลองหม	化鱼	มังกรมัจฉา	凝	แข็ง	高爆发击	ทะเลงมีพลังพลาค	巍然无象	ทะเลงมีพลังพลาค
近身八段摔	แปดกระบวนสังหารประชิดตัว	碧波	ชารามรगत	冰之冻结	น้ำแข็งเกาะตัว	禁之水龙卷	ทะเลงทำลายล้าง	近身八段摔	ทะเลงทำลายล้าง
柔骨锁	อรรถพันเกี่ยว	藤蔓要塞	เถาว์ดักกิ้ง	千锋万盾	พันหนามหมื่นโล	海蛇翻腾	พันระมังกรเด่นหน้า	柔骨锁	พันระมังกรเด่นหน้า
柔骨兔分身	การะต่ายอรรถแยกร่าง	云诡波谲	คลื่นเมฆพิศดาร	破军	ดการจระเข้	幽灵蛇状	นรกอสรพิษคุมขัง	柔骨兔分身	นรกอสรพิษคุมขัง
昊日烈阳	ตะวันฉายกลางฟ้ากระจ่าง	巨灵之掌	ฝ่ามือหัตถ์คาราม	驱散技能	ทักษะขับไล่	冥星碧落刹	ผกายหมีพิศถักเวท	昊日烈阳	ผกายหมีพิศถักเวท
无垠霸刺	หมามเม่นพิศถักอนันต์	凤箫声动	เสียงขลุ่ยหงส์ดังกึกก้อง	圣炎天罚	สิริณไฟลางทัณฑ์	天青寂灭雷霆	ฟ้าสว่างทำลายสยหายฟ้า/ วัมรภคตทำลายสยหายฟ้า	无垠霸刺	ฟ้าสว่างทำลายสยหายฟ้า/ วัมรภคตทำลายสยหายฟ้า
幽冥突刺	การงเล็บโลกกัม	雪窖冰天	หิมะน้ำแข็งทั่วทิศ	太阳喷涌	ดอกทานตะวันพ่นไฟ	泰坦巨星	ไต้ถ่านไฟฟ้า	幽冥突刺	ไต้ถ่านไฟฟ้า
大力金刚掌	ฝ่ามือมหาอาจละ	狼奔始突	หมาป่าอลหม่าน	妖媚	อาคมปีศาจ/มารเสน่ห์	修罗无尽枷锁	ชีวหลัว ปรารถจากพันธะ	大力金刚掌	ชีวหลัว ปรารถจากพันธะ
重力挤压	หลุมดำ/ลงน้ำหนัก	屠龙宝刀	ดาบมังกรหยก	雷鸣爆碎杀	หอกอัสสัมกับาพ/ อสนีระเบิดพิฆาต			重力挤压	หอกอัสสัมกับาพ/ อสนีระเบิดพิฆาต
磐石之御	ศิลาราช	幽冥泉落	หยาดน้ำค้างโลกกัม	雷霆万钧	อสนีบาดหล่นอาภาพ			磐石之御	อสนีบาดหล่นอาภาพ

จากข้อมูลประเภทกลวิธีการแปลที่ผู้แปลใช้ ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์และนำเสนอตัวอย่างได้ดังนี้

1. การแปลความหมาย

จากการวิเคราะห์พบว่า ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลความหมาย จำนวน 420 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 82.51 (รายละเอียดดังตารางที่ 2) เป็นกลวิธีที่ผู้แปลเลือกใช้มากที่สุด เพราะทำให้ผู้รับชมได้รรถรสจากการแปลโดยเอาความหมายตามภาษาต้นฉบับ มีความหมายตรงกัน แต่ด้วยวัฒนธรรมด้านการใช้ภาษาส่งผลให้การแปลมีความแตกต่างกันบ้าง แม้จะใช้กลวิธีการแปลความหมายเป็นส่วนมากก็ตาม ได้แก่

1.1 ด้านโครงสร้างทางไวยากรณ์ เช่น 风刀霜剑 แปลว่าดาบวายุกระบี่น้ำค้าง 读心术 แปลว่าวิชาอ่านใจ มีความแตกต่างกันที่ตำแหน่งการวางส่วนคำหลักกับส่วนคำขยาย โดยในภาษาจีน ส่วนคำขยายจะวางด้านหน้าส่วนคำหลักหรือส่วนคำที่ถูกขยาย ซึ่งสลับกันกับโครงสร้างของภาษาไทย ที่ส่วนคำขยายจะวางด้านหลังส่วนคำหลักหรือส่วนคำที่ถูกขยาย

1.2 ด้านการใช้คำซึ่งเป็นการแปลความหมายแบบเพิ่มคำ เช่น 真实世界 โลกแห่งที่แท้จริง 飞行蘑菇肠 ไส้กรอกเห็ดสลายปีกบิน และการแปลตามความหมายแบบลดคำ เช่น 一千零一夜 พันหนึ่งราตรี 永恒之创 บาดแผลนิรันดร์ ลักษณะการแปลแบบเพิ่มและลดคำ กระทบกับการสื่อความหมายของชื่อตามภาษาต้นฉบับเล็กน้อย แต่กระชับได้ใจความและมุ่งเน้นให้ผู้รับชมทราบรูปแบบที่มาของพลังการต่อสู้

1.3 การแปลเอาความ โดยนำชื่อมาจากฉาษาและลักษณะเฉพาะของตัวละคร ทำให้ผู้รับชมทราบลักษณะเฉพาะของทักษะและพลังการต่อสู้ได้ในเวลาอันรวดเร็ว เช่น 大力金刚掌 ฝ่ามือมหาอจละ และ 不动明王盾 โล่อจละ ที่เป็นชื่อพลังการต่อสู้ของเจ้าวู้จี้ (赵无极) ตัวละครที่มีฉายาว่า 不动明王 ซึ่งผู้แปลได้แปลว่าอจละ มีวิญญาณยุทธ์ประจำตัวคือ 大力金刚熊 หมิเหล็กสะท้านภพ คณะผู้แปลเลือกใช้คำและความหมายในการแปลชื่อพลังการต่อสู้จากฉาษาของตัวละคร แม้ว่าชื่อพลังการต่อสู้จะไม่ปรากฏฉาษาในภาษาต้นฉบับก็ตาม ชื่อทักษะและพลังการต่อสู้มีการนำสุภาษิตจีนมาตั้งชื่อ ซึ่ง

หากแปลให้เข้าใจตามความหมายที่แท้จริงจะค่อนข้างยาว จึงแปลแบบกระชับตรงตามรูปสำนวน หรือแปลให้ครอบคลุมสั้น ๆ ให้ผู้รับชมทำความเข้าใจได้ตามบริบทและลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพลังการต่อสู้สั้น ๆ เช่น 海纳百川 แปลว่า มหาสมุทรโอบร้อยธารา 乱披风 九九归一 แปลว่า วายุสะบัดปั่นป่วน เก้า เก้า หวนเป็นหนึ่ง 风起云涌 แปลว่า พายุเมฆา 森罗万象 แปลว่า สรรพสิ่งทั้งหลาย เป็นต้น

ลักษณะการแปลข้างต้นยังใช้กับชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ของตัวละครบางตัวที่มีการร้ายคาถา เช่น เอ้าซือซ่า (奥斯卡) ตัวละครที่มีวิญญาณยุทธ์เป็นไส้กรอก เมื่อต้องการใช้พลังสร้างไส้กรอกมาถอนพิษหลังจากได้รับบาดเจ็บ จะร้ายคาถาตามลักษณะพลังของตน คือ 鲜嫩可口 小腊肠 แปลว่า อร่อยสดใหม่ ไส้กรอกจิ๋ว หากในเนื้อเรื่องมีการสนทนาและกล่าวถึงชื่อทักษะหรือพลัง จะเรียกทักษะนี้ว่า 解毒小腊肠 แปลว่า ไส้กรอกถอนพิษ นิ่งเฟิงจื่อ (宁凤致) ตัวละครที่มีวิญญาณยุทธ์เป็นเจ็ดขี้หรือหอกแก้วเจ็ดสมบัติ เมื่อต้องการเสริมพลังการต่อสู้ด้านความเร็วให้ผู้อื่นจะร้ายคาถาว่า 七宝转出有琉璃 七宝有名 二曰速 แปลว่า เจ็ดสมบัติกระจายแก้ว เจ็ดสมบัติเลื่องชื่อสองเรียกเร็ว

นอกจากนี้ยังมีชื่อเป็นคำกลอนอยู่เล็กน้อย เช่น อวี่เทียนซิน (玉天心) ตัวละครที่มีพลังวิญญาณเกี่ยวกับบราซามังกรสายฟ้า 风卷雨来云遮日, 龙游九霄玉天雷 แปลว่า พายุเกลียวพริ้วพร่าเมฆบังตะวัน มังกรท่องแก่นภา อัสนีหยกสวรรค์ และ เฉินซิน (尘心) หรือพรหมยุทธ์กระบี่ (剑斗罗) ตัวละครที่วิญญาณยุทธ์ประจำตัวเป็นกระบี่เจ็ดสังหาร ตัวอย่างการร้ายกลอนเมื่อใช้พลัง เช่น 七杀惊雷起, 一剑破长空 แปลว่า เจ็ดสังหารอสนีเลื่อนลั่นหนึ่งกระบี่ทะลวงเวหา เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบกลวิธีการแปลโดยใช้คำไวพจน์ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และเสน่ห์ของสื่อภาพยนตร์ การ์ตูน ตลอดจนนวนิยายกำลังภายในของจีนในประเทศไทย เช่น เสือ มักจะใช้ว่า พยัคฆ์ ในเนื้อเรื่องก็มีปรากฏจำนวนมาก เช่น คำว่า ลม พายุ วายุ ใช้ชื่อพลังการต่อสู้ 乱披风之舞

แปลว่า ระเบิดพายุสะบัดปั่นป่วน 腥风血雨龙卷风 พายุหมุนฝนดาวเลือด คำว่า ดาว ดารา ดาราระ ใช้ชื่อ การต่อสู้เป็นค่ายกล คือ 五芒归位 แปลว่า เเบญจดาราดำ คี้นตำแหน่ง และพลัง 七星魔音 แปลว่า เจ็ดดาราระ เสียงปีศาจ และคำว่า ท้องฟ้า เวหา สวรรค์ ปรากฏในชื่อ พลัง 凤翼天翔ปีกพญาหงส์เหินเวหา 凤凰啸天 击เสียงคำรามพญาหงส์ทลายสวรรค์ เป็นต้น

2. การแปลผสมระหว่างการแปลความหมายกับการทับศัพท์

โดยทั่วไปมักพบในกรณีที่ต้องแปลชื่อเฉพาะจากเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยพบชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ในลักษณะดังกล่าว จำนวน 26 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 5.10 (รายละเอียดดังตารางที่ 3) ผู้แปลใช้กลวิธีนี้ในการแปลน้อยที่สุด จากการวิเคราะห์ พบว่า มีการแปลผสมระหว่างการแปลความหมายกับการทับศัพท์ โดยชื่อที่ใช้คำทับศัพท์เป็นชื่อเฉพาะที่มาจากชื่อตัวละคร ชื่อพลังหรือเคล็ดวิชา และชื่อสำนักวิชญาณยุทธ์ในเรื่อง ผู้แปลจึงคงชื่อนั้น ๆ ไว้ เช่น 玄天功วิชาเสวียนเทียน 昊天阵法 ค่ายกลเห่าเทียน 昊天九绝之透字诀 อักษรเปิดเผยแห่งเห่าเทียนเก้าเคล็ดวิชา

พบการใช้คำที่ไม่มีในภาษาไทย ได้แก่ คำเรียกหน่วยมาตราซึ่งตรงวัดของจีน เช่น คำว่า 丈 จากชื่อ 万丈狂澜คลื่นซัดหิมันจั้ง 流光万丈ลำแสงหิมันจั้ง คำว่า 钧 จากชื่อ 千钧蚁皇斩มดพันจวินราชันพิฆาต 千钧壁垒ปราการพันจวิน รวมถึงชื่อสัตว์ที่ชาวไทยไม่คุ้นเคย เช่น หยาจ้อ สัตว์มงคลที่เป็นหนึ่งในลูกมังกรทั้งเก้าตามตำนานโบราณของชาวจีน ชื่อพลังตามภาษาต้นฉบับใช้ว่า 睚眦之怒 เนื่องจากไม่มีคำเรียกชื่อ หยาจ้อเป็นของไทยเอง ผู้แปลจึงใช้กลวิธีการแปลผสมระหว่างการแปลความหมายกับการทับศัพท์ แปลว่า หยาจ้อเดือดดาล (สะกดตามต้นฉบับ) เป็นต้น

3. การตั้งชื่อใหม่โดยอิงชื่อตามภาษาต้นฉบับ

วิธีการนี้สอดคล้องกับหลักการแปลโดยการตั้งชื่อใหม่ของกนกพร นุ่มทอง และศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม (Numtong & Likhidcharoentham, 2019) กล่าวคือ ตั้งชื่อใหม่ให้สัมพันธ์กับลักษณะพิเศษของชื่อเฉพาะ ชื่อทักษะ และพลังการต่อสู้ที่ปรากฏในเรื่องมิใช่คำศัพท์บัญญัติ

ดังนั้นเพื่อให้ผู้รับชมเข้าใจง่าย เข้าถึงอรรถรส อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับคำเดิม ผู้แปลของแอปพลิเคชัน WeTV จึงใช้กลวิธีแปลโดยการตั้งชื่อใหม่ พบจำนวน 63 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 12.37 (รายละเอียดดังตารางที่ 4) ใช้การปรับคำหรือเพิ่มคำร่วมด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบพลังการต่อสู้หรือวิชญาณยุทธ์ประจำตัวของตัวละคร เช่น 禁之水龙卷พันธะมังกรเล่นน้ำ 海蛇翻腾งูทะเลม้วนกาย 万蜂毒刺พิษหิมันเหล็กใน 无垠霸刺 หนามเม่นพิชิตอนันต์ 巨灵之掌ฝ่ามือหิมิศำราม 太阳喷涌ดอกทานตะวันพ่นไฟ ชื่อพลังการต่อสู้ที่เป็นกลอน ก็ใช้การปรับและเพิ่มคำ เช่น 杯中一阙十三弦, 风雨半生尽归一 รั้วสุรา บรรเลงท่วงทำนอง ร้อยเรียงบทกวี มรสุมครึ่งชีวิต หวนสู่หนึ่งกระบี่ และ 剑吼西风, 气吞山河, 肃心阵 กระบี่ คำรามประจิมวาโย โกรธากลืนกินขุนเขาธารา ค่ายกลจิตแสงง้าวหน้า เป็นต้น

ในเนื้อเรื่องมีการแปลชื่อทักษะหรือพลังการต่อสู้จากชื่อของตัวละครร่วมกับรูปแบบของพลังการต่อสู้ที่ผู้แปลนำมาแปลโดยการตั้งชื่อทักษะหรือพลังการต่อสู้ด้วยคำใหม่ แบ่งเป็นสองส่วน คือ ส่วนหนึ่ง มิได้แปลตามความหมายตามชื่อ อีกส่วนหนึ่ง ยังคงชื่อตัวละครที่เป็นเจ้าของพลังหรือวิชญาณยุทธ์ของตัวละครนั้นไว้ เช่น ตัวละครชื่อ เซียนจวิน (千钧) ใช้พลัง 千钧一掷ตะบองเซียนจวิน ตัวละครชื่อ ไท่ถัน (泰坦) ซึ่งเป็นมหาวานรยักษ์ในป่า ใช้พลัง 泰坦巨星 ไท่ถันมหโฬพาร ตัวละครชื่อ เสี่ยวอู่ (小舞) วิชญาณยุทธ์ประจำตัวคือ 柔骨兔 ซึ่งผู้แปลได้แปลว่า กระต่ายอรชร ใช้พลัง 柔骨锁 จึงแปลว่า อรชรพันเกี่ยว เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีการแปลตั้งชื่อใหม่ตามวิชญาณยุทธ์ประจำตัวของตัวละคร แม้ว่าชื่อตามภาษาต้นฉบับจะเป็นสุภาษิตจีนก็ตาม เช่น 孤注一掷 ค้อนพิฆาต 云诡波谲 คลื่นเมฆพิศดาร และมีการแปลที่ไม่ได้ตั้งชื่อให้เกี่ยวข้องกับวิชญาณยุทธ์ประจำตัวของตัวละครเลย ได้แก่ 固若金汤 สุวรรณนครแข็งแกร่ง

2. ข้อผิดพลาดในการแปล

ลักษณะชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ที่ปรากฏในเรื่องมีหลากหลายรูปแบบ กล่าวคือ เป็นคำตั้งแต่ 1 พยางค์ขึ้นไป

รวมถึงรูปแบบสัญลักษณ์จีน 4 พยางค์ มีแบบรายคาถา และโคลงกลอนสั้น ๆ ขณะใช้พลังในการต่อสู้ จากจำนวนคำในการแปลชื่อที่ปรากฏ แสดงถึงความพยายามรักษาความหมายในเนื้อหาให้ตรงหรือใกล้เคียงตามต้นฉบับ เช่นเดียวกับนิยามของ Nida (1969) ในขณะเดียวกันนอกเหนือจากการรักษารูปแบบของต้นฉบับไว้พร้อม ๆ กับคงความหมาย ก็สามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการเสนอความหมายได้บ้างตามความเหมาะสม สอดคล้องกับความหมายของการแปลของสัญฉวี สายบัว (Saibua, 2017) การแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ของผู้แปลสอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าวในภาพรวม อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบปัญหาการแปลผิดพลาด ดังนี้

1. การแปลความหมายผิด พบ 2 ลักษณะ ได้แก่

1.1 การแปลจำนวนที่ปรากฏในชื่อพลังการต่อสู้ ได้แก่ 疾风魔狼七十二连斩 แปลเป็นหมาป่าอสูรพายุสลาตัน บันสามสิบหกลูกโซ่ ในตอนที่ 228 ซึ่งควรแปลเป็น หมาป่าอสูรพายุสลาตัน บันเจ็ดสิบสองลูกโซ่

1.2 การแปลชื่อพลังการต่อสู้ที่คล้ายกันผิด ได้แก่ 紫极神光 ซึ่งส่วนมากคณะผู้แปลได้แปลไว้ว่าแสงเทพสีม่วง แต่ในตอนที่ 118 แปลผิดเป็น เนตรปีศาจสีม่วง ซึ่งเป็นชื่อแปลของ 紫极魔瞳 โดย紫极 หมายถึง สีม่วง 魔瞳 หมายถึง เนตรปีศาจ

2. การเลือกใช้คำแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ไม่เป็นเอกภาพ

การแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ไม่ตรงกันในบางตอน คือชื่อทักษะการต่อสู้เดียวกัน แปลออกมามากกว่า 1 แบบ ความหมายเหมือนหรือใกล้เคียงกัน แต่เลือกใช้คำต่างกัน ซึ่งบางชื่อมีคำไวพจน์ ลักษณะดังกล่าวมีจำนวน 52 ชื่อ เช่น 凤凰火线 แปลเป็น สายอัคคีพญาหงส์ และ สายอัคนีพญาหงส์ 锁神环 แปลเป็น วงแหวนเทพกักขัง และ วงแหวนตรึงเทวะ 吸血蛛刺 แปลเป็น หนามแมงมุมดูดเลือด และ หนามแมงมุมสูบลีหิต 猫鹰真身 แปลเป็น ร่างแท้จริงแห่งนกเค้าแมว และ กายแท่นกฐก 融环技能 แปลเป็น ทักษะวงแหวนหลอม และ ทักษะผสานวงแหวน เป็นต้น จากการสืบค้น ไม่ปรากฏชื่อผู้แปล ผู้วิจัยจึงสันนิษฐาน

ว่ามีผู้แปลมากกว่า 1 คน และในช่วงที่ดำเนินการแปลอาจมีการแบ่งหรือสลับตอนกันแปล จึงเป็นสาเหตุให้ชื่อที่ปรากฏไม่เป็นเอกภาพ

3. การสะกดคำผิดโดยใช้รูปวรรณยุกต์ผิด

ลักษณะดังกล่าวพบในชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ที่ใช้กลวิธีการแปลผลระหว่างการแปลความหมายกับการทับศัพท์ ผู้แปลเลือกใช้การทับศัพท์จากภาษาจีนกลางแปลเป็นภาษาไทย แต่มีการสะกดวรรณยุกต์ผิดเสียงจำนวน 2 คำ จากชื่อทักษะและพลังที่ปรากฏในเรื่องจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่ คำว่า ไท่ถาน จากชื่อพลัง 泰坦苍穹炮 ปืนใหญ่ไท่ถานสนั่นภา ซึ่งควรสะกดเป็น ไท่ถัน และ คำว่า หยาจื่อ จากชื่อพลัง 睚眦之怒 หยาจื่อเดือดดาล ควรสะกดเป็น หยาจื่อ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษากลวิธีการแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ที่ปรากฏในการ์ตูนเรื่อง ตำนานจอมยุทธ์ภูตถึงซาน (斗罗大陆) จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ผลการศึกษาประเภทของกลวิธีการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย และชื่อผิดพลาดในการแปล ดังนี้

1. การศึกษาประเภทของกลวิธีการแปลชื่อทักษะการต่อสู้จากภาษาจีนเป็นภาษาไทยจากจำนวนทั้งสิ้น 509 ชื่อ พบว่า ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 3 แบบ ได้แก่ การแปลความหมาย จำนวน 420 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 82.51 ใช้กลวิธีนี้ในการแปลมากที่สุด การแปลผลระหว่างการแปลความหมายกับการทับศัพท์ จำนวน 26 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 5.10 ใช้กลวิธีนี้ในการแปลน้อยที่สุด และการตั้งชื่อใหม่โดยอิงชื่อตามภาษาต้นฉบับ จำนวน 63 ชื่อ คิดเป็นร้อยละ 12.37 ซึ่งมีการใช้กลวิธีการแปลความหมายมากที่สุด ปรับเพิ่มลดคำบ้างเล็กน้อย รักษาความหมายของชื่อตามต้นฉบับ จะเห็นได้ว่า ไม่พบการแปลทับศัพท์ซึ่งไม่สอดคล้องกับกลวิธีที่พบได้ทั่วไป 3 กรณีข้างต้น พบการแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้โดยใช้วิธีทับศัพท์อยู่ในกลวิธีการแปลผลระหว่างการแปลความหมายและการแปลทับศัพท์เท่านั้น ผู้แปลใช้ภาษาจีนกลาง ไม่พบการแปลเป็นภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋ว แม้ว่าจะยังได้รับอิทธิพลจากกลยุทธ์การต่อสู้ ดังที่เคยพบในนิยายหรือ

ภาพยนตร์กำลังภายใน เช่น ยังมีชื่อเคล็ดวิชา มีระดับหรือจำนวนชั้นของพลัง มีค่ายกล ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องก็ตาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้แปลต้องการสื่อความหมายให้ผู้รับชมเข้าใจได้ง่าย จึงเลือกใช้กลวิธีการแปลความหมายในการแปลมากที่สุด ไม่ใช่วิธีการทับศัพท์โดยไม่จำเป็น อีกทั้งชื่อทักษะและพลังในการต่อสู้ที่ปรากฏ ยังไม่เคยมีผู้แปลเป็นภาษาไทยมาก่อน ยังมีชื่อที่ใช้โดยทั่วไปจนเป็นที่ยอมรับ แม้การดูจะได้รับความนิยมมาก แต่ก็ยังไม่ถึงขั้นนำคำศัพท์ไปใช้กันอย่างแพร่หลาย

2. ข้อแปลผิดพลาดในการแปลชื่อทักษะและพลังในการต่อสู้ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การแปลความหมายผิด 2) การเลือกใช้คำแปลชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ไม่เป็นเอกภาพ 3) การสะกดคำผิดโดยใช้รูปวรรณยุกต์ผิด

อภิปรายผลการวิจัย

บทความนี้จะแบ่งการอภิปรายออกเป็น 2 ประเด็น โดยแบ่งเป็นด้านการศึกษาวิธีการแปลและข้อผิดพลาดในการแปล ดังนี้

1. ในการศึกษาวิธีการแปลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำหลักการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาไทยเป็นภาษาจีน และจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยของ กนกพร นุ่มทอง และศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม (Numtong & Likhidcharoentham, 2019) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ซึ่งนอกจากกล่าวถึงหลักการแปล 4 วิธี คือ วิธีการทับศัพท์ แปลความหมาย ผสมระหว่างการแปลความหมายและการทับศัพท์ และแปลโดยใช้วิธีตั้งชื่อใหม่ ยังได้กล่าวถึงกรณีที่พบโดยทั่วไปเมื่อแปลชื่อเฉพาะจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยไว้ 3 กรณี คือ การทับศัพท์ แปลความหมาย และผสมระหว่างการแปลความหมายกับการทับศัพท์ ซึ่งผู้วิจัยไม่พบการแปลทับศัพท์ พบเพียงการแปลความหมาย และการแปลผสมระหว่างการแปลความหมายซึ่งเป็นกรณีที่พบได้ทั่วไปเมื่อแปลชื่อเฉพาะจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย และพบการตั้งชื่อใหม่ที่เป็นหลักในการแปลชื่อเฉพาะภาษาไทยเป็นภาษาจีน โดยอิงจากชื่อตามภาษาต้นฉบับ จากการวิเคราะห์ข้างต้นประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

1.1 อิทธิพลจากสื่อบันเทิงแนวกำลังภายในในอดีตส่งผลมาถึงปัจจุบัน

ชื่อหรือคำเรียกที่ปรากฏในเรื่อง ส่วนมากมีความแตกต่างจากแนวกำลังภายใน เช่น เรียกว่า พลังวิญญาณ (魂力) บ้าง ทักษะวิญญาณยุทธ (魂技) บ้าง จึงเน้นไปที่ทักษะที่ค่อนข้างเหนือธรรมชาติ แต่ก็ยังคงเอกลักษณ์ในการตั้งชื่อทักษะหรือพลังการต่อสู้ ในเนื้อเรื่องจึงยังปรากฏคำที่มักใช้ในภาพยนตร์ ละครและนวนิยายกำลังภายในอยู่บ้าง เช่น 昊天九绝之透字诀 อักษรเปิดเผย แห่งเฮาเทียนเก้าเคล็ดวิชา 玄天功 วิชาเสวียนเทียน 昊天阵法 ค่ายกลเฮาเทียน 蓝银突刺阵 ค่ายกลหนามหญ้าเงินคราม เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ยังมีคำว่าเคล็ดวิชา (诀) วิชา (功) และค่ายกล (阵法) ต่าง ๆ ปรากฏร่วมกันกับชื่อพลังและทักษะการต่อสู้ในเรื่อง สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลจากนวนิยาย ละคร และภาพยนตร์กำลังภายในของประเทศจีนยังคงซึมซับอยู่ในตัวตนของชาวจีน ผู้สร้างสรรค์งานวรรณกรรมและสื่อบันเทิง

1.2 กลวิธีการแปลมีความสัมพันธ์กับลักษณะการตั้งชื่อทักษะและพลังการต่อสู้

การตั้งชื่อทักษะและพลังการต่อสู้ของชาวจีนมีจำนวนการใช้ตัวอักษรหลากหลาย ตั้งแต่จำนวน 1 พยางค์ขึ้นไป มักเป็นพยางค์คู่ มีการนำสุภาษิตจีน 4 พยางค์ มาใช้เป็นชื่อพลังในการต่อสู้ และปรากฏลักษณะการร้ายคาถา และโคลงกลอนสั้น ๆ เมื่อตัวละครจะแสดงพลังการต่อสู้ ป้องกันตัวหรือเสริมพลังให้กับตนเอง และผู้อื่น ผู้แปลจึงใช้กลวิธีการแปลในแบบแปลความหมายเป็นส่วนมาก ใช้คำกระชับ เข้าใจได้รวดเร็ว เมื่ออ่านคำบรรยายขณะตัวละครต่อสู้เพื่อคงเอกลักษณ์เฉพาะของทักษะและพลังของตัวละครให้ผู้รับชมเข้าถึงอรรถรสได้เป็นสำคัญ จากการวิเคราะห์ดังกล่าว สวนทางกับผลการศึกษาวิจัยกลวิธีการแปลชื่อเฉพาะที่ผ่านมา ซึ่งมีแนวโน้มในการใช้กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ หรือถอดเสียงมากกว่า กลวิธีการแปลแบบตั้งชื่อใหม่ก็มีได้นำไปใช้มากเท่าการแปลชื่อเฉพาะจากผลการวิจัยเรื่องอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะความต้องการของกลุ่มผู้รับสารไม่ตรงกันก็เป็นได้ นอกจากนี้ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ก็พบว่า มีการใช้คำไวพจน์จำนวนมาก เป็นการเพิ่มสีสันของสื่อบันเทิงจีนแนวกำลังภายในสำหรับชาวไทย เช่น 白虎流星雨 ฝนดาวตกพยัคฆ์ขาว เลือกแปลด้วยคำว่า พยัคฆ์ ไม่ใช่คำว่า เสือ เป็นต้น

1.3 มีแนวโน้มในการเลือกภาษาจีนกลางที่ใช้ทับศัพท์เมื่อแปลชื่อเฉพาะ ในประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเรียนภาษาจีนกลางมากขึ้น สื่อการเรียนการสอน แม้กระทั่งสื่อบันเทิงก็ได้รับอิทธิพลจากการใช้ภาษาจีนกลางมากกว่าในอดีต การแปลชื่อเฉพาะ ชื่อทักษะและพลังในการต่อสู้จากในเรื่อง หากผู้แปลต้องใช้กลวิธีการแปลแบบผสมระหว่างการแปลความหมายกับการแปลทับศัพท์ ผู้แปลจึงเลือกใช้ภาษาจีนกลาง มิใช่ภาษาแต่จีนหรือสกริปต์ในวรรณกรรมหรือสื่อบันเทิงแบบที่ผู้วิจัยเคยพบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้ผู้แปลไม่ใช้กลวิธีการแปลทับศัพท์ ผู้วิจัยจึงไม่พบการแปลทับศัพท์ในเรื่อง และมีสาเหตุมาจากชื่อทักษะและพลังในการต่อสู้ที่ปรากฏ มีใช้ศัพท์บัญญัติ มีใช้ศัพท์ที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย และมีใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศ หรืออาจเป็นเพราะความเฉพาะของตัวชื่อทักษะและพลังการต่อสู้เอง เมื่อพิจารณาจากลักษณะทักษะและพลังการต่อสู้ที่ปรากฏในเรื่องแล้วก็ถือว่ามีความแปลกใหม่ แตกต่างจากวรรณกรรมนวนิยาย ภาพยนตร์และการ์ตูนที่ผ่านมา สร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับผู้รับชม รวมทั้งผู้แปลอยู่เป็นอันมาก ในขณะที่การ์ตูนแอนิเมชันจีนแนวแฟนตาซี ยังเข้ามาในประเทศไทยไม่มากและไม่มากนัก จึงยังไม่เกิดวงศัพท์ที่นิยมใช้ซ้ำ หรือเรียกชื่อเฉพาะซ้ำกันอย่างแพร่หลาย อีกทั้งตัวเลือกในการเข้าถึงสื่อแต่ละช่องทางมีได้จำกัดแบบในอดีต อาจส่งผลกระทบต่อให้กลุ่มผู้รับชมมีจำนวนน้อยลง จึงยังไม่เกิดกระแสการใช้คำทับศัพท์ในแบบที่ผ่านมาก็เป็นได้

2. สำหรับข้อผิดพลาดในการแปล ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลพยายามรักษาความหมายในเนื้อหาให้ตรงหรือใกล้เคียงตามต้นฉบับ เช่นเดียวกับนิยามของ Nida (1969) ในขณะเดียวกันนอกเหนือจากรักษารูปแบบของต้นฉบับไว้พร้อม ๆ กับคงความหมาย และเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการเสนอความหมายตามความเหมาะสม สอดคล้อง

กับความหมายของการแปลของสัญฉวี สายบัว (Saibua, 2017) ในภาพรวมจึงสอดคล้องกับแนวคิดข้างต้น แต่จากข้อผิดพลาดในการแปล ผู้วิจัยคาดว่ามาจากปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ 1. ผู้แปลมิได้มีคนเดียว ระหว่างการแปลมีการแบ่งหรือสลับต่อนกันแปลโดยไม่ได้เจรจาตกลงกัน เรื่องการเลือกใช้คำศัพท์ให้เป็นแบบเดียวกัน การแปลชื่อทักษะและการต่อสู้จึงไม่เป็นเอกภาพ และ 2. เนื้อหาคำบรรยายฉบับแปลไม่ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องทั้งความถูกต้องของสำนวนแปล ตลอดจนการสะกดคำวรรณยุกต์ จึงพบการแปลผิดพลาดคลาดเคลื่อน

ข้อเสนอแนะ

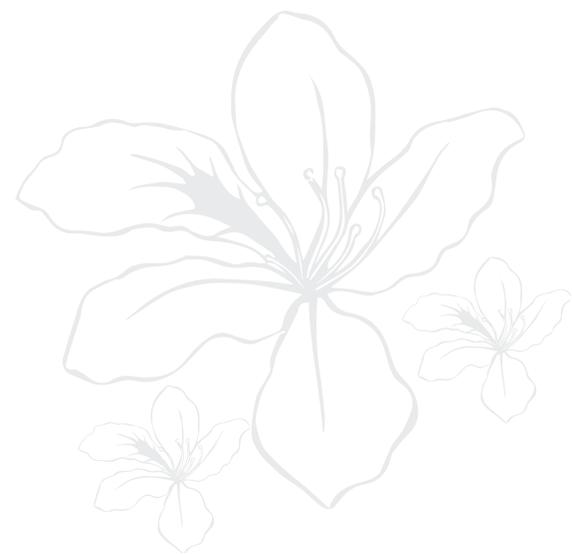
ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นกรณีศึกษาในการเรียนการสอนรายวิชาการแปลได้ และเป็นตัวอย่างให้ผู้สนใจที่จะศึกษาวิจัยด้านการแปลภาษาจีน-ภาษาไทยได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิธีการแปลคำชื่อเฉพาะและคำศัพท์ที่ปรากฏในการ์ตูน ภาพยนตร์ ละครซีรีส์ หรืออาจเป็นนวนิยาย เรื่องสั้นใหม่ ๆ ที่แปลจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยเพิ่มเติมในด้านอื่น เช่น การ์ตูน ภาพยนตร์ ละครซีรีส์ นวนิยาย แนวอิงประวัติศาสตร์ หรือแนวย้อนยุคข้ามมิติ แนวเทพเซียนที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมความเชื่อของชาวจีน

2. ควรมีการศึกษาการแปลคำศัพท์เฉพาะจากสื่อประเภทอื่น ๆ เช่น คำศัพท์ที่ปรากฏในช่องทางการขายสินค้าออนไลน์จากประเทศจีน ซึ่งมักปรากฏคำศัพท์ที่ใช้ในวงการธุรกิจ ตลอดจนคำศัพท์เฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์

เอกสารอ้างอิง

- Duangmala, V. & Numtong, K. (2022). A study of translation strategies and errors in translating cultural words and phrases from Thai to Chinese in “Rang Zong” movie subtitles. *Chinese Studies Journal. Kasetsart University, 15(2)*, 251–291. [In Thai]
- Gong, S. F. (2019). Research on translation of the culture – loaded word in Chinese cartoons ——Take “Uproar in heaven” and “Nezha conquers the dragon king” as examples. *Journal of Xinzhou Teacher University. Xinzhou Teacher University, 35(3)*, 83–87. [In Chinese]
- Jantapan, K. & Chawla, C. (2022). An analysis of strategies used in translating Chinese period drama (古装) titles into Thai. *Chinese Studies Journal. Kasetsart University, 15(1)*, 33–71. [In Thai]
- Kittopakarnkit, K. (2020). Translating Thai horror film titles into Chinese: Strategies and analysis. *Life Sciences and Environment Journal. Pibulsongkram Rajabhat University, 21(2)*, 354–373. [In Thai]
- Nida, E. A. & Taber, C. R. (1969). *The theory and practice of translation, with special reference to bible translating*. Leiden: E.J Brill.
- Numtong, K. (2009). A study of the translation of Chinese literature on Sai Han during the reign of King Rama I. *Journal of Studies in the Field of Humanities. Kasetsart University, 16(2)*, 86–98. [In Thai]
- Numtong, K. & Likhidcharoentham, S. (2019). Principles and precautions in translating Chinese–Thai language and Thai–Chinese language. *Chinese Studies Journal. Kasetsart University, 12(2)*, 105–151. [In Thai]
- Numtong, K. (2022). The translation techniques for Chinese fictional prose into Thai: From past to present. *Sinsat: Liberal Arts Thesis for the 60th Anniversary of the Faculty of Liberal Arts Thammasat University* (pp. 525–565). Nonthauri: Read Journal. [In Thai]
- Pinpongsub, J. (2018). The method of translating the title of Thai movies to Chinese. *Veridian E Journal: Humanities, Social Sciences and Arts. Silpakorn University, 11(3)*, 1471–1491. [In Thai]
- Pongprasit, T. & Petcharathip, K. (2021). A study of characteristics and strategies for translating prohibited words in the Chinese to Thai subtitles of the Chinese Boys’ love series: A case study of the boys love series “Addicted”. *Chinese Studies Journal. Kasetsart University, 14(2)*, 265–306. [In Thai]
- Saengjantanu, E. (2020). Translating Thai drama titles and Thai TV series titles into Chinese: Strategies and analysis. *Journal of Humanities. Chiang Mai University, 21(1)*, 116–136. [In Thai]
- Saibua, S. (2017). *Principles of translation*. (9th ed.). Bangkok: Thammasat University Press. [In Thai]
- Srivichien, Y. & Netsombutphol, J. (2021). Translation strategies of Chinese series titles in WeTV application to Thai language. *Journal of Humanities and Social Sciences. Suratthani Rajabhat University, 13(2)*, 155–175. [In Thai]
- Tosanguan, K. (2022). A study of Thai translation name patterns of Chinese horror films titles from 1980 to 2013. *HUSO Journal of Humanities and Social Sciences. Phranakhon Rajabhat University, 6(2)*, 52–67. [In Thai]
- Woralaknakul, M. (2017). An analytical study of the methods used in translating the martial arts novel, Lian Cheng Jue (A Deadly Secret). *Journal of Humanities and Social Sciences Prince of Songkla University, 13(2)*, 79–103. [In Thai]
- Wen, R. M. (2022). Subtitle Translation of Chinese Animated Film from the Perspective of Adaptation Theory: Nezha, I Am the Destiny as an Example. *Open Access Library Journal, 9*, 1–9.
- Zhang, W. (2020). *Soul land (斗罗大陆)*. Retrieved from <https://shorturl.asia/iB1qI> [In Thai]

การศึกษาประเด็นทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนาหนังสือเรียน
รายวิชาภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษาของไทย¹
A STUDY ON CULTURAL AND REGULATORY ISSUES TO DEVELOP CHINESE FOR
AIRLINE BUSINESS TEXTBOOKS IN THAI HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

ตงตง ฉิน², จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ^{3*} และ ณัฐกานต์ ทวีวัฒนเศรษฐ์⁴

Dongdong Qin², Chatuwit Keawsuwan^{3*} and Nathakarn Thaveewatanaseth⁴

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เลขที่ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 ประเทศไทย^{2, 3, 4}
Kasetsart University, 50 Ngam Wong Wan Road, Lat Yao Sub-district, Chatuchak District, Bangkok 10900 Thailand^{2, 3, 4}

*Corresponding author E-mail: chatuwit.k@ku.th

(Received: 8 May, 2024; Revised: 9 Oct, 2024; Accepted: 21 Oct, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการจัดเนื้อหาในประเด็นความรู้ทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในหนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบิน จำนวน 16 เล่ม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเสนอแนวคิดการจัดการเนื้อหาในหนังสือเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) หนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบินมีจำนวนเพียง 2 เล่ม ที่เรียบเรียงเนื้อหาทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในบทเรียนโดยตรง 2) ไม่พบหนังสือที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติที่ตรงตามมาตรฐานอาชีพแห่งชาติครบทุกประเด็น 3) ความรู้ทางวัฒนธรรมบางประเด็นจำเป็นต้องเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ดังนั้นการถ่ายทอดผ่านเนื้อหาเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ จำเป็นต้องอาศัยสื่อสารสนเทศอื่น ๆ ประกอบการจัดการเรียนการสอน 4) ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงและใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันโดยไม่ยึดแบบเรียนเป็นสำคัญ สิ่งสำคัญที่สุดที่ต้องมีในหนังสือเรียนคือหัวข้อที่ครบถ้วนตามมาตรฐานอาชีพแห่งชาติ

คำสำคัญ: ภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ, ภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบิน, วัฒนธรรม, ระเบียบแนวปฏิบัติ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกเรื่อง การศึกษาแนวทางการเรียบเรียงหนังสือเรียนภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบิน

² นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์

³ รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์

⁴ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์

ABSTRACT

This study aimed to analyze the content organization patterns on cultural knowledge and related practices in 16 Chinese and English textbooks for aviation business using content analysis to propose the idea of organizing the content of textbooks. According to the study's findings, 1) only 2 textbooks explicitly compiled cultural and regulatory issues; 2) no textbook covered topics related to culture and regulations under all the National Standards for Vocational Skills. 3) It was found insufficient to impart cultural knowledge solely through information; certain aspects needed to be learned through experience. To enhance teaching and learning, various information media were recommended. 4) The content of textbooks was not sufficient to keep up with the frequent changes in regulations; therefore, the appropriate texts should also have been updated correspondingly. The regulations needed to be sufficiently thorough, which was identified as the most crucial requirement.

KEYWORDS: Language for Specific Purposes, Chinese for Airline Business, Culture, Regulations

บทนำ

ปัจจุบันความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนมีแนวโน้มไปในทางที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง อุตสาหกรรมการบินระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว บัตรโดยสารเครื่องบินมีราคาถูกลง ทำให้นักท่องเที่ยวชาวจีนนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้รวบรวมสถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2567 พบว่ามีนักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางเข้าประเทศไทย จำนวน 2,911,370 คน (Ministry of Tourism & Sports, 2024) ซึ่งมีจำนวนมากเป็นอันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวจากประเทศอื่น ๆ นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่สื่อสารด้วยภาษาจีน ทำให้ความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถด้านภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

ภาษาเป็นสื่อกลางในการสื่อสารทางวัฒนธรรม โดยแต่ละภาษามีลักษณะเฉพาะที่สะท้อนค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี และบรรทัดฐานทางศีลธรรมของกลุ่มผู้ใช้ภาษา ลักษณะเหล่านี้แฝงอยู่ในโครงสร้างและระบบการสื่อสารของแต่ละภาษาอย่างแยกไม่ออก ดังนั้น จึงเป็นไปได้ที่จะแยกภาษาออกจากบริบททางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น การเรียนรู้ภาษาโดยปราศจากความเข้าใจทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องนั้น อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการสื่อสาร (Zhongguo Duiwaihanyu Jiaoxue Xuehui, Shijie Hanyu Jiaoxue Bianjibu, & Yuyan Jiaoxue yu Yanjiu Bianjibu, 1995) ความรู้ทางวัฒนธรรมมีความสำคัญสำหรับพนักงานบริการภาคพื้นดินและบนเครื่องบิน เนื่องจากพนักงานบริการภาคพื้นดินและบนเครื่องบินจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้โดยสารโดยใช้ทั้งวจนภาษาและอวจนภาษาในการสื่อสาร ดังนั้น ในบริบทสภาพแวดล้อมของธุรกิจการบินจึงเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนความรู้ข้ามวัฒนธรรม นอกจากทักษะทางภาษาแล้ว พนักงานต้องมีความรู้ทางวัฒนธรรมจีนที่เกี่ยวข้อง ยกตัวอย่างในกรณีพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินขณะให้บริการอาหารและเครื่องดื่มแก่ผู้โดยสารสูงอายุชาวจีน พนักงานควรเตรียมน้ำอุ่นไว้ให้ หากผู้โดยสารชาวจีนเป็น

พระภิกษุ พนักงานควรเสิร์ฟอาหารเจ ดังนั้น พนักงานชาวไทยประจำเส้นทางไทย-จีนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน และนำภาษาจีนไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ซึ่งสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการบินปฏิบัติได้ อีกทั้งสามารถใช้ภาษาในการแนะนำระเบียบแนวปฏิบัติในการเดินทางเข้าออกประเทศให้กับผู้โดยสารได้อย่างถูกต้อง

ระเบียบแนวปฏิบัติเป็นข้อกำหนดหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้บุคคลหรือองค์กรปฏิบัติตามในการทำงาน ซึ่งเป็นความรู้สำคัญที่พนักงานบริการในธุรกิจการบินต้องรู้ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ความแตกต่างระหว่างระเบียบแนวปฏิบัติและความรู้ทางวัฒนธรรมที่เห็นได้เด่นชัด คือ ระเบียบแนวปฏิบัติมีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ค่อย ๆ ก่อตัวขึ้นอย่างช้า ๆ ดังนั้น ทักษะภาษาและความรู้ทางวัฒนธรรมในบทเรียนโดยทั่วไปจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก แต่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับระเบียบแนวปฏิบัติต้องมีการปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาฉุกเฉิน อาจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระเบียบแนวปฏิบัติสำหรับผู้โดยสารที่เข้าประเทศไทยทางอากาศกำหนดให้สวมหน้ากากอนามัยเมื่อสถานการณ์ระบาดเพิ่มมากขึ้น ทำให้ต้องเพิ่มข้อกำหนดการรักษาระยะห่างทางสังคมเมื่ออยู่ในห้องโดยสารบนเครื่องบิน และเมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2566 ถึงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 ประเทศไทยยกเว้นการตรวจลงตราเพื่อการท่องเที่ยวให้แก่ผู้ถือหนังสือเดินทางจีน ให้สามารถเข้ามาและพำนักในราชอาณาจักรเป็นระยะเวลาไม่เกิน 30 วัน (Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand, 2023) ตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2566 เป็นต้นไป สนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมืองได้เปิดตัวช่องทางการตรวจสอบทางออกด้วยตนเอง (Immigration Bureau Royal Thai Police, 2023) ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีนกำหนดให้ผู้โดยสารจะต้องผ่านการตรวจ RT-PCR หลายครั้ง และต้องกรอกแบบฟอร์ม “China Customs Health Declaration”

ก่อนเช็คอิน และตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 เป็นต้นไป ผู้ที่เข้าและออกจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ไม่ต้องการกรอกแบบฟอร์ม “China Customs Health Declaration” (Xinhua News Agency, 2023) นอกจากนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2567 เป็นต้นไป ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนใช้นโยบายยกเว้นการตรวจลงตราซึ่งกันและกันอย่างถาวร (Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand, 2024) จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในเวลาไม่ถึงครึ่งปีประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ออกมาตรการและนโยบายการเข้าออกประเทศใหม่อย่างต่อเนื่อง มาตรการและนโยบายดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อผู้โดยสารที่เดินทางระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ด้วยเหตุนี้ พนักงานที่ให้บริการธุรกิจการบินจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการบริการตามนโยบายและมาตรการที่เปลี่ยนแปลงทันที พนักงานไม่เพียงแต่ต้องเข้าใจระเบียบแนวปฏิบัติใหม่ แต่ยังคงต้องช่วยเหลือผู้โดยสารในการปฏิบัติตามระเบียบแนวปฏิบัติใหม่ด้วย ดังนั้น หนังสือเรียนภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินซึ่งเป็นสื่อหลักอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนและเป็นแหล่งความรู้หลักสำหรับผู้เรียน นอกจากต้องมีเนื้อหาทักษะภาษาแล้ว ยังต้องมีความรู้ทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติซึ่งเป็นความรู้ที่จำเป็น เนื่องจากเนื้อหาเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการปฏิบัติงานจริง

ผู้วิจัยสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเรียนภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบิน มีเพียงชิ้นเดียวที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่งานวิจัยของ Qi (2013) วิเคราะห์ความต้องการของหนังสือเรียน “A Flight to China: Civil Aviation Chinese” โดยพบว่าปัจจุบันในประเทศจีน หนังสือเรียนภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินยังไม่มีความเป็นมืออาชีพและความเป็นระบบ อีกทั้ง ยังขาดแนวคิดที่สมบูรณ์สำหรับการเรียบเรียงหนังสือเรียนภาษาจีนเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ส่วนงานวิจัยอื่น ๆ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบินและการใช้ภาษาจีนในสนามบินสุวรรณภูมิ เช่น งานวิจัยของ Wang (2018) และธนาภรณ์ โคตรพัฒน์ (Khophat, 2021) พบว่า การเลือกใช้สื่อ

การสอนเพียงสื่อการสอนเดียวอาจไม่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน เพราะอาจทำให้นักศึกษารู้สึกเบื่อหน่าย ขาดแรงจูงใจ และแรงกระตุ้นในการเรียน งานวิจัยของ อาทิตย์ อินต๊ะแก้ว (Intakaew, 2014) พบว่าการจัดลำดับและเนื้อหาในหนังสือเรียนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกลยุทธ์การสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน หนังสือเรียนถูกจัดอย่างมีประสิทธิภาพและลำดับอย่างเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจทั้งภาษาและเนื้อหาไปพร้อมกันได้ได้อย่างถูกต้อง ส่วนงานวิจัยของ สรินนา อัศวรัตน์ และพรพรรณ จันทโรนานนท์ (Assavarut & Jantaranonant, 2018) เสนอว่าควรจัดอบรมภาษาจีนและวัฒนธรรมจีนให้กับพนักงานภาคพื้นดินที่เคาน์เตอร์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่สนามบินสุวรรณภูมิ เนื่องจากต้องให้พนักงานเรียนรู้การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมของไทยแล้ว ยังต้องเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างคำศัพท์ที่ใช้ในจีนแผ่นดินใหญ่ ไต้หวัน และฮ่องกง ด้วย Jiang & Wu (2023) ศึกษาความสามารถทางวัจนปฏิบัติในการใช้ภาษาที่สอง ซึ่งเป็นทักษะที่ผู้เรียนต้องสามารถเชื่อมโยงกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมอย่างเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและแสดงออกอย่างเหมาะสม Jiang (2018) พบว่าการผสมผสานระหว่าง “โครงสร้าง - หน้าที่ - วัฒนธรรม” ยังคงเป็นแนวคิดหลักในการจัดทำหนังสือเรียน รวมถึงหนังสือเรียนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ Yu & Xu (2019) พบว่าหลักการเขียนหนังสือเรียนภาษาจีนเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ควรปลูกฝังให้ผู้เรียนภาษาที่สองมีทักษะความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม Yang & Sun (2020) พบว่าการใช้สื่อการสอนแบบหลายมิติสามารถช่วยแก้ปัญหาที่พบในการเรียนจากหนังสือเรียนเล่มกระดาษและการสอนในห้องเรียนได้ การผสมผสานการเรียนการสอนจากหนังสือเรียนเล่มกระดาษเข้ากับสื่อออนไลน์ จะช่วยให้ตำราเรียนมีความหลากหลายและสมบูรณ์ขึ้น Wang & Hu (2021) กล่าวว่า การเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะเนื้อหาเกี่ยวกับรายละเอียดขั้นตอนการจัดทำแบบเรียนกระดาษมีข้อจำกัด เนื่องจากไม่สามารถแสดงเนื้อหาได้อย่างครบถ้วน การใช้แอนิเมชันและวิดีโอจะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติงานที่ซับซ้อน

ได้ดีมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ แบบเรียนกระดาษมีความจุข้อมูลจำกัด ขณะที่แหล่งข้อมูลดิจิทัลสามารถแสดงภาพเสียง และวิดีโอที่มีข้อมูลหลากหลายมากกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเรียนภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินยังไม่มียานวิจัยใดที่ศึกษาเกี่ยวกับประเด็นทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติซึ่งเป็นความรู้ที่สำคัญมากต่อพนักงานบริการภาคพื้นดินและบนเครื่องบิน เนื่องจากต้องพบเจอและใช้เป็นประจำ การมีการเรียนการสอนในประเด็นของวัฒนธรรมซึ่งเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อน นอกจากจะสามารถลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่แล้ว ยังเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรที่ปฏิบัติงาน รวมไปถึงส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศอีกด้วย การเรียนการสอนประเด็นทางวัฒนธรรมและวิธีปฏิบัตินั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีแบบเรียนหรือสื่อการเรียนรู้ที่มีการเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาจีนที่เกี่ยวข้อง เช่น A Flight to China: Civil Aviation Chinese, Civil Aviation Management Institute of China, 2012) Chinese for Cabin Crews (Hugo Yu-Hsiu Lee, Chin-Chin Tseng, 2019) เป็นต้น และภาษาอังกฤษ เช่น English for Civil Aviation Ground Service (Second Edition) (Yin Jing, 2022) Practical English for Civil Aviation Ground Handling (Second Edition) (Sun, 2022) เป็นต้น เพื่อศึกษาและเสนอแนวคิดการออกแบบการจัดการเนื้อหาในประเด็นทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติเพื่อนำไปสู่แนวทางการออกแบบบทเรียนเพื่อการสอนรายวิชาภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินได้อย่าง

เหมาะสม เพราะในปัจจุบันยังไม่มีแบบเรียนหรือสื่อการเรียนรู้ใดที่ให้ความรู้และมีการเรียบเรียงประเด็นทางวัฒนธรรมได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งจากประสบการณ์การสอนวิชาภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินของผู้วิจัยกว่าห้าปี ได้พบว่าหนังสือเรียนภาษาต่างประเทศเพื่อธุรกิจการบินของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนส่วนใหญ่เน้นเฉพาะการเรียนการสอนทักษะทางภาษา แต่ไม่มีการสอนความรู้ทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติจากที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากมีการออกแบบและเรียบเรียงหนังสือเรียนภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินเล่มใหม่ ควรจะมีการเรียบเรียงเนื้อหาความรู้ทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบิน ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญตามที่ได้กล่าวมาแล้ว จะสามารถทำให้เนื้อหาการเรียนการสอนด้านภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินมีความสอดคล้องกับการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

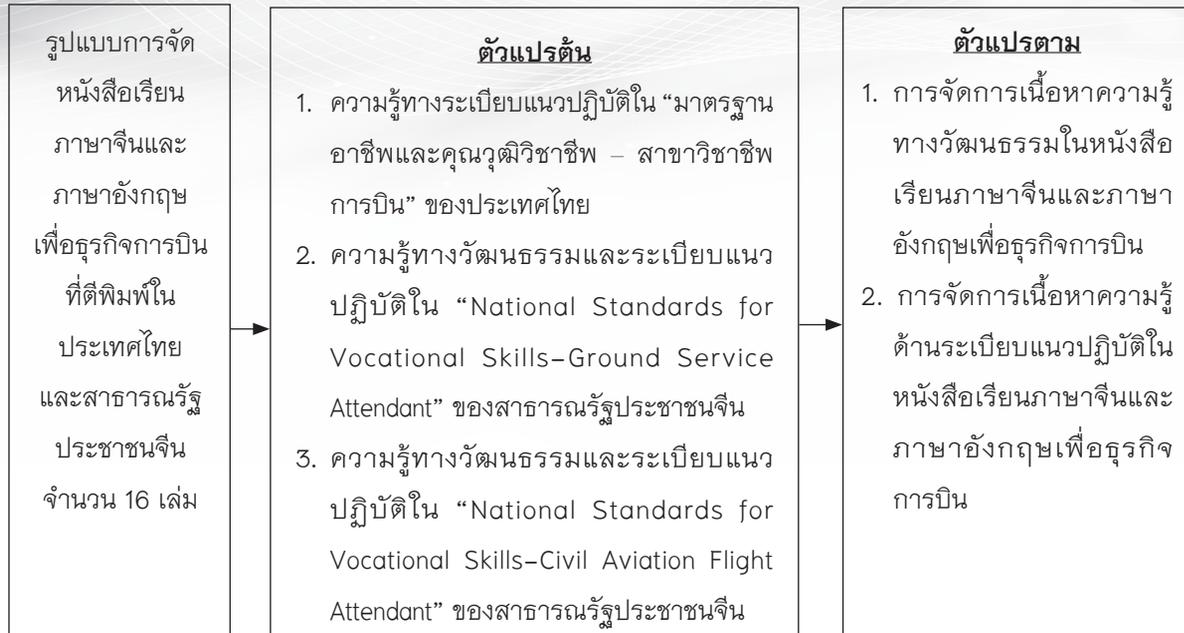
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิเคราะห์รูปแบบการจัดการเนื้อหาในประเด็นความรู้ทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในหนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบิน เพื่อเสนอแนวคิดการจัดการเนื้อหาด้านวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติในหนังสือเรียนภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบิน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากรูปแบบการจัดเนื้อหาของหนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบิน เพื่อเปรียบเทียบ วิเคราะห์ และเสนอแนวทางการจัดการเนื้อหาในประเด็นทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติ

กลุ่มเป้าหมาย

หนังสือเรียนภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินที่ตีพิมพ์และจำหน่ายในประเทศไทยมี จำนวน 3 เล่ม ซึ่งมีจำนวนน้อย ในขณะที่เดียวกัน ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในการบริการธุรกิจการบินระหว่างประเทศ จึงทำให้หนังสือเรียนที่เกี่ยวกับภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบินในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน มีจำนวนมาก รูปแบบการจัดเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษา

อังกฤษเพื่อธุรกิจการบินสามารถเป็นแนวทางหนึ่งเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินได้ ผู้วิจัยจึงรวบรวมหนังสือเรียนภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบินที่ตีพิมพ์ทั้งของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่ม เพื่อให้เห็นถึงการจัดการเนื้อหาทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติในหนังสือเรียนส่วนใหญ่ หนังสือภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบินมี จำนวน 13 เล่ม รวมทั้งสิ้น 16 เล่ม โดยเรียงลำดับตามประเภทภาษาและปีที่พิมพ์ ดังนี้

ลำดับที่ 1-3 หนังสือเรียนภาษาจีน

ลำดับที่ 4-11 หนังสือเรียนภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบินที่ใช้ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

ลำดับที่ 12-16 หนังสือเรียนภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบินที่ใช้ในประเทศไทย

ตารางที่ 2 หนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบินที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ	ชื่อหนังสือเรียน	ชื่อผู้แต่ง	สถานที่พิมพ์	ปีที่พิมพ์	สื่อสนับสนุนในหนังสือเรียน
1	สนทนาจีน-อังกฤษ-ไทย แอร์ลัจวัตมี้ออาชีพ	นริศ วคินานนท์, สุกัญญา วคินานนท์, ศตวรรษ ชื้ออุคมลิน	ไทย	2011	ไม่มี
2	A Flight to China: Civil Aviation Chinese	Civil Aviation Management Institute of China	จีนแผ่นดินใหญ่	2012	CD
3	Chinese for Cabin Crews	Hugo Yu-Hsiu Lee, Chin- Chin Tseng	มณฑลไต้หวัน	2019	ไม่มี
4	Minhang Diqin Fuwu Yingyu	Jiang Huanxin	จีนแผ่นดินใหญ่	2017	สแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อดู สื่อดิจิทัล
5	Minhang Kecang Fuwu Yingyu	Jiang Huanxin	จีนแผ่นดินใหญ่	2017	สแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อฟัง เสียง MP3
6	Practical Cabin English (Fourth Edition)	Fan Jianyi	จีนแผ่นดินใหญ่	2018	ซอฟต์แวร์ช่วยสอน
7	Minhang Kecang Fuwu Yingyu Zonghe Jiaocheng	Wang Lijuan, Yang Dan	จีนแผ่นดินใหญ่	2018	สแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อฟังเสียง MP3 และดูซอฟต์แวร์ช่วยสอน
8	Civil Aviation Cabin Service English	Li Wenyan, Wang Ying	จีนแผ่นดินใหญ่	2018	สื่อการสอนปฏิสัมพันธ์ ผ่านระบบเสมือนจริง (Virtual Reality)
9	English for Civil Aviation Service (Second Edition)	Liu Zhen, Zhang Anbin	จีนแผ่นดินใหญ่	2021	สแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อ ฟังเสียง MP3
10	Practical English for Civil Aviation Ground Handling (Second Edition)	Sun Jun	จีนแผ่นดินใหญ่	2022	สแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อเข้า คลังข้อมูลออนไลน์
11	English for Civil Aviation Ground Service (Second Edition)	Yin Jing	จีนแผ่นดินใหญ่	2022	ไม่มี
12	English for Airline Business	ศิริวัตร ไทยแท้	ไทย	2016	ไม่มี
13	English Communication Skills for Airline Business	ประกาศิต ลิทธิธิติกุล	ไทย	2019	ดาวนโหลด MP3 และลิงค์ ข้อมูลการอ่าน
14	English in Airline Business (Fourth Printing)	Lertporn Parasakul	ไทย	2020	CD
15	English for Airline Personnel	Piwat Hitakorn	ไทย	2020	ไม่มี
16	English for Ground & Inflight Attendants	Attapol Khamkhien	ไทย	2022	ลิงค์ข้อมูลการอ่าน และ ลิงค์วิดีโอ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์รูปแบบการจัดเนื้อหาในประเด็นความรู้ทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในหนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบิน ซึ่งสรุปมาจาก “มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ - สาขาวิชาชีพการบิน” ของประเทศไทย (Thailand Professional Qualification Institute (Public Organization) & Aviation Personnel Development Institute (APDI) of Kasem Bundit

University, 2020) และ “National Standards for Vocational Skills – Ground Service Attendant” (Ministry of Human Resources and Social Security of the People’s Republic of China, 2022) และ “National Standards for Vocational Skills – Civil Aviation Flight Attendant” ของสาธารณรัฐประชาชนจีน (Ministry of Human Resources and Social Security of the People’s Republic of China, 2019) รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความรู้ทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องตามมาตราฐานอาชีพแห่งชาติของไทยและจีน

หมวดหมู่	ความรู้ทางวัฒนธรรมด้านภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบิน
ภาพรวมการบินพลเรือน	1) ภาพรวมของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยและจีน 2) บริษัทสายการบินหลักของไทยและจีน
ภูมิศาสตร์การขนส่งทางอากาศ	1) ความรู้ทางภูมิศาสตร์ของจีน 2) ภาพรวมของแต่ละมณฑล เขตปกครองตนเอง นครปกครองโดยตรง และเขตบริหารพิเศษของจีน 3) ภูมิศาสตร์ของประเทศไทย 4) ภาพรวมของแต่ละจังหวัดในประเทศไทย
ความรู้เรื่องมารยาท	1) รูปร่างลักษณะและกิริยาท่าทางที่สุภาพของไทยและจีน 2) มารยาทของไทยและจีน 3) คำแสดงความสุภาพของไทยและจีน
ความรู้ทางศาสนา	1) ความรู้ทั่วไปของศาสนาคริสต์ 2) ความรู้ทั่วไปของพระพุทธศาสนา 3) ความรู้ทั่วไปของศาสนาอิสลาม 4) ความรู้ทั่วไปของศาสนาฮินดู
ประเพณีไทยและจีน	1) ประเพณีและนิสัยของไทยและจีน 2) พฤติกรรมการกินของไทยและจีน 3) สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านอื่น ๆ ในปัจจุบันของไทยและจีน
ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องของไทยและจีน	1) กฎหมายการเดินอากาศในประเทศไทยและจีน 2) ระเบียบแนวปฏิบัติการตรวจคนเข้าเมืองไทยและจีน 3) กฎหมายสุขนามัยสัตว์และพืชเพื่อนำเข้าและส่งออกประเทศของไทยและจีน 4) กฎหมายสุขนามัยชายแดนของไทยและจีน 5) กฎเกณฑ์ในการขนส่งผู้โดยสารและสัมภาระของไทยและจีน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมหนังสือเรียนภาษาอังกฤษและภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินที่ได้ตีพิมพ์ในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน
2. รวบรวมความรู้ทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการบิน ซึ่งจะสรุปตามมาตรฐานอาชีพแห่งชาติของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้สรุปรูปแบบการจัดเนื้อหาของหนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบินทั้ง 16 เล่ม เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการจัดเนื้อหาในประเด็นความรู้ทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในหนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบิน ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 รูปแบบการจัดเนื้อหาของหนังสือเรียนทั้ง 16 เล่ม

ชื่อหนังสือเรียน	รูปแบบการจัดเนื้อหา
สนทนาจีน-อังกฤษ-ไทย แอร์สวีต มืออาชีพ	บทสนทนาทั่วไป - บทสนทนาอื่น ๆ - คำศัพท์เพิ่มเติม
A Flight to China: Civil Aviation Chinese	โครงสร้างประโยคสำคัญ - บทสนทนาต่าง ๆ - คำศัพท์ใหม่ - คำอธิบายคำศัพท์ - ไวยากรณ์ - ฝึกด้านการออกเสียง คำศัพท์ ประโยคบทสนทนา - ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม
Chinese for Cabin Crews	คำศัพท์ใหม่ - คำศัพท์เพิ่มเติม - การฝึกคำศัพท์ - บทสนทนาทั่วไป - บทสนทนาอื่น ๆ
Minhang Diqin Fuwu Yingyu	ความเป็นมา - วัตถุประสงค์การเรียนรู้เบื้องต้น - การฝึกฟังพูด - คำถามเบื้องต้น - ความรู้พื้นฐาน - ส่วนวนทั่วไป - การฝึกคำศัพท์ - การสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ - การวิเคราะห์รูปแบบประโยค - กิจกรรมการสนทนา
Minhang Kecang Fuwu Yingyu	ความเป็นมา - วัตถุประสงค์การเรียนรู้ - การฝึกฟังพูด - คำถามเบื้องต้น - ความรู้พื้นฐาน - ส่วนวนทั่วไป - การฝึกคำศัพท์ - การสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ - การวิเคราะห์รูปแบบประโยค - ประกาศนียบัตรเครื่องบิน
Practical Cabin English (Fourth Edition)	คำศัพท์ใหม่ - บทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ - ฝึกบทสนทนา - การใช้ประโยคทั่วไป - ความรู้ด้านวัฒนธรรม
Minhang Kecang Fuwu Yingyu Zonghe Jiaocheng	วลีเบื้องต้น - การฝึกฟัง - บทสนทนาต่าง ๆ - คำศัพท์ใหม่และส่วนวนทั่วไป - คำอธิบายคำศัพท์ - การฝึกสนทนา - การประกาศ - หัวข้อสัมภาษณ์ - คำศัพท์เพิ่มเติม - อ่านเอง
Civil Aviation Cabin Service English	คำถามเบื้องต้น - บทสนทนาในสถานการณ์ - คำศัพท์ใหม่ - การสนทนา - การฝึกพูด - การสาธิตกระจายเสียง - การแปลคำศัพท์ - การอ่านเพิ่มเติม - การอ่านแบบอภิปราย - การสัมภาษณ์
English for Civil Aviation Service (Second Edition)	คำถามเบื้องต้น - ฝึกคำศัพท์ - ฝึกฟังพูด - ฝึกแปลคำศัพท์ - ฝึกบทสนทนาตามสถานการณ์ - การประกาศ - คำศัพท์ใหม่ - ฝึกแปลประโยค
Practical English for Civil Aviation Ground Handling (Second Edition)	จุดประสงค์บทเรียน - แบบฝึกหัดการอ่านข้อความสั้น ๆ - คำศัพท์ใหม่ - คำอธิบายคำศัพท์ - แบบฝึกหัดการแปลเพื่อความเข้าใจ - กิจกรรมกลุ่ม-แบบฝึกหัดการอ่าน - แบบฝึก - ท่องจำประโยค - แบบทดสอบตามหน่วยการเรียนรู้
English for Civil Aviation Ground Service (Second Edition)	รูปภาพ/คำถามเข้าสู่บทเรียน - โครงสร้างประโยคทั่วไป - บทสนทนา - แบบฝึกบทสนทนา - บทสนทนาเสริม - แบบฝึกหัด - การอ่านจับใจความ
English for Airline Business	แบบฝึกก่อนเรียน - คำศัพท์ใหม่ - แบบฝึกหัดคำศัพท์ - การอ่านเรียงความ - แบบฝึกหัดการอ่าน
English Communication Skills for Airline Business	จุดประสงค์การเรียนรู้ - แบบฝึกก่อนเรียน - ทักษะการอ่าน - คำศัพท์ใหม่ - การอ่านข้อความสั้น ๆ - แบบฝึกหัดการอ่าน คำศัพท์ การอ่านเพิ่มเติม - ไวยากรณ์ - แบบฝึกหัดการพูด การเขียน การฟัง - กิจกรรมเพิ่มเติม
English in Airline Business (Fourth Printing)	ฝึกฟัง - ฝึกอ่าน - ฝึกพูด - ฝึกเขียน
English for Airline Personnel	ความรู้พื้นฐาน - คำศัพท์ใหม่ - แบบฝึกหัด - ไวยากรณ์ - แบบฝึกหัดไวยากรณ์ - บทสนทนา - แบบฝึกหัดการสนทนา - การอ่านบทความสั้น ๆ - การอ่าน/การอภิปราย
English for Ground & Inflight Attendants	จุดประสงค์บทเรียน - ภาพรวมเบื้องต้น - คำถามเบื้องต้น - แบบฝึกก่อนเรียน - การอ่านบทความสั้น ๆ - ฝึกคำศัพท์ - การฝึกอบรมสไตล์ทัศนูปกรณ์ - เคล็ดลับความรู้ - บทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ - รูปแบบประโยค - ฝึกพูด - ฝึกเขียน - สรุป

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบการจัดเนื้อหาของหนังสือเรียน พบว่า หนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบินทั้งที่ตีพิมพ์ในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนเน้นการฝึกฝนทักษะโครงสร้างภาษา โดยหนังสือเรียนของไทยมีเนื้อหาแบบการบูรณาการทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และมีหนังสือเรียนที่เน้นเฉพาะด้าน เช่น “สนทนาจีน-อังกฤษ-ไทยแอร์สวีตมืออาชีพ” ซึ่งมีตัวอย่างบทสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นหนังสือที่เน้นทักษะการพูด และหนังสือเรียน “English for Airline Business” มีคำศัพท์และการอ่าน แต่ไม่มีแบบฝึกหัดทั้งด้านการฟังและการพูด เป็นแบบเน้นเฉพาะทักษะการอ่าน ส่วนหนังสือเรียนของจีนทั้งหมด 10 เล่ม มีเพียงแบบการบูรณาการทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เท่านั้น

สำหรับเนื้อหาความรู้ทางวัฒนธรรม หนังสือเรียนของไทยยังไม่มีเล่มใดเรียบเรียงไว้ในบทเรียน และหนังสือเรียนของจีนมีเรียบเรียงไว้ในบทเรียนเพียง 2 เล่ม ได้แก่ “A Flight to China: Civil Aviation Chinese” และ “Practical Cabin English (Fourth Edition)” ได้จัดเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปของวัฒนธรรมจีน

ส่วนเนื้อหาด้านนโยบายและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริการธุรกิจการบินนั้น ยังไม่มีหนังสือเล่มใดจัดเรียงเนื้อหาไว้

ผลงานวิจัย

ความรู้ทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริการธุรกิจการบินส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาคพื้นดิน และพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน อย่างไรก็ตาม ในหนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบินดังกล่าวข้างต้น นอกจากหนังสือเรียน “A Flight to China: Civil Aviation Chinese” และ “Practical Cabin English (Fourth Edition)” ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมแล้ว หนังสือเรียนเล่มอื่น ๆ ไม่มีการเรียบเรียงเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องไว้ในบทเรียนโดยตรง

ความรู้ทางวัฒนธรรมในหนังสือเรียน “A Flight to China: Civil Aviation Chinese” มีเนื้อหาครอบคลุมทั้งหมด 20 หมวด คือ นามสกุลของชาวจีน ลิบสอง นักซ์ตรของจีน หน่วยวัดของจีน สกุลเงินจีน หมี่แพนดำ ตัวเลขที่ชาวจีนชื่นชอบ เทศกาลของจีน สถานที่ท่องเที่ยวในปักกิ่ง ชื่อชื่อดังของจีน ชาชื่อดังของจีน อาหารจีน ขงจื้อ การแพทย์แผนจีน ความหมายของสีแดง สีเหลือง สีขาวในจีน จิวปักกิ่ง วัฒนธรรมการดื่มสุราของจีน กี่เพ้า และเสื่อคอกจีน ความรู้ทั่วไปของจีน ภูมิอากาศของจีน และการช้อปปิ้งในปักกิ่ง ส่วนความรู้ทางวัฒนธรรมในหนังสือเรียน “Practical Cabin English (Fourth Edition)” มีเนื้อหาครอบคลุมทั้งหมด 3 หมวด คือ อาหารจีน เทศกาลของจีน และการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของจีน ผู้วิจัยจึงนำเนื้อหาวัฒนธรรมในหนังสือเรียน 2 เล่มนี้มาเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมที่กำหนดไว้ในมาตรฐานอาชีพของจีน เพื่อตรวจสอบเนื้อหาความครอบคลุมของวัฒนธรรมในหนังสือเรียน รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบวัฒนธรรมจีนตามมาตรฐานอาชีพแห่งชาติ

มาตรฐานอาชีพแห่งชาติ	A Flight to China: Civil Aviation Chinese	Practical Cabin English (Fourth Edition)
ภาพรวมของสำนักงานการบินพลเรือน	-	-
บริษัทสายการบินหลัก	(อยู่ในภาคผนวกที่ 4)	-
ความรู้ทางภูมิศาสตร์	ภูมิอากาศของจีน	-
ภาพรวมของแต่ละสมณฑล เขตปกครองตนเอง นครปกครองโดยตรง และเขตบริหารพิเศษ	ความรู้ทั่วไปของจีน, สถานที่ท่องเที่ยวในปักกิ่ง, จีวปักกิ่ง, ซอปปิงที่ปักกิ่ง, หมี่แพนต้า	การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของจีน
รูปร่างลักษณะและกิริยาท่าทางที่สุภาพ	-	-
มารยาท	-	-
คำแสดงความสุภาพ	-	-
ความรู้ทั่วไปของศาสนาคริสต์	-	-
ความรู้ทั่วไปของพระพุทธศาสนา	-	-
ความรู้ทั่วไปของศาสนาอิสลาม	-	-
ความรู้ทั่วไปของศาสนาฮินดู	-	-
ประเพณีและนิสัย	นามสกุลของคนจีน, สิบบองนั้กษัตริย์ของจีน, ตัวเลขที่ชอบในจีน, เทศกาลจีน, ความหมายของสีแดง สีเหลืองและสีขาวในจีน, กี่เพ้าและเสื้อคอจีน, ชงจี้	เทศกาลของจีน
พฤติกรรมกรรณการกิน	วัฒนธรรมการดื่มสุราของจีน, อาหารจีน	อาหารจีน
สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านอื่น ๆ ในปัจจุบัน	หน่วยวัดของจีน, สกุลเงินจีน, ชื่อชื่อตั้งของจีน, ชาชื่อตั้งของจีน, การแพทย์แผนจีน	-

ระหว่างหนังสือเรียน “A Flight to China: Civil Aviation Chinese” และหนังสือเรียน “Practical Cabin English (Fourth Edition)” วัตถุประสงค์ของหนังสือเรียน “A Flight to China: Civil Aviation Chinese” คือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาจีนในด้านการบินพลเรือนได้อย่างถูกต้อง และเพื่อให้สามารถใช้ภาษาจีนสื่อสารกับผู้โดยสารชาวจีนหรือพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินที่เป็นชาวจีนได้ (Civil Aviation Management Institute of China, 2012) ซึ่งได้ออกแบบจากทั้งมุมมองของผู้โดยสารและพนักงานบริการการบิน จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาในหนังสือไม่ได้ครอบคลุมวัฒนธรรมจีนทุกหมวดตามมาตรฐานอาชีพแห่งชาติที่กำหนด โดยเฉพาะหมวด

ความรู้ทางมารยาทและศาสนา ไม่ได้รวบรวมไว้ในหนังสือ ส่วนหนังสือเรียน “Practical Cabin English (Fourth Edition)” ออกแบบขึ้นจากมุมมองของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารด้วยภาษาของพนักงาน (Fan, 2018) แต่หนังสือเล่มนี้มีการแนะนำเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนเพียง 3 หมวด ซึ่งเนื้อหาไม่ครอบคลุมวัฒนธรรมจีนทุกหมวดตามมาตรฐานอาชีพแห่งชาติที่กำหนดเช่นกัน

แม้ว่าหนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบินดังกล่าวจะไม่มีเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในบทเรียนโดยตรง แต่ปรากฏในบทสนทนา ผู้วิจัยสรุปไว้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 วัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องที่แสดงอยู่ในบทสนทนา

หมวดหมู่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
ภาพรวมของสำนักงานการบิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พลเรือนแห่งประเทศไทย																
บริษัทสายการบินหลัก	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ความรู้ทางภูมิศาสตร์	-	✓	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ภาพรวมของแต่ละมณฑล/จังหวัด	-	✓	-	✓	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รูปร่างลักษณะและกิริยาท่าทางที่สุภาพ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓
มารยาท	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
คำแสดงความสุภาพ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ความรู้ทั่วไปของศาสนาคริสต์	-	-	-	-	✓	-	✓	-	-	-	-	-	✓	-	-	✓
ความรู้ทั่วไปของพระพุทธศาสนา	✓	-	-	-	-	-	✓	✓	-	-	-	-	✓	-	-	✓
ความรู้ทั่วไปของศาสนาอิสลาม	-	-	-	-	✓	-	✓	✓	-	-	-	-	✓	-	-	✓
ความรู้ทั่วไปของศาสนาฮินดู	-	-	-	-	✓	-	✓	-	-	-	-	-	✓	-	-	✓
ประเพณีและนิสัย	-	✓	-	-	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พฤติกรรมการบิน	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	✓	✓	✓	✓
สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านอื่น ๆ ในปัจจุบัน	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
กฎหมายการเดินทาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ระเบียบแนวปฏิบัติการตรวจคนเข้าเมือง	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	-	✓
กฎหมายสุขอนามัยสัตว์และพืชเพื่อนำเข้าและส่งออกประเทศ	-	-	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-	✓
กฎหมายสุขอนามัยชายแดน	-	-	-	✓	-	-	✓	✓	-	✓	✓	-	-	-	-	-
กฎเกณฑ์ในการขนส่งผู้โดยสารและสัมภาระ	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓

*ชื่อหนังสือเรียนเรียงตามตารางที่ 1 ซึ่งจะใช้ตัวเลขที่อยู่ด้านซ้ายของชื่อหนังสือมาแทนชื่อหนังสือ เพื่อให้ง่ายต่อการจัดตาราง

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาของแต่ละหมวดที่มีปรากฏในบทสนทนานั้นมีความแตกต่างกัน บางหมวดไม่ปรากฏในหนังสือเล่มใด เช่น หมวด “ภาพรวมของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย” และ “กฎหมายการเดินทาง” ทั้ง 2 หมวดนี้เป็นความรู้ด้านอากาศยานและการบริหารการบิน ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่พนักงานบริการต้องสื่อสารกับผู้โดยสาร จึงไม่ปรากฏในบทสนทนา ส่วนหมวด “รูปร่างลักษณะและกิริยาท่าทางที่สุภาพ” เป็นสิ่งที่ต้องเลียนแบบและฝึกปฏิบัติ หนังสือเรียนไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงรูปร่างลักษณะและกิริยาท่าทาง

ที่สุภาพของพนักงานบริการได้ชัดเจน จึงจำเป็นต้องแสดงผ่านสื่ออื่น ๆ เช่น วิดีโอ แอนิเมชัน เป็นต้น จากการสรุปในตารางที่ 1 พบว่า หนังสือเรียน “English for Ground & Inflight Attendants” มีลิงค์วิดีโอที่สามารถแสดงรูปร่างและท่าทางที่สุภาพได้ ส่วนสื่อที่มีในหนังสือเรียนเล่มอื่น ๆ ส่วนมากจะเป็น MP3 หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งไม่สามารถแสดงพฤติกรรม ลักษณะท่าทางให้ผู้เรียนเห็นได้เช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่า บางหมวดมีเนื้อหาปรากฏในหนังสือทุกเล่ม เช่น หมวด “คำแสดงความสุภาพ” ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ถ้อยคำ คำพูด และประโยคที่

รูปภาพ มีการคัดเลือกและเรียบเรียงคำศัพท์ ประโยค และ บทสนทนาที่เหมาะสมซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของการเขียนหนังสือเรียน หมวดนี้จึงได้ปรากฏในหนังสือเรียนทุกเล่ม ส่วนหมวด “มารยาท” โดยทั่วไปแล้ว มารยาทจะนับรวมถึงการแสดงออกทั้งทางวาจา ภาษา ท่าทาง และพฤติกรรมต่าง ๆ แม้ว่าบทสนทนาไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงท่าทางหรือพฤติกรรมได้ แต่บทสนทนาสามารถแสดงให้เห็นถึงวาจาและภาษาที่สุภาพได้อย่างชัดเจน จึงถือได้ว่า “มารยาท” มีอยู่ในบทสนทนาทุกเล่ม ดังนั้น ความรู้ทางวัฒนธรรมไม่เพียงแต่ต้องเรียบเรียงเป็น ลายลักษณ์อักษรในหนังสือเรียน หากยังต้องเรียบเรียงผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โมชันกราฟิก (Motion Graphic)

เนื้อหาทางวัฒนธรรมในหนังสือเรียนแต่ละเล่ม ได้สะท้อนเพียงบางส่วนของวัฒนธรรม และในเนื้อหา หมวดเดียวกันนั้น ก็มีความแตกต่างกันในบทสนทนาของหนังสือเรียนแต่ละเล่ม เช่น หมวด “พฤติกรรม การกิน” ยังไม่มีหนังสือเรียนที่มีเนื้อหาครบถ้วน หนังสือบางเล่มแนะนำอาหารที่มีชื่อเสียงของแต่ละท้องถิ่น บางเล่มแนะนำอาหารที่ให้บริการบนเครื่องบิน และบางเล่มแนะนำถึงอาหารของศาสนาหลัก เป็นต้น ศาสนาเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญเป็นอย่างมากของวัฒนธรรม และมีผลกระทบต่ออุดมการณ์ ประเพณีการดำรงชีวิต และด้านอื่น ๆ ของผู้คน พนักงานบริการควรมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนาหลัก เพื่อให้บริการ ผู้โดยสารได้อย่างถูกต้อง แต่จากตารางที่ 6 ศาสนาที่ปรากฏในบทสนทนาค่อนข้างน้อย และเนื้อหาที่เกี่ยวกับศาสนาในบทสนทนามีเพียงเนื้อหาเกี่ยวกับการรับประทานอาหารเท่านั้น แต่ไม่ปรากฏเนื้อหาที่เกี่ยวกับประเพณี แนวปฏิบัติการใช้ชีวิตประจำวัน และด้านอื่น ๆ เกี่ยวกับศาสนา เช่น ผู้หญิงห้ามโดนตัวพระ ถ้าผู้เรียนไม่ได้นับถือศาสนาพุทธ อาจไม่รู้เรื่องนี้ ในกรณีที่มีพระมาใช้บริการกับสายการบินพนักงานหญิงควรมีระเบียบแนวปฏิบัติอย่างไร ความไม่รู้ไม่เข้าใจในศาสนา อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ ดังนั้น หนังสือเรียนไม่ควรจัดเรียงเนื้อหาวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับศาสนาให้ปรากฏแค่บางส่วนในบทสนทนา แต่ควรมีความรู้เพิ่มเติม ปรากฏหลังบทเรียน เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม แก่ผู้เรียนอย่างครบถ้วน

รู้กันทั่วว่าการเดินทางระหว่างประเทศต้อง เกี่ยวข้องกับกฎหมายศุลกากร การตรวจคนเข้าเมือง การตรวจสุขภาพ ฯลฯ ผู้โดยสารทุกคนอาจไม่เข้าใจ ระเบียบแนวปฏิบัติเหล่านี้ พนักงานอาจต้องอธิบายให้กับ ผู้โดยสาร เช่น เมื่อเช็คอิน พนักงานภาคพื้นดินต้องแจ้ง ผู้โดยสารเรื่องสัมภาระต้องห้ามนำขึ้นเครื่องหรือห้ามนำ ออกประเทศ เมื่อมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อเกิดขึ้น ในประเทศหรือจากต่างประเทศ ผู้โดยสารอาจต้องกรอก รายละเอียดในเอกสารรับรองสุขภาพ อาจต้องการ ความช่วยเหลือจากพนักงาน เป็นต้น แม้ว่าเนื้อหาระเบียบ แนวปฏิบัติจะพบในบทสนทนา มากกว่าหมวดวัฒนธรรม บางหมวด แสดงให้เห็นว่าระเบียบแนวปฏิบัติที่พนักงาน ต้องสื่อสารกับผู้โดยสารมีความจำเป็นอย่างมาก และ ในบทสนทนาของหนังสือแต่ละเล่มแสดงเพียงแค่บางส่วนของ ระเบียบแนวปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การสนทนา ด้านระเบียบแนวปฏิบัติเพียงส่วนเดียว ซึ่งการปฏิบัติงาน ในสถานการณ์จริงนั้น มีระเบียบแนวปฏิบัติมากกว่า เนื้อหาในบทเรียน ดังนั้น ระเบียบแนวปฏิบัติที่ปรากฏใน บทสนทนาจึงมีเนื้อหาไม่เพียงพอ หนังสือเรียนควรจัด ความรู้ด้านระเบียบแนวปฏิบัติเพิ่มเติมหลังบทเรียน เนื่องจากระเบียบแนวปฏิบัติต้องยึดตามสถานการณ์ ที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง การจัดเรียงความรู้ ด้านระเบียบแนวปฏิบัติเพิ่มเติมหลังบทเรียนนี้ สามารถ จัดในรูปแบบที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ เพื่อให้ผู้แต่ง สามารถปรับปรุงแก้ไขระเบียบแนวปฏิบัติให้เป็นปัจจุบัน และผู้เรียนสามารถสแกน QR code ที่อยู่ในหนังสือ เพื่อเข้าไปเรียนรู้ระเบียบแนวปฏิบัติที่เป็นปัจจุบันได้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเนื้อหา ในประเด็นทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องในหนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษ เพื่อธุรกิจการบิน คือ

1. หนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษ เพื่อธุรกิจการบินมีเพียง 2 เล่ม ที่เรียบเรียงเนื้อหา ทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องใน บทเรียนโดยตรง

2. หนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบินในการวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่ทักษะภาษาสำหรับหนังสือเรียนของไทยยังไม่มีเล่มใดมีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและระเบียบแนวปฏิบัติตามมาตรฐานอาชีพแห่งชาติของไทย ครบทุกประเด็น ส่วนหนังสือเรียนของจีนมีเพียง 2 เล่มที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนและยังไม่มีเล่มใดมีเนื้อหาระเบียบแนวปฏิบัติตามมาตรฐานอาชีพแห่งชาติของจีนครบทุกประเด็น

3. ความรู้ทางวัฒนธรรมบางประเด็นต้องเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ดังนั้นการถ่ายทอดผ่านหนังสือเรียนเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ จำเป็นต้องอาศัยสื่อสารสนเทศอื่น ๆ ประกอบการจัดการเรียนการสอน เช่น โมชันกราฟิก (Motion Graphic)

4. ความรู้ระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นควรมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เช่น ออกแบบเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และไม่ยึดแบบเรียนเป็นสำคัญ ส่วนสิ่งที่สำคัญที่สุดคือในหนังสือเรียนต้องมีหัวข้อที่ครบถ้วนตามมาตรฐานอาชีพแห่งชาติ

อภิปรายผล

ในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ผู้เรียนไม่เพียงแต่ต้องมีความรู้ที่เพียงพอในด้านเฉพาะทางเท่านั้น แต่ยังต้องมีความรู้ด้านวัฒนธรรมสังคมของภาษาปลายทางด้วย เพื่อให้สามารถใช้ภาษานั้นอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ดังนั้นการเรียนรู้ทักษะทางภาษาจึงมีความสำคัญ แต่การเรียนรู้ความรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน ในการวิจัยนี้ พบว่า หนังสือเรียนภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบินเน้นการพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน ส่วนการถ่ายทอดความรู้ทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องยังไม่เพียงพอ แต่ความรู้ทางวัฒนธรรมเป็นความรู้พื้นฐานที่พนักงานภาคพื้นดินและพนักงานบนเครื่องบินต้องเรียนรู้ (Thailand Professional Qualification Institute (Public Organization) & Aviation Personnel Development Institute (APDI) of Kasem Bundit University, 2020; Ministry of Human Resources and Social Security of the People's Republic of China,

2019; Ministry of Human Resources and Social Security of the People's Republic of China, 2022) ซึ่งไม่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพแห่งชาติ ทำให้เมื่อผู้เรียนใช้ภาษาในการสื่อสาร อาจเกิดความเข้าใจผิดเนื่องจากไม่เข้าใจวัฒนธรรมทางสังคม (Wu, 2021; Jiang & Wu, 2023) ดังนั้น การเขียนหนังสือเรียนควรให้ความสำคัญกับความรู้ทางวัฒนธรรม (Jiang, 2018) เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Yu & Xu, 2019) โดยเฉพาะในด้านการบริการธุรกิจการบินระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากทักษะเชิงปฏิบัติบางอย่างต้องการการฝึกฝนในรูปแบบเห็นภาพตัวอย่างแล้วฝึกปฏิบัติตามตัวอย่างที่เห็น หนังสือเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทักษะและความรู้ได้อย่างครบถ้วนผ่านช่องทางต่าง ๆ (Yang & Sun, 2020) อีกทั้ง เนื่องจากนโยบายและระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริการธุรกิจการบินระหว่างประเทศเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทรัพยากรแบบดิจิทัลและออนไลน์สามารถช่วยปรับปรุงข้อมูลในหนังสือเรียนแบบกระดาษอย่างต่อเนื่อง (Wang & Hu, 2024; Yang & Sun, 2020) ดังนั้นในการเขียนหนังสือเรียนภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบิน ควรเพิ่มความสำคัญให้กับการพัฒนาทรัพยากรดิจิทัลและออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาประเด็นทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนาแนวทางการสอนรายวิชาภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินในสถาบันอุดมศึกษาของไทย ทำให้เข้าใจภาพรวมปัจจุบันของหนังสือเรียนภาษาอังกฤษและภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบินในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน อีกทั้งบทความนี้ยังสามารถใช้เป็นแนวทางการออกแบบและการจัดการเนื้อหาในประเด็นทางวัฒนธรรมและระเบียบแนวปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สามารถนำบทความนี้ไปเป็นแบบอย่างในการศึกษาประเด็นทางด้านอื่น ๆ ของหนังสือเรียนภาษาต่างประเทศเพื่อธุรกิจการบินได้ เช่น สมรรถนะของคุณวุฒิวิชาชีพในสาขาวิชาชีพการบิน คำศัพท์ที่ต้องเรียนรู้ในสาขาวิชาชีพการบิน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- Assavarut, S. & Jantaranonont, P. (2018). A study on Chinese language service of tourism authority of Thailand's tourist information counter at Suvarnabhumi Airport. *Journal of Chinese Language and Culture*, 5(1), 75–89. [In Chinese]
- Civil Aviation Management Institute of China. (2012). *A flight to China: Civil aviation Chinese*. Beijing: Beijing Language and Culture University Press.
- Fan, J. (2018). *Practical cabin English*. (4th Ed.). Beijing: China Civil Aviation Publishing House.
- Hitakorn, P. (2020). *English for airline personnel*. Bangkok: Kasetsart University Press.
- Immigration Bureau Royal Thai Police. (December 14, 2023). *Dated 14 Dec. 2023, Immigration Bureau Order No. 322/2023 Regarding criteria and conditions for considering allowing foreigners to use the automatic passport control channel (Automatic Channel)*. Retrieved from <https://www.immigration.go.th/?p=32806&fbclid=IwAR2JJetaR9h-tNOPLa2dqIbbkOGUEYIBUCLGjr71f0HDqf3VDY7Z9GtBEFY> [In Thai]
- Intakaew, A. (2014). The efficiency of a teacher–designed textbook on “English for airline ground attendant service”. *Srinakharinwirot Research and Development Journal of Humanities and Social Sciences*, 6(11), 212–222. [In Thai]
- Jiang, H. (2017a). *Minhang Diqin Fuwu Yingyu*. Beijing: China Science Publishing & Media.
- Jiang, H. (2017b). *Minhang Kecang Fuwu Yingyu*. Beijing: China Science Publishing & Media.
- Jiang, H. & Wu, T. (2023). A metapragmatic perspective on L2 pragmatic competence and its cultivation. *Journal of Zhejiang International Studies University*, 2023(4), 7–15. [In Chinese]
- Jiang, L. (2018). Inheritance, development and innovation of Chinese textbook writing. *TCSOL Studies*, 2018(4), 12–18. DOI: 10.3969/j.issn.1674–8174.2018.04.002
- Khamkhen, A. (2022). *English for ground & inflight attendants*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Khophat, T. (2021). Developing listening and speaking skills in Mandarin Chinese for the second year students, Airline Business Program by using the activities of the Confucius Institute, Suan Dusit University, Suphan Buri. *Journal of Sustainable Tourism Development*, 3(2), 100–114. [In Thai]
- Lee, H. Y. & Tseng, C. (2019). *Chinese for cabin crews*. Taipei: New Sharing Culture Enterprise Co., Ltd.
- Li, W. & Wang, Y. (2018). *Civil aviation cabin service English*. Beijing: Tsinghua University Press.
- Liu, X. (2015). Tan Guobiehua Zhuanmen Yongtu Hanyu Jiaocai Bianxie de Zhenduixing – Yi <Niboer Daoyou Hanyu> Bianxie Weili. *2015 IV-ICCSCLT*, 179–185. [In Chinese]
- Liu, Z. & Zhang, A. (2021). *English for civil aviation service*. (2nd ed.). Beijing: China Renmin University Press.
- Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand. (September 14, 2023). *The Royal Thai Government promotes tourism with a 30-day tourist visa exemption scheme for Chinese and Kazakhstani tourists starting from 25 september 2023 to 29 february 2024*. Retrieved from <https://www.mfa.go.th/en/content/freevisa250923-2?cate=5d5bcb4e15e39c306000683e>
- Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand. (January 28, 2024). *Signing ceremony of the agreement between the Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the People's Republic of China on mutual visa exemption for holders of ordinary passports and passports for public affairs*. Retrieved from <https://www.mfa.go.th/en/content/thcn280124?cate=5d5bcb4e15e39c306000683e>

- Ministry of Human Resources and Social Security of the People’s Republic of China. (2019). *National standards for vocational skills – Civil aviation flight attendant*. Beijing: China Labor & Social Security Publishing House.
- Ministry of Human Resources and Social Security of the People’s Republic of China. (2022). *National standards for vocational skills – Ground service attendant*. Beijing: China Labor & Social Security Publishing House.
- Ministry of Tourism & Sports. (June 25, 2024). *International tourist arrivals to Thailand jan – may 2024P*. Retrieved from <https://www.mots.go.th/news/category/759>
- Parasakul, L. (2020). *English in airline business*. (4th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Qi, X. (2013). *A study on civil aviation Chinese teaching material based on the needs analysis*. (Master’s thesis, Liaoning Normal University). [In Chinese]
- Sitthitikul, P. (2019). *English communication skills for airline business*. Bangkok: Se-Education Public Company Limited.
- Sun, J. (2022). *Practical English for civil aviation ground handling*. (2nd ed.). Beijing: China Civil Aviation Publishing House.
- Thailand Professional Qualification Institute (Public Organization) & Aviation Personnel Development Institute (APDI) of Kasem Bundit University. (2020). *Occupational standard and professional qualifications – Aviation professional field*. Thailand Professional Qualification Institute (Public Organization). Retrieved from <https://tpqi-net.tpqi.go.th/home/occ/industrialInfo/AVT> [In Thai]
- Thaithae, S. (2016). *English for airline business*. Bangkok: Top Publishing Co., Ltd.
- Wang, L. & Hu, D. (2024). On the construction of new teaching materials of “Chinese + Vocational skills”. *Research on International Chinese Education, 2024(01)*, 133–147. [In Chinese]
- Wang, L. & Yang, D. (2018). *Minhang kechang fuwu Yingyu zonghe jiaocheng*. Beijing: Chemical Industry Press Co., Ltd.
- Wang, T. (2018). Difficulties faced by students learning in the 153107 Chinese for aviation services 4 course at Valaya Alongkorn Rajabhat University under Royal Patronage. *Chophayom Journal, 29(2)*, 123–138. [In Thai]
- Wasinanon, N., Wasinanon, S., & Sue-Udomsin, S. (2011). *Chinese-English-Thai conversation professional air steward*. Bangkok: Theory Publishing House.
- Xinhua News Agency. (2023). Haiguan zongshu: 11 yue 1 ri qi churujing renyuan mianyu tianbao jiankang shenmingka. *The State Council of the People’s Republic of China*. Retrieved from https://www.gov.cn/lianbo/bumen/202310/content_6912925.htm [In Chinese]
- Yang, Y. & Sun, J. (2020). Xin xingshi xia guanyu duiwai hanyu jiaocai de sikao. *Contemporary Education Research and Teaching Practice, 2020(10)*, 67–68. [In Chinese]
- Yin, J. (2022). *English for civil aviation ground service*. (2nd Ed.). Beijing: Peking University Press.
- Yu, K. & Xu, L. (2019). The textbook construction of Chinese for special purposes under the background of the “Belt and Road” initiative. *Research in Teaching, 42(6)*, 61–66. [In Chinese]
- Zhongguo Duiwaihanyu Jiaoxue Xuehui, Shijie Hanyu Jiaoxue Bianjibu, & Yuyan Jiaoxue yu Yanjiu Bianjibu. (1995). Duiwai hanyu jiaoxue de dingxing, dingwei, dingliang wenti zuotanhui jiyao. *Chinese Teaching in the World, 1995(1)*, 1–5. Retrieved from https://www.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbcode=CJFD&dbname=CJFD9495&filename=SJHY199501000&uniplatform=OVERSEA&v=BlDY-0alHmJ0Go4-yliUegpMWeqnG2QCl0FCWYWo_7plBys1e8yhjhp8M1VaGvk [In Chinese]

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้
โครงการเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
DEVELOPING THAI LANGUAGE TEACHING COMPETENCY THROUGH
PROJECT-BASED LEARNING FOR THAI LANGUAGE STUDENTS AT THE FACULTY
OF EDUCATION, UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

วทัญญู ขลิบเงิน¹
Wathanyu Khib-ngoen¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 27 ถนนใจมี ต.ท่าอิฐ อ.เมืองอุดรดิตถ์ จ.อุดรดิตถ์ 53000 ประเทศไทย¹
Uttaradit Rajabhat University, 27, Injaime Rd. Tha-it Sub-district, Mueang District, Uttaradit Province, 53000 Thailand¹

*Corresponding author E-mail: krupong007@gmail.com¹

(Received: 19 Mar, 2024; Revised: 4 Oct, 2024; Accepted: 18 Oct, 2024)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เปรียบเทียบผลการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ 2. พัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ และ 3. ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการ/กึ่งทดลอง รูปแบบ One-Group Pretest Posttest Design กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2565 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ จำนวน 31 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนการสอนโครงการเป็นฐาน แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโครงการเป็นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (\bar{x}) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่า t แบบทดสอบ t-test Dependent Sample ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยหลังเรียน (\bar{x} = 25.66, S.D. = 3.05) สูงกว่าก่อนเรียน (\bar{x} = 15.10, S.D. = 1.5) t 17.07 นักศึกษามีสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับสูง (\bar{x} = 4.36, S.D. = 0.53) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 4.15, S.D. = 0.58)

คำสำคัญ : สมรรถนะการจัดการเรียนการสอน, การสอนภาษาไทย, การสอนแบบโครงการเป็นฐาน

¹ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์

ABSTRACT

The main objectives of the research were to compare the achievement in Thai language teaching and learning through project-based learning for Thai language students at the Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University; to develop Thai language teaching competency through project-based learning for these students; and to assess the students' satisfaction with the development of Thai language teaching competency through project-based learning. The sample group consisted of 31 fourth-year Thai language students at the Faculty of Education. This research was Quasi-Experimental Research: One-Group Pretest Posttest Design, obtained by Cluster Random sampling. The tools used included project-based learning lesson plans, a learning achievement assessment, a project-based learning competency evaluation, and a student satisfaction questionnaire regarding project-based learning management. The statistical methods used in data analysis included percentages, means (\bar{x}), standard deviation (S.D.), and the t-test for dependent samples.

The results were as follows: The comparison of achievement in Thai language teaching and learning through project-based learning showed significantly higher results after the lessons than before, at a statistical significance level of .05. The post-learning average score (\bar{x} = 25.66, S.D. = 3.05) was significantly higher than the pre-learning score (\bar{x} = 15.10, S.D. = 1.5), with a t-value of 17.07. The students demonstrated a high level of teaching competency through project-based learning (\bar{x} = 4.36, S.D. = 0.53). The overall satisfaction of students towards the development of Thai language teaching competency through project-based learning was rated as high (\bar{x} = 4.15, S.D. = 0.58).

KEYWORDS: Teaching Competency, Thai Language Teaching, Project-based Learning

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลกทำให้การจัดการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนา ผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถให้ทันยุคสมัย ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้จึงเป็นผู้รับผิดชอบสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นคุณลักษณะความเป็นครูที่ดี ได้แก่ ความรู้ดี สอนหรือจัดการเรียนรู้ดี และมีจิตวิญญาณความเป็นครู ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (Tammawoharl, 2022, p. 1) ทั้งนี้ ทิศนา แชมมณี (Khaemmanee, 2005, pp. 103-110) ได้กล่าวว่า ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมี 7 ทักษะ เพื่อการอยู่รอด ได้แก่ การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) การร่วมมือกับเครือข่ายต่าง ๆ (Collaborative Across Networks and Leading by Influence) การปรับตัวและการมีความแคล่วคล่องว่องไว (Agility and Adapt Ability) การคิดริเริ่มและการเป็นผู้ประกอบการอย่างสร้างสรรค์ (Initiative and Entrepreneurship) การสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน (Effective Oral and Written Communication) การเข้าถึงและการวิเคราะห์ข้อมูล (Access and Analyzing Information) และการใฝ่รู้ และมีจินตนาการ (Curiosity and Imagination) สอดคล้องกับปรีดี ปลื้มสำราญกิจ (Preumsamrankit, 2018) กล่าวว่า การจัดการเรียนสอนในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยลดการบรรยายจากผู้สอน แต่ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จากการปฏิบัติจริง หรือการเรียนรู้โดยการลงมือทำด้วยวิธีที่ผู้เรียนได้ฝึกฝนจากสภาพแวดล้อมจริง

การเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้มีทักษะด้านต่าง ๆ มีหลายรูปแบบ แต่ที่ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายคือ การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning: PBL) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ของ Piaget (1972 Cited in Khaemmanee, 2008) คือ การสร้างความรู้ใหม่โดยผู้เรียนเอง ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ของ Johnson and Johnson (1994 Cited in Khaemmanee,

2008) คือการเรียนรู้ด้วยการทำงานร่วมกัน เป็นวิธีการเรียนรู้ด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ในการทำงานร่วมกันก็เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ด้วยวิธีการทำงานร่วมกันคือ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเองสูงสุด และเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมถึงให้ได้ประโยชน์ของกันและกันมากที่สุด การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ปัญหาจริงเป็นการเรียนรู้และวิธีแสวงหาความรู้บนพื้นฐานแนวคิดของ Dewey (1975, p. 59) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) เพราะการเรียนรู้แบบโครงงานจะประกอบด้วย การรู้ (Knowing) และการลงมือกระทำ (Doing) ความรู้ความสามารถในการใช้ความรู้ นั้น ๆ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่แล้วนำมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับปรีดีฐ กิจรุ่งเรือง, อรพิน ศิริสัมพันธ์, ดวงหทัย ไสมไชยะวงศ์, และวิลาพัฒน์ อรุณบุญนวลชาติ (Kitrungraug, Sirisumpun, Homchaiyawong and Urabunnalchat, 2021) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นวิธีการสำคัญที่นักการศึกษาทั่วโลกยอมรับว่าสามารถสร้างเสริมทักษะสำคัญของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนยุคประเทศไทย 4.0 ที่เน้นพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะและความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นพลเมืองไทย และเป็นพลเมืองโลกที่ดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริงจากกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) ได้แก่ การมีประสบการณ์และการปฏิบัติจริงอย่างเป็นลำดับขั้นตอน จนกระทั่งเกิดผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจในสาระต่าง ๆ และความสามารถในการกระทำ การใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ รวมทั้งความรู้ลึกหรือเจตคติอันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานบูรณาการกัน กระบวนการทัศน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในเรื่องของความหมายปรัชญาและทฤษฎีการเรียนรู้ คุณค่า ประเภท การออกแบบการจัดการเรียนรู้ แนวทางการประเมิน บทบาทของครูที่ปรึกษาโครงงาน และผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

จากการสอบถามและสัมภาษณ์ครูที่เลี้ยงกลุ่มสาระภาษาไทย ในโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาวิชาชีพ ในการสัมภาษณ์ครูที่เลี้ยงประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ผ่านระบบ Microsoft Team โดยผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาหลายประการโดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษายังขาดขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่แน่นอน การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนเน้นการถาม-ตอบ มากกว่าการแสดงความคิดเห็น (การส่งเสริมทักษะการพูด) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สร้างความสนใจให้ผู้เรียนเท่าที่ควร ขาดการกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกคิด และจัดห้องเรียนไม่เอื้อต่อการฝึกทักษะทางภาษาไทยตลอดจนไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะทางภาษาไทยได้อย่างเต็มที่

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นไปตามความสนใจของผู้เรียนอีกรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้และทักษะผ่านการทำงานที่มีการค้นคว้าและการใช้ความรู้ในชีวิตจริงโดยมีผลงานและการแสดงออกถึงศักยภาพจากการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานจะได้รับการขับเคลื่อนโดยการใช้คำถามเป็นตัวกำหนดกรอบการเรียนรู้ที่เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้กับทักษะการคิดขั้นสูงไปสู่สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ดังที่ วัชรรา เล่าเรียนดี, ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง, และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (Laolearndee, Kitrungruang, and Sirisumpun, 2017) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) เป็นแนวทางที่นักการศึกษาทั่วโลกกล่าวถึงเสมอในทศวรรษนี้และให้ความสำคัญในการนำไปใช้ในระดัการศึกษาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ก่อตัวขึ้นจากทฤษฎีและแนวคิดทางการศึกษาโดยนำมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมตามบริบทของระดับชั้น รายวิชาและธรรมชาติของเนื้อหาความรู้ และทักษะ สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญาภัทร แสงแป้น (Seangpan, 2019) ที่ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารสำหรับนักศึกษาครู พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และมีพัฒนาการด้านทักษะการพูดภาษาอังกฤษผ่านการนำเสนอโครงงานภาษาอังกฤษ หลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานภาษาอังกฤษ (ESCAPE Model) อยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาดังกล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทยจึงสนใจที่จะพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อพัฒนานักศึกษาครูให้เต็มศักยภาพเสริมสมรรถนะการจัดการจัดการเรียนรู้อุตรดิตถ์ มีความพร้อมในการออกไปปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา และนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
2. เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

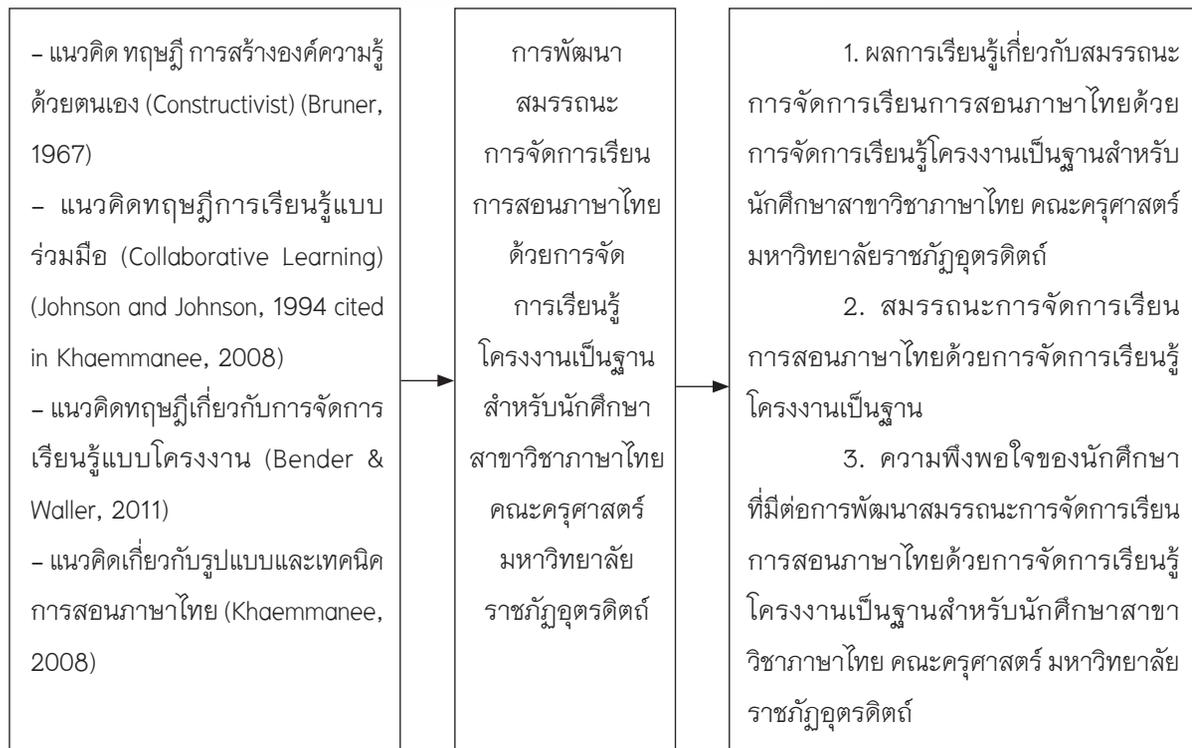
1. ผลการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์ มีค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละ 80

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนา สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ อยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานสำหรับ นักศึกษสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยตามแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ/กึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ใช้รูปแบบ One-Group Pretest Posttest Design

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน 3 กลุ่ม ที่จัดแบบคละความสามารถรวมทั้งสิ้น 83 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา วิธีสอนและการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ กลุ่มที่ 1 จำนวน 31 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบทดสอบความรู้
3. แบบประเมินสมรรถนะ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน จำนวน 6 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนที่ 1) แนวคิดทฤษฎีการสอนแบบโครงงานเป็นฐาน 2) วิทยาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย 3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 4) การวิเคราะห์ตนเองเพื่อเลือกเนื้อหาการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน 5) การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนโครงงานเป็นฐาน 6) ทดลองสอนเพื่อประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1.1 ศึกษาคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย รวมถึงข้อมูลและวิเคราะห์สมรรถนะของนักศึกษาครู

1.2 กำหนดขอบข่ายของเนื้อหาเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอน

1.3 เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะ

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน ด้านการวัดและประเมินผล 2 คน และด้านการสอนภาษาไทย 1 คน ตรวจสอบความเหมาะสมโดยใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ผลที่ได้มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.67-4.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.14-0.39

ตารางที่ 1 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง แนวคิดทฤษฎีการสอนแบบโครงงานเป็นฐาน	จำนวน 3 ชั่วโมง
<p>สาระสำคัญ : การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เริ่มตั้งแต่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน กระบวนการให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของตนเอง และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการโครงงาน</p>	
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน 2. นักศึกษาสามารถวางแผนการสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของตนเองโดยใช้โครงงานเป็นฐานได้ 3. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน 	
<p>กิจกรรม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้สอนทักทายนักศึกษา กิจกรรมถาม-ตอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยกตัวอย่างรูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงงาน 2. นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ด้วยการถาม-ตอบ เพื่อทำความเข้าใจและทบทวนความรู้ของผู้เรียน 3. ผู้สอนกระตุ้นความรู้เดิมเพื่อให้นักศึกษาตระหนักถึงลักษณะพื้นฐานและธรรมชาติของวิชาภาษาไทยกับการทำโครงงาน 4. นักศึกษาวิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของตนเองจากประสบการณ์ที่เคยไปฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาและมีความต้องการจะพัฒนาตนเองแล้วนำเสนอรายบุคคล 5. นักศึกษาร่วมกันหาแนวทางในการทำโครงงานเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานของตนเอง เช่น การพิจารณาผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะทางภาษาไทยที่จะให้ข้อเสนอแนะ และช่วยฝึกฝน ถ่ายทอดเทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการพัฒนาสมรรถนะของตนเอง และสรุปความรู้ร่วมกัน 6. อาจารย์ผู้สอนคอยชี้แนะและให้คำปรึกษาหากนักศึกษาเกิดปัญหา 	

2. แบบทดสอบความรู้ จำนวน 1 ชุด มี 30 ข้อ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยมีการหาคุณภาพของแบบทดสอบดังนี้

2.1 แบบทดสอบเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก โดยผู้วิจัยนำแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร และการสอน 2 คน ด้านการวัดและประเมินผล 2 คน และด้านการสอนภาษาไทย 1 คน ประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้ดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบเท่ากับ 0.8 – 1.0

2.2 นำแบบทดสอบไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเช่นเดียวกัน โดยจัดกิจกรรมเหลื่อมเวลากัน ได้แก่ นักศึกษาศาสาวิชาภาษาไทย กลุ่มที่ 2 จำนวน 31 คน โดยใช้วิธีการของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder, and Richardson, 1937) จากสูตร KR 20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.94

2.3 นำแบบทดสอบไปหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบและคัดเลือกข้อสอบที่เหมาะสมโดยใช้เกณฑ์ ผลที่ได้มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.2 – 0.8

2.4 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์การหาค่าคุณภาพไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3. แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน

3.1 สร้างแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษา

3.2 ตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร และการสอน 2 คน การวัดและประเมินผล 2 คน และการสอนภาษาไทย 1 คน ประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่าคะแนนเท่ากับ 0.8 – 1.0

3.3 นำแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ไปเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง และใช้แบบประเมินนี้ให้กลุ่มผู้ประเมิน 3 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาที่ทำหน้าที่สาธิตการสอน และเพื่อนประเมินเพื่อน

4. แบบสอบถามความพึงพอใจ

4.1 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

4.2 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน การวัดและประเมินผล 2 คน และการสอนภาษาไทย 1 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยประเมินความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินกับคุณลักษณะที่ต้องการสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา คือ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ ผลที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.8 – 1.0 และปรับแก้ไขข้อคำถามตามที่คุณเชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะไว้

4.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อสอบถามความพึงพอใจ นำผลที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

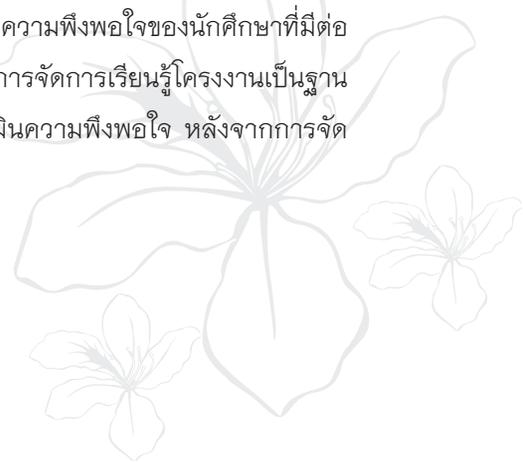
1. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และขอความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัยตามข้อกำหนดของจริยธรรมวิจัยในมนุษย์

2. กลุ่มตัวอย่างจำนวน 31 คน ทำแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียนการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐาน

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 3 เดือน ระหว่าง เดือนมกราคม ถึงเดือนเมษายน 2566 รวม 24 ชั่วโมง

4. ประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยประเมินจากการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ใช้ผลการประเมินจากผู้วิจัย นักศึกษาประเมินตนเองและเพื่อนประเมินเพื่อน

5. สอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน โดยให้นักศึกษาประเมินความพึงพอใจ หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบความรู้โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบ (t-test Dependent Sample) และข้อมูลจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

การทดสอบ	n	\bar{x}	S.D.	df	t
ก่อนเรียน	31	15.10	1.50	5.72	17.07*
หลังเรียน	31	25.66	3.05		

*มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ หลังเรียน ($\bar{x} = 25.66$, S.D. = 3.05) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 15.10$, S.D. = 3.05) ค่า t = 17.07 แสดงว่า นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ

เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ดังตารางที่

2

ตารางที่ 2 ผลการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้	สรุปผลการประเมิน			ลำดับ
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
1. ด้านความรู้ความเข้าใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นฐาน				5
1. สามารถวิเคราะห์ความสอดคล้องของสาระการจัดการเรียนรู้ สื่อการจัดการเรียนรู้กับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร	4.22	0.48	มาก	
2. สามารถวิเคราะห์ความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสอนภาษาไทยด้วยโครงงาน	4.30	0.52	มาก	
3. สามารถเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยโครงงานเป็นฐาน	4.35	0.58	มาก	
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอนการพัฒนาสมรรถนะ	4.30	0.60	มาก	
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความสุข	4.26	0.55	มาก	
6. การจัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาไทยตามขั้นตอนกระบวนการของการฝึกทักษะทางภาษาไทย	4.27	0.57	มาก	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้	สรุปผลการประเมิน			ลำดับ
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	
ค่าเฉลี่ยรวมด้านที่ 1	4.28	0.55	มาก	
2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยโครงการงาน				3
2.1 ได้รับความสนใจ	4.38	0.54	มาก	
2.2 สอดคล้องและสัมพันธ์กับเนื้อหา	4.40	0.58	มาก	
2.3 มีการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนทราบ และ/หรือ	4.29	0.52	มาก	
การประเมินผลก่อนเรียน				
2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.36	0.56	มาก	
2.5 ใช้กระบวนการขั้นเตรียมความพร้อมการจัดทำโครงการงาน	4.31	0.62	มาก	
2.6 จัดกิจกรรมขั้นการวางแผนการจัดทำโครงการงาน	4.45	0.56	มาก	
2.8 ขั้นลงมือปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการสอนภาษาไทย ด้วยโครงการงาน	4.35	0.54	มาก	
2.9 ขั้นนำเสนอและการแสดงผลงานโครงการงาน กิจกรรมการเรียนการสอน	4.27	0.59	มาก	
เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สรุปองค์ความรู้ด้วยตนเองและนำเสนอรูปแบบต่าง ๆ				
โดยการเริ่มเขียนเค้าโครงของโครงการพัฒนาทักษะทางภาษา				
2.10 ขั้นประเมินผลร่างโครงการงานพัฒนาสมรรถนะการสอนภาษาไทย	4.33	0.50	มาก	
มีการยกตัวอย่างที่เข้าใจง่าย สอดคล้องกับเนื้อหาและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน				
ค่าเฉลี่ยรวมด้านที่ 2	4.36	0.56	มาก	
3. ด้านการสรุปบทเรียน				1
3.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการสรุปบทเรียน	4.40	0.48	มาก	
3.2 สรุปบทเรียนได้ตรงตามเนื้อหา	4.47	0.54	มาก	
3.3 มีการมอบหมายงานให้นักเรียนทำหลังจากสอนเสร็จ	4.45	0.49	มาก	
ค่าเฉลี่ยรวมด้านที่ 3	4.44	0.50	มาก	
4. ด้านการวัดและประเมินผล				2
4.1 ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.51	มาก	
4.2 ใช้เครื่องมือหรือเทคนิควิธีการที่หลากหลาย	4.40	0.52	มาก	
4.3 วัดผลและประเมินผลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง	4.42	0.51	มาก	
4.4 การจัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาไทยตามขั้นตอน	4.27	0.57	มาก	
กระบวนการของการฝึกทักษะทางภาษาไทย				
ค่าเฉลี่ยรวมด้านที่ 4	4.40	0.51	มาก	
5. ด้านสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้				4
5.1 สื่อเหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อหาที่ใช้สอน	4.27	0.53	มาก	
5.2 นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่ออย่างทั่วถึง	4.38	0.54	มาก	
5.3 สื่อช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้	4.34	0.55	มาก	
5.4 ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนและนำไปปฏิบัติได้	4.21	0.52	มาก	
ค่าเฉลี่ยรวมด้านที่ 5	4.30	0.53	มาก	
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.36	0.53	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ด้วยการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมรรถนะในด้านการสรุปทเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือสมรรถนะในด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.51) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.56) ด้านสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ อยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$, S.D. = 0.53) และด้านความรู้ความเข้าใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

โดยผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถาม

ความพึงพอใจ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

รายการประเมินความพึงพอใจ	สรุปผลการประเมิน			ลำดับ
	\bar{x}	S.D	ระดับ	
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				5
1. มีโอกาสศึกษาและพัฒนาสมรรถนะการสอนภาษาไทยด้วยตนเอง	4.55	0.5	มากที่สุด	
2. มีโอกาสเลือกพัฒนาทักษะทางภาษาไทยด้วยตนเองตามความสนใจในรูปแบบของโครงการ	4.00	0.45	มาก	
3. กิจกรรมโครงการส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม	4.10	0.55	มาก	
4. กิจกรรมส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการของโครงการ	3.65	0.60	มาก	
5. กิจกรรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.40	0.92	มาก	
6. การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ด้วยโครงการเป็นฐาน ช่วยพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการ	4.25	0.45	มาก	
คะแนนเฉลี่ยรวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.15	0.58	มาก	
2. ด้านเนื้อหา				3
7. เนื้อหาของการพัฒนาสมรรถนะฯ ด้วยโครงการเป็นฐานสอดคล้องกับการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	4.60	0.56	มากที่สุด	
8. การนำเสนอเป็นไปตามขั้นตอนการสอนแบบโครงการ	4.40	0.51	มาก	
9. กิจกรรมส่งเสริมให้ได้วิเคราะห์ตนเองเพื่อพัฒนาสมรรถนะการสอนตามความสามารถของผู้ทำโครงการ	4.60	0.56	มากที่สุด	
10. ระยะเวลาในการทำโครงการมีความเหมาะสมกับเนื้อหาของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย	4.40	0.51	มาก	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมินความพึงพอใจ	สรุปผลการประเมิน			ลำดับ
	\bar{x}	S.D	ระดับ	
คะแนนเฉลี่ยรวมด้านเนื้อหา	4.50	0.53	มากที่สุด	
3. ด้านบรรยากาศของการทำโครงการ				2
11. มีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด	
12. มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนอย่างสม่ำเสมอ	4.50	0.53	มากที่สุด	
13. มีความสุข สนุกกับการพัฒนาสมรรถนะการสอนภาษาไทยของตนเองโดยใช้โครงการเป็นฐาน	4.60	0.55	มากที่สุด	
คะแนนเฉลี่ยรวมด้านบรรยากาศของการทำโครงการ	4.56	0.54	มากที่สุด	
4. ด้านประโยชน์ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้				4
14. ได้พัฒนาสมรรถนะการสอนภาษาไทยตามศักยภาพของตนเองเมื่อได้เรียนรู้ด้วยโครงการ	4.40	0.55	มาก	
15. การพัฒนาสมรรถนะการสอนภาษาไทยโดยใช้โครงการเป็นฐานช่วยให้มีความมั่นใจในตนเอง	4.20	0.45	มาก	
16. กิจกรรมพัฒนาสมรรถนะการสอนภาษาไทยโดยใช้โครงการเป็นฐานทำให้เห็นคุณค่าและเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและผลงานโครงการ	4.25	0.45	มาก	
คะแนนเฉลี่ยรวมด้านประโยชน์ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้	4.28	0.48	มาก	
5. ด้านประโยชน์ที่มีต่อการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้				1
17. กิจกรรมโครงการส่งเสริมให้มีประสบการณ์ในการสร้างบรรยากาศในการสอนภาษาไทย	4.60	0.55	มากที่สุด	
18. กิจกรรมโครงการส่งเสริมให้มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด	
19. กิจกรรมโครงการส่งเสริมให้ได้รู้จักการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสอนภาษาไทยของตนเอง	4.40	0.55	มาก	
20. การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการทำให้มีเจตคติที่ดีต่อการนำไปสู่การทำวิจัยในชั้นเรียนในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา	4.60	0.55	มากที่สุด	
คะแนนเฉลี่ยรวมด้านประโยชน์ที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะการสอน	4.60	0.70	มากที่สุด	
คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจในภาพรวม	4.41	0.56	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.56)

สรุปผลการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ค่า $t = 17.07$ แสดงว่า นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ

เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมรรถนะในด้านการสรุปบทเรียน รองลงมาคือด้านการวัดและประเมินผล ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ และด้านความรู้ ความเข้าใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ตามลำดับ

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่มีต่อการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบรรยากาศของการทำโครงงานด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 3 คือ ด้านเนื้อหา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 4 คือ ด้านประโยชน์ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยในลำดับสุดท้ายคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อภิปรายผล

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีการเรียนรู้ที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นไปตามการออกแบบการสอนที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อม (Preparing idea: P)

เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ขั้นที่ 2 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ (Outline Planning: O) นักศึกษาวางแผนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ขั้นที่ 3 ขั้นเขียนเค้าโครงของโครงการ (Writing Project Proposal: R) นักศึกษาเขียนโครงการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ขั้นที่ 4 ขั้นลงมือปฏิบัติโครงการ (Doing the Project: D) นักศึกษาลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ในโครงการขั้นที่ 5 ขั้นการนำเสนอโครงการ (Presenting: P) นักศึกษานำเสนอโครงการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และขั้นที่ 6 ขั้นการประเมินโครงการและสมรรถนะการสอน (Assessment the Project: A) นักศึกษาทดลองสอนในชั้นเรียนตามเนื้อหาและจุดประสงค์ที่วางไว้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้วิจัย เพื่อนักศึกษา สังเกตและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน จากการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอีกทั้งมีการบูรณาการรายวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรและจากประสบการณ์การสอนของนักศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นไปตามความสนใจของผู้เรียนอีกรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้และทักษะผ่านการทำงานที่มีการค้นคว้าและการใช้ความรู้ในชีวิตจริงโดยมีผลงานและการแสดงออกถึงศักยภาพจากการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จะได้รับการขับเคลื่อนโดยการใช้คำถามเป็นตัวกำหนดกรอบการเรียนรู้ที่เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้กับทักษะการคิดขั้นสูงไปสู่สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง, อรุณ พิณศิริสัมพันธ์, ดวงหทัย โสมไชยะวงศ์, และวิลาพัณย์ อรุณบุญนวลชาติ (Kitrungruang, Sirisumpun, Homchaiyawong and Urabunnualchat, 2021) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นวิธีการสำคัญที่นักการศึกษาทั่วโลกยอมรับว่าสามารถสร้างเสริมทักษะสำคัญของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนยุคประเทศไทย 4.0 ที่เน้นพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ

ทั้งด้านความรู้ ทักษะและความสามารถ มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม เป็นพลเมืองไทย และเป็นพลเมืองโลกที่ดี เป็นไปตามผลงานวิจัยของสมนึก บุญปัญญา (Boonpanya, 2023) ที่กล่าวว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนตามรูปแบบ PLPSA+PBL เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้โดยมีกระบวนการที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) เจตคติ (Attitude) และคุณลักษณะ (Attributes) แล้วนำไปประยุกต์ใช้ในงานสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกทางพฤติกรรมการปฏิบัติที่เป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ และศักยภาพ ที่ทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ (Competency) ที่สำคัญต่อการใช้ชีวิต การทำงาน และการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลูกร พงศ์ปิฎก และประเสริฐ อินทร์รักษ์ (Pruettipuranee and Intarak, 2020) ได้พัฒนาสมรรถนะครูในช่วงยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) พบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูในช่วงยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) เป็นพหุแนวทาง 21 แนวทาง โดยมีการพัฒนาและยกระดับหลักสูตรและพัฒนาสมรรถนะครู การพัฒนาสมรรถนะครูรายบุคคลด้วยตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของแนวทางที่ค้นพบ

2. การพัฒนาสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ในภาพรวมพบว่า นักศึกษามีสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกำธร คงอรุณ (Kongaroon, 2023) ที่ศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่าแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครุคณิตศาสตร์ที่ควรส่งเสริมในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านความรู้ควรส่งเสริมประเด็นความรู้และความเข้าใจศาสตร์การสอนและเนื้อหาของสิ่งที่ตนเองจะสอนอย่างถ่องแท้ ด้านทักษะควรส่งเสริมประเด็นความสามารถในการค้นหาความต้องการและจุดเด่นของผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความสามารถ

บริหารจัดการผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเชื่อมโยงความรู้ได้ และด้านเจตคติ ควรส่งเสริมประเด็นการให้คุณค่ากับสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีเอกลักษณ์ในตัวเอง และการมีจิตวิญญาณความเป็นครู ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสังเคราะห์เป็น 6 ขั้นตอน ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด นำมาเป็นแนวทางในการสร้างกรอบการประเมินสมรรถนะของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ในด้านการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน ซึ่งสมรรถนะที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของวินดา ภูขำนิ (Phuchumni, 2021) ที่ได้พัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: กรณีโรงเรียนบ้านนาตาลคำข่า พบว่า สมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มี 10 องค์ประกอบ 44 ตัวชี้วัด โดย มี สมรรถนะการจัดการศึกษาเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5 ตัวชี้วัด

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ด้วยการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่มีต่อการส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศของการทำโครงการ และด้านเนื้อหา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 4 คือ ด้านประโยชน์ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ มีความพึงพอใจในระดับมาก และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยในลำดับสุดท้ายคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความพึงพอใจในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการเรียนรู้แบบโครงการเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด การพัฒนารูปแบบและการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดของทิศนา แชมมณี (Khaemmanee, 2008) ที่กล่าวว่า ในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่ได้รับการพิสูจน์ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพสามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของแบบจำลองนั้น ๆ นอกจากนี้

ผลของการให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติการเขียนโครงการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญาภัทร แสงแป้น (Seangpan, 2019) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ESCAPE Model) อยู่ในระดับพึงพอใจมาก นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังเช่นความคิดเห็นที่กล่าวถึงการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาทักษะทางภาษาไทยโดยใช้โครงงานเป็นฐาน นักศึกษาคนที่ 4 (Personal Communication, 8 April, 2022) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในส่วนของกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนด้วยกิจกรรมต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เช่น กิจกรรมจิตตปัญญา ช่วยส่งเสริมให้ข้าพเจ้าได้ตระหนักรู้ในตนเอง ได้มีเวลาอยู่กับตนเอง กิจกรรมพจนานุกรมหรือกิจกรรมสุนทรียสนทนา ทำให้ได้วิเคราะห์ตนเองพิจารณาถึงข้อบกพร่องด้านทักษะทางภาษาไทยของตนเอง” ซึ่งมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักศึกษาคนที่ 1 (Personal Communication, 8 April, 2022) ที่กล่าวว่า “จากที่ได้ร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ นับว่าเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่อาจารย์ผู้สอนพยายามส่งเสริมให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการโครงงานเป็นฐาน ได้มีโอกาสทบทวนรายวิชาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางภาษาไทย การทำวิจัยมาใช้ในการเรียนรู้ใหม่อีกครั้ง”

ทั้งนี้การพัฒนาทักษะทางภาษาไทยโดยใช้โครงงานเป็นฐานส่งเสริมให้นักศึกษาได้ค้นพบตนเอง ในการพัฒนาทักษะที่ตนเองสนใจดังความเห็นของนักศึกษาคนที่ 2 (Personal Communication, 8 April, 2022) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า “เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบตนเอง ได้พัฒนาทักษะทางภาษาไทยในด้านที่ตนเองสนใจ และได้พัฒนาทักษะจากคำแนะนำ ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านอย่างแท้จริง” ซึ่งกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนา

ทักษะทางภาษาไทยโดยใช้โครงงานสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในอนาคตได้ ดังเช่นความเห็น ของนักศึกษาคนที่ 3 (Personal Communication, 8 April, 2022) ที่กล่าวว่า “เป็นกิจกรรมที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง”

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานที่พัฒนาขึ้นไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรมีการเตรียมความพร้อม เพื่อการวางแผนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้สอนในช่วงเวลานั้น ๆ และส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ บรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วม และส่งเสริมให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้อภิปรายร่วมกัน ผสมผสานการสื่อสารโดยการประชุมออนไลน์ได้อีกทางหนึ่ง

2. การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ นักศึกษาจะต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย จะต้องมีการกำหนดกิจกรรมการปฏิบัติการงาน ระดับคุณภาพของงาน อีกทั้งการชี้แนะ แนะนำ ให้คำปรึกษา การให้รางวัล หรือสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ในด้านหลักภาษาไทย วรรณคดีวรรณกรรม และมีการผสมผสานกับสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้จะเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญ มีความสามารถ และทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเตรียมความพร้อมการเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- Bender, W. N. & Waller, L. (2011). *The teaching revolution*. Corwin: California.
- Boonpanya, S. (2023). Learning management design emphasizing active learning process to develop student competency according to the PLPSA + PBL model. *Journal of Teacher Professional Development*, 4(1), 1–15. [In Thai]
- Bruner, J. S. (1967). *Knowing: Essays for the left hand*. Cambridge, Mass: Harvard University Press.
- Dewey, J. (1975). *Experience & education*. New York: Littlefield, Adam & Co.
- Johnson, D. W., Johnson, R. T., and Holubec, E. J. (1994). *The nuts and bolts of cooperative learning*. Edina, Minnissota: Interaction Book.
- Khaemmanee, T. (2005). *Gourmet menu, selected learning management plan*. Bangkok: Pattana Academic Quality. [In Thai]
- Khaemmanee, T. (2008). *14 teaching model for professional teachers*. (8th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University. [In Thai]
- Kitrungraung, P., Sirisumpun, A., Homchaiyawong, D and Urabunnualchat, W. (2021). Paradigm shift: Teaching by project-based learning to enhance the essential skill of student in Thailand 4.0 era. *Journal of Education*, 15(2), 16–30. [In Thai].
- Kongaroon, K. (2023). Competency study of mathematics teacher students, Phetchabun Rajabhat University. *Journal of Graduate Studies, Chiang Rai Rajabhat University*, 16(3), 29–44. [In Thai]
- Laolearndee, W., Kitrungraung, P., and Sirisumpun, A. (2017). *Develop thinking skills and enhance the quality of education*. Nakhon Pathom: Phetkasem Printing. [In Thai]
- Preumsamrankit, P. (2018). Factors affecting learners' 21st century skills. *Valaya Alongkorn Review*, 7(3), 118–120.
- Phuchumni, W. (2021). *Development of teacher competency on learning management in the 21st century: A case of Ban Natan Khamkha school*. (Ph.D thesis, Educational Administration, Graduate School, Sakon Nakhon Rajabhat University). [In Thai]
- Pruettipuranee, T. and Intarak, P. (2020). Development of teacher competencies during the national strategy. *The Journal of Research and Academics*, 5(6), 87–98. [In Thai]
- Kuder, G. F. and Richardson, M. W., (1937). *Theory of estimating the reliability of the Psychometrika test*, 2(3), 151–160.
- Seangpan, K. (2019). *Development of project-based learning management mode in conjunction with social media online to enhance communication speaking skills for student teachers*. (Ph.D thesis, Curriculum and Instruction (Teaching Thai), Graduate School, Silpakorn University). [In Thai]
- Tammawoharl, S. (2022). Teacher characteristics that enhance learning management in the era of education 4.0. *Journal of Educational Studies*, 16(1), 1–13.

ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรสายปฏิบัติการ
วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
PROBLEMS IN WRITING OFFICIAL DOCUMENTS OF SUPPORTING STAFF
COLLEGE OF ARTS, MEDIA AND TECHNOLOGY, CHIANG MAI UNIVERSITY

ปิยาภรณ์ ณ เชียงใหม่^{1*}

Piyaporn Na Chiangmai^{1*}

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 239 ถ.ห้วยแก้ว ต.สุเทพ อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ 50200 ประเทศไทย¹
Chiang Mai University, 239, Huaykaew Rd, Suthep Sub-district, Muang District, Chiang Mai Province, 50200 Thailand¹

*Corresponding author E-mail: piyaporn.n@camt.info

(Received: 7 May, 2024; Revised: 8 Oct, 2024; Accepted: 18 Oct, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการเขียนหนังสือราชการ และ 2) ศึกษาแนวการเขียนหนังสือราชการที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของบุคลากรสายปฏิบัติการ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลเฉพาะหนังสือภายในและหนังสือภายนอก ของบุคลากร 44 คน หัวหน้างาน 5 งาน และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการเขียนหนังสือราชการ และจัดอบรม “เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ” โดยทดสอบความรู้หลังรับการอบรม

ผลวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการเขียนหนังสือ 4 ด้าน คือ 1) ด้านแบบฟอร์ม ก่อนอบรมร้อยละ 100 หลังอบรมร้อยละ 61.36 ได้แก่ ตั้งขอบกระดาษ การใช้ตราครุฑ การย่อหน้าบรรทัด ระยะการพิมพ์ 2) ด้านเนื้อหา ก่อนอบรมร้อยละ 31.81 หลังอบรมร้อยละ 52.27 ได้แก่ เนื้อหาไม่ครบองค์ประกอบ 5W 1H เนื้อหาไม่ตรงประเด็น ขาดการอ้างอิงข้อมูล ขาดการเชื่อมโยงเนื้อหาภาคเหตุ ภาคความประสงค์ และภาคสรุปความ เนื้อหาไม่ชัดเจน คำลงท้ายไม่เหมาะสม 3) ด้านภาษา ก่อนอบรมร้อยละ 38.63 หลังอบรมร้อยละ 20.45 ได้แก่ การใช้คำซ้ำซ้อน ชื่อเรื่องไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา และสรุปความ คำฟุ่มเฟือย ใช้ภาษาพูด สรรพนามบุคคลและคำนำหน้าไม่เป็นไปตามระเบียบฯ ขาดการเชื่อมโยงเนื้อหาภาคเหตุและภาคความประสงค์ 4) ด้านการพิมพ์ ก่อนอบรมร้อยละ 97.72 หลังอบรมร้อยละ 86.36 ได้แก่ ส่วนหัวของบันทึกข้อความขนาดตัวหนังสือน้อยกว่า 20 พอยต์ ยศของผู้ลงชื่อไม่ตรงกึ่งกลางกระดาษ เว้นวรรคระหว่างประโยคห่างเกิน ไม่ตัดคำระหว่างบรรทัด พิมพ์ผิด ข้อความตกหล่น คำซ้ำ ตั้งระยะห่างระหว่างบรรทัดเกิน 1 เท่า หรือการบีบระยะห่างระหว่างบรรทัด ไม่ระบุเลขหน้าเอกสารหน้าถัดไป ตัวอักษรเล็กกว่า 16 พอยต์ และพบว่า 2. แนวทางในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรต้องเป็นไปตามหลัก 5W 1H ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 ซึ่งบุคลากรควรทำความเข้าใจและศึกษาระเบียบฯ ให้ถูกต้องแม่นยำ รับฟังคำสั่งให้ครบถ้วน และทำความเข้าใจคำสั่ง หรือศึกษาวัตถุประสงค์ของหนังสือที่เขียน และวิเคราะห์ด้วยดุลยพินิจ เลือกใช้รูปแบบ และโครงสร้างของหนังสือให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของหนังสือที่จะร่าง ใช้คำและภาษาราชการที่ถูกต้อง เหมาะสม สื่อสารสื่อความได้อย่างถูกต้องทันสมัยสังเกต ตัวอย่างโครงสร้างเพื่อเป็นแนวทางการเขียน เลือกใช้ภาษา และวิเคราะห์การเขียนจากตัวอย่างหนังสือของบุคลากรที่มีประสบการณ์ และฝึกฝนเรียนรู้พัฒนาตนเองให้เกิดความชำนาญ เชี่ยวชาญและ

¹ นักจัดการงานทั่วไป วิทยาลัยศิลปะ สื่อและเทคโนโลยี

เขียนหนังสือราชการอย่างมีประสิทธิภาพ การเขียนหนังสือราชการที่มีประสิทธิภาพยังบอกถึงศักยภาพของผู้เขียน การเขียนหนังสือราชการอาจขึ้นอยู่กับรูปแบบและแนวการปฏิบัติของหน่วยงาน และสิ่งที่ผู้เขียนหนังสือควรตระหนักคือ ความเป็นจริงของหนังสือราชการต้องเป็นหนังสือที่มีประโยชน์ ฟังประสงค์ และเป็นหนังสือราชการที่มีความเหมาะสมตามเวลา โอกาส สถานที่ และบุคคล

คำสำคัญ: หนังสือราชการ, ด้านแบบฟอร์ม, ด้านภาษา, ด้านเนื้อหา, ด้านการพิมพ์

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) study the problem in writing official documents, and 2) propose the guidelines for writing official documents that were suitable for the current conditions of supporting staff, College of Arts, Media and Technology, Chiang Mai University. The research employed both quantitative and qualitative methods, studying internal and external documents of 44 staff members, along with 5 supervisors and experts. This approach was used to analyze problems in writing official documents and to conduct training on “Techniques for writing official documents,” followed by testing the participants’ knowledge after the training.

The results of the research found that: 1. there were four aspects of problems in official documents writing. 1) Form, problems were found before the training 100%, after the training 61.36% including setting the margins of the paper, Garuda symbol Line indentation, and typing distance. 2) Content, problems were found before the training 31.81%, after the training 52.27%, including content not complete according to the 5W 1H elements, content not relevant to the point that needed to be communicated, lack of references to relevant information, lack of connection between the content of the cause, purpose, and conclusion, vague and unclear content, and inappropriate concluding phrases. 3) Language, problems were found before the training 38.63%, after the training 20.45%, including redundancy in the use of words and phrases, titles not match the content and conclusions, superfluous language, colloquial expressions, misplaced personal pronouns and prefixes, and poor connection between cause and purpose. 4) Printing, problems were found before the training 97.72%, after the training 86.36%, problems included headers smaller than 20 points, signer’s name not centered, inadequate spacing between sentences, words split between lines, typos, missing text, repeated words, line spacing inconsistencies, unnumbered document pages, and fonts smaller than 16 points. The results also revealed that 2. guidelines for writing official documents for staff; they should prioritize adherence to the 5W 1H writing guidelines as per the Prime Minister’s Regulations on Secretariat Work B.E. 2526 (1983) and its amendments. Additionally, staff should: understand the regulations to ensure accurate comprehension: follow instructions thoroughly and study the purpose of the official documents with discretion: choose the correct format and structure based on the purpose of the document: use correct and appropriate language and official terminology to convey the message accurately: observe examples of structures as guidelines: analyze and learn from examples of official documents: practice and develop writing skills. In summary, effective official document writing reflects the writer’s capabilities. It is essential for documents to be practical, relevant, and appropriate for the time, occasion, place, and recipient.

KEYWORDS: Official Documents, Form, Language, Content, Typing

บทนำ

หนังสือราชการถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารงานขององค์กร ส่วนงานราชการในการปฏิบัติงาน หนังสือราชการถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (Prime Minister's Office, 1963, pp. 2-3) และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (Prime Minister's Office, 2005, p. 33) ระเบียบข้อ 9 คือ “หนังสือราชการ” คือ เอกสารที่เป็นหลักฐานในราชการ ได้แก่ หนังสือที่มีไปมาระหว่างส่วนราชการ หนังสือที่ส่วนราชการมีไปถึงหน่วยงานอื่นใดซึ่งมิใช่ส่วนราชการ หรือที่มีไปถึงบุคคลภายนอก หนังสือที่หน่วยงานอื่นใดที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือบุคคลภายนอก มีมาถึงส่วนราชการ เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานในราชการ เอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อมูลข่าวสารหรือหนังสือที่ได้รับเข้าจากระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 (Prime Minister's Office, 1963, p. 5) ที่กำหนดเกี่ยวกับการรับรองสำเนาหนังสือ ซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐทุกคนต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ปัจจุบัน บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะบุคลากรรุ่นใหม่ที่เพิ่งเข้ามาปฏิบัติงาน ขาดความรู้ ความเข้าใจ เกิดความสับสน เข้าใจคลาดเคลื่อนในการเขียนหนังสือราชการประเภทต่าง ๆ ก่อให้เกิดข้อผิดพลาด และการสื่อสารที่ไม่ตรงประเด็น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถสื่อสารได้ตรงประเด็น ลดปัญหาในการสื่อสาร ส่งผลให้หนังสือราชการมีความถูกต้อง เกิดการใช้ภาษาที่สละสลวย สื่อสารได้ตรงประเด็นอย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรควรถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษา เช่น การเขียนสะกดคำ การเว้นวรรคตอน การใช้คำย่อ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้คำทับศัพท์ การใช้ศัพท์บัญญัติ พรทิพย์ เรืองธรรม (Roengtham, 2016) กล่าวถึงเทคนิคในการเขียนหนังสือราชการไว้ว่า การเขียนหนังสือราชการไม่ใช่เพียงการรู้ลักษณะการเขียนแต่ให้อ่านเข้าใจหรือแค่สื่อความหมายได้เท่านั้น แต่การเขียนหนังสือราชการที่ดีควรต้องมีเทคนิคในการเขียน การใช้หลักภาษาที่มีระดับ

ความรู้ที่สูงขึ้นไปอีกระดับ ประกอบกับมีงานวิจัยที่มีเนื้อหาการศึกษาด้านการเขียนหนังสือราชการที่มีผลของการศึกษาในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น งานวิจัยของ ชญาน์พัชร กันกา, กานษพร การสูงค์ และกฤษณา ช้อยใหม่ (Kanka, Kansuwong, and Choimai, 2021) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ชายขอบและแรงงานข้ามชาติ (ศอช.) ในเชิงปริมาณ พบว่าความผิดพลาดในการเขียนหนังสือราชการที่พบมากที่สุดคือ ประเด็นเกี่ยวกับเนื้อความ มีการแก้ไขหนังสือราชการมากที่สุดคือ เฉลี่ย 3 ครั้งต่อ 1 ฉบับ และสอดคล้องกับการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการกลั่นกรองและเขียนหนังสือราชการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือของณัฐสุรีย์ หวังสถิตย์วงศ์ (Wangsatitwong, 2018) จากผลการวิเคราะห์พบว่า สภาพปัญหาภายใน เป็นสภาพที่เกิดจากตัวผู้เขียนเอง ที่อาจจะยังไม่มีความรู้หรือความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน หรือการเลือกใช้ถ้อยคำ ภาษา เพราะขณะเขียน ต้องคิดทุกประโยคว่าทำอย่างไร จึงจะเขียนให้ง่ายและเข้าใจที่สุด การเรียงร้อยถ้อยคำให้กระชับ เรียบเรียงให้เกิดเนื้อหาสวยงาม ตลอดจนไม่ทราบรูปแบบมาตรฐานและการจัดการรูปแบบให้สวยงามตามความเหมาะสม จึงร่างหนังสือโดยใช้ความคิด ภาษา ตลอดจนรูปแบบของตนเองตามที่เข้าใจโดยไม่สามารถจัดระเบียบความคิดได้ ซึ่งผู้ที่ไม่ม่ประสบการณ์ในเรื่องที่จะเขียน จึงเป็นการยากที่จะเขียนให้ถูกต้องและถูกใจหัวหน้างานได้ จึงมีการแก้ไขซ้ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนู ทดแทนคุณ (Thodthankhun, 2021) ได้ศึกษาปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐส่วนราชการในเขตกรุงเทพมหานคร ระหว่างปี พ.ศ. 2560 – 2562 พบว่า ปัญหาการเขียนหนังสือราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านแบบฟอร์มของหนังสือราชการ 2) ด้านเนื้อหา 3) ด้านการใช้ภาษา และ 4) ด้านการพิมพ์ โดยศึกษาเฉพาะหนังสือราชการภายนอกและภายใน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านแบบฟอร์มหนังสือราชการส่วนมากปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย งานสารบรรณ พ.ศ. 2526 มีที่ต่องแก้ไขในเรื่อง

ระหัดวาระดาช การใช้ตราครุฑมาตรฐาน การกั้นหน้า กั้นหลัง และการย่อหน้า ส่วนด้านเนื้อหา ส่วนมากเนื้อหา ไม่ครบถ้วน คือ ขาดความเข้าใจเรื่ององค์ประกอบของ เนื้อหา และการใช้ 5W 1H ต่อมาด้านการใช้ภาษาพบว่า ส่วนมากใช้ภาษาทางการแต่พบความซ้ำซ้อนในการใช้ คำประโยคและข้อความ มีการใช้คำย่อ คำพุ่มเพื่อย คำวากน ขาดการเชื่อมโยงในเนื้อความ การเว้นวรรคตอน การแยกคำในบรรทัดโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง การเขียนสะกดคำผิด และใช้คำไม่สม่ำเสมอ ทำให้ไม่บรรลุ วัตถุประสงค์ในการสื่อความ และด้านการพิมพ์ ส่วนมาก พิมพ์ได้ถูกต้องตามเกณฑ์ จะมีปัญหาเฉพาะการพิมพ์ กั้นหลังตรงกัน การพิมพ์เว้นระยะบรรทัดไม่ถูกต้อง และ การขึ้นหน้าใหม่

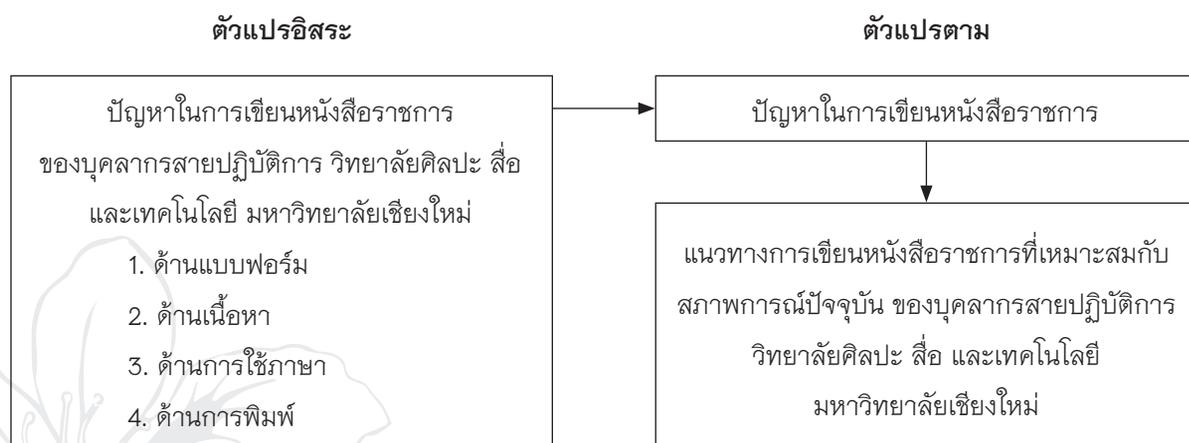
จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ ศึกษาถึงปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากร สายปฏิบัติการ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี ประกอบ กับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นหน่วยงานราชการ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้นหนังสือราชการเป็น สื่อกลางในการสื่อสาร การสื่อความ การประสานงาน ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และเพื่อ นำผลการวิจัย หรือแนวทางและข้อเสนอแนะที่ได้รับจาก งานวิจัยในครั้งนี้ ส่งต่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ หน่วยบริหารงานบุคคล งานบริหารทั่วไป นำประเด็นปัญหา

ไปประกอบการจัดทำรูปแบบ หรือแนวทางในการเขียน หนังสือราชการแต่ละประเภทที่ถูกต้องตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรื ว่าด้วยงานสารบรรณ เพื่อให้ บุคลากรสายปฏิบัติการ หรือสายวิชาการ หรือผู้ที่สนใจ ได้นำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ในการจัดทำหนังสือราชการ ให้ถูกต้อง และให้เป็นไปในรูปแบบหรือทิศทางเดียวกัน เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และเป็นการเพิ่ม ความสะดวกสำหรับบุคลากรในการนำไปใช้ในางาน ด้านการเขียนหนังสือราชการที่ถูกต้องสมบูรณ์ รวมถึง นำไปประกอบการวางแผนพัฒนาบุคลากร เช่นกำหนด หัวข้อในการพัฒนาอบรมให้ตรงกับการพัฒนาด้าน การเขียนหนังสือราชการของบุคลากรสายปฏิบัติการ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการเขียนหนังสือราชการ ของบุคลากรสายปฏิบัติการ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และ เทคโนโลยี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการเขียนหนังสือราชการ ที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของบุคลากรสายปฏิบัติการ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantity Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยกระบวนการ ดังนี้

1. ศึกษาระเบียบ เอกสาร ข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนหนังสือราชการ

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารตัวอย่างสำเนาหนังสือราชการภายใน 1 ฉบับ และหนังสือราชการภายนอก 1 ฉบับ ที่มีความครอบคลุมใน 4 ด้าน คือ ด้านแบบฟอร์มหนังสือราชการ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา และด้านการพิมพ์ จากประชากรกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 44 คน โดยเลือกศึกษาเฉพาะหนังสือราชการภายในและหนังสือราชการภายนอกเป็นหลัก

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมกับหัวหน้างานในสังกัดวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี และผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนหนังสือราชการ เพื่อหาหรือวิเคราะห์ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรสายปฏิบัติการ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี

4. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์หาคัดเลือกและจัดหัวข้ออบรม เรื่อง “เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ” เพื่ออบรมให้ความรู้ตรงกับปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากร

5. ผู้วิจัยใช้เครื่องมือแบบทดสอบเขียนหนังสือราชการโดยออกแบบแบบทดสอบร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนหนังสือราชการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อนำไปทดสอบความรู้ด้านการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรสายปฏิบัติการหลังจากที่ได้รับการอบรม “เครื่องมือคือแบบทดสอบการเขียนหนังสือราชการหัวข้อเรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง”

6. ดำเนินการอบรมให้ความรู้ หลังจากได้หัวข้อการอบรม และได้แบบทดสอบการเขียนหนังสือราชการแล้ว จึงเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้เรื่อง “เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ” เพื่ออบรมให้ความรู้แก่บุคลากรสายปฏิบัติการ จำนวน 44 คน เป็นเวลา 6 ชั่วโมง (9.00 – 16.00 น.)

7. ดำเนินการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการเขียนหนังสือราชการภายใน และหนังสือราชการภายนอกของประชากรกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 44 คน หลังเข้ารับการอบรม เรื่อง “เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ”

8. นำผลการวิเคราะห์ปัญหาการเขียนหนังสือราชการภายใน และหนังสือราชการภายนอกมาสรุปผล

9. นำสรุปประเด็นวิเคราะห์ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการ ส่งให้หน่วยธุรการสารบรรณงานบริหารทั่วไป ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับหนังสือราชการ และงานสารบรรณ เพื่อนำไปประกอบการจัดทำรูปแบบ หรือแนวทางในการเขียนหนังสือราชการแต่ละประเภทที่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณฯ เพื่อให้บุคลากรสายปฏิบัติการ หรือสายวิชาการ หรือผู้ที่สนใจได้นำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ในการจัดทำหนังสือราชการให้ถูกต้อง และให้เป็นไปในรูปแบบหรือทิศทางเดียวกัน เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และเป็นการเพิ่มความสะดวกสำหรับบุคลากรในการนำไปใช้ในงานด้านการเขียนหนังสือราชการที่ถูกต้องสมบูรณ์ต่อไป

10. นำผลจากการวิจัยที่ได้ไปประกอบการวางแผนในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรต่อไป อาทิเช่นปรับเปลี่ยนรูปแบบการอบรมเป็นการเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาดูงาน หรือจัดระบบ พี่เลี้ยงในการสอนงาน เป็นต้น

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ บุคลากรสายปฏิบัติการของวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี ที่มีการปฏิบัติงานประจำที่เกี่ยวข้องกับการร่างหนังสือราชการ จำนวน 44 คน แบ่งเป็น ตำแหน่งนักจัดการงานทั่วไป 36 คน ตำแหน่งนักการเงินและบัญชี 3 คน ตำแหน่งนักวิชาการคอมพิวเตอร์ 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบทดสอบการร่างหนังสือราชการภายใน และ 2) หนังสือราชการภายนอก เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอน คือ

1. ผู้วิจัยได้ร่วมกับหัวหน้างานตามโครงสร้างองค์กร จำนวน 5 งาน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนหนังสือราชการ วิเคราะห์ข้อมูลและปัญหาที่ได้จากเอกสารหนังสือราชการของบุคลากรสายปฏิบัติการ จำนวน 44 คน

2. นำผลการวิเคราะห์จากตัวอย่างหนังสือราชการภายในและภายนอกแบ่งเป็น 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านแบบฟอร์มหนังสือราชการ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา และด้านการพิมพ์

3. หาคุณภาพเครื่องมือ โดยหารือร่วมกับหัวหน้างาน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนหนังสือราชการ

4. ทดสอบคุณภาพเครื่องมือโดยใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือออกมาเป็นแบบทดสอบการร่างหนังสือราชการภายใน และหนังสือราชการภายนอก “เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง” สำหรับใช้ในการทดสอบผู้เข้ารับการอบรม หลังเข้ารับการอบรม เรื่อง “เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ”

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาระเบียบ เอกสารข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนหนังสือราชการ

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารตัวอย่างสำเนาหนังสือราชการภายใน 1 ฉบับ และหนังสือราชการภายนอก 1 ฉบับ ที่มีความครอบคลุมใน 4 ด้านคือ ด้านแบบฟอร์มหนังสือราชการ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา และด้านการพิมพ์ จากประชากรกลุ่มเป้าหมายจำนวน 44 คน โดยเลือกศึกษาเฉพาะหนังสือราชการภายนอก และหนังสือราชการภายใน เป็นหลัก

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมกับหัวหน้างานในสังกัดวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี และผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนหนังสือราชการเพื่อวิเคราะห์ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรสายปฏิบัติการ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ

และเทคโนโลยี และนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเลือกหัวข้อเพื่อดำเนินการจัดอบรมด้านการเขียนหนังสือราชการที่ตรงกับปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) มาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารหนังสือราชการโดยนำผลการวิเคราะห์ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านแบบฟอร์มหนังสือราชการ 2) ด้านเนื้อหา 3) ด้านการใช้ภาษา และ 4) ด้านการพิมพ์ โดยเลือกศึกษาเฉพาะหนังสือราชการภายนอกและหนังสือราชการภายในเป็นหลักเพื่อวิเคราะห์ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรสายปฏิบัติการ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี และนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ มาจัดหัวข้ออบรมด้านการเขียนหนังสือราชการที่ตรงกับปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากร เรื่อง “เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ” และทดสอบความรู้ด้านการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรสายปฏิบัติการ หลังจากที่ได้รับ การอบรมพัฒนาและให้ความรู้ที่ตรงกับปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรสายปฏิบัติการแล้วสรุปผลเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประกอบการวางแผนในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการเขียนหนังสือราชการ และผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อเปรียบเทียบผลของข้อมูล ก่อนการเข้ารับการอบรม เทียบกับผลหลังการเข้ารับการอบรม

ผลการวิจัย

1. การศึกษาปัญหาในการเขียนหนังสือราชการในแต่ละด้านของบุคลากรสายปฏิบัติการในสังกัดวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี ก่อนเข้ารับการอบรม เรื่อง เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของปัญหาในการเขียนหนังสือราชการ ก่อนเข้ารับการอบรม

ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ด้านแบบฟอร์ม	44	100
2. ด้านเนื้อหา	14	31.81
3. ด้านการใช้ภาษา	17	38.63
4. ด้านการพิมพ์	43	97.72

ผลข้อมูลการวิเคราะห์ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการในแต่ละด้านของบุคลากรสายปฏิบัติการ ในสังกัดวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี ก่อนเข้ารับการอบรมพัฒนา เรื่อง เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ พบว่า มีความผิดพลาดด้านแบบฟอร์ม จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ความผิดพลาดด้านเนื้อหา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 31.81 ความผิดพลาดด้านการใช้ภาษา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 38.63 และความผิดพลาดด้านการพิมพ์ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 97.72 รายละเอียดดังนี้

ด้านแบบฟอร์ม พบว่า บุคลากรมีปัญหาการใช้แบบฟอร์มไม่เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กล่าวคือ มีการตั้งระยะขอบกระดาษ ตำแหน่งของวันที่ และเดือน การย่อหน้าไม่เป็นไปตามระเบียบฯ การใช้ตราครุฑมีขนาดไม่มาตรฐาน หนังสือภายนอกขาดสิ่งที่ส่งมาด้วย เนื่องจากหนังสือมีการแนบเอกสารที่เกี่ยวข้อง หรือสิ่งที่ส่งมาด้วย ไม่ได้มีการระบุจำนวนหน้าของเอกสารที่แนบ

ด้านเนื้อหา พบว่า บุคลากรมีปัญหาการเขียนเนื้อหาไม่ครบถ้วนตามองค์ประกอบและโครงสร้างของหนังสือราชการ ขาดความเข้าใจเรื่ององค์ประกอบของเนื้อหา คือ เนื้อหาไม่ครบถ้วนตามองค์ประกอบ 5W 1H (5W = Who, What, When, Where, Why 1H = How) การเขียนเนื้อหาไม่ตรงกับประเด็นที่ต้องการสื่อสาร ขาดการอ้างอิงข้อมูลที่เกี่ยวข้องทำให้ขาดรายละเอียดสำคัญ เช่น ชื่อหมายเลขโทรศัพท์ในการติดต่อประสานงานกลับ มีการเขียนเนื้อหาแบบรวม ๆ เพียงย่อหน้าเดียว ไม่แบ่งสัดส่วนให้ชัดเจน การเรียบเรียงประโยค ขาดการเชื่อมโยงเนื้อหาภาคเหตุ ภาคความประสงค์และภาคสรุปความมีเนื้อหาคลุมเครือไม่ชัดเจน จับประเด็นไม่ได้ใช้คำลงท้ายไม่เหมาะสมถูกต้องกับผู้รับหนังสือ

ด้านการใช้ภาษา พบว่า บุคลากรมีปัญหาการใช้คำซ้ำซ้อน ใช้ภาษาพูดในการเขียนหนังสือราชการ การเลือกใช้สรรพนามบุคคลและคำนำหน้าบุคคลไม่เป็นไปตามระเบียบฯ ขาดการเชื่อมโยงในเนื้อหาภาคเหตุและภาคความประสงค์

ด้านการพิมพ์ พบว่า บุคลากรมีปัญหาการพิมพ์ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ กล่าวคือ การพิมพ์ส่วนหัวของแบบบันทึกข้อความขนาดตัวอักษรน้อยกว่า 20 พอยต์ การพิมพ์ยศของผู้ลงชื่อไม่ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษและระยะบรรทัดการพิมพ์เกิน 2 บรรทัด ไม่มีการเว้นวรรคหรือเว้นวรรคระหว่างประโยคห่างกันเกินไป ไม่มีการตัดคำระหว่างบรรทัด พิมพ์ผิด พิมพ์ข้อความตกหล่น พิมพ์คำซ้ำกันในประโยคเดียวกัน การตั้งระยะห่างระหว่างบรรทัดเกิน 1 เท่า หรือมีการบีบระยะห่างระหว่างบรรทัดเพื่อให้เนื้อหาอยู่ในหน้าเดียวกัน ไม่มีการระบุเลขหน้าในเอกสารหน้าถัดไป ใช้ขนาดตัวอักษรในเนื้อหาเล็กกว่า 16 พอยต์

จากการวิเคราะห์ร่วมกับหัวหน้างานในสังกัดจำนวน 5 งาน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนหนังสือราชการ จึงได้จัดอบรมพัฒนาให้ความรู้ในด้านการเขียนหนังสือราชการแก่บุคลากรในหัวข้อเรื่อง “เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ” ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการเขียนหนังสือราชการ เช่น ข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 ประเภทของหนังสือราชการ รูปแบบของหนังสือ แบบฟอร์มที่ถูกต้อง เทคนิคการเขียน การใช้ถ้อยคำ คำเชื่อม การใช้ประโยคที่เหมาะสม การตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อหาความในหนังสือ การแนบเอกสารที่จำเป็นและเกี่ยวข้อง ข้อควรระวังในการใช้คำหรือประโยคในหนังสือ เทคนิคการเขียนให้เนื้อหาในหนังสือมีความกระชับ ชัดเจน และมีความสอดคล้องต่อเนื่อง ร้อยเรียงเป็นเรื่องราวที่สามารถสื่อถึงผู้รับหนังสือหรือผู้รับสาร และมีการทดสอบความรู้

ข้อมูลการวิเคราะห์ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการในแต่ละด้านของบุคลากรสายปฏิบัติการใน

สังกัดวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี หลังเข้ารับการอบรม เรื่อง เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ ผลดังนี้

ตารางที่ 2 ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการ หลังเข้ารับการอบรม

ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ด้านแบบฟอร์ม	27	61.36
2. ด้านเนื้อหา	23	52.27
3. ด้านการใช้ภาษา	9	20.45
4. ด้านการพิมพ์	38	86.36

ผลข้อมูลการวิเคราะห์ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการในแต่ละด้านของบุคลากรสายปฏิบัติการ หลังเข้ารับการอบรมพัฒนา เรื่อง เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ พบว่า มีความผิดพลาดด้านแบบฟอร์ม จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 61.36 ความผิดพลาดด้านเนื้อหา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 52.27 ความผิดพลาดด้านการใช้ภาษา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 20.45 และความผิดพลาดด้านการพิมพ์ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 86.36 รายละเอียดดังนี้

ด้านแบบฟอร์ม พบว่า บุคลากรมีปัญหาการใช้แบบฟอร์มไม่เป็นไปตามระเบียบฯ กล่าวคือ มีการตั้งระยะขอบกระดาษไม่เป็นไปตามระเบียบฯ การย่อหน้าไม่เป็นไปตามระเบียบฯ หนังสือภายนอก ขาดสิ่งที่ส่งมาด้วย (กรณีมีเอกสารที่เกี่ยวข้องแนบเพิ่มเติม) สิ่งที่ส่งมาด้วยไม่ได้ระบุจำนวนหน้าของเอกสารที่แนบ

ด้านเนื้อหา พบว่า บุคลากรมีปัญหาการเขียนเนื้อหาไม่ครบถ้วนตามองค์ประกอบและโครงสร้างของหนังสือราชการ ขาดความเข้าใจเรื่ององค์ประกอบเนื้อหา (ไม่ครบถ้วนตาม 5W 1H) การเขียนเนื้อหาไม่ตรงกับประเด็นที่ต้องการสื่อสาร ขาดเนื้อหาภาคสรุปความ การเรียบเรียงประโยคขาดการเชื่อมโยงในเนื้อหา ภาคเหตุและภาคความประสงค์ ขาดรายละเอียดสำคัญของเนื้อหา เช่น หมายเลขโทรศัพท์ในการติดต่อประสานงานกลับ หนังสือภายนอกไม่มีคำลงท้าย ซึ่งไม่ถูกต้องตามระเบียบฯ

ด้านการใช้ภาษา พบว่า บุคลากรมีปัญหาการใช้ภาษา เช่น การตั้งชื่อเรื่องไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา

ในหนังสือ เนื้อหาภาคความประสงค์และภาคสรุปความ ไม่สัมพันธ์สอดคล้องกัน

ด้านการพิมพ์ พบว่า บุคลากรมีปัญหาการพิมพ์ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ กล่าวคือ มีการใช้ขนาดตัวอักษรในเนื้อหาขนาดเล็กกว่า 16 พอยต์ ขนาดตัวอักษรมีขนาดไม่เท่ากันทั้งฉบับ ใช้ประเภทตัวอักษรไม่เหมือนกันทั้งฉบับ การตั้งระยะห่างระหว่างบรรทัดเกิน 1 เท่า ไม่มีการเว้นวรรคในคำที่เหมาะสม มีการตัดคำระหว่างบรรทัดซึ่งอาจทำให้การสื่อความหมายคลาดเคลื่อนไป มีการพิมพ์ทั้งตัวเลขไทยผสมตัวเลขอารบิกปนกัน การพิมพ์ยศของผู้ลงชื่อในหนังสือไม่ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษตามฟอร์มที่กำหนด การเว้นระยะพิมพ์ยศของผู้ลงชื่อเกิน 2 บรรทัด พิมพ์ข้อความตกหล่น

2. แนวทางการเขียนหนังสือราชการที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของบุคลากรสายปฏิบัติการ

บุคลากรสายปฏิบัติการ ในสังกัดวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ควรทำความเข้าใจและศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้เข้าใจถ่องแท้ มีความแม่นยำ ผู้ร่างหนังสือราชการต้องรับฟังคำสั่งให้ครบถ้วน และทำความเข้าใจในคำสั่งอย่างถ่องแท้ หรือศึกษาวัตถุประสงค์ของหนังสือที่จะเขียน และใช้การวิเคราะห์ด้วยดุลยพินิจ ผู้ร่างหนังสือราชการต้องเลือกใช้รูปแบบและโครงสร้างของหนังสือให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของหนังสือราชการที่จะร่าง โดยต้องใช้คำและใช้ภาษาราชการที่ถูกต้อง เหมาะสม ควรหมั่นสังเกตตัวอย่างโครงสร้างที่ใช้สำหรับเป็นแนวทางในการเขียน มีการเลือกใช้ภาษา และวิเคราะห์การเขียน

จากตัวอย่างหนังสือของบุคลากรในหน่วยงานที่มีประสบการณ์ และหมั่นฝึกฝนเรียนรู้พัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดความชำนาญ เชี่ยวชาญและสามารถร่างหนังสือราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งการร่างหนังสือราชการได้ การร่างหนังสือราชการอาจขึ้นอยู่กับรูปแบบและแนวทางการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงาน และสิ่งที่ผู้เขียนหนังสือราชการควรตระหนักอยู่เสมอคือ ความเป็นจริงของหนังสือราชการต้องเป็นหนังสือที่มีประโยชน์ และเป็นที่ยอมรับ และควรเป็นหนังสือราชการที่มีความเหมาะสมตามเวลา โอกาส สถานที่ และบุคคลด้วย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรสายปฏิบัติการ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลสำเนาเอกสารตัวอย่างหนังสือราชการฉบับจริงของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 44 คน และวิเคราะห์ข้อมูลที่ครอบคลุมใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านแบบฟอร์ม 2) ด้านเนื้อหา 3) ด้านการใช้ภาษา และ 4) ด้านการพิมพ์ จากหน่วยงาน 5 งาน ได้แก่ 1) งานบริหารทั่วไป 2) งานบริการการศึกษาและพัฒนาคุณภาพนักศึกษา 3) งานการเงิน การคลังและพัสดุ 4) งานบริหารงานวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ และ 5) งานนโยบายและแผน และประกันคุณภาพศึกษา ปรากฏว่า

1. ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการแต่ละด้านของบุคลากรสายปฏิบัติการ ก่อนเข้ารับการอบรมเรื่อง “เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ” พบว่ามีความผิดพลาดด้านแบบฟอร์ม จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ความผิดพลาดด้านเนื้อหา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 31.81 ความผิดพลาดด้านการใช้ภาษา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 38.63 และความผิดพลาดด้านการพิมพ์ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 97.72

จากการวิเคราะห์ร่วมกับหัวหน้างานในสังกัด จำนวน 5 งาน ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนหนังสือราชการ จึงได้จัดอบรมพัฒนาให้ความรู้ในด้านการเขียนหนังสือราชการแก่บุคลากรในหัวข้อเรื่อง “เทคนิค

การเขียนหนังสือราชการ” ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการเขียนหนังสือราชการ เช่น ข้อกำหนดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 ประเภทของหนังสือราชการ รูปแบบของหนังสือ แบบฟอร์มที่ถูกต้อง เทคนิคการเขียน การใช้ถ้อยคำ คำเชื่อม การใช้ประโยคที่เหมาะสม การตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือ การแนบเอกสารที่จำเป็นและเกี่ยวข้อง ข้อควรระวังในการใช้คำหรือประโยคในหนังสือ เทคนิคการเขียนให้เนื้อหาในหนังสือมีความกระชับ ชัดเจน และมีความสอดคล้องต่อเนื่อง ร้อยเรียงเป็นเรื่องราวที่สามารถสื่อถึงผู้รับหนังสือ หรือผู้รับสาร และมีการทดสอบความรู้หลังเข้ารับการอบรม เรื่อง “เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ” พบว่า มีความผิดพลาดด้านแบบฟอร์ม จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 61.36 ความผิดพลาดด้านเนื้อหา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 52.27 ความผิดพลาดด้านการใช้ภาษา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 20.45 และความผิดพลาดด้านการพิมพ์ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 86.36

กล่าวโดยสรุป หลังจากที่ถูกบุคลากรได้เข้ารับการอบรม พบว่า บุคลากรมีความผิดพลาดในการเขียนหนังสือราชการด้านแบบฟอร์ม ด้านการใช้ภาษา ด้านการพิมพ์ ลดลง ในส่วนของด้านเนื้อหา มีความผิดพลาดเพิ่มขึ้น จากเดิม 20.46 ซึ่งอาจจะเกิดจากการที่บุคลากรมีหน้าที่ภาระงานรับผิดชอบที่แตกต่างกันในแต่ละงาน และการเขียนหนังสือราชการในหน้าที่ของตนก็มักจะเป็นการเขียนหนังสือในเนื้อหา งานเดิม ๆ ประเด็นที่เกี่ยวข้องในหน้าที่ที่ปฏิบัติเป็นประจำเดิม ๆ เมื่อได้รับหัวข้อเรื่องที่กำหนดให้เขียนหนังสือในเรื่องใหม่ที่ต่างจากการปฏิบัติหน้าที่เดิมของตน ซึ่งไม่ใช่ในหน้าที่ของตนที่เคยปฏิบัติ จึงทำให้การเขียนหนังสือราชการในด้านเนื้อหาที่มีความผิดพลาด คลาดเคลื่อนหรือเขียนเนื้อหาในหนังสือราชการได้ไม่สมบูรณ์ เป็นต้น

2. แนวทางการเขียนหนังสือราชการที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของบุคลากรสายปฏิบัติการ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าบุคลากรสายปฏิบัติการทั้งหมด 5 งาน ควรมีการทำความเข้าใจและศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบ

สำนักนายกรัฐมนตรีงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ในหมวดต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรจะได้มีความสามารถเขียนหนังสือราชการได้อย่างถูกต้องตามระเบียบฯ หนังสือราชการ โดยผู้ที่จัดทำกรร่างหนังสือราชการต้องศึกษาประเด็นหรือเนื้อหาของงานในแต่ละเรื่องให้เข้าใจ ศึกษาข้อมูลที่เป็นในการประกอบการเขียนหนังสือ รับฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน โดยทำความเข้าใจกับเรื่องงานที่ต้องปฏิบัติให้ถ่องแท้และครบถ้วน และศึกษาวัตถุประสงค์ของหนังสือที่จะเขียน และใช้การวิเคราะห์ด้วยดุลยพินิจผู้ร่างหนังสือราชการต้องเลือกใช้รูปแบบและโครงสร้างของหนังสือให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของหนังสือราชการที่จะร่าง โดยต้องใช้คำและใช้ภาษาราชการที่ถูกต้องเหมาะสม ควรหมั่นสังเกตตัวอย่างโครงสร้างที่ใช้สำหรับเป็นแนวทางในการเขียน มีการเลือกใช้ภาษา และวิเคราะห์การเขียนจากตัวอย่างหนังสือของบุคลากรในหน่วยงานที่มีประสบการณ์ และหมั่นฝึกฝนเรียนรู้พัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดความชำนาญ เชี่ยวชาญและสามารถร่างและเขียนหนังสือราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการร่างหนังสือที่มีประสิทธิภาพนั้นยังบ่งบอกถึงศักยภาพของผู้ร่างหนังสือราชการได้อีกด้วย การร่างหนังสือราชการอาจขึ้นอยู่กับรูปแบบและแนวทางการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงาน และสิ่งที่ผู้เขียนหนังสือราชการควรตระหนักอยู่เสมอ คือ ความเป็นจริงของหนังสือราชการต้องเป็นหนังสือที่มีความชัดเจน ตรงประเด็นในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร มีประโยชน์ และเป็นที่ยอมรับประสังคม รวมถึงควรเป็นหนังสือราชการที่มีความเหมาะสมตาม เวลา โอกาส สถานที่ บุคคลและเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการเขียนหนังสือราชการ และ 2) หาแนวทางการเขียนหนังสือราชการ ที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของบุคลากรสายปฏิบัติการ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี เพื่อส่งมอบไปยังหน่วยธุรการสารบรรณ งานบริหารทั่วไป นำไปวางแผนและประกอบการจัดทำรูปแบบหรือแนวทางการเขียนหนังสือ

ราชการที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการวางแผนการพัฒนาอบรมด้านการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรสายปฏิบัติการ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์โดยแบ่งออกเป็นด้านดังนี้

1. ด้านแบบฟอร์ม พบว่า ก่อนเข้ารับการอบรมเรื่อง “เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ” มีความผิดพลาดร้อยละ 100 ส่วนมากบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเคยชินตามภาระงานที่รับผิดชอบ จึงทำให้เกิดความเคยชินในการเขียนหนังสือตามแบบที่คุ้นเคยโดยอาจจะไม่ได้มีการทบทวนระเบียบฯ หรือเขียนให้ถูกต้องตามแบบฟอร์มที่กำหนด ทำให้หนังสือราชการที่เขียนออกมามีความผิดพลาดและไม่ถูกต้องตามแบบฟอร์ม การขาดความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์สำหรับพิมพ์หนังสือก็ยังคงเป็นอีกปัญหาที่พบเนื่องจากการใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการพิมพ์หนังสือ การตั้งค่าหน้ากระดาษจากโปรแกรมฯ ยังขาดความชำนาญ ซึ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดการตั้งค่าขอบกระดาษด้านซ้าย 3 ซม. ขอบด้านขวา 2 ซม. ขอบด้านบน 2.5 ซม. ขอบด้านล่าง 2 ซม. การใช้ตราครุฑที่ไม่ได้ขนาดตามที่กำหนดไว้ในฟอร์ม เช่น หนังสือภายนอกตราครุฑต้องมีขนาด 3 ซม. และวางไว้ห่างจากขอบกระดาษด้านบน 2.5 ซม. หนังสือภายในตราครุฑต้องมีขนาด 1.5 ซม. และวางไว้ห่างจากขอบกระดาษด้านบน 2.5 ซม. (ขีดขอบด้านซ้าย) แต่การพิมพ์หนังสือราชการมีการขยายหรือหดของข้อความในหนังสือ จึงทำให้ขนาดของตราครุฑเปลี่ยนไปจากมาตรฐานที่กำหนดไว้ การย่อหน้าข้อความตามระเบียบฯ กำหนดให้ย่อหน้าข้อความสำหรับหนังสือภายนอก คือย่อหน้า ข้อความภาคเหตุ ภาคความประสงค์ และภาคสรุป ให้มีระยะย่อหน้าตามค่าไม้บรรทัด ระยะการพิมพ์เท่ากับ 2.5 ซม. สำหรับหนังสือภายในให้มีระยะย่อหน้าตามค่าไม้บรรทัดการพิมพ์เท่ากับ 2.5 ซม. แต่บุคลากรใช้ความเหมาะสมและความคุ้นเคยในการย่อหน้าข้อความเนื่องจากเห็นว่ามีความเหมาะสมกับข้อความ จึงทำให้แบบฟอร์มของหนังสือราชการไม่เป็นไปตามที่กำหนดเป็นต้น และหลังจากการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร

ได้มีการทดสอบความรู้ด้านการเขียนหนังสือราชการ โดยกำหนดหัวข้อและเนื้อหาให้แก่บุคลากร และเมื่อนำแบบทดสอบมาตรวจสอบร่วมกับหัวหน้างานและผู้เชี่ยวชาญ พบว่า บุคลากร มีการปฏิบัติตามระเบียบฯ เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้การเขียนหนังสือราชการด้านแบบฟอร์มมีความผิดพลาดคิดเป็นร้อยละ 61.36 ลดลงจากเดิมร้อยละ 38.64

2. ด้านเนื้อหา พบว่า ก่อนเข้ารับการอบรม เรื่อง “เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ” มีความผิดพลาดร้อยละ 31.81 ส่วนมากมีปัญหาการเขียนเนื้อหาไม่ครบถ้วนตามองค์ประกอบและโครงสร้างของหนังสือราชการ เนื้อหาไม่ครบถ้วนตามองค์ประกอบ 5W 1H การเขียนเนื้อหาไม่ตรงประเด็นที่ต้องการสื่อสาร ขาดการอ้างอิงข้อมูลที่เกี่ยวข้องทำให้หนังสือขาดรายละเอียดสำคัญ เช่น ชื่อ หมายเลขโทรศัพท์ในการติดต่อประสานงานกลับ มีการเขียนเนื้อหาแบบรวม ๆ เพียงย่อหน้าเดียว ไม่แบ่งสัดส่วนให้ชัดเจน การเรียบเรียงประโยคขาดการเชื่อมโยงในเนื้อหาภาคเหตุ ภาคความประสงค์ และภาคสรุปความ มีเนื้อหาคลุมเครือไม่ชัดเจน จับประเด็นไม่ได้ ใช้คำลงท้ายไม่เหมาะสม และผู้วิจัยได้จัดให้มีการอบรมพัฒนาให้ความรู้แก่บุคลากร หลังจากการอบรม ได้มีการทดสอบความรู้ด้านการเขียนหนังสือราชการ โดยกำหนดหัวข้อและเนื้อหาให้แก่บุคลากร และเมื่อนำแบบทดสอบมาตรวจสอบร่วมกับหัวหน้างานและผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ประชากรกลุ่มเป้าหมายมีความผิดพลาดเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 31.81 เป็นร้อยละ 52.27 โดยความผิดพลาดเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.46 ซึ่งเกิดจากการที่บุคลากรมีหน้าที่ภาระงานรับผิดชอบที่แตกต่างกัน และการเขียนหนังสือราชการในหน้าที่ของตนก็มักจะเป็นการเขียนหนังสือในเนื้อหาเดิม ๆ ที่เกี่ยวข้องในหน้าที่ที่ปฏิบัติเป็นประจำ เมื่อได้รับหัวข้อเรื่องกำหนดให้เขียนหนังสือในเรื่องใหม่ที่ต่างจากเดิม ไม่ใช่ในหน้าที่ของตนที่เคยปฏิบัติ จึงทำให้การเขียนหนังสือราชการในด้านเนื้อหา มีความผิดพลาด เนื้อหาไม่สมบูรณ์ เป็นต้น

3. ด้านภาษา พบว่า ก่อนเข้ารับการอบรม เรื่อง “เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ” มีความผิดพลาดร้อยละ 38.63 ส่วนมากมีปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนในการใช้คำ และข้อความ เช่น ทั้งนี้ เนื่องจาก ชื่อเรื่อง

ไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาภาคความประสงค์ และภาคสรุปความ มีการใช้คำฟุ่มเฟือย ซ้ำซ้อน ใช้ภาษาพูดในการเขียน เลือกใช้คำสรรพนามและคำนำหน้าบุคคลไม่เป็นไปตามระเบียบฯ ขาดการเชื่อมโยงในเนื้อหาภาคเหตุและภาคความประสงค์ หลังจากการอบรม พบว่า มีข้อผิดพลาดคิดเป็นร้อยละ 20.45 ลดลงจากก่อนอบรมร้อยละ 18.18

4. ด้านการพิมพ์ พบว่า ก่อนเข้ารับการอบรม เรื่อง “เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ” มีความผิดพลาดร้อยละ 97.72 ส่วนมากบุคลากรมีปัญหาการพิมพ์ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ กล่าวคือ การพิมพ์ส่วนหัวของหนังสือภายในคือ แบบบันทึกข้อความ ขนาดตัวอักษรน้อยกว่า 20 พอยต์ การพิมพ์ยศของผู้ส่งข้อความไม่ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ และระยะบรรทัดการพิมพ์เกิน 2 บรรทัด ไม่มีการเว้นวรรค หรือเว้นวรรคระหว่างประโยคห่างเกินไป ไม่มีการตัดคำระหว่างบรรทัด พิมพ์ผิด พิมพ์ข้อความตกหล่น พิมพ์คำซ้ำกันในประโยคเดียวกัน การตั้งระยะห่างระหว่างบรรทัดเกิน 1 เท่า มีการบีบระยะห่างระหว่างบรรทัดเพื่อให้เนื้อหาอยู่ในหน้าเดียวกัน ไม่มีการระบุเลขหน้าในเอกสารหน้าถัดไป ใช้ขนาดตัวอักษรในเนื้อหาเล็กกว่า 16 พอยต์ มีการใช้การตั้งค่าของหน้ากระดาษตามความเหมาะสมโดยไม่ได้ตั้งค่าตามระเบียบฯ แต่กลับใช้ความเคยชินในการทำงานคาดคะเนความเหมาะสมของหน้ากระดาษเอง ก่อให้เกิดการเคลื่อนของรูปแบบการพิมพ์ การขาดการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาในหนังสือราชการ โดยหลังการอบรม พบว่า มีความผิดพลาด คิดเป็นร้อยละ 86.36 ลดลงจากก่อนเข้าอบรมร้อยละ 11.36

โดยในการศึกษาคั้งนี้ พบว่า ปัญหาในการเขียนหนังสือราชการ 4 ด้าน ปัญหาส่วนใหญ่ลดลง คือหลังจากบุคลากรสายปฏิบัติการได้รับการอบรมหัวข้อ “เทคนิคการเขียนหนังสือราชการ” คือ ด้านแบบฟอร์ม ด้านภาษา และด้านการพิมพ์ โดยปัญหาด้านเนื้อหาที่มีผลของการอบรมเกิดความผิดพลาดเพิ่มขึ้น เนื่องมาจากบุคลากรมีตำแหน่ง หน้าที่รับผิดชอบในงานสายงานที่แตกต่างกัน การเขียนหนังสือเรื่องที่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการทำงานเดิมที่เกี่ยวข้องในหน้าที่ของการปฏิบัติเป็นประจำของตน บุคลากรจะสามารถเขียนได้ถูกต้องสมบูรณ์ แต่เมื่อทดลองกำหนดหัวข้อที่ให้เขียนซึ่งมีเนื้อหาใหม่ ที่ไม่ใช่

เนื้อหาที่เคยปฏิบัติในหน้าที่ประจำหรือหน้าที่ที่ตนเองถนัดมาก่อน ทำให้การเขียนหนังสือราชการในด้านเนื้อหาเกิดความความผิดพลาดเพิ่มมากขึ้น หนังสือขาดความถูกต้อง ไม่สมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชญาณ์พัชร กัณกา, กานษพร การสุวงศ์ และกฤษณา ช้อยใหม่ (Kanka, Kansuwong and Choimai, 2021) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการเขียนหนังสือราชการของบุคลากรศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ชายขอบและแรงงานข้ามชาติ (ศอช.) ในเชิงปริมาณ พบว่าความผิดพลาดในการเขียนหนังสือราชการที่พบมากที่สุดคือ ประเด็นเกี่ยวกับเนื้อความ มีการแก้ไขหนังสือราชการมากที่สุดคือ เฉลี่ย 3 ครั้งต่อ 1 ฉบับ และสอดคล้องกับการวิเคราะห์เพื่อพัฒนารากฐานและเขียนหนังสือราชการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ของณัฐสุริย์ หวังสถิตย์วงศ์ (Wangsatitwong, 2018) จากผลการวิเคราะห์พบว่า สภาพปัญหาภายในเป็นสภาพที่เกิดจากตัวผู้เขียนเองที่อาจจะยังไม่มีความรู้หรือความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน หรือการเลือกใช้ถ้อยคำ ภาษา เพราะขณะเขียนต้องคิดทุกประโยคว่าทำอย่างไรจึงจะเขียนให้ง่ายและเข้าใจที่สุด การเรียงร้อยถ้อยคำให้กระชับ เรียบเรียงให้เกิดเนื้อหาสวยงามตลอดจนไม่ทราบรูปแบบมาตรฐานและการจัดการรูปแบบให้สวยงามตามความเหมาะสม จึงร่างหนังสือโดยใช้ความคิด ภาษา ตลอดจนรูปแบบของตนเองตามที่เข้าใจ โดยไม่สามารถจัดระเบียบความคิดได้ ซึ่งผู้ที่ไม่มีการอบรมในเรื่องที่จะเขียนจึงเป็นการยากที่จะเขียนให้ถูกต้องและถูกใจหัวหน้างานได้ จึงมีการแก้ไขซ้ำและเป็นไปตามงานของนภาลักษณ์ สุวรรณธาดา และอดุล จันทรศักดิ์ กล่าวไว้ในเทคนิคการเขียนหนังสือราชการหนังสือโต้ตอบและรายงานการประชุม (Suvarnthada and Chantararak, 2011) โดยภาคเหตุและภาคความประสงค์ ต้องมี 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำหรือภาคเหตุ และส่วนเนื้อหาหรือภาคความประสงค์ โดยอาจมีภาคสรุป (ที่มักขึ้นต้นด้วย จึงเรียนมาเพื่อ.....) หรือไม่ก็ได้ รวมถึงสอดคล้องกับราชบัณฑิตยสภา (Office of the Royal Society, 2020) กำหนดให้เว้นวรรคเล็ก (เว้น 1 จังหวะเคาะ) และวรรคใหญ่ (เว้น 2 จังหวะเคาะ) โดยพบการเว้นวรรคในบรรทัดเดียวกันตั้งแต่ 1-9 ตัวอักษร

ทำให้เกิดช่องไฟเป็นจำนวนมาก ซึ่งไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง ทั้งนี้ ยังพบการแยกคำในบรรทัด และท้ายบรรทัดโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องในการใช้ภาษา และสอดคล้องกับการศึกษาของธนู ทดแทนคุณ (Thodthankhun, 2020) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การเขียนเนื้อความในหนังสือราชการ ควรเขียนให้ชื่อเรื่องสัมพันธ์กับเนื้อความในภาคความประสงค์ และต้องเขียนให้สิ่งที่ส่งมาด้วยเชื่อมโยงในเนื้อความเสมอ เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์กันในเนื้อความอันจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสารได้โดยง่าย และงานวิจัยของธนู ทดแทนคุณ (Thodthankhun, 2021) ได้ศึกษาปัญหาในการเขียนหนังสือราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนราชการในเขตกรุงเทพมหานคร ระหว่างปี พ.ศ. 2560 – 2562 พบว่าปัญหาการเขียนหนังสือราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านแบบฟอร์มของหนังสือราชการ 2) ด้านเนื้อหา 3) ด้านการใช้ภาษา และ 4) ด้านการพิมพ์ โดยศึกษาเฉพาะหนังสือราชการภายนอกและภายใน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านแบบฟอร์มหนังสือราชการส่วนมากปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 มีที่ต้องแก้ไขในเรื่องระยะหัวกระดาษ การใช้ตราครุฑมาตรฐาน การกั้นหน้ากั้นหลัง และการย่อหน้า ส่วนด้านเนื้อหา ส่วนมากเนื้อหาไม่ครบถ้วน คือ ขาดความเข้าใจเรื่ององค์ประกอบของเนื้อหา และการใช้ 5W 1H ต่อมาด้านการ ใช้ภาษาพบว่าส่วนมากใช้ภาษาทางการ แต่พบความซ้ำซ้อนในการใช้คำ ประโยค และข้อความ มีการใช้คำย่อ คำพุ่มเพื่อยคำวทวน ขาดการเชื่อมโยงในเนื้อความ การเว้นวรรคตอนการแยกคำในบรรทัดโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง การเขียนสะกดคำผิด และใช้คำไม่สม่ำเสมอ ทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร และด้านการพิมพ์ ส่วนมากพิมพ์ได้ถูกต้องตามเกณฑ์ จะมีปัญหาเฉพาะการพิมพ์กั้นหลังตรงกัน การพิมพ์เว้นระยะบรรทัดไม่ถูกต้อง และการขึ้นหน้าใหม่ สอดคล้องกับงานเขียนเรื่องการใช้ภาษาในวงราชการ ของปรีญา หิรัญประดิษฐ์ (Hirunpradit, 2013) พบว่า การใช้ 5W 1H มีความสำคัญในการเขียนเนื้อหาภาคเหตุ ทำให้ทราบถึงที่มาที่ไปของหนังสือ ซึ่งจากการทดลองเขียนเนื้อหาภาคเหตุในหนังสือราชการของผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า การใช้

5W 1H ได้แก่ Who (ใคร) What (ทำอะไร) Why (ทำไม) When (เมื่อไร) Where (ที่ไหน) และ How (อย่างไร) โดยเขียนเรียงไปตามลำดับเข็มนาฬิกา จะทำให้เขียนภาคเหตุได้ง่ายขึ้น เนื้อหาครบ ไม่ตกหล่น เป็นการเขียนที่ให้ข้อมูลชัดเจนและตรงประเด็น และสอดคล้องกับงานเขียนของนภลัย สุวรรณธาดา, ดุล จันทรงค์ดี และ ศิริพงศ์ อินทอง (Suvamthada, Chantararak, and Inthong, 2008) กล่าวว่า ปัญหาบางประการในการเขียนหนังสือราชการ คือ 1) ไม่ชัดเจนว่าจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร 2) ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง ใช้ภาษาพูด 3) ใช้สะกด การันต์ วรรคตอนไม่ถูกต้อง 4) ย่อความไม่เป็น 5) จับประเด็นไม่ถูก ไม่ชัด 6) ไม่อ้างหนังสือที่อ้างถึง 7) ตอบไม่ตรงประเด็น (เรื่อง) 8) ใช้สำนวนไม่ดีและไม่เหมาะสม 9) ไม่ละเอียดรอบคอบ 10) ไม่พยายามปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

ดังนั้น บุคลากรสายปฏิบัติการ ในสังกัดวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ควรมีการทำความเข้าใจและศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหาร พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ในหมวดต่าง ๆ เพื่อที่บุคลากรจะได้มีความสามารถเขียนหนังสือราชการได้อย่างถูกต้องตามระเบียบฯ หนังสือราชการ โดยผู้ที่ทำการร่างหนังสือราชการต้องศึกษาประเด็นหรือเนื้อหาของงานในแต่ละเรื่องให้เข้าใจ ศึกษาข้อมูลที่จำเป็นในการประกอบการเขียนหนังสือรับฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน โดยทำความเข้าใจกับเรื่องงานที่ต้องปฏิบัติให้ถ่องแท้และครบถ้วน และหรือศึกษาวัตถุประสงค์ของหนังสือที่จะเขียน และใช้การวิเคราะห์ด้วยดุลยพินิจ ผู้ร่างหนังสือราชการต้องเลือกใช้ รูปแบบและโครงสร้างของหนังสือให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของหนังสือราชการที่จะร่าง โดยต้องใช้คำและใช้ภาษาที่ถูกต้อง เหมาะสม ควรหมั่นสังเกตตัวอย่างโครงสร้างที่ใช้สำหรับเป็นแนวทางในการเขียน มีการเลือกใช้ภาษา และวิเคราะห์การเขียนจากตัวอย่างหนังสือของบุคลากรในหน่วยงานที่มีประสบการณ์ และหมั่นฝึกฝนเรียนรู้พัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดความชำนาญเชี่ยวชาญและสามารถร่างและเขียนหนังสือราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการร่างหนังสือที่มีประสิทธิภาพนั้นยังบ่งบอกถึงศักยภาพของผู้ร่างหนังสือราชการได้อีกด้วย การร่างหนังสือราชการอาจขึ้นอยู่กับรูปแบบ

และแนวทางการปฏิบัติของแต่ละหน่วยงาน และสิ่งที่ผู้เขียนหนังสือราชการควรตระหนักอยู่เสมอคือ ความเป็นจริงของหนังสือราชการต้องเป็นหนังสือที่มีความชัดเจน ตรงประเด็นในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร มีประโยชน์ และเป็นที่ยอมรับ ประสงค์ รวมถึงควรเป็นหนังสือราชการที่มีความเหมาะสมตาม เวลา โอกาส สถานที่ บุคคลและเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการอบรมพัฒนา ให้ความรู้แก่บุคลากรที่เข้ามาทำงานใหม่ (การจ้างทุกประเภท) รวมถึงมีการเสริม เพิ่มเติมความรู้ให้กับบุคลากรเก่า (Reskill) เนื่องจากงานด้าน “การเขียนหนังสือราชการ” ถือเป็นงานด้านที่มีความจำเป็นและสำคัญอีกด้านหนึ่งในการทำงานในองค์กร โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐ
2. ส่งเสริมให้บุคลากรสายปฏิบัติการทุกคนทุกระดับ ตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานด้านเอกสารราชการ โดยเฉพาะหัวข้อ “การเขียนหนังสือราชการ” เนื่องจากเป็นความรู้ที่มีความจำเป็น และต้องใช้ในการปฏิบัติงานทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยฯ
3. ส่งเสริมให้บุคลากรมีความละเอียด รอบคอบ มีการตรวจสอบ ในงานด้านการเขียนหนังสือราชการ รวมไปถึงงานด้านอื่น ๆ เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการสื่อความหมาย และการสื่อสาร
4. ส่งเสริมให้บุคลากร มีการฝึกทักษะด้านการอ่าน การสรุปใจความ การคิดวิเคราะห์ เพื่อสามารถปฏิบัติงานด้านเอกสารราชการ หรือช่วยให้การปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น
5. ควรมีการศึกษารูปแบบ หรือแนวทางการเขียนหนังสือราชการที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในการบริหารองค์กรและส่วนงานในบริบทปัจจุบัน เพื่อให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป โดยไม่ให้เกิดการใช้ภาษาที่ล้าสมัยจนเกินไป แต่ยังสามารถคงอยู่ในรูปแบบหรือเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณฯ ได้
6. ควรส่งเสริมให้บุคลากรสายปฏิบัติการ ศึกษาการเขียนหนังสือราชการในมิติด้านอื่น เช่นรูปแบบ

การพิมพ์หนังสือราชการที่เป็นมาตรฐาน โครงสร้างของหนังสือราชการ หรือการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อความชัดเจนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อวางแผนพัฒนาอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรสายปฏิบัติการ ให้มีการพัฒนา หรือเสริมความรู้ Reskill หัวข้อ “การเขียนหนังสือราชการ” เป็นระยะ และสม่ำเสมอ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเขียนหนังสือราชการ และงานด้านที่เกี่ยวข้อง

2. ควรนำผลของการวิจัย เพื่อนำไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรสายปฏิบัติการ ของวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดประโยชน์

ด้านการพัฒนาตนเอง พัฒนางานและพัฒนาองค์กรต่อไป

3. ควรนำสรุปประเด็นปัญหาในการเขียนหนังสือราชการ ไปประกอบการจัดทำรูปแบบ หรือแนวทางในการเขียนหนังสือราชการแต่ละประเภทที่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณฯ เพื่อให้บุคลากรสายปฏิบัติการ หรือสายวิชาการ หรือผู้ที่สนใจ ได้นำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ในการจัดทำหนังสือราชการให้ถูกต้อง และให้เป็นไปในรูปแบบหรือทิศทางเดียวกัน เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และเป็นการเพิ่มความสะดวกสำหรับบุคลากรในการนำไปใช้ในางงานด้านการเขียนหนังสือราชการที่ถูกต้องสมบูรณ์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Hirunpradit, P. (2013). *The use of Thai language in government*. (5th ed.). Bangkok: Expernet. [In Thai]
- Kanka, C., Kansuwong, K., and Choimai, K. (2021). *Guidelines for the developing writing of official books of the Center for Group Health. Ethnic, marginalized and migrant workers*. Ethnic Health Center Marginalized and migrant workers. [In Thai]
- Office of the Royal Society. (2020). *Space*. Retrieved from http://www.royin.go.th/?page_id=629 [In Thai]
- Suvarnthada, N. and Chantarasak, A. (2011). *Techniques for writing official documents, correspondences and minutes*. (7th ed.). Bangkok: Parbpim. [In Thai]
- Suvarnthada, N., Chantarasak, A., and Inthong, K. (2008). *Techniques for writing official documents, correspondences and minutes*. Retrieved from http://npu.ac.th/General/news/gook_rach.pdf [In Thai]
- Prime Minister’s Office. (1963). Regulations of the Office of the Prime Minister on correspondence work B.E. 2526 (1983). *Government Gazette*, Volume 122 Announced on April 11, 1983. [In Thai]
- Prime Minister’s Office. (2005). Regulations of the Office of the Prime Minister on Correspondence Work (No.2) B.E. 2548 (2005). *Government Gazette*, Volume 122, Announced on June 21, 1983. [In Thai]
- Roengtham, P. (2016). *Writing government documents*. Bangkok: Department of Agricultural Extension. [In Thai]
- Thodthankhun, T. (2020). The use of Thai language in official documents. *Journal Nonthaburi Municipality*, 29(7–9), 8. [In Thai]
- Thodthankhun, T. (2021). Problems in writing official documents of state officials in government agencies in Bangkok between 2017–2019. *RMUTSB Academic Journal (Humanities and Social Sciences)*, 6(1), 80–91. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/rmutsb-hs/article/view/243603/170912> [In Thai]
- Wangsattitwong, N. (2018). *Analysis to develop moderation and writing of official books*. Bangkok: King Mongkut’s University of Technology North Bangkok. [In Thai]

การออกแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิตเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม:
ชุมชนอินทขิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
LIVING MUSEUM DESIGN GUIDANCE FOR CULTURAL TOURISM:
INTHAKHIN COMMUNITY, MAE TAENG, CHIANG MAI

ฐานัตต์ เค้าฉิม^{1*}, คณิศร สินธุบุญ², อนิรุทธิ์ รักสุจริต³ และ กอบชัย รักพันธุ์⁴
Tanat Kaochim^{1*}, Kanisorn Sinthuboon², Anirut Raksujarit³ and Kobchai Rakpan⁴

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เลขที่ 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300 ประเทศไทย^{1,2,3}
สำนักงาน กอบชัย รักพันธุ์ สถาปัตยกรรมและการออกแบบ, เลขที่ 61 ต.เหมืองแก้ว อ.แม่อริม จ.เชียงใหม่ 50150 ประเทศไทย⁴
Chiang Mai Rajabhat University, 202 Chang Puak Rd., Chang Puak, Muang, Chiang Mai, 50300, Thailand^{1,2,3}
Kobchai Rakpan Architecture and Design Office, 61, Mueang Kaeo, Mae Rim, Chiang Mai, 50150, Thailand⁴

*Corresponding author E-mail: tanat@g.cmru.ac.th

(Received: 18 Mar, 2024; Revised: 29 Oct, 2024; Accepted: 4 Nov, 2024)

บทคัดย่อ

ชุมชนอินทขิล คือ ชุมชนบริเวณขอบแอ่งที่ราบเมืองแกน มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนานกว่า 700 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 1801 มีภูมิปัญญาเชิงวัฒนธรรมเตาเผาเซรามิกโบราณเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ การขาดการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ของชุมชนส่งผลให้ภูมิปัญญาและมรดกทางวัฒนธรรมใกล้สูญหาย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นฐานข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนอินทขิล สร้างแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิต และนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาใช้ในการออกแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิต โดยใช้กรอบแนวคิดทางพหุทฤษฎีในเรื่องสภาพแวดล้อม อัตลักษณ์พื้นถิ่น การท่องเที่ยวชุมชน การอนุรักษ์ การมีส่วนร่วม และพิพิธภัณฑ์มีชีวิต กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ชาวชุมชน จำนวน 34 คน ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 5 คน และตัวแทนของหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน วิจัยใช้การสำรวจเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสอบถามจากชุมชน เพื่อนำไปวิเคราะห์หาลักษณะเฉพาะ ปัญหา และความต้องการของชุมชน โดยใช้แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า อัตลักษณ์ของชุมชนอินทขิลมี 5 องค์ประกอบ 1) กายภาพพื้นที่ราบลุ่มสามลำน้ำ 2) วิวัฒนาการประวัติศาสตร์ชุมชน 3) องค์ประกอบหมู่บ้านชนบทล้านนา 4) พื้นที่เรียนรู้ทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรม และ 5) ประเพณีและวัฒนธรรมชนบท ผลการศึกษาการออกแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิต ชุมชนอินทขิล มีดังนี้ 1) การสังเคราะห์ข้อมูลประวัติศาสตร์เชื่อมโยงเข้ากับพื้นที่ศักยภาพชุมชน 2) การเผยแพร่ข้อมูลอัตลักษณ์พื้นที่ศักยภาพเพื่อให้ชุมชนตรวจสอบ 3) การออกแบบปรับปรุงพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการชุมชนโดยการมีส่วนร่วม 4) การเข้าดำเนินกิจกรรมในพื้นที่วัฒนธรรม และ 5) การประเมินและสรุปผลโครงการ ซึ่งการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนนั้น ทุกขั้นตอนการดำเนินงานควรเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

คำสำคัญ: พิพิธภัณฑ์มีชีวิต, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, ชุมชนอินทขิล, แม่แตง, เชียงใหม่

¹ อาจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

² อาจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

⁴ นักวิจัยอิสระ

ABSTRACT

Inthakhin Community is a community on the edge of the Muangkaen plain basin. It has a history more than 700 years since 1801 B.E. It has the cultural wisdom of ancient ceramic kilns and is an important cultural heritage source. The lack of management of community museums has resulted in the near disappearance of wisdom and cultural heritage. This research aimed to be a database of cultural heritage and tourist attractions of the Inthakhin Community in order to create guidelines for managing a living museum by using the community's identity in the design, using a multi-theoretical framework in environment, local identity, community tourism, conservation, participation, and living museum. The research sample consisted of 34 community residents, 5 local philosophers, and 3 representatives of relevant local agencies. The research method used a qualitative survey using in-depth interviews and community inquiries to analyze community characteristics, problems, and needs, using a community participation approach to verify the accuracy of the information. The results of the study found that the identity of the Inthakhin Community consisted of 5 elements: 1) the physicality of the three-river basin area, 2) the evolution of the community history, 3) elements of a rural Lanna village, 4) a learning area for lifestyles and culture, and 5) traditions and rural culture. The study results of the Inthakhin Community Living Museum design were as follows: 1) synthesizing historical data and linking it to the community's potential area, 2) disseminating information on the identity of the potential area for community review, 3) designing and improving the community exhibition space by participating, 4) participating in activities in the cultural area, and 5) evaluating and summarizing project. In sustainable community development, every operational step should emphasize community participation.

KEYWORDS: Living Museum, Cultural Tourism, Inthakhin Community, Mae Taeng, Chiang Mai

บทนำ

ณ ที่ราบลุ่มสามลำน้ำ ที่ซึ่งแม่น้ำแคว แม่น้ำปิง แม่น้ำจืดไหลผ่าน เป็นที่ราบการเกษตรอันอุดมสมบูรณ์ เมื่อถึงฤดูทำนาต้องใช้ถึง "พันแอกพันเผือ" (ใช้แอกวัวพันตัวคราดพันอัน) ในการไถพลิกผืนดินผืนนี้เพื่อเพาะปลูก (Chaleyjunya and Boonyasurat, 2014) มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มแอ่งกระทะของแอ่งแม่แตง มีชื่อเรียกขานว่า ที่ราบเมืองแควอันเป็นที่ตั้งของชุมชนอินทขิล

ชุมชนอินทขิล ตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนานตั้งแต่ พ.ศ. 1801 - 1854 (Chaleyjunya and Boonyasurat, 2014) มีวัฒนธรรมของชุมชนที่มีเอกลักษณ์ อีกทั้งมีภูมิปัญญาเชิงวัฒนธรรมเกี่ยวกับเตาเผาเซรามิกโบราณชื่อว่า เตาอินทขิล ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชน บริเวณดังกล่าวจึงได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานท้องถิ่นให้เป็นพิพิธภัณฑ์ของชุมชนเมื่อปี พ.ศ. 2549 เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ทางด้านเซรามิกโบราณ (Musigakama, Chanphosi, & Toumcharoen, 1978)

ภายหลังการดำเนินงานมานาน พิพิธภัณฑ์แหล่งเตาเผาอินทขิลมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ลดน้อยลง จำนวนผู้เข้าชมก็ลดลง โดยพบปัญหาในการดำเนินงานหลายประการ เช่น การไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ที่พิพิธภัณฑ์ และจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอกับนักท่องเที่ยว การให้ข้อมูลในพิพิธภัณฑ์ไม่เพียงพอต่อการศึกษารเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว การจัดแสดงโบราณวัตถุที่ปะปนกัน ขาดการดูแลเอาใจใส่ และความไม่พร้อมในด้านการบริการของสถานที่ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเสียหายได้ในอนาคต (Bhattarabhatwong, 2021) นอกจากนี้ ชุมชนยังขาดการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเตาเผาอินทขิลและการผลิตเซรามิกโบราณจากบรรพบุรุษ และไม่สามารถเก็บข้อมูลเพิ่มเติมได้ เนื่องจากเรื่องราวเหล่านี้ไม่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน รวมทั้งข้อจำกัดด้านเวลาในการประกอบอาชีพของบรรพบุรุษด้วย (Rattanachuchok and Maneelert, 2022)

จากปัญหาหลายประการดังกล่าวข้างต้นส่งผลให้แหล่งเตาเผาอินทขิลขาดความมีชีวิต จนกลายเป็นพื้นที่ที่ไม่ถูกใช้งาน ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาและมรดกทาง

วัฒนธรรมของชุมชนถูกหลงลืมและใกล้สูญหาย รวมทั้งไม่มีการรวบรวมแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับข้อมูลดังกล่าว ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญในการสร้างแหล่งเผยแพร่ภูมิปัญญาที่มีคุณภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของชุมชน

การพัฒนาพิพิธภัณฑ์ของชุมชนให้เป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิตนับเป็นแนวคิดสำคัญในการแก้ปัญหาของพิพิธภัณฑ์ชุมชนที่ขาดชีวิตชีวา โดยพิพิธภัณฑ์มีชีวิตสามารถสร้างแหล่งเผยแพร่ภูมิปัญญาที่มีคุณภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนได้ (Faculty of Engineering, Chiang Mai University et al., 2010) เพราะพิพิธภัณฑ์มีชีวิตเป็นรูปแบบหนึ่งของพิพิธภัณฑ์ที่ใช้บรรยากาศและสถานการณ์จริงเข้ามาเกี่ยวข้อง มีลักษณะและการจัดการให้สัมพันธ์กับเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป (Kanokmongkol, 2011) เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาความเงิบเหงาและความไม่น่าสนใจของพิพิธภัณฑ์หรือศูนย์วัฒนธรรมในปัจจุบันได้ในขณะที่ยังสามารถคงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณี ธรรมชาติ และอัตลักษณ์ของพื้นที่ ควบคู่ไปด้วย พิพิธภัณฑ์มีชีวิตจึงเป็นวิธีการจัดแสดงที่ใช้บรรยากาศช่วยเติมเต็มชีวิตแก่สถาปัตยกรรมและแสดงวิธีการดำเนินชีวิตของผู้คน (Kanokmongkol, 2011) โดยมีลักษณะเป็นชุมชนที่มีคุณภาพระหว่างสภาพธรรมชาติกับสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น มีความกลมกลืนระหว่างสิ่งที่สร้างขึ้นกับสภาพแวดล้อมเดิม มีประวัติศาสตร์คงอยู่ในรูปแบบวัตถุ โบราณสถาน และวิถีชีวิตชุมชน มีการสร้างสรรค์อาคารสถานที่โดยใช้จิตวิญญาณที่สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน มีกระบวนการติดต่อกันระหว่างชุมชน มีนโยบายแปลงท้องถิ่นเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม เพื่อรับใช้เหตุผลทางเศรษฐกิจ และเป็นสิ่งที่ทำเพื่อส่งต่อให้คนรุ่นหลัง (Faculty of Engineering, Chiang Mai University et al., 2010) พิพิธภัณฑ์มีชีวิตต้องเกิดจากจิตสำนึกของชาวชุมชนที่เข้าใจวัฒนธรรมและการพึ่งพาของคนในชุมชน มีการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตเดิม ร่วมกับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (Sitthithanyakij, 1994)

การดำเนินงานพิพิธภัณฑ์มีชีวิตจะต้องคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

และภูมิปัญญาที่เป็นลักษณะเฉพาะของชุมชน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Chaleyjunya and Boonyasurat, 2014) ในการดำเนินงานจึงต้องมีการรวบรวมข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิต และนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาใช้ในการออกแบบพิพิธภัณฑ์

ในการสำรวจความคิดเห็นของชาวชุมชนก่อนดำเนินโครงการ พบว่า ชาวชุมชนต้องการให้การเผาเคลือบเซรามิกโบราณที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและพิพิธภัณฑ์ได้รับการฟื้นฟูขึ้นมามีชีวิตชีวาทันทีอีกครั้ง โดยชาวชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ เช่น เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลพิพิธภัณฑ์ มีความพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาพิพิธภัณฑ์ร่วมกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

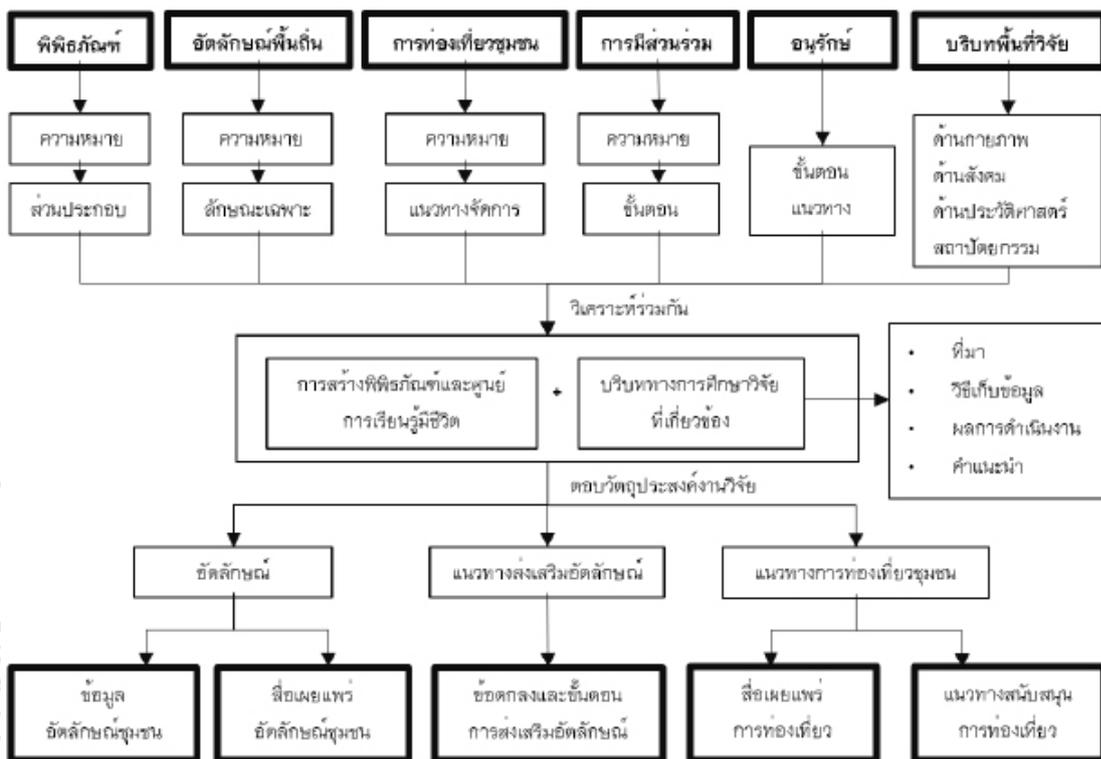
การศึกษาวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ

1. เป็นฐานข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน
2. สร้างแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิตชุมชนอินทขิล

3. นำอัตลักษณ์ของชุมชนมาใช้ในการออกแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิต

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

การศึกษาวิจัยใช้กรอบแนวคิดทางพหุทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดสภาพแวดล้อมหรือบริบทพื้นที่ อัตลักษณ์พื้นถิ่น (Oranratmanee, 2009) การท่องเที่ยวชุมชน (Tanupol et al., 2000) การอนุรักษ์ (Hamsupho, 2000) การมีส่วนร่วม (Cohen and Uphoff, 1981) และพิพิธภัณฑ์มีชีวิต (Faculty of Engineering, Chiang Mai University et al., 2010) สามารถกำหนดการใช้กรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้ 1) กรอบแนวคิดสภาพแวดล้อมและอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อหาอัตลักษณ์พื้นถิ่นของชุมชน 2) กรอบแนวคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อเสนอแนวทางการออกแบบส่งเสริมสภาพแวดล้อมให้คงไว้ซึ่งอัตลักษณ์พื้นถิ่น 3) กรอบแนวคิดการท่องเที่ยวชุมชนและการอนุรักษ์เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และ 4) กรอบแนวคิดพิพิธภัณฑ์มีชีวิตเพื่อการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิต โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สรุปได้ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งหาข้อมูลเชิงลึกของลักษณะทางกายภาพและสังคม มีกรอบแนวคิดผ่านการศึกษาความสัมพันธ์ทางสภาพแวดล้อม และสังคม โดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสอบถามจากชุมชน และการจัดกิจกรรมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม กระบวนการวิจัยและการดำเนินงานตามลำดับขั้นตอน 5 ส่วน ได้แก่ 1) การออกแบบงานวิจัย 2) การเก็บข้อมูล 3) การวิเคราะห์ข้อมูล 4) การสังเคราะห์ข้อมูล และ 5) สรุป

ประชากร

งานวิจัยมีขอบเขตการเก็บข้อมูลในพื้นที่รอบพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนหมู่บ้านสันป่าตอง และชุมชนหมู่บ้านป่าจี้ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 1.00 ตารางกิโลเมตร ประชากร ได้แก่ ชาวชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านที่อยู่ในชุมชน ผู้ซึ่งมีภูมิปัญญาที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมา สามารถใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญานั้น และสามารถสืบทอด ส่งต่อภูมิปัญญานั้นให้แก่ชุมชนต่อไปได้ และตัวแทนของหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวนประชากรประมาณ 1,200 คน

กลุ่มตัวอย่าง

จากประชากรทั้งหมดที่กล่าวมานั้น กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ชาวชุมชน 2) ปราชญ์ชาวบ้าน และ 3) ตัวแทนของหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีที่ต่างกันไปดังนี้ 1) กลุ่มตัวอย่างจากชาวชุมชน จำนวน 34 คน ใช้วิธีการเลือกจากการสุ่มแบบสะดวกและคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ให้เวลาในการสัมภาษณ์ได้ แล้วเชื่อมโยงไปยังข้อมูลที่ต้องการแบบลูกโซ่ 2) กลุ่มตัวอย่างจากปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 5 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน บุคคลสำคัญในชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน แล้วเชื่อมโยงไปยังข้อมูลที่ต้องการแบบลูกโซ่ 3) กลุ่มตัวอย่างจากตัวแทนของภาครัฐ จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาการท่องเที่ยว การส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม รวมถึงการศึกษาและวิจัยเพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรม และการพัฒนาชุมชนที่เน้นการส่งเสริมความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน โดยใช้

วิธีการเลือกแบบเจาะจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในชุมชน คือ 1) ฝ่ายกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา 2) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขาอำเภอแม่แตง และ 3) ฝ่ายพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพัฒนาชุมชนอำเภอแม่แตง

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดคำถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ชุด (แผนภาพที่ 2) ได้แก่

1. ชุดคำถามอย่างกว้าง (Broad Theme of Question) เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานชุมชน ความสัมพันธ์เชิงกายภาพ ความสัมพันธ์เชิงสังคม อัตลักษณ์ชุมชน มรดกทางวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมและการท่องเที่ยวชุมชน ชุดคำถามนี้ใช้กับกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม

2. ชุดคำถามสัมภาษณ์เฉพาะ (Interview Question) เป็นชุดคำถามที่ออกแบบมาเพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์ตัวอย่างเฉพาะกลุ่ม โดยมีการใช้ผังบริเวณชุมชนและหุ่นจำลองชุมชน (ที่ได้รับการตรวจสอบจากชุมชนแล้ว) เป็นเครื่องมือประกอบการตอบชุดคำถามและการสัมภาษณ์ เพื่อการทำความเข้าใจภาพรวมของชุมชนให้ตรงกัน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การออกแบบและสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ใช้การทวนวัดอุปสรรคการวิจัยเพื่อสร้างแนวทางในการออกแบบชุดคำถามดังนี้

คำถามจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เช่น ศักยภาพทางวัฒนธรรมทั้งองค์ประกอบทางกายภาพและทางสังคมของชุมชนมีอะไรบ้าง มีลักษณะเฉพาะอย่างไรและชุมชนมีความต้องการอะไรบ้าง มีความต้องการการท่องเที่ยวชุมชนหรือไม่

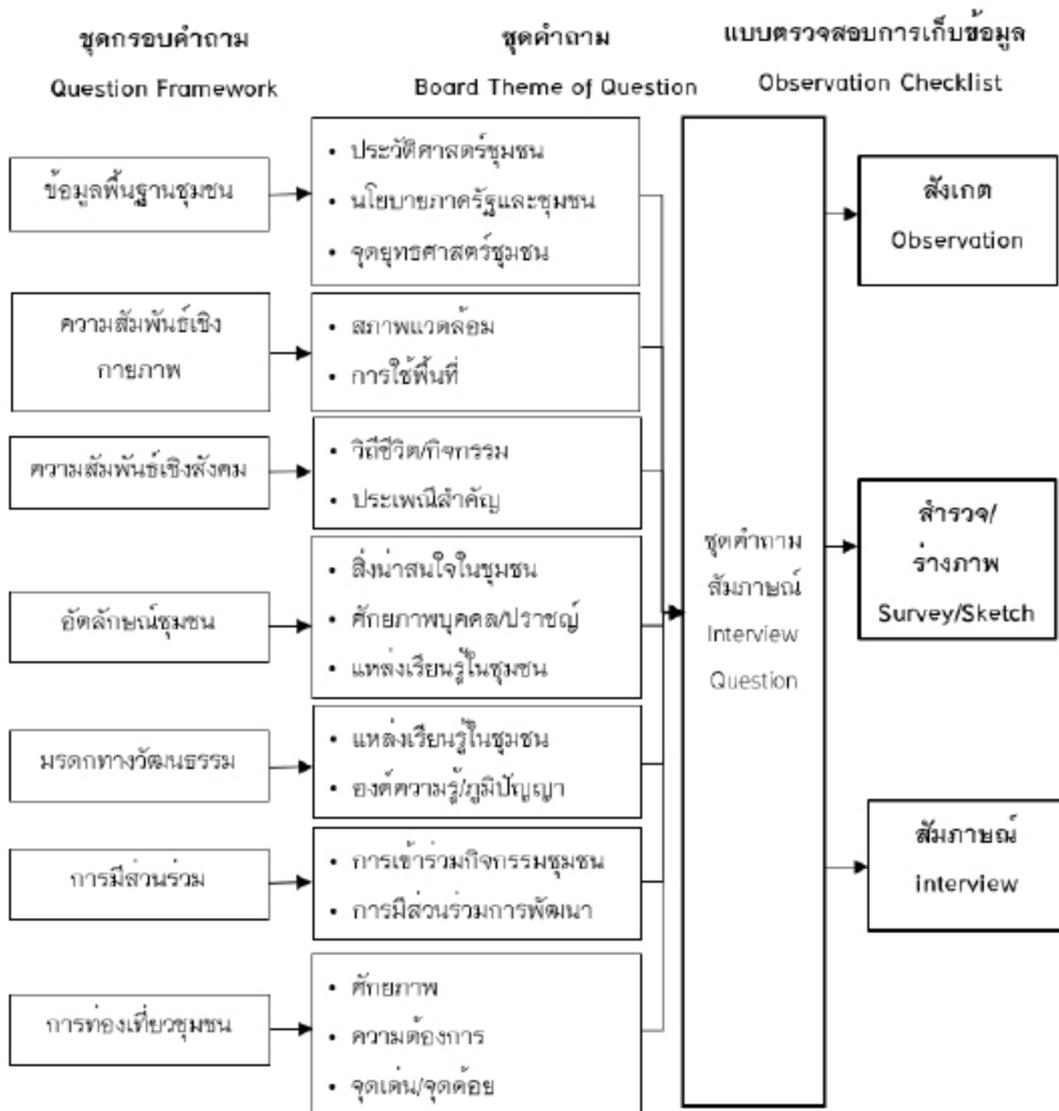
คำถามจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เช่น การจัดการพิพิธภัณฑสถานมีชีวิตมีขั้นตอนการดำเนินการอย่างไร

คำถามจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เช่น ขั้นตอนการสร้างพิพิธภัณฑสถานมีชีวิตมีขั้นตอนเป็นอย่างไร

ภายหลังการสร้างชุดกรอบคำถาม (Question Framework) เพื่อเป็นกรอบในการเก็บข้อมูล ได้มีการสร้างชุดคำถามและตรวจสอบความถูกต้องโดยนักวิชาการในสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาโบราณคดี และสาขาศึกษาศาสตร์ จำนวน 8 คน และการมีส่วนร่วมของ

นักวิชาการในพื้นที่ เช่น คณาจารย์โรงเรียนป้าจี้วังแดงวิทยา รวมจำนวนผู้ตรวจสอบความถูกต้องของชุดคำถาม 19 คน นอกจากนี้ยังทำการควบคุมความครบถ้วนและความ

ของข้อมูลโดยใช้แบบตรวจสอบการเก็บข้อมูล (Observation Checklist) และใช้แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการช่วยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

แผนภาพที่ 2 การออกแบบชุดคำถามและการควบคุมกระบวนการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทำระหว่าง พ.ศ. 2563 - 2564 โดยแบ่งเป็นสองช่วง ได้แก่ ช่วงที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมาก (ช่วง High Season) ซึ่งอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม และช่วงที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวน้อย (ช่วง Low Season) ซึ่งอยู่ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนตุลาคม เพื่อให้ได้ข้อมูลของชุมชนครบทุกช่วง โดยการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การสำรวจพื้นที่เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของร่างผังบริเวณชุมชน

2. การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ชุดคำถามอย่างกว้างและชุดคำถามสัมภาษณ์เฉพาะ และการจัดเวทีชุมชน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงได้ข้อมูลสองส่วนคือ ข้อมูลจากการสำรวจ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งใช้การเก็บรวบรวมจนกว่าจะได้ข้อมูลครบ หนึ่ง และอ้อมตัวตามวิธีการเชิงคุณภาพ

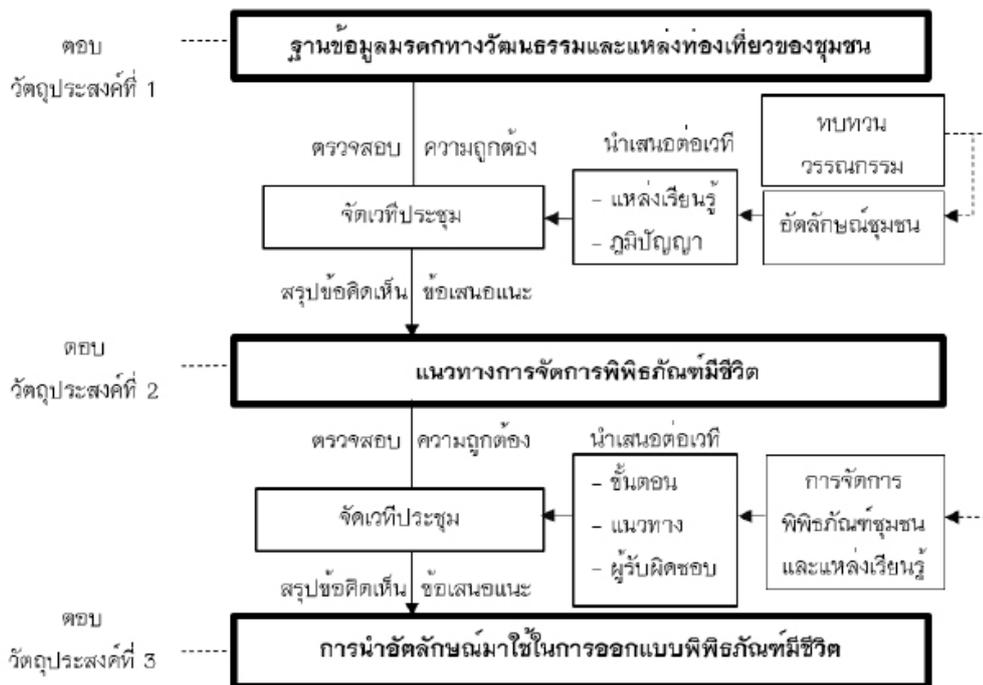
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการทบทวนวรรณกรรมร่วมกับการสังเกตภาพรวมทางกายภาพและสังคมของชุมชน

และสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ในประเด็น ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน ลักษณะเฉพาะ ปัญหา และความต้องการของคนในชุมชน นำไปสู่การตอบ วัตถุประสงค์งานวิจัยข้อที่ 1 เพื่อเป็นฐานข้อมูลมรดก ทางวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนในการสังเคราะห์ ข้อมูลสำหรับวัตถุประสงค์ข้อ 2 และข้อ 3

การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิตและแนวทางการนำอัตลักษณ์ มาใช้ในการออกแบบพิพิธภัณฑ์ (แผนภาพที่ 3) เกิดจาก

การมีส่วนร่วมของชุมชน 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) นำเสนอ ข้อมูลลักษณะเฉพาะ ปัญหา และความต้องการของชุมชน อินทิลให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ได้รับรู้ร่วมกัน โดยการจัดเวทีประชุมรวม ทั้งนี้เพื่อได้ร่วมกันตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูลและระดมความคิดเห็นแนวทาง จากเวทีชุมชน 2) ประเมินผลข้อจำกัดและข้อเสนอแนะ ของการวิจัย โดยให้ชุมชนเสนอรูปแบบและแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนมากที่สุด 3) สรุปแนวทาง ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน

แผนภาพที่ 3 การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 และข้อ 3

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ฐานข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน 2) แนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิต และ 3) แนวทางการนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาใช้ในการออกแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิต

1. ฐานข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการจัดเวทีชุมชน พบอัตลักษณ์ชุมชน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กายภาพพื้นที่ราบลุ่มสามลำน้ำ 2) วิวัฒนาการประวัติศาสตร์ชุมชน 3) องค์ประกอบหมู่บ้านชนบทล้านนา 4) พื้นที่เรียนรู้ทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรม และ

5) ประเพณีและวัฒนธรรมชนบท

1.1 กายภาพพื้นที่ราบลุ่มสามลำน้ำ

ชุมชนอินทิลเป็นชุมชนขนาดใหญ่บนเส้นทางสัญจรของที่ราบแม่แตงที่จะเชื่อมทางจากฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิงซึ่งเป็นสังคมการเกษตรไปยังฝั่งตะวันตกเพื่อเข้าสู่เมืองเชียงใหม่ ตั้งอยู่บนผืนดินอันอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำ 3 สายไหลผ่านที่ราบการเกษตรขนาดใหญ่ ได้แก่ แม่น้ำแม่แตง แม่น้ำปิง แม่น้ำแม่จัด เมื่อถึงฤดูทำนาต้องใช้ถึงพันแอกพันเผื่อ (ใช้แอกวัวพันตัว คราดพันอัน) ในการไถพลิกผืนดินผืนนี้เพื่อเพาะปลูก ด้วยที่ราบอินทิลมีลักษณะที่ตั้งที่ดี เป็นจุดยุทธศาสตร์ของการเกษตรกรรมและการตั้งชุมชน ตำแหน่งพื้นที่ราบลุ่มขนาดใหญ่รายล้อมด้วยสามลำน้ำทำให้มีศักยภาพทางการเกษตรกรรม

เป็นอย่างมาก ทำให้พื้นที่อินทขิลเกิดเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรสำคัญ เช่น ข้าว หอม ไบยาสูบ ถั่วฝักยาว มีการส่งผลผลิตทางการเกษตรเข้าไปค้าขายยังเมืองเชียงใหม่ เกิดการอพยพมาตั้งถิ่นฐานของชาวไทเขินและลัวะในอดีตจำนวนมากเป็นชุมชนขนาดย่อม ๆ กระจายตัวอยู่รอบ ๆ ที่ราบ และขยายตัวมากขึ้นมาโดยตลอด

1.2 วิวัฒนาการประวัติศาสตร์ชุมชน

วิวัฒนาการประวัติศาสตร์ชุมชนอินทขิล มีความยาวนานกว่า 700 ปี (Chaleyjunya and Boonyasurat, 2014) และแบ่งเป็น 3 ช่วงหลัก ๆ คือ 1) ช่วงเริ่มก่อตั้งชุมชนอินทขิล (ประมาณ พ.ศ. 1801-1900) ที่เริ่มต้นเป็นชุมชนคนลัวะอพยพมาจากทางเหนือ มีความเชื่อทางเทพเจ้าธรรมชาติ กล่าวคือ นับถือผีและมีเสาอินทขิลเป็นศูนย์รวมใจ เริ่มตั้งชุมชนริมแม่น้ำ 3 สาย คือ แม่น้ำปิง แม่น้ำแม่จืด และแม่น้ำแม่แตง 2) ช่วงรุ่งเรือง เกิดเป็นชุมชนภูมิปัญญาเครื่องปั้นดินเผา (ประมาณ พ.ศ. 1901-2157) ชาวไทเขินจากจีนตอนใต้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ริมน้ำ โดยเป็นชุมชนแรกในพื้นที่ริมน้ำ การค้าริมน้ำเพื่อพูนชุมชนเริ่มเป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่ มีการค้าขายแลกเปลี่ยนและมีการนำพุทธศาสนาและศิลปะเข้ามาในชุมชน ซึ่งทำให้ชุมชนเริ่มเป็นที่รู้จักและเจริญเติบโตอย่างมาก มีการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันและการค้าขายในยุคที่เติบโตของชุมชนอินทขิล 3) ช่วงล่มสลาย การขาดหายของภูมิปัญญาเครื่องปั้นดินเผาสู่การเป็นชุมชนเกษตรกรรม (พ.ศ. 2158 - ปัจจุบัน) ภูมิปัญญาเครื่องปั้นดินเผาของชุมชนอินทขิลหายไป เมื่อเมืองเชียงใหม่ตกอยู่ในการดูแลของอาณาจักรอังวะ หลังจากนั้นเมื่อได้เอกราชเชียงใหม่กลับมา ชุมชนกลายเป็นศูนย์กลางการเกษตรกรรมและการค้า ภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชนนี้ถูกนำกลับมา เช่น การสร้างพิพิธภัณฑสถานและเป็นพื้นที่เรียนรู้ ทั้งการปั้นดินเผาแบบโบราณและการเกษตรอินทรีย์ ในปัจจุบันชุมชนอินทขิลกลับเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมการเกษตรและการค้า โดยเน้นการเพาะปลูกเพื่อส่งขาย และมีการสร้างพิพิธภัณฑสถานเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชุมชนอินทขิลในปัจจุบัน

1.3 องค์ประกอบหมู่บ้านชนบทล้านนา

การศึกษาองค์ประกอบพื้นที่ต่าง ๆ ภายในชุมชนในตำบลอินทขิลทั้ง 16 หมู่บ้าน สามารถแบ่งลักษณะ

พื้นที่ตามรูปแบบการใช้งานและความสัมพันธ์ของกิจกรรมในพื้นที่ออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่

1) ที่ว่างสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน ได้แก่ ช่วงบ้าน ช่วงวัดและช่วงเฮือน ถนน จุดศูนย์กลางของชุมชน อินทขิลเดิมพบว่า มีพื้นที่สาธารณะของชุมชนอยู่ในบริเวณวัดอินทขิล ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ โดยสันนิษฐานว่า พื้นที่สาธารณะของหมู่บ้านสันป่าตองเป็นศูนย์กลางของชุมชนอินทขิลเดิม จากหลักฐานแหล่งขุดค้นเตาเผาโบราณที่มีการขุดค้นพบเตาเผาจำนวนมากกระจายตัวอยู่โดยรอบวัดอินทขิล

2) พื้นที่ค้าขายและเศรษฐกิจ ได้แก่ ตลาดหรือกาด ตลาดนัดหรือกาดนัด และเรือนร้านค้า ร้านค้า ในชุมชนมีการกระจายตัวตามถนนหลักโดยมากเป็นสินค้าที่เกี่ยวกับวิถีชีวิต อุปกรณ์การเกษตร และเบ็ดเตล็ดทั่วไป

3) พื้นที่ทางศาสนา ได้แก่ วัด ศาสนสถาน ซึ่งวัดถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในหมู่บ้านล้านนา เป็นสถานที่ทางพุทธศาสนา

4) พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้าน ได้แก่ ใจบ้าน เลื้อบ้าน และศาลปู่ย่า เป็นพื้นที่ส่วนที่สำคัญของชุมชน เป็นที่สิงสถิตของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำชุมชน ผีบรรพบุรุษ และเลื้อบ้าน อันเป็นหัวใจสำคัญของสังคมล้านนาที่ยึดถือความเชื่อเรื่องผีมาแต่โบราณ มักสร้างใต้ต้นไม้ขนาดใหญ่ใจกลางหรือท้ายชุมชน

5) พื้นที่สุสาน ได้แก่ สุสาน ชุมชนอินทขิล ที่มี 16 หมู่บ้าน มีพื้นที่สุสานเพียง 12 แห่ง โดยมากตั้งอยู่ทางใต้ของแต่ละชุมชน

6) พื้นที่พักอาศัย ได้แก่ บ้าน รูปแบบที่พักอาศัยในชุมชนมี 2 แบบด้วยกัน คือ 1) ประเภทเรือนที่ผนวกกิจกรรมการค้า เช่น เรือนร้านค้า และเรือนแถว โดยมากจะสร้างเป็นเรือนร้านค้าที่มีลักษณะคล้ายเรือนแถวกระจายไปตามแนวเหนือ-ใต้ของชุมชน 2) เรือนพักอาศัยที่ไม่มีกิจกรรมการค้า มักจะตั้งอยู่ด้านในของพื้นที่ชุมชน ทั้งสองฟาก (ไม่ติดถนนสายหลัก) กระจายไปตามแนวตะวันออก-ตกของชุมชน

7) พื้นที่แหล่งทำกิน ได้แก่ ทุ่งนา ไร่ และสวน พื้นที่แหล่งทำกินของชุมชนถือได้ว่าเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญที่สุดของชุมชนอินทขิล โดยพื้นที่หลัก ๆ จะเพาะปลูกในที่ราบลุ่มขนาดใหญ่กลางชุมชน เรียกว่า ทุ่งเมืองแกน (ทุ่งพันแอก) ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำแม่จืด แม่น้ำ

แม่แดง และแม่บัวแม่ปิงหล่อเลี้ยงทั้งปี พี่เขยศรีบุญกิจหลัก ๆ ได้แก่ ข้าวเหนียว หอม ยาสูบ ลำไย ลิ้นจี่ กัลย และผักกิมน้ำ

1.4 พื้นที่เรียนรู้ทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรม

แนวทางการสำรวจศักยภาพพื้นที่เรียนรู้ของชุมชนอินทขิลแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ 1) พื้นที่ศักยภาพหลัก (ภาพรวมระดับย่าน) 2) พื้นที่ศักยภาพรอง (ภาพย่อยระดับชุมชน) โดยเน้นการทำกิจกรรม Mapping พื้นที่ต้นทุนทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของชุมชนอินทขิลกับภาคหน่วยงานและกลุ่มตัวแทน พบว่า นิยามของพื้นที่ศักยภาพในแต่ละระดับมีความแตกต่างกันดังนี้

1) พื้นที่ศักยภาพหลัก: พื้นที่ศักยภาพหลัก (ภาพรวมระดับย่าน) หมายถึง ศักยภาพพื้นที่ต้นทุนทางวัฒนธรรมและธรรมชาติในระดับย่าน เป็นพื้นที่เรียนรู้ทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรม คุณลักษณะที่สำคัญที่จะกระตุ้นศักยภาพชุมชนให้เด่นชัด สามารถปกป้องภูมิปัญญาของคนในชุมชนในภาพกว้างได้เป็นอย่างดี และสามารถประเมินผลองค์ความรู้วิถีชุมชนได้ ชุมชนอินทขิลพบว่า มีพื้นที่ศักยภาพ 16 จุด และสามารถแบ่งพื้นที่ศักยภาพชุมชนออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) พื้นที่ศักยภาพด้านประวัติศาสตร์ 2) พื้นที่ศักยภาพเชิงกายภาพ 3) พื้นที่ศักยภาพด้านกิจกรรม และ 4) พื้นที่ศักยภาพด้านสังคมวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์คัดกรองเป็นพื้นที่ศักยภาพทำให้สามารถเลือกพื้นที่ศึกษาเชิงลึกได้ 2 หมู่บ้านหลัก ได้แก่ หมู่บ้านสันป่าตองและหมู่บ้านป่าจี้วังแดง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเข้มข้นของพื้นที่ศักยภาพด้านประวัติศาสตร์ และพื้นที่ศักยภาพด้านสังคมวัฒนธรรมชุมชนที่น่าสนใจ อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์แหล่งเตาเผาอินทขิล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความจำเพาะด้านกายภาพของชุมชนอีกด้วย จากการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนพบว่า บริเวณหมู่บ้านสันป่าตองและหมู่บ้านป่าจี้วังแดง มีพื้นที่ศักยภาพสำคัญนอกเหนือจาก 1) ทุ่งเมืองแกน 2) แม่บัวแม่แดง 3) วัดอินทขิล เพิ่มเติม ได้แก่ 4) พิพิธภัณฑ์แหล่งเตาเผาอินทขิล 5) โรงเรียนป่าจี้วังแดงที่มีเตาจำลองเตาเผาอินทขิลโบราณ และ 6) ตลาดป่าจี้ ที่เป็นแหล่งค้าขายของป่าจากคอตตะลูด ทั้ง 6 พื้นที่ถือว่าเป็นพื้นที่ศักยภาพที่มีความเข้มข้นเหมาะที่จะทำการศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมภูมิปัญญา และวิถีชุมชน

2) พื้นที่ศักยภาพรอง: จากการศึกษาศักยภาพรอง (ภาพย่อยระดับชุมชน) หมายถึง ศักยภาพพื้นที่ต้นทุนทางวัฒนธรรมและธรรมชาติในระดับย่อยหรือระดับกลุ่มคน เป็นพื้นที่เรียนรู้ทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรม คุณลักษณะที่สำคัญที่ขับเคลื่อนศักยภาพชุมชนภายในพบว่า มีพื้นที่ศักยภาพ 17 จุด ซึ่งมีความเป็นเอกเทศตามภูมิปัญญาที่ส่งผ่านรุ่นต่อรุ่นภายในครัวเรือนหรือกลุ่มคน มีดังนี้ 1) พื้นที่ต้นทุนทางภูมิปัญญากลุ่มหมู่บ้านสันป่าตอง 2) พื้นที่ต้นทุนทางภูมิปัญญากลุ่มหมู่บ้านป่าจี้วังแดง

1.5 ประเพณีและวัฒนธรรมชนบท

ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนอินทขิลนับถือศาสนาพุทธดั้งเดิมของชาวลัวะก่อนย้ายออกไปและกลายเป็นชาวไทเขินเข้ามาแทนที่ ชาวบ้านในยุคแรกที่เข้ามาในชุมชนมีความผูกพันและพึ่งพาธรรมชาติ มีความเชื่อและเคารพในธรรมชาติ โดยเฉพาะทะเล ภูเขา และต้นไม้ใหญ่ ปัจจุบันยังคงยึดถือความเชื่อเดิมเหล่านั้นที่เห็นได้ชัดเจนและยังคงมีสืบต่อจนปัจจุบัน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมสำคัญ of ชุมชนเกษตรกรรมแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการปันน้ำในพื้นที่เกษตรกรรม ชนบทธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญที่สุด คือ การทำบุญตักบาตร ประเพณีตานข้าวใหม่ในเดือนสี่เป็ง ประเพณีเลี้ยงผีฝายแม่จัด ประเพณีถวายทานสลากภัตร

2. แนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิต

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการจัดเวทีชุมชน สรุปแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิตได้ดังนี้

2.1 ศักยภาพและความต้องการพิพิธภัณฑ์มีชีวิต

ด้านอัตลักษณ์: ชุมชนอินทขิลมีอัตลักษณ์ชุมชนที่น่าสนใจ สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ เช่น พิพิธภัณฑ์แหล่งเตาเผาอินทขิล แหล่งเรียนรู้เตาเผาอินทขิลโรงเรียนป่าจี้ หรือพื้นที่ต้นทุนทางภูมิปัญญาหมู่บ้านต่างมีศักยภาพและความน่าสนใจ ทั้งในระดับอัตลักษณ์ย่านและชุมชน

ด้านการจัดการ: ชุมชนมีผู้นำที่เข้มแข็ง แต่การขาดนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาและการขาด

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการออกแบบนโยบายต่าง ๆ ทั้งการดูแลพิพิธภัณฑสถาน การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องของนักท่องเที่ยวที่เข้ามา ทำให้ฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตลอดเวลา

ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว: การเรียนรู้จากปราสาทขามบ้านที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และสามารถไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตหรือฝึกทักษะอาชีพต่าง ๆ ได้ตามความถนัดและความสนใจ แต่ยังคงขาดความต่อเนื่องของกิจกรรม ปัจจุบันชุมชนมีศูนย์การเรียนรู้มากมาย เช่น ศูนย์การเรียนรู้บ้านดินโจนจันได ศูนย์เรียนรู้ปั้นดินของคุณมณฑล ศูนย์การเรียนรู้เตาเผาอิฐทิล ซึ่งโดยมากเป็นองค์กรเอกชนดำเนินการเอง และสร้างกิจกรรมของตนเอง

ด้านความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่น: ชุมชนและองค์กรท้องถิ่นมีความพร้อมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง เช่น การเก็บข้อมูลฐานการเรียนรู้ชุมชน การส่งเสริมการท่องเที่ยวตามเทศกาลสำคัญ การประกวดปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อสภาพแวดล้อมที่สวยงาม แต่ยังมีปัญหาเรื่องการประชาสัมพันธ์และการสร้างกิจกรรมที่บูรณาการส่วนต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาในชุมชนมากขึ้น

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก: ชุมชนยังคงขาดการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากเพิ่งอยู่ในระยะเริ่มต้นการท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำสาธารณะ ที่จอดรถ และศูนย์ให้ข้อมูลที่มิประสิทธิภาพ เป็นต้น

2.2 แนวทางการจัดการพิพิธภัณฑสถานมีชีวิต

แนวทางการจัดการพิพิธภัณฑสถานมีชีวิตสามารถสรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้

ด้านกายภาพ: ชุมชนอินทขิลมีพิพิธภัณฑสถานเตาเผาอิฐทิล อันเป็นพื้นที่ศักยภาพหลักอันสำคัญเรือนำร้านค้าโบราณได้พัฒนารูปแบบทางสถาปัตยกรรมเรื่อยมาตามลักษณะของเทคโนโลยีการก่อสร้างในแต่ละยุคสมัย วัสดุที่ใช้ก็เปลี่ยนไป ยานเรือนำร้านค้าโบราณในชุมชนจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบสถาปัตยกรรม การส่งเสริมองค์ความรู้และสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของกายภาพพื้นที่ศักยภาพหลักและรองจากกระบวนการ

มีส่วนร่วมกับชุมชนที่แสดงอัตลักษณ์ชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างแนวทางในการส่งเสริมอัตลักษณ์พื้นถิ่นของชุมชนอย่างยั่งยืน

ด้านกิจกรรมและการดำเนินการ: แนวทางการพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบผสมผสานเชิงอนุรักษ์ระหว่างโบราณสถานและศูนย์ให้ความรู้ภูมิปัญญาชุมชนเป็นแนวทางที่ทำให้นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน ได้เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การร่วมกันจัดเวทีแบบมีส่วนร่วมของประชาชนเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการ โดยเป็นไปตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่นครอบคลุม 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจว่าควรจะมีการดำเนินการเรื่องอะไรและมีวิธีการดำเนินการอย่างไร 2) ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ โดยอาจเป็นการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมหรือการให้ความร่วมมือ 3) ประชาชนมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนานั้น ๆ และ 4) ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของการบริหารจัดการทุก ๆ ปีงบประมาณ

2.3 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

เรื่องเร่งด่วนที่ต้องทำการสร้างแนวทางการจัดการร่วมกันเพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน โดยชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาของท้องถิ่น และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างชุมชนเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันที่ก่อให้เกิดการถ่ายโอนความรู้ของคนในชุมชน จากแต่ละหมู่บ้าน ด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกควรมีบุคลากรนำเที่ยว

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า เมื่อชุมชนเริ่มมีโครงการเปิดรับการท่องเที่ยวสู่ชุมชนมากขึ้น ทุกฝ่ายมีความประทับใจในพื้นที่ศักยภาพชุมชน ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่เด่นชัดของชุมชน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้เกิดเศรษฐกิจการดำรงทั้งชุมชนกลับมามีชีวิตชีวากอีกครั้ง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนจากการท่องเที่ยว ชุมชนเห็นว่าต้องสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกในชุมชนที่ยังมีไม่มากพอที่จะรองรับให้เกิดกิจกรรมในการท่องเที่ยว ต้องจัดทำโครงการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ทั้งวัน เช่น การส่งเสริมโครงข่ายเส้นทางท่องเที่ยวเรียนรู้อัตลักษณ์ชุมชนอินทขิลเพื่อให้เกิดเส้นทางท่องเที่ยวในภาพรวม เชื่อมจุดอัตลักษณ์เด่น ๆ ในพื้นที่

3. การนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาใช้ในการออกแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิต

การทำงานกับชุมชนอินทขิลเพื่อนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาออกแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิต สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 การสังเคราะห์ข้อมูลประวัติศาสตร์เชื่อมโยงเข้ากับพื้นที่ศักยภาพชุมชน

ขั้นตอนแรกเป็นการลงพื้นที่เพื่อวางแผนการทำงานร่วมกับชุมชนในการสร้างพิพิธภัณฑ์มีชีวิต และมีการศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชน เพื่อให้เกิดการรื้อฟื้นประวัติศาสตร์ชุมชนขึ้นใหม่ ทั้งยังเป็นการรวบรวมและสังเคราะห์เนื้อหาประวัติศาสตร์ชุมชนมาแสดงเป็นช่วงเวลาให้เกิดการเชื่อมโยงเชิงประวัติศาสตร์ได้อย่างเข้าใจง่าย ผ่านการตรวจสอบข้อมูลจากหลายฝ่าย พร้อมทั้งค้นหาศึกษา และเชื่อมโยงพื้นที่เชิงศักยภาพของชุมชนที่มีที่เป็นตัวบ่งบอกอัตลักษณ์ของชุมชนปัจจุบันเข้ากับการเรียบเรียงเนื้อหาพิพิธภัณฑ์เชิงประวัติศาสตร์ ทั้งนี้เพื่อเป็นภาพตัวแทนของอัตลักษณ์ชุมชนในพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไป

3.2 การเผยแพร่ข้อมูลอัตลักษณ์พื้นที่ศักยภาพเพื่อให้ชุมชนตรวจสอบ

การนำเสนอข้อมูลแสดงเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ศักยภาพหลักและรองของชุมชน สร้างแผนที่ท่องเที่ยวเชื่อมโยงพื้นที่ศักยภาพของชุมชนเป็นโครงข่ายเส้นทางท่องเที่ยวเรียนรู้อัตลักษณ์ชุมชน โดยเน้นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่กระจายอยู่ในชุมชนเชื่อมโยงกันให้เห็นเป็นโครงข่ายเส้นทางท่องเที่ยวเรียนรู้อัตลักษณ์ชุมชน พร้อมทั้งแสดงข้อมูลการเชื่อมจุดอัตลักษณ์เด่นอื่น ๆ ในพื้นที่ชุมชน รวมไปถึงกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายผ่านการนำเสนอบนแผนที่ท่องเที่ยวชุมชนและนิทรรศการชั่วคราว ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนจะนำข้อมูลที่ได้ไปออกแบบพื้นที่จัดแสดงแบบถาวรต่อไป

3.3 การออกแบบปรับปรุงพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการชุมชนโดยการมีส่วนร่วม

หลังจากการจัดแสดงนิทรรศการชั่วคราวแล้ว จากนั้นเป็นขั้นตอนการสร้างกิจกรรมเพื่อออกแบบปรับปรุงพื้นที่ให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่จะเกิด โดยอาศัยการออกแบบแบบมีส่วนร่วมจากชาวชุมชนตามงบประมาณองค์ความรู้ และความสามารถของชาวชุมชนที่มีโดยเน้นการพึ่งตนเองของชุมชนเป็นหลัก โดยมีการคัดเลือกพื้นที่จากกิจกรรมเวทีชุมชนเพื่อออกแบบปรับปรุงพื้นที่ 3 ส่วน ได้แก่ 1) พิพิธภัณฑ์แหล่งเตาเผาอินทขิล 2) วัดอินทขิล และ 3) ลานปั้นดินเผาโรงเรียนป่าจี้ โดยในแต่ละพื้นที่ชาวชุมชนจะเป็นผู้กำหนดขอบเขตการทำงาน รูปแบบกิจกรรมที่จะเกิด รวมไปถึงจนถึงรูปแบบนิทรรศการที่จะเกิดขึ้นเองทั้งหมด กล่าวคือ เน้นให้ชุมชนได้เป็นผู้วางแผนออกแบบ และดำเนินการเอง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชนและความภูมิใจ ทั้งนี้ในขั้นตอนการออกแบบจะมีการให้ความรู้ชาวชุมชนถึงหลักการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ก่อนเบื้องต้น ผ่านกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม

3.4 การเข้าดำเนินกิจกรรมในพื้นที่วัฒนธรรม

หลังจากเกิดกระบวนการปรับปรุงพื้นที่เป้าหมายเพื่อจัดแสดงนิทรรศการและเพื่อรองรับกิจกรรมศึกษาเรียนรู้แล้วนั้น พบว่า ผู้รับผิดชอบของแต่ละพื้นที่มีความต้องการที่จะเข้าใช้และจัดสรรพื้นที่ให้มีความมีชีวิตชีวมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการทาสีใหม่ การปรับปรุงภูมิทัศน์เพิ่มเติม การเรียนรู้แหล่งดิน หรือแม้แต่การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการปั้นเครื่องปั้นดินเผาให้แก่เยาวชนเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดการใช้งานพื้นที่ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

3.5 การประเมินและสรุปผลโครงการ

การประเมินผลจากการทำโครงการ พบว่าชุมชนมีความร่วมมือต่อกิจกรรมเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมาก และยังเกิดแรงผลักดันต่อเนื่องหลังทำกิจกรรมในด้านดีอย่างมาก สอดคล้องกับกรอบแนวความคิดที่วางไว้ สังเกตได้จากภายหลังกิจกรรมการเข้าใช้พื้นที่เป้าหมายทั้ง 3 พื้นที่ ทำให้ผู้รับผิดชอบของแต่ละพื้นที่มีความกระตือรือร้นเข้าใช้และจัดการพื้นที่ให้มีความมีชีวิตชีวมมากขึ้น ชุมชนมีความภูมิใจในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมชุมชนอย่างเห็นได้ชัด จนทำให้เกิดกิจกรรมน่าสนใจต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือความคาดหมายของงานวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การออกแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิตเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนอินทขิล สรุปผลที่ตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ที่ตั้งไว้ได้ดังนี้

1. การเป็นฐานข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ชุมชนอินทขิลมี

อัตลักษณ์ที่พบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1) ภายภาพพื้นที่ราบลุ่มสามลำน้ำ ลักษณะทางกายภาพของชุมชนอินทขิลเป็นที่ราบลุ่มแอ่งกระทะ อันอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำ 3 สายไหลผ่านที่ราบการเกษตรได้แก่ แม่น้ำแม่แตง แม่น้ำปิง แม่น้ำแม่จืด

2) วิวัฒนาการประวัติศาสตร์ชุมชน ชุมชนอินทขิลเป็นชุมชนเก่าแก่ นับย้อนไปได้มากกว่า 700 ปี ทำให้ชุมชนอินทขิลและแหล่งโบราณสถานเตาเผาโบราณเป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่และชุมชนใกล้เคียง

3) องค์ประกอบหมู่บ้านชนบทล้านนา พื้นที่ชุมชนอินทขิลแบ่งตามการใช้งานและความสัมพันธ์ของกิจกรรมในชุมชนออกเป็น 7 ประเภท ตามแบบแผนชุมชนล้านนาอย่างชัดเจน ได้แก่ ที่ว่างสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน พื้นที่ค้าขายและเศรษฐกิจ พื้นที่ทางศาสนา พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้าน พื้นที่สุสาน พื้นที่พักผ่อน และพื้นที่แหล่งทำกิน

4) พื้นที่เรียนรู้ทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ต้นทุนทางศักยภาพพื้นที่ภูมิปัญญาของชุมชนอินทขิลแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) พื้นที่ศักยภาพหลักด้านประวัติศาสตร์ กายภาพ กิจกรรมหรือสังคัมวัฒนธรรมมีทั้งหมด 16 พื้นที่ และ 2) พื้นที่ศักยภาพรอง ปัจจัยที่สำคัญสามารถก่อให้เกิดความมีชีวิตชีวา ช่วยเติมเต็มให้ชุมชนมีอัตลักษณ์ที่น่าสนใจขึ้นได้ มีทั้งหมด 17 พื้นที่

5) ประเพณีและวัฒนธรรมชนบท ชุมชนอินทขิลมีวัฒนธรรมที่เป็นวัฒนธรรมจำเพาะเด่นชัด เช่น การเลี้ยงผีขุนน้ำหรือผีฝ่ายเป็นพิธีกรรมสำคัญที่แสดงออกถึงชุมชนที่เป็นสังคัมเกษตรที่ตั้งอยู่ต้นน้ำ

2. การสร้างแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิต ชุมชนอินทขิล โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเกิดนโยบายทั้งแนวทางปฏิบัติร่วมกันของชุมชนสรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้

ด้านกายภาพ: การอนุรักษ์และให้คุณค่ากับสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น โบราณสถานและพิพิธภัณฑ์ เพื่อสร้างความเข้าใจและความสำคัญในวัฒนธรรมของชุมชน และสร้างความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นลักษณะเฉพาะของชุมชน การสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวแบบผสมผสานเชิงอนุรักษ์ และการศึกษาวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและมีประสบการณ์วัฒนธรรมแบบใกล้ชิด

ด้านกิจกรรมและการดำเนินการ: การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการเก็บรักษาวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน และสร้างความสามารถในการให้บริการท่องเที่ยวแบบครบวงจร

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน: การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงทรัพยากรท่องเที่ยวที่สำคัญ และสร้างโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชุมชนอินทขิลอย่างครบวงจร โดยการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวแบบวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับสิ่งที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนจะช่วยเพิ่มความสนใจและความสมบูรณ์ของประสบการณ์ท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว

3. การนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาใช้ในการออกแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิต การทำงานกับชุมชนเพื่อนำอัตลักษณ์มาออกแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิต ชุมชนอินทขิลมีดังนี้ 1) การสังเคราะห์ข้อมูลประวัติศาสตร์เชื่อมโยงเข้ากับพื้นที่ศักยภาพชุมชน 2) การเผยแพร่ข้อมูลอัตลักษณ์พื้นที่ศักยภาพเพื่อให้ชุมชนตรวจสอบ 3) การออกแบบปรับปรุงพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการชุมชนโดยการมีส่วนร่วม 4) การเข้าดำเนินกิจกรรมในพื้นที่วัฒนธรรม 5) การประเมินและสรุปผลโครงการ

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การออกแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิตเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: ชุมชนอินทขิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ฐานข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ชุมชนอินทขิลมีอัตลักษณ์ 5 องค์ประกอบ คือ ภายภาพพื้นที่ราบลุ่มสามลำน้ำ วิวัฒนาการประวัติศาสตร์

ชุมชน องค์ประกอบหมู่บ้านชนบทล้านนา พื้นที่เรียนรู้ทาง วิถีชีวิตและวัฒนธรรม และประเพณีและวัฒนธรรมชนบท ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของระวีวรรณ โอฬารรัตน์มณี (Oranratmanee, 2009) ในเรื่องอัตลักษณ์ชุมชนที่สร้างขึ้นจาก ผู้ใช้หรือผู้อยู่อาศัยเอง เพื่อการใช้งานของตนหรือของกลุ่ม โดยตอบสนองต่อสภาพแวดล้อม

อัตลักษณ์ชุมชนอินทขิลมีความคล้ายคลึงกับ อัตลักษณ์ชุมชนบ้านลานคา จังหวัดสุพรรณบุรี (Thongpoon et al., 2020) และอัตลักษณ์ชุมชนเมืองโบราณอุทอง (Pongnak & Disatapunahu, 2015) ที่ประกอบด้วย อัตลักษณ์ที่จับต้องได้ เช่น มีลักษณะของผังเมืองโบราณ มีโบราณสถานและโบราณวัตถุ มีศาลปู่เจ้าย่าเมือง มีมรดก ทางธรรมชาติ และอัตลักษณ์ที่จับต้องไม่ได้ เช่น ประเพณี และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ พิธีกรรมไหว้ผี ประเพณีกำฟ้า ซึ่งอาจเป็นเพราะชุมชนทั้งสามแห่งเป็นชุมชนโบราณที่มี ประวัติศาสตร์มายาวนานและเป็นชุมชนเกษตรเหมือนกัน

2. การสร้างแนวทางการจัดการพิพิธภัณฑ์ มีชีวิต แนวทางปฏิบัติร่วมกันของชุมชนทั้ง 3 แนวทาง ได้แก่ ภาวะภาพของชุมชน กิจกรรมและการดำเนินการ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน สำเร็จได้ดีด้วยการมีส่วนร่วม ของชุมชน 4 ขั้นตอน (Cohen and Uphoff, 1981) คือ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไร และทำ อย่างไร เช่น การตัดสินใจเรื่องการทำความสะอาด พิพิธภัณฑ์ให้หน้าเข้าซึ่งเกิดความร่วมมือของสภาวัฒนธรรม และเทศบาลช่วยกันดูแล 2) การมีส่วนร่วมเสียสละ ในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ตัดสินใจ เช่น การทำความสะอาดพิพิธภัณฑ์จะเก็บกวาดใหญ่ทุกเดือน และมีการมอบหมายคนทำงานประจำในส่วนพิพิธภัณฑ์ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น จากการดำเนินงาน เช่น การเข้าชมพิพิธภัณฑ์ให้ติดต่อที่ กองการศึกษาเทศบาลเมืองเมืองแก่น เพื่อติดต่อประสาน งาน จัดการอบรม และสอนปราชญ์เพื่อนำชมพื้นที่ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เช่น ชาวชุมชน มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของการบริหารจัดการ ทุก ๆ ปีงบประมาณ โดยกรรมการที่จัดตั้งขึ้น

เมื่อดำเนินการไปในลักษณะที่ให้ความสำคัญ กับการมีส่วนร่วมของชุมชนดังกล่าว การสร้างแนวทาง

การจัดการพิพิธภัณฑ์มีชีวิตจึงประสบความสำเร็จเป็น แนวทางปฏิบัติร่วมกันของชุมชน โดยวิธีการที่ช่วยสร้าง การมีส่วนร่วมที่ใช้ได้ดีในสังคมไทย คือ การสร้างแรงจูงใจ ด้วยการให้รางวัล การทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของ การกระตุ้น ความรักและผูกพันกับชุมชน และการทำให้เห็นประโยชน์ เป็นรูปธรรม (Office of the Education Council, 2010)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังมีความสอดคล้องกับ พัสณี ฉะลยจรรยา และรณัญจ์ บุญยสุรัตน์ (Chaleyjunya and Boonyasurat, 2014) ที่พบว่า วิธีการจัดการพิพิธภัณฑ์ แหล่งเตาเผาอินทขิลโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน จะสามารถปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม

3. การนำอัตลักษณ์ของชุมชนมาใช้ในการออกแบบ พิพิธภัณฑ์มีชีวิต ประกอบด้วย การสังเคราะห์ข้อมูล ประวัติศาสตร์เชื่อมโยงเข้ากับพื้นที่ศักยภาพชุมชน การเผยแพร่ข้อมูลอัตลักษณ์พื้นที่ศักยภาพเพื่อให้ชุมชน ตรวจสอบ การออกแบบปรับปรุงพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ ชุมชนโดยการมีส่วนร่วม การเข้าดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ วัฒนธรรม และการประเมินและสรุปผลโครงการ ซึ่งทำให้ พิพิธภัณฑ์เป็นสถานที่จัดแสดงที่มีจิตวิญญาณสะท้อน วัฒนธรรมท้องถิ่น มีการพัฒนาพื้นที่ในชุมชน มีลักษณะ การใช้พื้นที่ของคนในชุมชนและคนนอกชุมชน มีความสัมพันธ์ ระหว่างผู้คน มีนโยบายแปลงท้องถิ่นเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม และสามารถส่งต่อให้คนรุ่นหลังได้ (Faculty of Engineering, Chiang Mai University et al., 2010)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังมีความสอดคล้อง กับการศึกษาอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อเป็นแนวทางใน การออกแบบสถาปัตยกรรมลุ่มน้ำปะเหลียน (Wattanakit and Noisangiam, 2022) ที่พบว่า การพึ่งพิงระหว่าง ชุมชนและฐานทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนก่อให้เกิด รูปแบบสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมที่เอื้อต่อวิถีชีวิต การเสนอแนะแนวทางออกแบบจึงอยู่ภายใต้แนวคิดฐาน ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชาวชุมชน และอัตลักษณ์ชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนและ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในกระบวนการออกแบบตั้งแต่ การระบุความต้องการ การเสนอแนวทางการออกแบบ การให้ชุมชนสามารถกำหนดอัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อสร้างจุดแข็งให้ชุมชน

จากการจัดเวทีชุมชนร่วมกันระหว่างชาวชุมชน
ปราสาทชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อสรุปตรงกัน
ว่า การออกแบบพิพิธภัณฑ์มีชีวิตควรเริ่มจากการสอบถาม
ความต้องการ สำนวณศักยภาพชุมชน และพูดคุยหาแนวทาง
ร่วมกัน จากนั้นจึงสร้างสรรค์และต่อยอดองค์ความรู้
จากสิ่งที่ชุมชนมีศักยภาพอยู่แล้วทั้งทางกายภาพ กิจกรรมและ
สังคมวัฒนธรรม ไม่ควรแต่งเติม เปลี่ยนแปลง สร้างสรรค์ใหม่
หรือหยิบเอาภูมิปัญญาจากที่อื่นมา เพราะจะทำให้
ความมีชีวิตชีวาไม่มีความยั่งยืนและยากต่อการดำเนินการ
ของชาวชุมชนเอง ซึ่งการสร้างความสำเร็จในการทำงาน
ของสภาพแวดล้อมเดิมที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน
อย่างไรจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ
พลาคิตย สิทธิชัยกิจ (Sithithanyakij, 1994) ที่กล่าวถึง
พิพิธภัณฑ์มีชีวิตว่า ต้องเกิดจากจิตสำนึกของชาวชุมชน
ที่เข้าใจวัฒนธรรม และการพึ่งพาของคนในชุมชน ทั้งนี้ต้องมี
กลวิธีในการดึงดูดผู้คน ทั้งชาวชุมชนและคนนอกพื้นที่
ให้มาร่วมกันถึงสิ่งที่ต้องการถ่ายทอด ซึ่งต้องรับรู้ได้ง่าย
ทั้งเรื่องของอดีต ปัจจุบัน จนถึงเรื่องที่กำลังเปลี่ยนแปลง
ไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำผล
การวิจัยไปใช้หรือการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยการพัฒนา
ชุมชนอย่างยั่งยืนควรมีการส่งเสริมให้มีการรับรู้อัตลักษณ์
ด้านต่าง ๆ ของชุมชน รวมถึงการให้บริการด้านการท่องเที่ยว
ดังนี้

1. การรับรู้อัตลักษณ์ด้านกายภาพของชุมชน
ควรสร้างนโยบายเพื่อสร้างแนวทางการอนุรักษ์บรรยากาศ
ชุมชนแบบชนบทให้คงอยู่ เช่น การจัดการทุ่งเมืองแกน
ของชุมชนอินทขิลให้เป็นแหล่งทำกินที่สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์
เนื่องจากปัจจุบันเริ่มมีการบุกรุกและถมพื้นที่ขึ้นจนอาจ
สูญเสียอัตลักษณ์ชุมชนและอาจเกิดปัญหาการขวาง
ทางน้ำ เกิดน้ำท่วมขังได้

2. การรับรู้อัตลักษณ์ด้านสังคมประเพณี
อัตลักษณ์ของคนในชุมชนที่มีอัตลักษณ์ดี มีวิถีชุมชนเรียบง่าย
มีมิตรไมตรีจิต มีความเป็นกันเอง ทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจ
และอยากกลับมาเที่ยวซ้ำอีก ซึ่งชุมชนควรรักษาและ
ส่งเสริมอัตลักษณ์ข้อนี้ให้ดำรงอยู่ต่อไป

3. การรับรู้อัตลักษณ์ด้านการจัดการท่องเที่ยว
ควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย
ควบคู่ไปกับกิจกรรมจากแหล่งท่องเที่ยว เช่น การขี่จักรยาน
ชมธรรมชาติไปพร้อมกับการศึกษาระบบนิเวศ การพัก
โฮมสเตย์พร้อมกับการเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน

4. ด้านการให้บริการร้านค้าและสินค้า ควรมี
การกำหนดและควบคุมคุณภาพสินค้าต่าง ๆ อย่างชัดเจน
ควรมีการสาธิตการทำและให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมทำด้วย
มีการจัดการสถานที่ที่ต้อนรับนักท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวก

5. ด้านบุคลากร ควรมีการพัฒนาบุคลากร
เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของชุมชน เช่น มัคคุเทศก์หรือ
เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและความรู้ โดยจัดโครงการอบรม
คนในชุมชนหรือโรงเรียนในชุมชนให้มีความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว
ของชุมชน เช่น โครงการยุวมัคคุเทศก์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนควรให้
ความสำคัญกับ 1) การศึกษาพฤติกรรมและความคาดหวัง
ของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชน 2) การดำเนินการในการประชาสัมพันธ์เพื่อพัฒนาและ
ปรับปรุงกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน 3) การจัดการท่องเที่ยว
ที่ยั่งยืน ควรพิจารณาขีดความสามารถในการรองรับ
การท่องเที่ยวทั้งทางกายภาพและทางสังคม วัฒนธรรม
และประเพณีของชุมชนเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ
ในการบริหารจัดการ และ 4) การส่งเสริมความเชื่อมโยง
เครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวรอบ ๆ ชุมชนเพื่อการพัฒนา
ย่านเมืองแกนร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้
การท่องเที่ยวเป็นที่นิยมและยั่งยืนในชุมชนนี้ได้

เอกสารอ้างอิง

- Bhattachabhatwong, P. (2021). *Management evaluation of Inthakin Kiln Site Museum, Mae Tang, Chiang Mai*. (Master thesis, Arts Cultural Management, College of Innovation, Thammasat University). [In Thai]
- Chaleyjunya, P. and Boonyasurat, W. (2014). Museum Management of Inthakin Potteries Site (Muang Kaen) Mat Tang District, Chiang Mai Province with community participation. *The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal*, 20(2.4), 137–142. [In Thai]
- Cohen, J.M. and Uphoff, N. (1981). *Rural development participation: Concept and measures for project design implementation and evaluation*. Rural Development Committee Center for International Studies. New York: Cornell University.
- Faculty of Engineering, Chiang Mai University, Faculty of Economics, Chiang Mai University, Faculty of Architecture, Chiang Mai University, Faculty of Art and Architecture, Rajamangala University of Technology Lanna, & Faculty of Engineering, Rajamangala University of Technology Lanna. (2010). *Conceptual design and feasibility for the living museum for Mae Hong Son City*. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF). [In Thai]
- Hamsupho, S. (2000). *Population and development of quality of life*. Bangkok: O.S. Printing House. [In Thai]
- Kanokmongkol, N. (2011, January – March). Life has a museum Living museum of the Japanese people. *Muang Boran Journal*, (1), 124–133. [In Thai]
- Musigakama, N., Chanphosi, K., & Toumcharoen, M. (1978). *Museum studies*. Bangkok: Thai Watana Panich. [In Thai]
- Office of the Education Council. (2010). *Integrating intellectual power to develop community learning centers*. Bangkok: Foundation for the Development of Thai Education. [In Thai]
- Oranratmanee, R. (2009). Vernacular architecture: architectural education, research and practice. *Journal of The Faculty of Architecture King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang*, (8), 56–66. [In Thai]
- Pongnak, I. & Disatapunahu, S. (2015). The Community identity of The Ancient Town of U–Thong Suphanburi Province. *Veridian E–Journal Slipakorn University*, 8(3), 511–523. [In Thai]
- Rattanachuchok, P. and Maneelert, C. (2022). Development of learning application on Intakhil kiln and earthenware production. *Rajamangala University of Technology Srivijaya Research Journal*, 14(3), 843–857. [In Thai]
- Sitthithanyakij, P. (1994, June). Local Museum of Community Life. *Art and Culture Magazine*, (8), 81. [In Thai]
- Tanupol, N., Peng–ont, D., Tanupol, S., Charungkhon, C., Poonoi, S., & Supalak, M. (2000). *Development of ecotourism business in Bangpong Community, Sansai District, Chiang Mai*. Thailand: Maejo University. [In Thai]
- Thongpoon, S., Thongpoon, K., & Thongpoon, Kh. (2020). The community identity study for promoting tourism in Lanka Community, Suphanburi Province. In *The 11th Hatyai National and International Conference*, (pp. 948–953). 17 July 2020. Songkhla: Hatyai University. [In Thai]
- Wattanakit, S. and Noisangiam, N. (2022). A study of community identity as a guideline for architectural design at Palian River Basin, Trang province. *Parichart Journal*, 35(1), 187–202. [In Thai]

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความเพื่อเผยแพร่ในวารสารพิษเนศวร์สาร

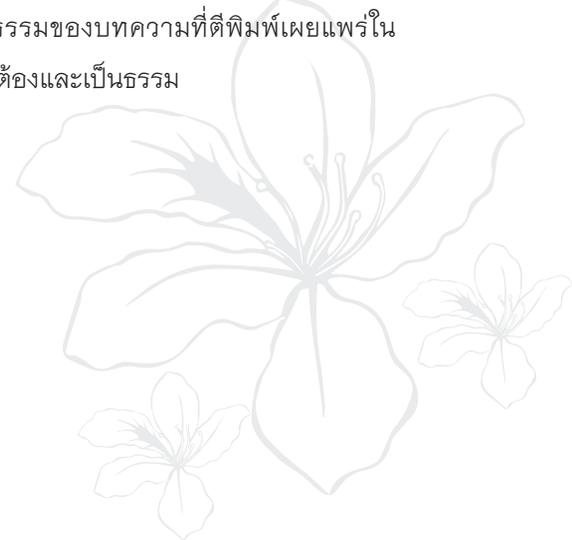
บทบาทหน้าที่ของผู้นิพนธ์

1. เขียนบทความให้มีความสมบูรณ์ ถูกต้องและเป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในวารสาร
2. รับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้นเป็นผลงานใหม่ที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อน หรืออยู่ในระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น (ไม่ว่าจะเป็นภาษาใด ๆ)
3. หากมีการนำผลงานของผู้อื่นมาใช้ในผลงานของตนเอง ผู้นิพนธ์ต้องอ้างอิงผลงานดังกล่าวรวมทั้งต้องระบุไว้ในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความให้ถูกต้อง
4. บทความที่เกี่ยวกับการวิจัยในมนุษย์ควรผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน (ถ้ามี) โดยผู้นิพนธ์ต้องแนบหลักฐานการรับรองจากคณะกรรมการฯ มาพร้อมบทความที่ส่งให้กับกองบรรณาธิการ
5. ต้องรับรองว่าข้อมูลทั้งหมดในบทความไม่มีการละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญา
6. ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการถือเป็นกรรมสิทธิ์ของวารสาร ห้ามผู้นิพนธ์นำข้อความทั้งหมดหรือบางส่วนไปพิมพ์ซ้ำ ยกเว้นจะได้รับอนุญาตจากกองบรรณาธิการวารสาร

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการ

1. จัดหากองบรรณาธิการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่กำหนดตามนโยบายของวารสาร รวมทั้งเปิดเผยชื่อและสังกัดที่ถูกต้องของกองบรรณาธิการในเว็บไซต์ของวารสาร
2. ให้ข้อมูลการติดต่อที่ถูกต้องของวารสารในเว็บไซต์ของวารสาร
3. ให้ข้อมูลแก่ผู้นิพนธ์บทความและผู้ประเมินบทความเกี่ยวกับขั้นตอนการส่งบทความ และค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้นิพนธ์บทความอย่างชัดเจน

4. คัดเลือก กลั่นกรอง และพิจารณาคุณภาพของบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร
5. ไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์บทความและผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ในทุกกรณี
6. ตีพิมพ์เผยแพร่บทความที่ผ่านกระบวนการประเมินจากผู้ประเมินบทความแล้วเท่านั้น
7. ตรวจสอบและปฏิเสธการตีพิมพ์บทความที่เคยเผยแพร่ที่อื่นมาแล้ว
8. ไม่ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความโดยใช้เหตุผลและความรู้สึกส่วนตัว
9. ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์บทความ ผู้ประเมินบทความและกองบรรณาธิการ
10. ตรวจสอบการคัดลอกผลงานทางวิชาการของผู้อื่นในบทความอย่างเคร่งครัด หากพบการคัดลอกผลงานดังกล่าวจะต้องหยุดกระบวนการประเมินบทความและติดต่อผู้นิพนธ์บทความหลักเพื่อขอคำชี้แจง
11. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร รวมทั้งชี้แจงการแก้ไขและการถอนบทความเมื่อจำเป็น
12. ตรวจสอบบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ต้องไม่ละเมิดกฎหมายและทรัพย์สินทางปัญญา
13. ตรวจสอบขั้นตอนการประเมินบทความของวารสารให้เป็นความลับ มีความเป็นธรรม ปราศจากอคติ และตรงตามเวลาที่กำหนด
14. ดำเนินการออกวารสารให้ตรงตามเวลาที่กำหนด
15. ต้องจัดการและแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดการละเมิดทางจริยธรรมของบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอย่างถูกต้องและเป็นธรรม

บทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความแก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องในระหว่างการประเมินบทความ
2. ปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ เมื่อพิจารณาว่าผู้ประเมินอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์บทความ เช่น เป็นผู้ร่วมโครงการ หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ หรือเหตุผลอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระภายหลังจากได้รับบทความจากกองบรรณาธิการ
3. ประเมินบทความในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญด้านเนื้อหาในบทความ คุณภาพของการวิเคราะห์ข้อมูลและความเข้มข้นของผลงาน
4. ประเมินบทความบนพื้นฐานความเป็นจริงตามหลักวิชาการ เป็นกลาง ไม่มีอคติและตรงตามเวลาที่กำหนด
5. หากมีข้อสงสัยว่าข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความมีความเหมือนหรือซ้ำซ้อนกับผลงานอื่น ๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที

คำแนะนำในการส่งบทความ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารพิษเนศวร์สาร

พิษเนศวร์สาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีกำหนดออกเผยแพร่เป็นราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ) คือ ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) และ ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม) วัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่ สาขาภาษาและภาษาศาสตร์ วรรณกรรมและทฤษฎีวรรณกรรม รวมถึง การพัฒนาสังคม

ผลงานทางวิชาการที่ลงพิมพ์ใน “พิษเนศวร์สาร” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ แยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. บทความวิจัย (Research Article) เป็นการนำเสนอผลการวิจัยที่ผู้เขียนได้ดำเนินการด้วยตนเอง

2. บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นการนำเสนอสาระซึ่งผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างลุ่มลึกจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ จากทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัย โดยมีทัศนะหรือข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และมีการอ้างอิงอย่างชัดเจน

ผลงานที่จะได้รับการพิจารณา ลงตีพิมพ์ในวารสารต้องไม่เคยถูกนำไปพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน เพื่อให้การตีพิมพ์วารสารพิษเนศวร์สาร เป็นไปตามมาตรฐานและมีรูปแบบเดียวกันของบรรณาธิการ จึงมีคำแนะนำในการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร ดังนี้

การเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ องค์ประกอบต่าง ๆ ของบทความวิจัยหรือบทความวิชาการให้ทำตามคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับนี้ บทความส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาก่อน

2. การพิมพ์ ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word โดยจัดหน้ากระดาษ ขนาด A4 (8.5 x 11 นิ้ว) ตั้งค่าน้ำหนักกระดาษสำหรับการพิมพ์ห่างจากขอบบนกระดาษ 1 นิ้ว (1.25 นิ้ว เฉพาะหน้าแรก) ขอบล่าง 0.8 นิ้ว ขอบซ้าย 1.25 นิ้ว ขอบขวา 0.8 นิ้ว จัดสองคอลัมน์ (ยกเว้น บทความย่อยภาษาไทย บทความย่อยภาษาอังกฤษ และเอกสารอ้างอิงให้จัดหนึ่งคอลัมน์) ความกว้างคอลัมน์ 2.98 นิ้ว

ระยะห่างระหว่างคอลัมน์ 0.25 นิ้ว ใส่มารยาทเลขหน้ากำกับอยู่ด้านบนขวาทุกหน้า

3. รูปแบบตัวอักษรภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษรแบบ TH Niramit AS ขนาดตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ขนาดเดียวกัน ดังนี้ ชื่อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา ชื่อผู้พิมพ์บทความใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ ชื่อหน่วยงานที่สังกัดและตำแหน่งทางวิชาการของผู้พิมพ์บทความ (ถ้ามี) ใช้ตัวอักษรขนาด 12 pt. หัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา หัวข้อรองใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวหนา เนื้อหาทุกส่วนใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ไม่ควรเกิน 15 หน้า รวมตาราง รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. ตาราง รูปภาพ ภาพลายเส้น แผนภูมิ และกราฟ หากมีขนาดเล็กให้แทรกไว้ในเนื้อหาที่จัดเป็น 2 คอลัมน์ หากมีขนาดใหญ่ให้จัดเป็น 1 คอลัมน์ โดยให้ผู้พิมพ์บทความคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เรียงลำดับให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ชื่อตารางให้อยู่ด้านบนของตาราง ส่วนชื่อรูปภาพ แผนภูมิ และกราฟ ให้อยู่ด้านล่าง พร้อมทั้งคำอธิบายสั้น ๆ ที่สื่อความหมายได้สาระครบถ้วน

6. การส่งต้นฉบับ ให้ส่งบทความต้นฉบับในรูปแบบไฟล์เวิร์ด (Microsoft word) ผ่านระบบจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ThaiJo) ที่ Website: <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan> พร้อมทั้งส่งแบบนำส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ หนังสือรับรองก่อนการตีพิมพ์ตามวารสารกำหนดและหลักฐานการโอนค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ทางอีเมล phikanatesan@gmail.com และส่งแบบนำส่งบทความเพื่อตีพิมพ์และหนังสือรับรองก่อนการตีพิมพ์ฉบับจริงทางไปรษณีย์

ประเภทของบทความ

1. บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นจากงานศึกษาเชิงประจักษ์ (Empirical Study) หรือที่เรียกว่า งานวิจัย สาระของบทความสะท้อนให้เห็นขั้นตอนการดำเนินการศึกษา การนำเสนอ

ผลการวิจัยอาจเป็นผลงานวิจัยบางส่วนหรือผลงานวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

2. บทความวิชาการ (Academic Article)

เป็นบทความที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงโดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร งานแปล และผลงานจากประสบการณ์ของผู้เขียนหรือถ่ายทอดจากผู้อื่นมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ องค์ความรู้ การเสนอความคิดเห็นที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทางวิชาการของสาขาต่าง ๆ

ส่วนประกอบของบทความ

1. **ชื่อเรื่อง (Title)** ควรสั้น กระชับ และตรงกับเนื้อเรื่อง ให้ขึ้นต้นชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ โดยภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

2. **ชื่อผู้นิพนธ์บทความ (Authors and Co-authors)** ใช้ชื่อและนามสกุลเต็มทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อตัวและนามสกุลไม่ระบุคำนำหน้าและตำแหน่งทางวิชาการไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษต่อจากชื่อเรื่อง หากเป็นนักศึกษาให้ใส่ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นผู้นิพนธ์ร่วม ถ้ามีผู้นิพนธ์หลายคนให้ใช้หมายเลข¹ หรือ² กำกับไว้ท้ายชื่อตามจำนวนผู้นิพนธ์

3. **สังกัดผู้นิพนธ์บทความ (Affiliation)** ใส่ชื่อหน่วยงานที่สังกัดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเรียงลำดับตั้งแต่หน่วยงานระดับต้นไปจนถึงหน่วยงานหลักต่อจากชื่อผู้นิพนธ์บทความ และใส่สถานะของผู้นิพนธ์โดยระบุตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) ที่เชิงบรรทัดของหน้าแรก กรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุระดับการศึกษาชื่อหลักสูตร สาขาวิชา และสถาบันการศึกษา

4. **บทคัดย่อ (Abstract)** บทคัดย่อภาษาไทย ความยาวไม่เกิน 500 คำ และภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 500 คำ จัดเป็น 1 คอลัมน์ โดยให้ลำดับบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อนตามด้วยบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

5. **คำสำคัญ (Keywords)** ให้เขียนทั้งคำสำคัญภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แต่ละชุดไม่เกิน 5 คำ โดยให้ระบุไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา

6. เนื้อหาในบทความ (Main Texts)

6.1 บทความวิจัย ประกอบด้วย

6.1.1 บทนำ (Introduction) นำเสนอ

ภูมิหลังความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเหตุผลของการทำวิจัย

6.1.2 **วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)** นำเสนอจุดมุ่งหมายที่ต้องการศึกษา ค้นคว้า แสวงหาคำตอบในการวิจัย

6.1.3 **สมมุติฐานการวิจัย (Hypothesis) (ถ้ามี)** เป็นการนำเสนอคำตอบที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าอย่างสมเหตุสมผลต่อปัญหาที่ศึกษา ระบุความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

6.1.4 **กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)** นำเสนอแนวคิด ทฤษฎี ตัวแปรที่ต้องการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในลักษณะของแผนภาพ

6.1.5 **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** นำเสนอแบบแผนการวิจัย เช่น การสำรวจ ศึกษาเอกสาร การทดลอง เป็นต้น

6.1.6 **ประชากร (Population)** นำเสนอคุณลักษณะและจำนวนให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6.1.7 **กลุ่มตัวอย่าง (Sample)** นำเสนอหลักเกณฑ์การกำหนด จำนวนตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง

6.1.8 **เครื่องมือการวิจัย (Research Instrument)** นำเสนอชนิดของเครื่องมือ วิธีการสร้าง การทดลองใช้ (Try Out) และการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย

6.1.9 **การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)** นำเสนอวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และระยะเวลาการรวบรวมข้อมูล

6.1.10 **การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)** นำเสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1.11 **ผลการวิจัย (Results)** นำเสนอรายงานผลการวิจัยจากการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ในการวิจัยอย่างชัดเจนและตรงประเด็น โดยยึดแนวทาง

ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ควรอธิบายผลการวิจัยด้วยคำบรรยายเป็นหลัก ถ้ามีตัวแปรที่ศึกษาหรือตัวเลขมากให้นำเสนอเป็นรูปภาพตาราง แผนภูมิ และกราฟแทรกในเนื้อหาพร้อมอธิบายผลการวิจัยให้ได้สาระครบถ้วนอย่างสั้น ๆ กระชับ

6.1.12 สรุปผลการวิจัย (Conclusion)

เป็นการสรุปเฉพาะประเด็นสำคัญที่เกิดจากการทำวิจัย

6.1.13 การอภิปรายผลการวิจัย

(Discussion) เป็นการนำเสนอความเห็นที่ผลการศึกษาสอดคล้องหรือแตกต่างจากวัตถุประสงค์ สมมติฐาน การวิจัยที่ตั้งไว้ได้อย่างไร เป็นเพราะเหตุผลใด มีหลักฐานทางทฤษฎีหรือผลงานวิจัยอะไรที่มาสับสนุน

6.1.14 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัย

ไปใช้ (Suggestion) นำเสนอให้เห็นว่าสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง ตลอดจนข้อเสนอแนะให้ผู้ที่ทำวิจัยครั้งต่อไปในลักษณะเดียวกันทราบว่าควรศึกษาในประเด็นปัญหาหรือ ตัวแปรอะไร จึงจะทำให้ได้ผลการวิจัยหรือข้อสรุปที่สมบูรณ์

6.2 บทความวิชาการ (Academic Article) :

ประกอบด้วย

6.2.1 บทนำ (Introduction) กล่าวถึง

ความน่าสนใจของเรื่องที่น่าเสนอก่อนเข้าสู่เนื้อเรื่อง

6.2.2 เนื้อเรื่อง (Body) นำเสนอให้เห็นถึง

ปรากฏการณ์หรือองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นในวงวิชาการที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของเหตุที่นำไปสู่ผล (Causal Relationship) การอ้างอิงข้อมูลต่าง ๆ และเหตุผลที่พิสูจน์ได้ทางวิชาการ ซึ่งได้จากการศึกษาค้นคว้าและจากประสบการณ์ของผู้นิพนธ์บทความ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้อ่าน

6.2.3 สรุป (Conclusion) สรุปประเด็น

สำคัญ ๆ จากเนื้อเรื่องให้สั้น กระชับได้เนื้อหาสาระครบถ้วนของบทความ บอกผลลัพธ์ว่าสิ่งที่กล่าวมามีความสำคัญอย่างไร สามารถนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง หรือจะก่อให้เกิดอะไรต่อไป

7. เอกสารอ้างอิง (Reference) ให้ระบุเฉพาะ

เอกสารที่ผู้นิพนธ์บทความได้นำมาอ้างอิงในบทความอย่างครบถ้วน

การอ้างอิงเอกสาร

เอกสารที่นำมาใช้อ้างอิงไม่ควรเกิน 10 ปี และให้แปลเอกสารอ้างอิงภาษาไทยและภาษาอื่น ๆ ให้เป็นภาษาอังกฤษ โดยอ้างอิงระบบ APA (American Psychological Association Citation Style) โดยแยกเป็น

1. การอ้างอิงในเนื้อความ (In-text Citations)

เป็นการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อความ ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนาม-ปี (Author-date in text Citation) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ ต่อท้ายข้อความที่ต้องการอ้างอิง เช่น (Treesopanakorn, 2019) แต่ถ้าชื่อผู้แต่งที่อ้างอิงเป็นส่วนหนึ่งของบทความให้เขียนชื่อผู้แต่งเป็นภาษาไทยไว้หน้าทศวรรษแล้วเขียนนามสกุลผู้แต่งและปีที่พิมพ์ต่อจากชื่อผู้เขียน เช่น ชจร ตรีโสภณากร (Treesopanakorn, 2019) รูปแบบการอ้างอิง มีดังนี้

1.1 การอ้างอิงบุคคล

ตัวอย่างการอ้างอิง

ผู้แต่ง 1-2 คน

กรณีชื่อผู้แต่งเป็นส่วนหนึ่งของบทความ

...สมเจตน์ ภูศรี และชจร ตรีโสภณากร (Phoosri and Treesopanakorn, 2018)

...Smith (2019)

กรณีชื่อผู้แต่งไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของบทความ

(Phoosri and Treesopanakorn, 2018)

(Smith, 2019)

ผู้แต่ง 3 - 5 คน

กรณีชื่อผู้แต่งเป็นส่วนหนึ่งของบทความ

ชจร ตรีโสภณากร, พรเทพ ลีทองอิน, และ มงคลชัย บุญแก้ว (Treesopanakorn, Leethong-in, and Boonkaew, 2018)

กรณีชื่อผู้แต่งไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของบทความ

(Peterson, Smith, & Clare, 2019)

หากเป็นการอ้างผลงานเดิมในครั้งที่สอง ให้ใช้ชื่อสกุลของผู้แต่งคนแรก และคำว่า “และคนอื่น ๆ” หรือ “et al.” แล้วตามด้วยปีที่พิมพ์

พรเทพ ลีทองอิน และคนอื่น ๆ (Leethong-in et al., 2019)

(Peterson et al., 2019)

ผู้แต่ง 6 คน ขึ้นไป

ขจร ตรีโสภณการ และคนอื่น ๆ (Treesopanakorn et al., 2019)

(Treesopanakorn et al., 2019)

การอ้างอิงผลงานหลายชิ้น ให้เรียงตามตัวอักษรของชื่อสกุลผู้แต่ง คั่นระหว่างด้วยเครื่องหมาย ;

(Johnson, 2019; Ortega, 2018; Peterson, 2019)

1.2 การอ้างอิงนิติบุคคล หน่วยงาน องค์กร

ที่ทำเอกสารให้ระบุชื่อหน่วยงานตามที่ปรากฏ

ตัวอย่างการอ้างอิง

(Chiang Mai Rajabhat University, 2019)

2. เอกสารอ้างอิง (References)

เป็นการอ้างอิงส่วนท้ายบทความ โดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้พิมพ์ได้ใช้อ้างอิงในเนื้อความพร้อมจัดเรียงรายการเอกสารตามลำดับตัวอักษรของชื่อผู้แต่ง แปลรายการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษทุกรายการ โดยให้ระบุภาษาต้นฉบับของเอกสารอ้างอิงไว้ท้ายรายการอ้างอิงนั้น ๆ เช่น [In Thai] [In Chinese] มีรายละเอียดดังนี้

หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อหนังสือ*. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

Treesopanakorn, K. (2560). *Handball*. (2nd ed.). Chiang Mai: Chiang Mai Rajabhat University. [In Thai]

Buchanan, D. A. & Huczynski, A. A. (2019). *Organizational behaviour*. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.

วารสารและนิตยสาร

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อบทความ*. *ชื่อวารสาร*, ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้า-หน้า.

ตัวอย่าง

Sakulsriprasert, S. (2022). The psychometric properties of teacher attributions testing. *Journal of graduate research*, 13(2), 103-116. [In Thai]

Ryve, A. & Hemmi, K. (2019). Educational policy to improve mathematics instruction at scale: Conceptualizing contextual factors. *Educational Studies in Mathematics*, 102(3), 379-394.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต).

ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ. สืบค้นจาก <http://www.....>

ตัวอย่าง

Phonvichai, T. (2016). *Aec go on*. Retrieved from <http://www.thairath.co.th/content/613039> [In Thai]

Lawson, H. A. (2019). *Social determinants of the physical education system*. Retrieved from <http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>

รายงานการประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อเรื่อง*. ใน *ชื่อเอกสารรวมเรื่องรายงานการประชุม* (หน้า-หน้า), วัน เดือน ปี สถานที่จัด. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

Pinsuwan, S. & Keawnopparat, S. (2006). *Experimental and computational studies of epithelial transport of mefenamic acid ester prodrugs*. In *The Thailand Research Fund (Ed.), RGJ-Ph.D. Congress VII* (pp. 88-95), April 20-22, 2006. Jomtien Palm Beach Resort Pattaya Chon Buri. Thailand: The Thailand Research Fund.

วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ชื่อผู้พิมพ์. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อวิทยานิพนธ์*. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์, สาขาวิชา สถาบันการศึกษา).

ตัวอย่าง

katang, K. (2018). *The management of learning resources to support the philosophy of the sufficiency economy, Ban Mae Daet Noi School, Galyani Vadhana district, Chiang Mai province*. (Master thesis, Education and Administration, Graduate School, Chaing mai Rajabhatuniversity). [In Thai]

ตัวอย่างการพิมพ์ตาราง แผนภาพ และภาพ (ให้ใช้ 1 คอลัมน์)

1. การพิมพ์ตาราง (Table)

1.1 ตัวอย่างตารางภาษาไทย

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ระหว่างคะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

คนที่	คะแนน (ก่อนเรียน)	คะแนน (หลังเรียน)	คะแนน (ความก้าวหน้า)	ร้อยละของความก้าวหน้า
1	7	10	3	30
2	6	9	3	30
3	4	8	4	40
4	6	9	3	30
5	7	10	3	30
รวม	30	46	16	160
เฉลี่ย	6.00	9.20	3.20	32.00

1.2 ตัวอย่างตารางภาษาอังกฤษ

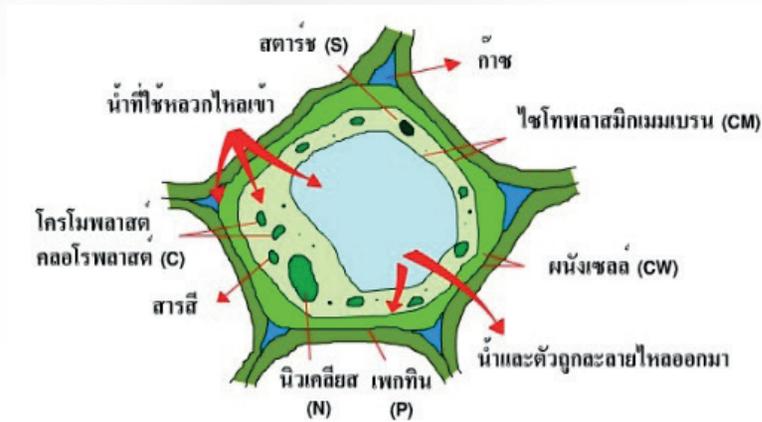
Table 1 Chang in the Employment Rates of Young Black Men, by Age and Educational Status, 1992 – 2000

Age and Educational Status	Employment rate		Absolute change
	1992	2000	
Enrolled in school			
Ages 16 – 24	22.5	29.4	6.9
Ages 16 – 19	17.4	22.8	5.4
Ages 20 – 24	35.8	46.7	10.9
Not enrolled in School, age 20 – 24			
All Levels of Education	62.2	66.2	40.0
Less than High School Diploma	41.6	48.4	6.8
High School Diploma Only	64.2	66.7	2.5
Some College, no Bachelor's Degree	73.8	79.6	5.8
College Graduate	85.7	88.1	2.4

2. ภาพ (Picture, Figure and Graph) ให้ใช้ 1 คอลัมน์และต้องมีความคมชัด

2.1 ตัวอย่างภาพภาษาไทย (Picture)

ภาพที่ 1 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเซลล์พืชระหว่างการลวก

2.2 ตัวอย่างภาพภาษาอังกฤษ (Picture)

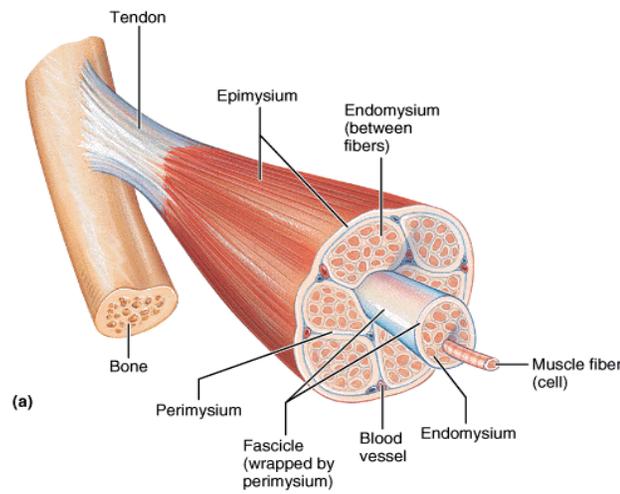
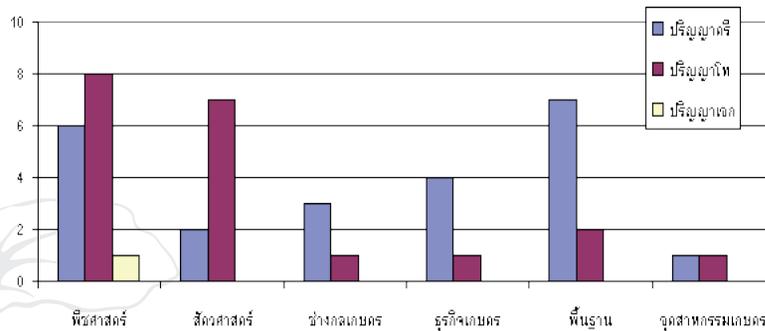

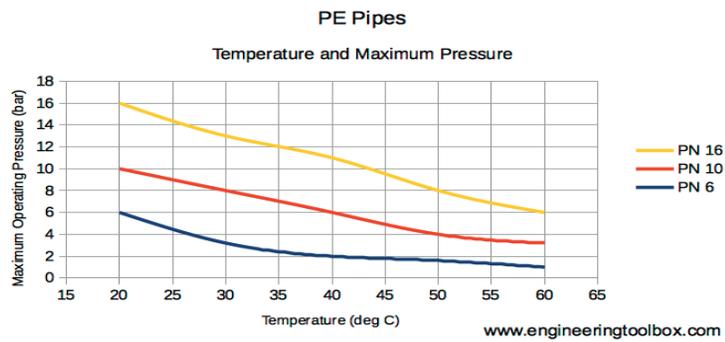
Figure 1 Muscle Coverings

2.3 ตัวอย่างแผนภูมิภาษาไทย (Graph)

แผนภูมิที่ 1 การเปรียบเทียบร้อยละของจำนวนข้าราชการครูจำแนกตามคณะวิชาต่าง ๆ

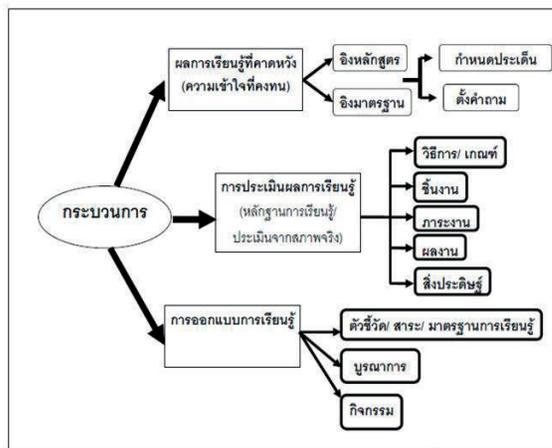
2.4 ตัวอย่างแผนภูมิภาษาอังกฤษ (Graph)

Graph 1 Pe Pipe Temperature Operating Pressure

3. ตัวอย่างแผนภาพและแผนภูมิ (Diagram) ให้ใช้ 1 คอลัมน์และต้องมีความคมชัด

3.1 แผนภาพและแผนภูมิภาษาไทย (Diagram)

แผนภาพที่ 1 การจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบย้อนกลับ

ที่มา: Wattanaburanon, 2011

3.2 แผนภาพและแผนภูมิภาษาอังกฤษ (Diagram)

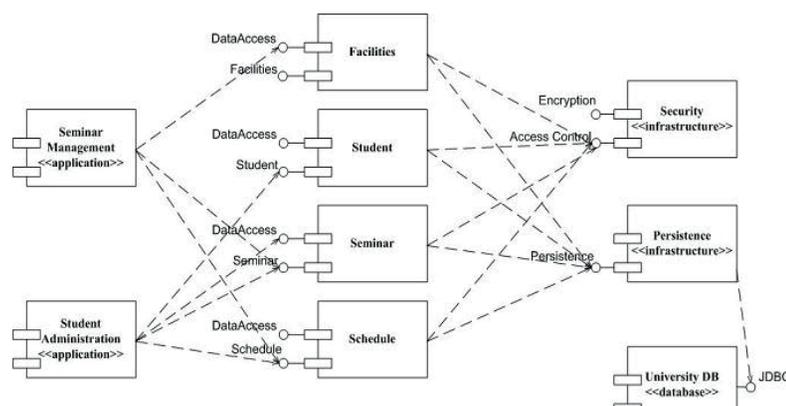

Figure 1 UML 2.x Component Diagram

Ethical Standards for Publishing Articles in the Ganesha Journal

Roles and Responsibilities of Authors:

1. Compose articles with completeness, accuracy, and adherence to the specified format of the journal.
2. Ensure that the submitted work is original and has not been previously published or is under consideration for publication elsewhere (in any language).
3. Properly cite and reference the works of others if incorporated into the submitted article, providing accurate citations in the reference section.
4. Articles related to human research must undergo ethical review by an institutional review board (if applicable), with evidence of approval submitted along with the manuscript.
5. Certify that all information in the article does not infringe on copyrights or intellectual property rights.
6. Acknowledge that once an article is published, the journal holds copyright. Unauthorized reproduction, in whole or in part, is strictly prohibited unless expressly authorized by the editorial board of the journal.

Roles and Responsibilities of Editors:

1. Assemble an editorial board comprising experts in the journal's specified field, disclosing their accurate affiliations on the journal's website.
2. Provide correct contact information for the journal on its website.
3. Furnish authors and peer reviewers with information regarding the manuscript submission process, including any necessary fees, in a clear manner.
4. Select, filter, and assess the quality of articles for publication based on their alignment with the journal's objectives and scope.
5. Maintain confidentiality regarding authors' and peer reviewers' information.
6. Only publish articles that have undergone a thorough peer-review process.
7. Verify and reject articles previously published elsewhere.

8. Make decisions without personal bias and with proper justification.

9. Avoid conflicts of interest that may compromise the interests of authors, peer reviewers, and the editorial board.

10. Scrutinize academic works for plagiarism rigorously, halting the evaluation process and informing the primary author in case of detected plagiarism.

11. Validate the completeness and accuracy of articles published in the journal, including providing explanations for corrections and withdrawals when necessary.

12. Ensure that published articles adhere to legal and intellectual property regulations.

13. Verify the confidentiality, fairness, lack of bias, and adherence to specified timelines in the journal's article evaluation process.

14. Manage the publication of journals in accordance with the predetermined schedule.

15. Address and rectify issues promptly when ethical violations occur in the published articles, ensuring proper and fair resolution.

Roles and Responsibilities of Peer Reviewers:

1. Maintain confidentiality and refrain from disclosing the manuscript's information to unrelated parties during the review process.

2. Decline to review a manuscript if there is a potential conflict of interest, such as being a collaborator on the project, a specialist involved in tool validation, or for other reasons that might impede the provision of unbiased recommendations.

3. Assess manuscripts within the reviewer's expertise by considering content relevance, data analysis quality, and work intensity.

4. Evaluate manuscripts based on academic principles, impartiality, lack of bias, and adherence to specified deadlines.

5. Promptly notify the editorial board if any part of the article is suspected of similarity or duplication with other works.

Guidelines for Manuscript Submission to the Ganesha Journal

Ganesha Journal, a biannual publication of Chiang Mai Rajabhat University, releases two issues annually: Issue 1 (January to June) and Issue 2 (July to December). The journal aims to disseminate academic works in various disciplines, including language and linguistics, literature and literary theory, as well as societal development.

Contributions to the Ganesha Journal fall into two categories:

1. **Research Articles:** Original research conducted by the author.

2. **Academic Articles:** Presentation of analyzed and synthesized information from various sources, such as theories, concepts, and research findings. These articles should offer valuable perspectives or opinions and provide clear references.

The work under consideration for publication in the journal must not have been previously published in any other journal, ensuring that the publication of Ganesha Journal adheres to standardized criteria and maintains a consistent format. Considering this, the editorial board provides the following guidelines for manuscript submission to the journal:

Manuscript Preparation

1. **Language:** The manuscript can be submitted in Thai or English. Various components of the research or academic manuscript should adhere to the following recommendations. Language experts should review English–language manuscripts for accuracy.

2. **Formatting:** Use Microsoft Word to format A4–sized paper (8.5 x 11 inches). Set margins at 1 inch from the top (1.25 inches for the first page), 0.8 inches from the bottom, 1.25 inches from the left, and 0.8 inches from the right. Organize content in two columns (except for the abstract, tables, figures, charts,

and references). Column width 2.98 inches and gap between columns 0.25 inches. Page numbers must be placed in the top right corner of each page.

3. **Font Style:** English and Thai manuscripts, utilize the TH Niramit AS font, adhering to the guidelines for submission of Thai manuscripts.

3.1 Title: 18 pt., bold

3.2 Authors' names: 14 pt., regular

3.3 Authors' affiliation and academic position (if applicable): 12 pt., regular

3.4 Main headings: 16 pt., bold

3.5 Subheadings: 14 pt., bold

3.6 Text content: 14 pt., regular

4. **Length:** Manuscripts should not exceed 15 pages, including tables, figures, and references.

5. **Tables, Figures, Artworks, Graphs, and Charts:** If these visual elements are small, integrate them into the text, organizing them into two columns. If they are large, arrange them in a single column. The author should selectively include only essential visuals and arrange them in order to be consistent with the content. Place the table title at the top of the table, while the names of figures, artworks, graphs, and charts should be positioned below, accompanied by concise and meaningful descriptions.

6. **Submission of the Original Manuscript:** Submit the original manuscript in Microsoft Word format through the electronic journal management system (ThaiJo) at the following website: <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan>. Additionally, include the manuscript submission form, the certification of publication form, and evidence of payment of the publication fee via email to phikanatesan@gmail.com. Send the hard copy of the manuscript submission form for publication and the certification of publication form via postal mail.

Article Types

1. Research Article: A research article is a scholarly work derived from an empirical study or what is commonly referred to as research. The content of the article reflects the procedural aspects of the study, presenting the steps undertaken in the investigation. The exposition of research findings may encompass partial or completed research works.

2. Academic Article: An academic article is a composition curated by the author through a thorough examination of literature, translated works, and insights drawn from personal experiences or transmitted from others. The primary objective is to disseminate knowledge, intellectual content, valuable opinions, and academically beneficial perspectives within various disciplines.

Components of the Article

1. Title: The title should be concise, precise, and related to the content, with all uppercase letters. It should be placed in the center of the page.

2. Authors and Co-authors: Full names in English, with uppercase initials. Do not include prefixes or academic titles. The names should be placed in the center of the page after the title. Multiple authors are numbered and listed after each name. For students, enter the name of the thesis advisor as a co-author.

3. Affiliation: Include the affiliations in order from the primary agency to the main agency after the authors' names. The academic position of the authors (if applicable) should be specified in the footnotes on the first page. For students, state the level of education, programme, area of specialization, and educational institution.

4. Abstract: The abstract should not exceed 500 words and be presented in one column.

5. Keywords: Give a list of no more than five keywords at the end of the abstract.

6. Main Texts

6.1 Research Article

6.1.1 Introduction: Present the background and importance of the research problem. Including a review of related literature, variables used in the study, and reasons for conducting the research.

6.1.2 Objectives: State the study's aims and the sought-after answers.

6.1.3 Hypothesis (if applicable): Present anticipated responses to the study's issues, specifying variable relationships.

6.1.4 Conceptual Framework: Present conceptual frameworks, theories, variables of interest for investigation, and the relationships between variables, in the form of diagrams.

6.1.5 Research Methodology: Outline a research plan encompassing various methods such as surveys, literature reviews, and experimentation.

6.1.6 Population: Provide a comprehensive description of the characteristics and size of the population under study, covering all relevant variables.

6.1.7 Sample: Articulate the criteria for determining the sample size or the method of sample selection.

6.1.8 Research Instrument: Detail the type of research instruments employed, the methodology for their development, experimentation (Try Out), and any subsequent refinements made to enhance the research instruments.

6.1.9 Data Collection: Delineate the steps involved in data collection and specify the duration of the data collection process (indicating the timeframe).

6.1.10 Data Analysis: This section provides an overview of the data analysis methodology employed, including the statistical techniques utilized in the data analysis process.

6.1.11 Results: Present the research findings through a clear and focused analysis or synthesis, aligned with the research objectives. Elaborate on the research outcomes primarily through

descriptive narratives. In the case of numerous studied variables or numerical data, represent them graphically through tables, charts, and graphs, integrating them seamlessly into the content. Accompany these visual representations with concise and comprehensive explanations to convey the essence succinctly.

6.1.12 Conclusion: Summarize key points derived from the research.

6.1.13 Discussion: This section involves presenting reflections on how the research findings align or deviate from the stated objectives and research hypotheses. It elucidates the reasons behind such conformity or deviation, supported by theoretical underpinnings or relevant research literature.

6.1.14 Suggestion: This section aims to articulate the potential applications of the research results and identifies the benefits derived. Additionally, it provides recommendations for future researchers undertaking similar inquiries, guiding them on pertinent problem areas or variables to investigate to yield comprehensive research outcomes or conclusive summaries.

6.2 Academic Article

6.2.1 Introduction: Describe the article's significance before delving into the content.

6.2.2 Body: Present new phenomena or knowledge relevant to the current academic context. Establish causal relationships, cite various sources, and give reasons supported by academic evidence that comes from studying and researching, as well as the author's own experiences. This is done to make the information trustworthy and believable for the readers.

6.2.3 Conclusion: Summarize key points and emphasize the significance of the presented information.

7. References: Include only the documents cited in the article, formatted accurately and completely.

Document Citation

Citing documents is a crucial aspect of scholarly writing. The cited documents should not exceed 10 years, adhering to the American Psychological Association (APA) citation style. The citation should be formatted as follows:

1. In-text Citations:

Citations within the text serve as explicit references to the sources of information presented in the text. The author-date citation method is employed, wherein the author's name and the publication year are provided at the end of the text where the citation is needed.

1.1 Citations for Individuals:

1.1.1 Citing 1–2 Authors:

In cases where the author's name is an integral part of the article.

Phoosri and Treesopankorn (2018)

Smith (2019)

In cases where the author's name is not an integral part of the article.

(Phoosri & Treesopankorn, 2019).

(Smith, 2019).

1.1.2 Citing 3–5 Authors:

For articles with three to five authors, cite all names the first time you cite the source. In subsequent citations, use the first author's last name followed by "et al."

In cases where the author's name is an integral part of the article.

First citation:

Treesopankorn, Leethong-in, and Boonkaew (2018)

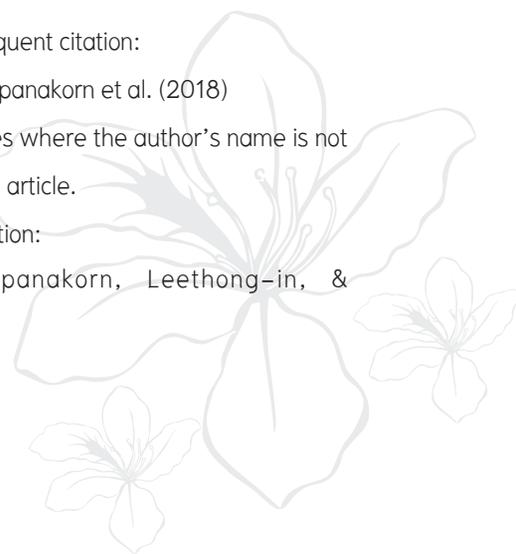
Subsequent citation:

Treesopankorn et al. (2018)

In cases where the author's name is not an integral part of the article.

First citation:

(Treesopankorn, Leethong-in, & Boonkaew, 2018)

Subsequent citation:

(Treesopanakorn et al., 2018)

1.1.3 Citing 6 or More Authors:

For articles with six or more authors, use the first author's last name followed by "et al." and the publication year. This format is the same for both the first and subsequent references.

In cases where the author's name is an integral part of the article.

Treesopanakorn et al. (2018)

In cases where the author's name is not an integral part of the article.

(Treesopanakorn, Leethong-in, & Boonkaew, 2018)

1.1.4 Citing Multiple Works:

Multiple works should be cited in alphabetical order of the authors' surnames, separated by semicolons.

(Johnson, 2019; Ortega et al., 2018; Peterson, 2019).

1.2 Citing Organizations:

Reference organizations by their name as they appear.

(Chiang Mai Rajabhat University, 2019).

2. References:

The references section compiles all cited works at the end of the document. Each entry is arranged alphabetically by the author's last name. Translate each reference entry into English, specifying the original language of the referenced document at the end of each reference entry (e.g., [In Thai], [In Chinese]). There are details as follows:

2.1 Book

Author. (Year of Publication). *Title of book*. (Edition).

Place of Publication: Publisher.

Example:

Treesopanakorn, K. (2560). *Handball*. (2nd ed.).

Chiang Mai: Chiang Mai Rajabhat University.

[In Thai]

Buchanan, D. A. & Huczynski, A. A. (2019). *Organizational behaviour*. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.

2.2 Journal and Magazine

Author. (Year of Publication). Title of the article. *Title of Journal, Volume*(Issue), Page Range.

Example:

Sakulsriprasert, S. (2022). The psychometric properties of teacher attributions testing. *Journal of graduate research, 13*(2), 103–116. [In Thai]

Ryve, A. & Hemmi, K. (2019). Educational policy to improve mathematics instruction at scale: Conceptualizing contextual factors. *Educational Studies in Mathematics, 102*(3), 379–394.

2.3 Electronic Media

Author. (Year of Online Publication). *Title of work*. Retrieved from <http://www>.

Example:

Phonvichai, T. (2016). *Aec go on*. Retrieved from <http://www.thairath.co.th/content/613039> [In Thai]

Lawson, H. A. (2019). *Social determinants of the physical education system*. Retrieved from <http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>

2.4 Conference Proceedings

Author. (Year of Publication). Title of the article. In *Name of Conference Proceedings* (page number). Month–Date, Year. City of Publication: Publisher.

Example:

Pinsuwan, S. & Keawnopparat, S. (2006). Experimental and computational studies of epithelial transport of mefenamic acid ester prodrugs. In *The Thailand Research Fund (Ed.), RGJ-Ph.D. Congress VII*, (p. 88–95). April 20–22, 2006, Bangkok: The Thailand Research Fund.

2.5 Thesis and Dissertation

Author. (Year of Publication). *Title of Thesis*. (Degree Level, Department, Institution).

Example:

Katang, K. (2018). *The management of learning resources to support the philosophy of the sufficiency economy, Ban Mae Daet Noi School, Galyani Vadhana district, Chiang Mai province*. (Master thesis, Education and Administration Program, Graduate School Chaing Mai .Rajabhat University). [In Thai]

Examples of Formatting Tables, Diagrams, and Figures (Using a Single Column)

1. Table

Table 1 Chang in the Employment Rates of Young Black Men, by Age and Educational Status, 1992 – 2000

Age and educational status	Employment rate		Absolute change
	1992	2000	
Enrolled in school			
Ages 16 – 24	22.5	29.4	6.9
Ages 16 – 19	17.4	22.8	5.4
Ages 20 – 24	35.8	46.7	10.9
Not enrolled in School, age 20 – 24			
All levels of education	62.2	66.2	40.0
Less than high school diploma	41.6	48.4	6.8
High school diploma only	64.2	66.7	2.5
Some college, no bachelor’s degree	73.8	79.6	5.8
College graduate	85.7	88.1	2.4

2. Picture, Figure, and Graph: Utilize a single-column format while ensuring clarity.

2.1 Picture

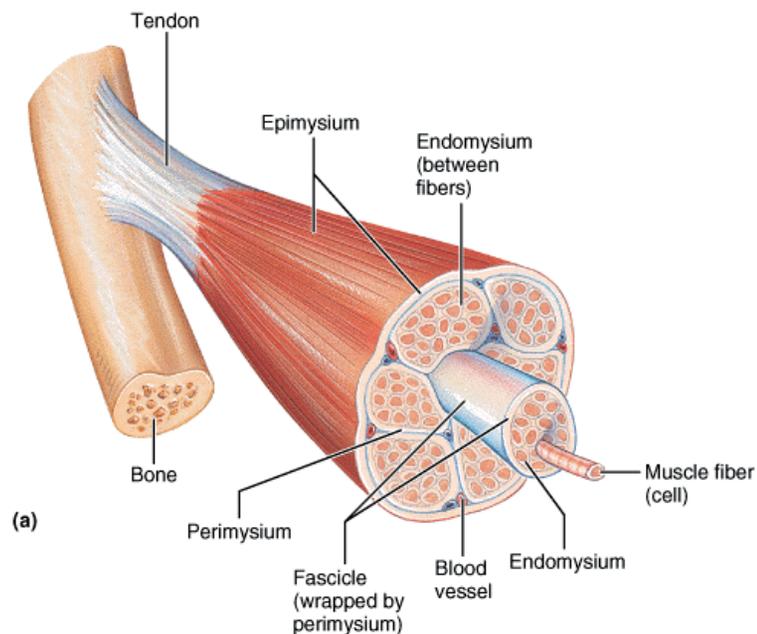
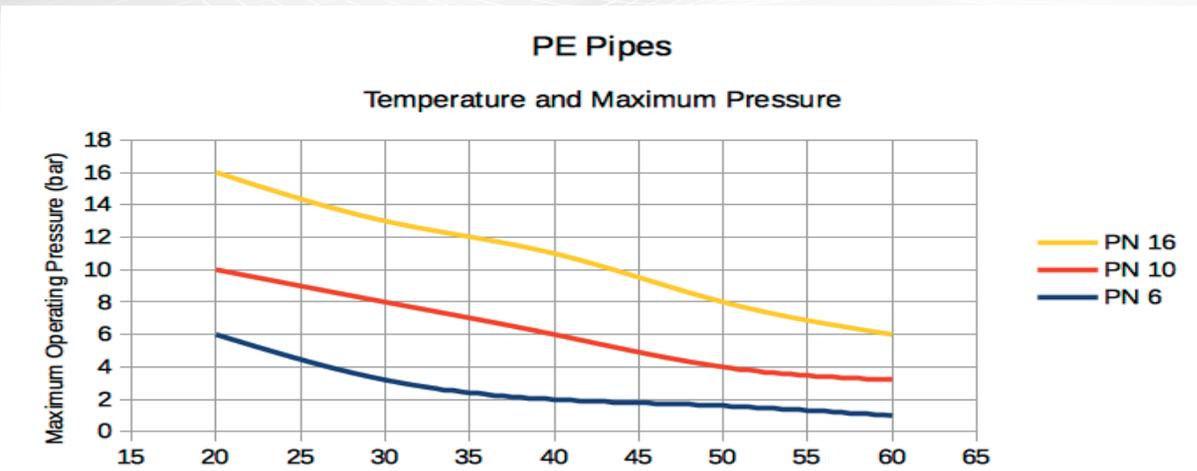

Figure 1 Muscle Coverings

2.2 Graph

Graph 1 Pe pipe temperature operating pressure

3. Diagram: Utilize a single-column format while ensuring clarity.

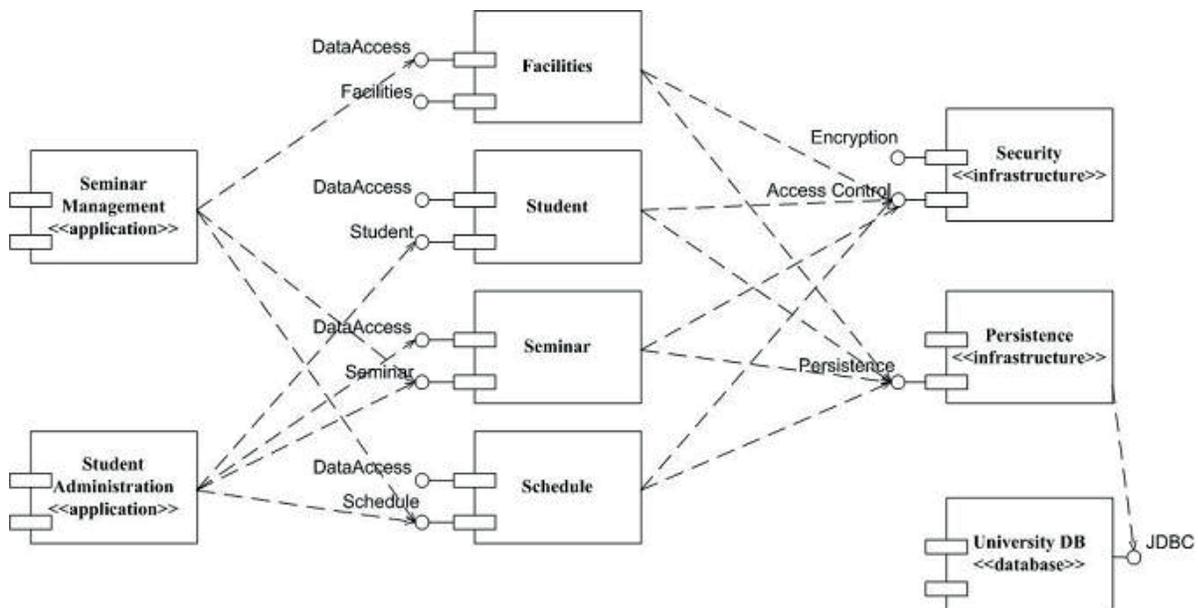

Figure 1 UML 2. x Component Diagram

1.25 นิ้ว

ตัวอย่างการจัดรูปแบบบทความวิจัย

ชื่อเรื่องภาษาไทย (TH Niramit AS ขนาด 18 pt. ตัวหนา)

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ (TH Niramit AS ขนาด 18 pt. ตัวหนา)

เมธาดี ศรีคช^{1*} ยूपิน อินทะยะ² และ ชาตรี มณีโกศล³
Methawadee Srkch^{1*}, Yupin Intaya² and Chatree Maneekosol³

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถนนช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย^{1,2,3}
Chiang Mai Rajabhat University, 202 Chang Puak Road, Chang PuakSub-district, Mueang District, Chiang Mai Province 50300 Thailand^{1,2,3}

*Corresponding author E-mail:

บทคัดย่อ (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

xxxxxxxxxไม่ควรเกิน 500 คำ.....

1.25 นิ้ว

0.8 นิ้ว

.....(TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

คำสำคัญ : ไม่เกิน 5 คำ (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

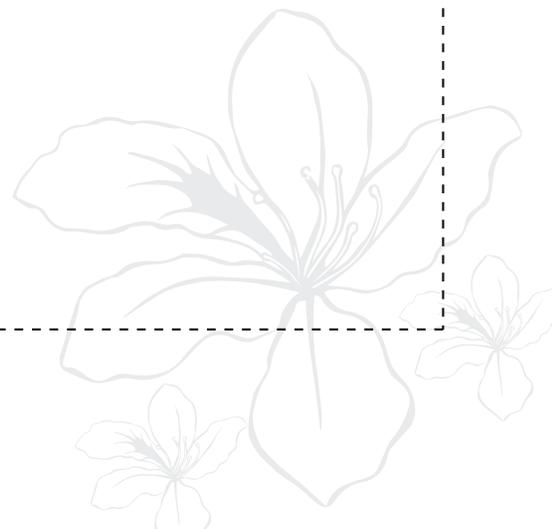
¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์

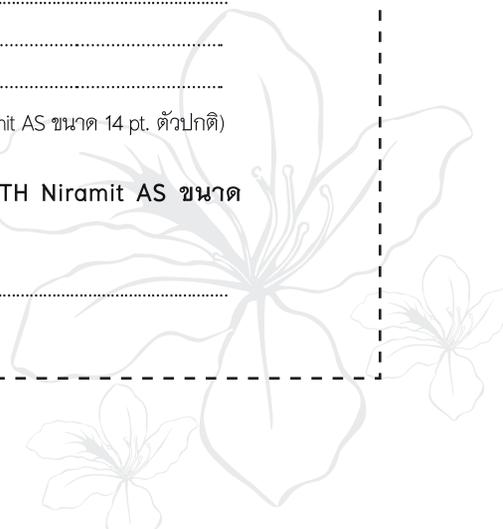
³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์

(TH Niramit AS ขนาด 12 pt. ตัวเอน)

0.8 นิ้ว

<p>← 2.98 นิ้ว →</p>	<p>0.25 นิ้ว</p>	<p>← 2.98 นิ้ว →</p>
<p>บทนำ (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา) xxxxx..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)</p> <p>วัตถุประสงค์ของการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา) xxxxx1..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ) xxxxx2..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)</p> <p>สมมติฐานงานวิจัย (ถ้ามี) (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา) xxxxx1..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ) xxxxx2..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)</p> <p>กรอบแนวคิดการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา) xxxxx1..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ) xxxxx2..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)</p> <p>วิธีการดำเนินการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา) xxxxx..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ) ประชากร (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา) xxxxx..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)</p>	<p>กลุ่มตัวอย่าง (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา) xxxxx..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)</p> <p>เครื่องมือการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา) xxxxx..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)</p> <p>การเก็บรวบรวมข้อมูล (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา) xxxxx..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)</p> <p>การวิเคราะห์ข้อมูล (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา) xxxxx..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)</p> <p>ผลการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา) xxxxx..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)</p> <p>สรุปผลการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา) xxxxx..... (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)</p> <p>อภิปรายผลการวิจัย (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา) xxxxx.....</p>	

ข้อเสนอแนะ (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)
 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ (TH
 Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา)
 xxxxx.....

 (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (TH Niramit
 AS ขนาด 14 pt. ตัวหนา)
 xxxxx.....

 (TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

เอกสารอ้างอิง (TH Niramit AS ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

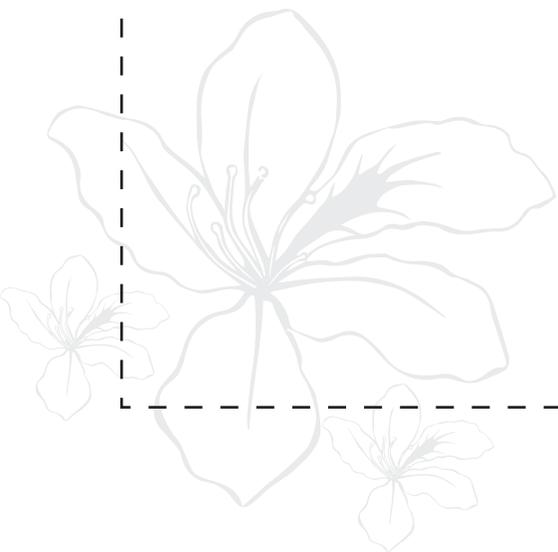
ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ. สืบค้นจาก <http://www>

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ใน ชื่อเอกสารรวมเรื่องรายงานการประชุม, วัน เดือน ปี สถานที่จัด. เมืองที่พิมพ์:
 สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้พิมพ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. (ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์, สถาบันการศึกษา).

(TH Niramit AS ขนาด 14 pt. ตัวปกติ)

แบบนำส่ง บทความวิชาการ บทความวิจัย

เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารพิษเนศวร์สาร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

วันที่ส่งบทความ.....

ชื่อ-สกุล ผู้นิพนธ์บทความ (ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ)

ตำแหน่งทางวิชาการ ศ. รศ. ผศ. สถานะผู้นิพนธ์บทความ อาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา (ป.เอก/ป.โท)

สถานที่ติดต่อได้สะดวก..... ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....

โทรสาร..... โทรศัพท์มือถือ..... E-mail.....

ชื่อเรื่องภาษาไทย

.....

.....

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

.....

.....

ชื่อผู้นิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) 1.ภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

ตำแหน่งทางวิชาการ.....สังกัด.....

ชื่อผู้นิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) 2.ภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

ตำแหน่งทางวิชาการ.....สังกัด.....

ชื่อผู้นิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) 3.ภาษาไทย.....ภาษาอังกฤษ.....

ตำแหน่งทางวิชาการ.....สังกัด.....

คำรับรองของผู้นิพนธ์

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ ไม่เคยเผยแพร่หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาถ้อยแถลงในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่น

ลงชื่อ.....ผู้นิพนธ์บทความ
(.....)

คำรับรองของอาจารย์ที่ปรึกษา (กรณีผู้นิพนธ์บทความเป็นนักศึกษา)

ข้าพเจ้าได้พิจารณาถ้อยแถลงและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาบทความ และนักศึกษาได้แก้ไขตามข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้ว
ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความของนักศึกษามีคุณภาพและสามารถนำไปเผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการได้

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(.....)

สำหรับเจ้าหน้าที่

ลำดับบทความ.....วันที่รับบทความ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้รับค่าลงทะเบียนบทความวารสาร “พิษเนศวร์สาร” ประจำปีที่ เล่มที่

จาก.....สังกัด.....ชำระวันที่.....

เป็นจำนวนเงินบาท (.....) ไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จึงลงนามรับทราบ

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ
(.....)

...../...../.....

หนังสือรับรอง

ก่อนการตีพิมพ์บทความในวารสารพิษเนศวร์สาร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

เรียน บรรณาธิการวารสารพิษเนศวร์สาร

ตามที่ข้าพเจ้า.....
ได้ส่งบทความเรื่อง.....
.....
.....

เพื่อตีพิมพ์ในวารสารพิษเนศวร์สารและกองบรรณาธิการได้รับพิจารณาบทความของข้าพเจ้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าและผู้นิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) ขอรับรองว่า บทความที่เสนอมานี้ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์หรือไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือแหล่งตีพิมพ์อื่นใด หรือได้รับการตอบรับให้ตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

ข้าพเจ้าและผู้นิพนธ์ร่วม ยอมรับนโยบายการพิจารณาตีพิมพ์ผลงานของวารสารพิษเนศวร์สาร ทั้งยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิพิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมทั้งขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ หากมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ แผนภูมิ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และ/หรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ข้าพเจ้าและผู้นิพนธ์ร่วม ยินยอมรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว

หาก กองบรรณาธิการวารสารพิษเนศวร์สารตรวจพบว่าคำรับรองดังกล่าวไม่เป็นความจริง รวมทั้งหากข้าพเจ้าไม่ปฏิบัติตามนโยบายการพิจารณาตีพิมพ์ผลงานของวารสารพิษเนศวร์สาร กองบรรณาธิการ มีสิทธิ์ยกเลิกบทความของข้าพเจ้าออกจากวารสารพิษเนศวร์สารได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบล่วงหน้า และข้าพเจ้าขอรับรองและยินยอมปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าวข้างต้น พร้อมทั้งลงนามรับรองไว้ที่ข้างท้ายของหนังสือรับรองฉบับนี้

ลงนามผู้นิพนธ์หลัก (คนที่ 1)

ลงนามผู้นิพนธ์ร่วม (คนที่ 2)

.....

.....

(.....)

(.....)

...../...../.....

...../...../.....

หมายเหตุ: ให้ผู้นิพนธ์หลักและผู้นิพนธ์ร่วมลงนามให้ครบทุกท่าน หากมีผู้นิพนธ์มากกว่า 2 ท่าน สามารถเพิ่มเติมรายชื่อผู้ลงนามข้างท้ายได้ตามจำนวนผู้นิพนธ์บทความทั้งหมด

การเผยแพร่

พิชเนศวร์สารมีกำหนดออกเป็นราย 6 เดือน (2 ฉบับ/ปี) ดังนี้

ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน)

ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม)

วารสารออนไลน์ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/pikanasan>

ออกแบบ/พิมพ์ที่

เจริญปรีนท์เอ็กซ์เพรส

83/1 หมู่ 14 ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

โทรศัพท์ 088 291 1758

พิชเนศวร์สาร

วารสารสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

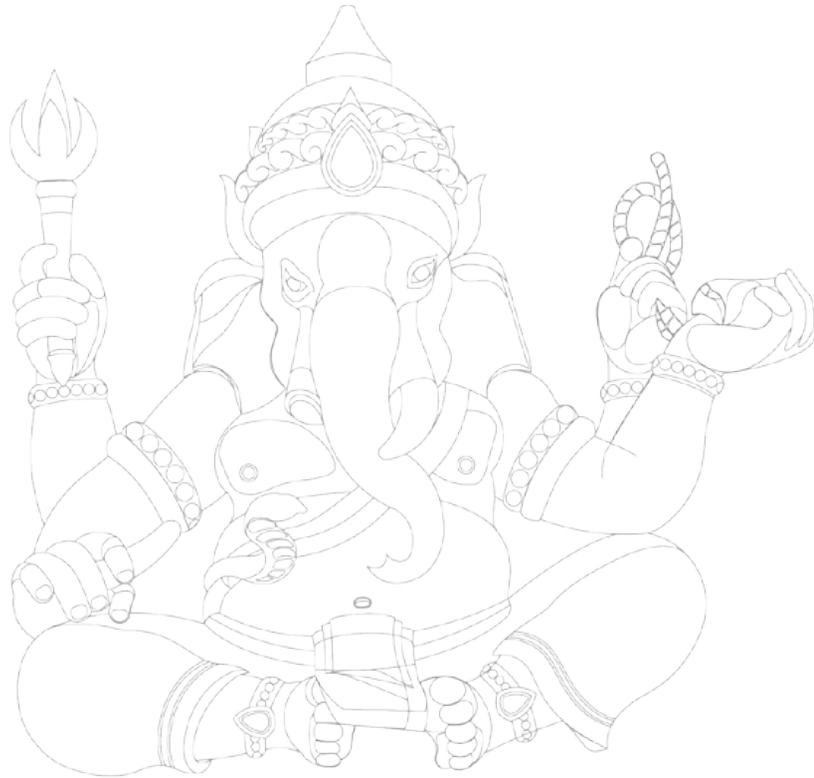
ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2567

ISSN 1686-7467 (Print)

ISSN 2651-141X (Online)

GANESHA JOURNAL

พืชมงคลสาร Vol. 20 No. 2 July – December 2024

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Chiang Mai Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถนนช้างเผือก ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300